

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

BARTIN'DA ASAYİŞ (1918-1938)

Mustafa Sinan Yaman

Zonguldak 2025

ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

BARTINDA ASAYİŞ (1918-1938)

Hazırlayan
Mustafa Sinan Yaman

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Yücel Namal

Zonguldak 2025

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım yüksek lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda ve basımda enstitü tez yazım ve basım yönergesine uygun davranıldığını taahhüt ederim.

Mustafa Sinan Yaman

24.10.2025

ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Tarih Anabilim Dalında 235282134002 numaralı Mustafa Sinan Yaman'ın hazırladığı “**Bartın’da Asayiş (1918-1938)**” başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 01/01/2025 Pazartesi günü saat 13.30’da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OY ÇOKLUĞUYLA / OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Prof. Dr. Fahri KILIÇ
Başkan

Prof. Dr. Yücel NAMAL
(Tez Danışmanı)
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Melek TOPARLAK ŞAHİN
Üye

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

24/10/2025

Prof. Dr. Yücel NAMAL
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum	: BEUN Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı
Tez Başlığı	: Bartın’da Asayiş (1918-1938)
Tez Yazarı	: Mustafa Sinan Yaman
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Yücel Namal
Türü, Yılı	: Yüksek Lisans, 2025
Sayfa Adedi	: 174

Osmanlı Devleti’nin I. Dünya Savaşı’nı kaybetmesiyle beraber, orduları terhis edilmiş, Anadolu’da büyük bir güvenlik zafiyeti ortaya çıkmıştır. Ülkede siyasi otoritenin kaybolmasıyla beraber asayiş bozulmuş birçok yerde eşkıya grupları ortaya çıkmış, asker ve hapishane firarileriyle beraber halkın can ve mal emniyeti tehdit altına girmiştir. Bu dönemde Bartın işgal edilmese de eşkıya grupları, asker ve hapishane firarileri tarafından büyük asayiş sorunları yaşamıştır. Bartın halkı bu süreçte Millî Mücadele’ye örgütlü destek vererek TBMM’nin yanında olmuş, askeri ve lojistik anlamda önemli bir vazife üstlenmiştir. Cumhuriyet’le beraber devlet otoritesinin ülke sathında yerleşmesiyle eşkıya ve asker firarileri sorunu ortadan kalkmış, halkın can, mal ve namus emniyeti sağlanmıştır. Suç oranları ülke geneliyle beraber Bartın’da da azalmıştır.

Çalışmada 1918-1938 yılları arasında Bartın’da ortaya çıkan asayiş sorunlarının tespit ve çözümüne ilişkin alınan tedbirler ve çözüm yollarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine başvurulmuştur. Elde edilen veriler siyasi, askeri ve idari boyutları ile değerlendirilerek analiz edilmiştir. İlgili literatüre katkıda bulunması amacı ile hazırlanan çalışmada Osmanlı Arşivi, Askeri Tarih Arşivi, Cumhurbaşkanlığı Arşivi belgeleri, dönemin yerel gazeteleri, tetkik eserlere ve anılara başvurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Milli Mücadele, Bartın, Asayiş, Eşkıyalık, Hırsızlık

ABSTRACT

Institution : BEUN, Institute of Social Sciences, Department of History
Thesis Title : Public Order in Bartın (1918/1938)
Thesis Author : Mustafa Sinan Yaman
Thesis Adviser : Prof. Dr. Yücel Namal
Type, Year : MSc Thesis, 2025
Number of Pages : 174

With the defeat of the Ottoman Empire in World War I, its armies were demobilised and a great security weakness emerged in Anatolia. With the loss of political authority in the country, public order deteriorated, bandit groups emerged in many places, and the security of life and property of the people was threatened by military and prison deserters. Although Bartın was not occupied during this period, it experienced great public order problems by bandit groups, military and prison deserters. In this process, the people of Bartın gave organised support to the National Struggle, stood by the Grand National Assembly of Turkey and undertook an important military and logistical task. With the establishment of state authority throughout the country with the Republic, the problem of bandits and deserters was eliminated and the security of life, property and honour of the people was ensured. Crime rates decreased in Bartın along with the country in general.

In this study, it is aimed to reveal the measures and solutions taken to identify and solve the public order problems that emerged in Bartın between 1918-1938. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. The data obtained were evaluated and analysed in terms of political, military and administrative dimensions. In the study, which was prepared to contribute to the relevant literature, the Ottoman archive, military history archive, presidential archive documents, local newspapers of the period, analytical works and memoirs were consulted.

Keywords: National Struggle, Bartın, Public Order, Banditry, Theft

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nin son dönemleri savaşlarla geçmiş, bu savaşlar olurken cephe gerisindeki halkın durumu, can ve mal güvenliği büyük önem arz etmiştir. Özellikle Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndan çekilmesiyle beraber Anadolu'da siyasi otorite kaybolmuş, büyük eşkıya gurupları ortaya çıkmış, ayrıca azınlıklar da İtilaf Devletleri'nin desteği ve teşvikiyle Anadolu'da halkın can ve mal emniyetini yok etmiştir. Buradan hareketle tezimizde 1918-1938 yılları arasında Bartın'da yaşanan asayiş problemleri konu edinilmiştir. Cumhuriyetle beraber Atatürk Dönemi de ele alınarak detaylı bir inceleme ve karşılaştırma yapılması hedeflenmiştir.

Tezimiz temel iki bölümden oluşmaktadır. İlk olarak giriş kısmında 1918-1923 yılları arasında ülkedeki genel asayiş durumu, Osmanlı Devleti ve TBMM'nin asayiş olaylarına yaklaşımları ve uyguladıkları tedbirler hakkında genel bilgiler aktarılmıştır. Tezin birinci bölümünde ise Bartın'ın idari, sosyal ve askeri yapısı ele alınmış, asayişsizliğe sebep olan idari, sosyal, ekonomik ve askeri sebepler incelenmiştir. Devamında ise o dönem gazetelerine ve devletin kayıtlarına giren suçlar sınıflandırılarak listelenmiştir.

Tezin ikinci bölümünde ise Atatürk Dönemi'nde Bartın'ın idari, sosyal ve askeri yapısı ele alınmış, o dönem işlenen suçlar gazete ve arşiv kaynaklarından yararlanarak başlıklar halinde listelenmiştir. Son olarak ise Bartın'da Atatürk Dönemi'nde yaşanmış, 2024 yılında gizlilik kaydı kaldırılan bir yolsuzluk hadisesi arşiv ve gazete haberleri ışığında incelenmiştir.

Yaptığımız araştırma sonucunda 1918-1938 yılları arasında Bartın'da asayiş konulu bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan çalışma ile bu alandaki boşluğun doldurulması amaçlanmıştır. Çalışmamızda arşiv kaynakları, dönemin gazeteleri ve birincil kaynaklar kullanılarak tezimizin orijinal bir metin olması konusunda gayret sarf ettik.

Bu çalışmayı yapmamda büyük pay sahibi olan ve kıymetli desteğini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Yücel Namal'a teşekkürü borç bilirim. Yerel kaynaklara ulaşmamızda büyük destek veren Sn. Çetin Asma'yı da

burada minnetle anmak isterim. Ayrıca çalışmalarım esnasında sabırla destek olan, her zaman yanımda duran eşime de teőekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
1. BARTININ İDARİ SOSYAL VE ASKERİ YAPISI.....	17
1.1. Bartın İdari Yapısı	17
1.2. Bartın'ın Millî Mücadeleye Başlaması ve Kurulan Dernekler	19
1.3. Bartın ve Havalisinde Askeri Durum.....	23
1.4. Bartın Hapishanesi	27
2. MÜTAREKE VE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE BARTIN'DA ASAYİŞ OLAYLARI	35
2.1. Firar.....	36
2.2. Eşkîyalık	40
2.3. Yaralama	43
2.4. Görevi Kötüye Kullanma ve İhmal.....	45
2.5. Düşman Donanmasına Ait Raporlar	46
2.6. Diğer	47
3. CUMHURİYET DÖNEMİ BARTIN'IN İDARİ SOSYAL VE ASKERİ YAPISI.....	50
3.1. Cumhuriyet Dönemi Bartın'ın İdari Yapısı	50
3.2. Cumhuriyet Döneminde Bartın'da Polis ve Jandarma	52
3.3. Cumhuriyet Dönemi'nde Bartın Hapishanesi.....	54
3.4. Cumhuriyet Dönemi Bartın Adliyesi.....	56
4. CUMHURİYET DÖNEMİ BARTIN'DA ASAYİŞ OLAYLARI.....	60
4.1. Eşkîyalık ve Gasp	60
4.2. Öldürme ve Ölüm	64
4.3. Yaralama ve Kaza.....	90
4.4. Yangın ve Kundaklama	105
4.5. Firar.....	112
4.6. Hırsızlık ve Dolandırıcılık	114
4.7. Deniz Kazaları	124
4.8. Boğulma.....	128

4.9. İntihar.....	133
4.10. Rüşvet ve Görevi Kötüye Kullanma.....	135
4.11. Cumhurbaşkanı, Hükümet ve Kanunlara Muhalefet Suçu	137
4.12. Tecavüz, Kaçırma ve Fuhuş.....	140
4.13. Kaçakçılık	144
4.14. Yirmibeşoğlu Hasan Meselesi	147
4.14.1. Bartın Cumhuriyet Halk Fırkası Reisi Yirmibeşoğlu Hasan Hakkında Usulsüzlük İddiası.....	147
SONUÇ.....	155
KAYNAKÇA	157
EKLER.....	166
Ek 1: Bartında Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Kurulduğunun Bildirilmesi. <i>ATASE</i> , İSH, Dos:4 No:3; 15 Ekim 1919	166
Ek 2: İstanbuldan Tayin Edilen Memurların Nezarete Alındığının ve Bu Memurlara Nasıl Muamele Edileceğinin Sorulması. <i>ATASE</i> , İSH, Dos:728, No:62, 23 Ağustos 1920	167
Ek 3: Bartındaki Rumların Safranbolu'ya Nakledileceğinin Bildirilmesi, <i>ATASE</i> , İSH, Dos:1136, No:3; 6 Ağustos 1921.....	168
Ek 4: Bartın'da Sabtari Oğlu Zühdü'nün Kosta Oğlu Simyoni'yi Asma Köprüden Aşağı Attığını Bildirir Belge. DH.EUM.AYŞ., 67/18/1; 5 Kasım 1919	169
Ek 5: Bartın Sıhhiye Meclisi Tarafından Bartın Hapishanesi ile İlgili Hazırlanan Rapor. BOA, DH.MB.HPS., 165/19/1; 29 Ocak 1919	170
Ek 6: Dâhiliye Nezaretinden Bolu Mutasarrıflığına, Bartın Hapishanesinden Kaçan Firarilerin Bir An Önce Yakalanarak Gereğinin Yapılması Hususunda Gönderilen Telgraf. BOA, DH.ŞFR., 96/218/1; 5 Şubat 1919	171
Ek 7: Bartın Adliyesinin 1922-1923 Yılı İş Yükünü Gösterir Gazete Haberi. 7 Mart 1924.....	172
Ek 8: Bartın Gazetesinde Çıkan Asayiş Haberleri. 4 Ocak 1932	173
ÖZ GEÇMİŞ.....	174

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 0.1: 23 Mart 1919 tarihinde çıkarılan kararname ile Bartın’da salınan suçlular.....	2
Tablo 1.1: 22 Mayıs 1917 tarihinde Bartın hapishanesinde tutuklu bulunan on sekiz yaşından küçük mahkûmlar	33

KISALTMALAR

BOA	: Başkanlık Osmanlı Arşivi
BEO	: Bab-1 Ali Evrak Odası
BCA	: Başkanlık Cumhuriyet Arşivi
CA	: Cumhurbaşkanlığı Arşivi
HR.SYS.	: Hariciye Nezareti Siyasi
DH.MB.HPS	: Dahiliye Hapishaneler Müdüriyeti
DH.ŞFR.	: Dahiliye Şifre Kalemi
DH.İ.UM	: Dahiliye İdare-i Umumiye
DH.MKT.	: Dahiliye Mektubi Kalemi
DH.EUM.AYŞ	: Dahiliye Emniyet Umumiye Asayiş Kalemi
DH.TMIK.S.	: Dahiliye Islahat
DH.EUM.THR	: Dâhiliye Tahrirat Kalemi
Y.A...RES	: Yıldız Resmi Maruzat
DH.MB.HPS.M.	: Dahiliye Hapishaneler Müdüriyeti Mütferrik
DH.EUM.PMC	: Dâhiliye Emniyet Umumiye Polis Mecmuası
DH.SN.THR	: Dahiliye Sicil-i Nüfus Tahrirat Kalemi
DH.İ.UM.EK	: Dahiliye İdare-i Umumiye Kalemi
DH.İ.UM	: Dahiliye İdare-i Umumiye
DH.KMS	: Dahiliye Kalemi Mahsus
İD	: İdare
KDB	: Kararlar Daire Başkanlığı
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
MGM	: Muamelat Genel Müdürlüğü
ATASE	: Askeri Tarih ve Stratejik Etüt
İSH	: İstiklal Harbi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi

GİRİŞ

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan İstiklal Harbi'nin Bitimine Kadar Osmanlı Devleti ve TBMM'nin Asayiş Politikaları

Birinci Dünya savaşıdan mağlup ve yorgun çıkan Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918 tarihinde Mondros Ateşkes Antlaşmasını imzalamıştır. Halk ve devlette yeni ve savaşız bir sürecin başlayacağı ümidi doğmuş, ancak İtilaf Devletlerinin çok geçmeden ülke genelinde başlattığı işgaller bu olumlu havayı yok etmiştir. Birinci Dünya Savaşı süresince savaş ortamı ve otorite boşluğundan kaynaklanan asayişsizlik, Mondros Ateşkesi sonrası başlayan işgallerle iyice artmıştır. Ateşkes sonrası başlayan işgaller, Osmanlı ordularının terhisi, hapishanelerdeki suçluların bırakılması, devletin kanunları uygulayamaması, Rum ve Ermenilerin faaliyetleri, yerli çetelerin eylemleri Anadolu'da huzur ve sükûnu yok etmiş, halkı umutsuzluğa sürüklemiştir.¹

Mondros Mütarekesi'nin ardından Osmanlı ordusunun terhis edilmeye başlamasıyla Ermeniler ve Rumlar ülkenin pek çok yerinde çeteler kurarak İtilaf Devletleri'nin himayesinde Anadolu'da asayiş bozan başlıca unsurlardan biri olmuşlardır. Ermeni ve Rumlar Müslüman ahalinin canına, malına, ırzına kastetmek suretiyle halkı bezdirmeye çalışmışlardır. Osmanlı Devleti bu süreçte İtilaf Devletleri'nin tepkisini çekmemek adına olaylara tepkisiz kalmış, vilayetlere telgraflar çekerek, sorumlulara genel asayiş muhafaza etmeleri yönünde tavsiyede bulunmuştur. Ermeni ve Rum çetelerini birçok farklı suçtan sabıkası olanlar oluşturuyordu. Mütarekenin ardından İtilaf Devletleri bu suçluların salıverilmesini sağlamışlardır. Bu süreçte Osmanlı Devleti'nin bu çetelerin Müslüman ahaliye yaptığı zulme sessiz kalmasını Mondros Mütarekesi'nin; *“İtilaf Devletleri emniyetlerini tehdit edecek bir vaziyet olması halinde ülkenin herhangi bir noktasını işgal edebileceklerdir.”*² maddesi bağlıyordu. Osmanlı devleti için caydırıcı olan bu husus İtilaf Devletleri, Ermeni ve Rumlar için her türlü istismara açık olup bu durumu sonuna kadar kendi lehlerine kullanmışlardır.³

1 İhsan Sabri Balkaya, Mütareke Dönemi Asayişin Üç boyutu, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Numara:41, Mayıs 2008, Sayfa: 20.

2 İsmail Soysal, *Türkiye'nin Siyasal Antlaşmaları*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi, 2000) 12.

3 T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), HR.SYS., 2602/1.

Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinden 30 Ocak 1919 tarihli Aydın Vilayeti ile Antalya, Menteşe ve Karesi Mutasarrıflıklarına çekilen telgraf ile sahil mıntıkalarında emniyet ve asayişin teminine itina gösterilmesi ve dış müdahaleye sebep olacak herhangi bir girişime mahal verilmemesi konusunda dikkat edilmesi istenmiştir.⁴

Osmanlı Devleti iç işlerine karışılmasını engellemek ve İtilaf Devletleri'nin üzerindeki baskısını biraz hafifletebilmek için 23 Mart 1919 tarihinde “*Bazı Ceraim Erbabı Hakkında Mücazat-ı Kanuniyenin Te’cil İnfazına Dair Kararname*” yayınlanmıştır. Kanun daha çok hapishanelerde hafif suçlardan tutuklu bulunan ve davaları devam eden Hristiyanların salıverilmesini sağlamıştır.⁵ Örneğin, İtilaf Devletleri'nin İstanbul Mıntıkası Polis Müdürü olarak görev yapan Mösyö Tilne, Hapishane-i Umumiye gelerek Yunan tebaasından olup Galata'daki polis karakoluna saldıran ve altı ay hapis cezası alan Diyonis Veledi Hristokesenegaki isimli şahısla Beyoğlu'nda ikamet eden ve 29 Kasım 1919 tarihinde gözaltına alınan Jan Antuan Anateleneuis isimli şahsın iki saate kadar iadelerini istemiştir. Devamında ise gerekli yazışmaları beklemeden tutukluları kendileri zorla alıp gitmişlerdir.⁶ Çıkarılan bu kararname ile ülke içindeki birçok il ve kazada çeşitli suçlardan hüküm giymiş mahkûmlar da salıverilmiştir. Bartın hapishanesinden bu kararname ile salıverilen suçlular şunlardır:

İsmi	İşlediği Suç	Aldığı Ceza
Bartın Sandık Emmini Mustafa Efendi	Zimmete mal geçirmek	5 sene
Uzun Hasan oğlu Arif	Katl	2 sene 2 ay
Muhtar Veli Oğlu Veli Mehmet	İşkence	20 ay
Kocaoğlu Pala Mahmut	İşkence	2 sene
Boz İmamoğlu Osman	Zorla kız kaçırmak	22 ay
Kara Hüseyin oğlu Raif	Zorla kız kaçırmak	22 ay

Tabl0o 0.1: 23 Mart 1919 tarihinde çıkarılan kararname ile Bartın'da salınan suçlular⁷

Kalemi Mahsus'tan 25 Mart 1919 tarihinde bütün vilayetlere çekilen telgrafla, özellikle Müslüman ve Gayr-i Müslim ahali arasında herhangi bir olay çıkmasına

⁴ BOA, DH.ŞFR., 95/240.

⁵ Bahtiyar Dedeoğlu, Mütareke Döneminde İtilaf Devletlerinin Hapishanelerden Mahkûmları Tahliye Etmesi, Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi, 7 (20209) 105.

⁶ BOA, DH.MB..HPS., 126/37.

⁷ BOA, DH.MB..HPS.,109/50.

meydan verilmemesi, meydana gelecek herhangi olumsuzlukta bütün mülki, idari ve askeri amirlerin bizzat kendilerinin sorumlu tutulacağı bildirilmiştir.⁸

Osmanlı Devleti, hem İtilaf Devletleri'ni memnun etmek, hem içerde asayiş azami ölçüde sağlayabilmek adına bir takım uygulamalar yapmıştır. Bu buhranı atlatabilmek ve müttefiklere yaranabilmek için Padişah Vahdettin Hükümeti'nin ilk işlerinden biri İttihat ve Terakki Fırkasına mensup kim varsa onları devlet içerisinde sindirmek olmuştur. İttihat ve Terakki ileri gelenlerini yargılamak için Divanı Harp Mahkemeleri kurulmuştur.⁹ Sivas, Afyon, Çanakkale gibi birçok ilde İttihatçı bilinen hemen hemen tüm idareci ve sorumlular tevkif edilerek tutuklanmış ve kendilerine verilecek cezayı beklemekten başkaca çareleri kalmamıştır. Mahkemeler; İttihat ve Terakki ileri gelenlerinden bir kısmını idama mahkûm etmiş, bir kısmını sürgüne göndermiş, bir kısmını da çeşitli cezalara çarptırmıştır.¹⁰

Padişah ve kabine, müttefiklerin müdahalesinin önüne geçmek için asayişin teminine çok dikkat etmekteydi. Bu amaçla Anadolu ve Trakya'ya şehzadeler önderliğinde "*Heyet-i Nasihalar*" gönderilmiştir.¹¹ Rumeli Heyeti Nasihası Şehzade Cemalettin reisliğinde bölgeye gitmiştir. Heyet Edirne'ye vardığında vali, müftü, ulema, Rum metropoliti ve Ermeni murahhası, Bulgar piskoposu, Müslüman ve Gayrimüslim halk tarafından karşılanmışlardır.¹² Anadolu'ya Şehzade Abdürrahim Efendi başkanlığında giden "*Heyet-i Nasiha*" üyeleri birçok ili ziyaret ederek padişahın vatandaşlara hitaben yazdığı beyannameyi okumuşlar ve 1919'un mayıs ayı içerisinde İstanbul'a geri dönmüşlerdir.¹³

Heyeti Nasihaların tayin edildiği, İttihat ve Terakki mensuplarına yönelik yargılamaların yapıldığı günlerde Ermeni patriği bir Ermeni gazetesine beyanat vermiştir. Beyanatta; yakın ve uzak vilayetlerde asayişin hala mevcut olmadığı, nizam ve intizamın olmadığı, buna sebep olarak İttihatçı kadroların yeterince temizlenmediği ve hükümetin ülkede asayiş bu yüzden temin edemediğini

⁸ BOA, DH.ŞFR., 97/275.

⁹ Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin doğuşu*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1970) 241.

¹⁰ *Vakit*, Numara:541, 30 Nisan 1919, 3.

¹¹ Tevfik Bıyıklıoğlu, *Atatürk Anadolu'da 1919-1921*, (İstanbul: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, 2000) 16.

¹² *Vakit*, Numara:541,30 Nisan 1919, 3.

¹³ *Tasvir-i Efkâr*, Numara: 9.sene, 19 Mayıs 1919, 2.

belirterek, İttihatçıların tamamen devlet kadrolarından uzaklaştırılmadığı sürece asayişin temininin imkânsız olduğunu söylemiştir.¹⁴

Padişah ve Osmanlı Hükümeti için asayiş tehdit eden bir diğer büyük unsur Kuvayı Milliye olmuştur. Padişah Vahdettin, Kuvayı Milliye'yi eşkıya ile bir tutmuş, memleketin asayiş ve güvenliği açısından en büyük tehditlerden biri olarak görmüştür. Kuvayı Milliye'ye karşı kurulan Kuvayı İnzibatiye'nin kuruluş kararnamesinin birinci maddesinde, görevini tanımlarken şu ifadeler kullanılmıştır: " *Kuvayı İnzibatiyenin vazife-i esasiyesi, kuvveyi milliye namı tahtında şekavete süluk eden eşirrayı derdest ve tenkilden ibarettir.* " Padişah bu tanımlamasıyla Kuvayı İnzibatiye'yi milli kuvvetlerin karşısında konumlandırmış, işgaller karşısında oluşan milli mukavemeti açıkça eşkıyalıkla suçlayarak yok etme amacı gütmüştür.¹⁵

Osmanlı Devleti 19 Mart 1919 tarihli Alemdar gazetesinde yayınlanan resmi tebliğ ile memleket dâhilinde Rumların asayiş bozucu hareketlerine karşı bir nevi muhtıra vermiştir. Rumların maksadının çeteler eliyle iç asayiş bozarak Osmanlı devletini zora sokmak olduğu bildirilen tebliğde, buna müsaade edilmeyeceği, gereken durumlarda Osmanlı jandarmasının kuvvet kullanarak bu durumu engelleyeceği beyan edilmiştir. Rum kiliselerine ibadet için gelenlerin ibadet yerine siyaset konuştuğu, bu durumun Müslüman ahali tarafından dahi bilindiği, delilik olarak nitelendirilen bu halin maksadına ulaşamayacağı belirtilmiştir. İtilaf Devletleri, işgallerini meşrulaştırmak ve Müslüman ahalinin tepkisinden çekindiklerinden Osmanlı ülkesinde asayiş ve sükûnun korunmasını istemekteydiler. İtilaf Devletlerine mensup askerlerden oluşacak bir heyet kurarak, Rumların kiliseler eliyle yaptıkları taşkınlıklarda rolü olanların cezalandırılacağını ve hükümete teslim edileceğini bildirmişlerdir.¹⁶

Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti 22 Nisan 1919 tarihli Elazığ vilayetine çektiği telgrafla bölgede dikkatli olunmasını istemiştir. İngilizlerin bölgeye para ve adam gönderip Kürtleri Osmanlı Hükümeti aleyhine kışkırtacakları istihbaratı

¹⁴ Alemdar, Numara:1421, 12 Nisan 1919, 1.

¹⁵ Takvim-i Vekayi, Numara:3835, 24 Nisan 1920, 3.

¹⁶ Alemdar, Numara:1398-88, 19 Mart 1919, 1.

alınmış, bu hususta gerekli tedbirlerin alınarak asayişin bozulmasına sebep olacak herhangi bir olaya mahal verilmemesi istenmiştir.¹⁷

Dâhiliye Nazırı Ali Kemal Bey tarafından 25 Mayıs 1919 tarihinde Kastamonu ve Van vilayetlerine telgraf gönderilmiştir. Ali Kemal Bey Valilere, *''El ele vererek memleketi kurtarmak için çalışmalıyız.''* dedikten sonra *''Sizden beklediğim, bölgede asayişin temini için azami gayret göstermeniz ve yabancı temsilcileri hoş tutmanızdır.''* demiştir.¹⁸

Osmanlı devleti, artan şikâyetler üzerine Mustafa Kemal Paşa'yı Karadeniz ve Doğu Anadolu'daki illerde asayişin sağlamak ve bölgedeki yaşanan gelişmeleri rapor etmek üzere geniş salâhiyetler vererek Dokuzuncu Ordu Kıtaları Müfettişliği göreviyle Anadolu'ya yollamıştır. Harbiye Nazırı Şakir Paşa tarafından 25 Mayıs 1919 tarihinde yazılan talimatname ile Mustafa Kemal'in görevi, görev yeri ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

1. Görev yaptığı mıntikalarda asayişin devamı ve istikrarı, asayişsizliğe sebep olan hususların araştırılması.
2. Mıntika dâhilinde dağınık halde bulunan cephane ve diğer unsurların toplatılması.
3. Muhtelif mahallerde bir takım şuralar olduğu, asker toplandığı ve bunları gayrı resmi bir şekilde ordunun muhafaza ettiği iddia olunmaktadır. Bu şuraların olup olmadığının, asker ve cephane toplayıp toplatılmadığının araştırılması ve iddialar doğru ise bu durumun kesinlikle önüne geçilerek bu şuraların lağvedilmesi.
4. Müfettişliğin emrine, iki fırkalı olan üçüncü kolordu ile dört fırkalı olan on beşinci kolordu verilmiştir.
5. Müfettişliğin görev bölgesi Trabzon, Erzurum, Sivas, Van vilayetleri ile Erzincan ve Samsun (Canik) sancaklarını kapsamaktadır. Diyarbakır, Bitlis, Elazığ, Ankara ve Kastamonu vilayetlerinin kolordularına da doğrudan emir verebileceği belirtilmiştir.¹⁹

¹⁷ BOA, DH.ŞFR., 98/266.

¹⁸ BOA, DH.ŞFR., 99/339.

¹⁹ BOA, DH.İ.UM, 19/1.

TBMM ise ülke genelinde bir yandan azınlıklar eliyle çıkarılan iç isyanlar ile uğraşırken, diğer yanda Batı Cephesi'nde Yunanlılarla İstiklal Mücadelesi'nde idi. Meclis, ülkede hâkimiyet ve asayişini sağlamak ve cepheden firarları engellemek için birçok tedbir almıştır. Çıkarılan kanun ve kararnameler ile eşkıyalık, firar gibi suçların önü alınmaya çalışılarak asayiş sağlanmaya çalışılmıştır. TBMM bu alanda ilk çıkardığı kanunların başında Hıyanet-i Vataniye kanunu gelmektedir. TBMM bu yöntemle hem asayişini temin etmeyi hem de kendi otoritesini ülke genelinde belirgin ve hâkim kılmayı amaçlamıştır.²⁰

TBMM 23 Mayıs 1920 tarihinde çıkardığı bir kararname ile İstanbul'dan Anadolu'ya geçen şüpheli şahıslar ile Anadolu'daki milli çalışmalara muhalefet eden tanınmış kişilerin İstanbul'a gönderilmesine karar vermiştir.²¹

TBMM'nin asayiş için aldığı önemli kararlardan bir tanesi de 26 Mayıs 1920 tarihinde çıkardığı bir kanunla seyyar jandarma müfrezelerini kurmasıdır. Müfrezelerin kuruluş amacı birinci maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

''Müdafaa-i memleketin temin ve asayişini umuminin layığıyla tesisi için Müdafaa-i Milliye İcra Vekâletine merbut olmak üzere seyyar müfrezeler teşkil edilecektir.'' Özellikle eşkıya ve firari takibinde görev alan bu müfrezelerin, çıkarılan bu kanunla, maaş, yemek ve diğer bazı haklarıyla alakalı konular düzenlenmiştir. Piyade ve süvari olarak askerlerden oluşan müfrezelerdeki piyade er maaşı 800 kuruş, süvari maaşı ise 1000 kuruştur. Rütbelere göre ise onbaşı olanlara 100, çavuş olanlara 200, başçavuşlara ise 300 kuruş mevcut maaştan fazla ödeneceği; eşkıya ve firari takibinde başarılı olanların ise ayrıca para ile mükâfatlandırılacağı belirtilmiştir.²²

Sivas Bölgesi'nde meydana gelen karışıklığın İtilaf Devletleri'nce Karadeniz sahilinden yönlendirildiği anlaşıldığı üzerine 14 Haziran 1920 tarihinde çıkarılan bir kararname ile Karadeniz sahilindeki İtilaf Devletleri memur, temsilci ve subaylarının tutuklanması emredilmiştir.²³ Yine TBMM tarafından 18 Haziran 1920 tarihinde çıkarılan bir kararname ile ülke içindeki

²⁰ Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Kararlar Daire Başkanlığı(BCA), 1/5/3, Ergün Aybars, *İstiklal Mahkemeleri*,(İstanbul: Bilgi Yayınevi, 1975) 46/49.

²¹ BCA, KDB, 1/1/13.

²² BCA, KDB, 1/1/19.

²³ BCA, KDB, 1/2/14.

Ermenilerin, İtilaf Devletleri tarafından silahlandırılarak çeteleşmesinin önüne geçmek için ülke içerisinde serbestçe dolaşması yasaklanmıştır.²⁴

Yunanlıların Samsun ve civarında karışıklık çıkarması, İngilizlerin ise Mudanya ve Karamürsel hattında gece baskınları düzenleyerek asker, kumandan ve memurları esir etmeleri üzerine TBMM tarafından bütün kumandanlık ve vilayetlere askeri, adli ve mülki tüm tedbirleri almaları 18 Temmuz 1920 tarihinde çıkarılan kararname ile bildirilmiştir.²⁵ Milli menfaatlerin aleyhinde çalışanlar ve bu hususta şüphe uyandıran şahısların sınır dışı edilmesi hakkında ise 11 Ağustos 1920 tarihinde bir kararname çıkarılarak yürürlüğe konmuştur.²⁶

TBMM 16 Ağustos 1920 tarihinde asker firarlarının önünü almak için çıkardığı altı maddelik bir kanunla, asker firarilerine uygulanacak cezaları özetle şu şekilde belirlemiştir:

1.Askere alınan, askerlik çağı gelen ve daha önce askerlik yapmış olsa da yeniden askere davet edilen efrattan birliğine teslim olmayanların yapılan denetimlerde mazeretsiz olarak teslim olmadıkları tespit edildikten sonraki onuncu gün sonunda Askerlik Kanunu'nun 124 ve 46. maddelerinin uygulanacağı;

2.Birinci maddedeki suçtan ceza alıp tekrar firar edenler pişman olup altı gün içerisinde teslim olmadıkları takdirde kürek cezasına çarptırılacağı daha sonra bu mahkûmlar memleketlerinden uzak cephelerde istihdam edilmek üzere sevk olunur.

3.Firar suçunu tekrar edip eşkıyalık yaptıkları sabit olanlar idam olunur.

4.Askerden firar ederek yaşadığı mahalle veya köye gelenler, üç gün içerisinde bulundukları yerdeki askerlik şubesi veya ihtiyar heyetine bilgi vermediği takdirde bir seneden üç seneye kadar hapisle cezalandırılırlar.²⁷

TBMM cepheye gönderilmek üzere hapisten çıkarılan mahkûm ve tutukluların; cepheden silah ve teçhizatıyla firar etmesi, firar edenleri yakalamak için takip müfrezesi kurmak zorunda kalındığından ordunun sıkıntıya düşmesi

²⁴ BCA, KDB, 1/4/10.

²⁵ BCA, KDB, 1/4/19.

²⁶ BCA, KDB, 1/8/17.

²⁷ BCA, KDB, 1/9/4

gibi sebeplerle, tutuklu ve mahkûmların hapishaneden çıkarılarak orduya teslimi hakkındaki 15 Haziran 1920 tarih ve 41 numaralı kararnameyi feshetmiştir.²⁸

TBMM 13 Eylül 1920 yılında, Garp Cephesi Kumandanlığının tavsiyesi üzerine çıkardığı bir kararname ile Ermeni ve Rumların İtilaf Devletleri ile işbirliği yapmasının önüne geçmek, cephe gerisinde ordunun ikmal ve lojistik unsurlarına zarar vermelerini engellemek amacıyla Bolu, Geyve, Bursa, Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar, Denizli, Burdur ve Isparta livaları dâhilindeki 20-40 yaşları arasındaki erkek Ermeni ve Rumların güvenlik gerekçesi ile belirlenmiş mahallere sevkini kararlaştırmıştır.²⁹

TBMM 19 Ocak 1921 tarihinde, 20 Ocak 1919 ve 4 Mart 1915 tarihli kanuna, ek kanun tasarısı çıkararak cepheye gidecek şahıslardan suç kaydı ve aranması olanların askerlik şubelerine kayıtlarını yaptırdıktan sonra takibat ve cezalarının tecil edilmesini kararlaştırmıştır.³⁰

TBMM ülke sathında bir dizi uygulamaya ek olarak, Ermeni ve Rumların özellikle işgal edilen bölgelerde düşmanla iş birliği yapması, Türk ordusunu yer yer iki ateş arasında bırakması, İtilaf devletlerine yardımda bulunması, yaşadıkları yerlerde Müslüman ahaliye baskı ve şiddet uygulamaları gibi sebeplerle sert tedbirler almıştır. Bir yandan Batı cephesinde Yunanlılarla savaş halinde olan Türk hükümeti, iradesini hâkim kılmak, ülkede asayiş sağlayarak ordunun zor durumda kalmasına mani olmak için bu tedbirlere başvurmuştur. Bu kapsamda cephe gerisine nakil, eli silah tutanların farklı yerlere tehciri, örfi idare, posta ve telgraf haberleşmelerine sansür gibi uygulamalar meclis ve hükümet kanalıyla tedbir olarak yürürlüğe konmuştur.³¹

TBMM'yi ülke içindeki asayiş sağlamada en çok zorlayan hususlardan biri de iç isyanlar olmuştur. İç isyanların sebeplerine genel olarak bakılacak olursa:

1. Padişah, Hükümet ve İtilaf Devletleri'nin Kuvayı Milliye aleyhindeki olumsuz propaganda ve eylemleri,

²⁸ BCA, KDB, 1/11/1.

²⁹ BCA, KDB, 1/11/17.

³⁰ BCA, KDB, 2/30/17.

³¹ BCA, KDB, 2/35/3, BCA, KDB, 2/38/2, BCA, KDB, 3/26/10, BCA, KDB, 1/19/5.

2. Bir takım çetelerin, Kuvayı Milliye adı altında halktan zorla para veya mal toplaması,

3. Milli Kuvvetler içerisindeki bazı komutanların, düzenli ordu emrine girmek istememesi ve kendi bölgelerindeki keyfi tutumları,

4. Mütareke sonrası ordunun terhis edilmeye başlaması ile beraber doğan güvenlik zafiyeti ve siyasi otorite boşluğu...³²

TBMM asker kaçağı suçları, vatana ihanet, casusluk, yolsuzluk, eşkıyalık, ayaklanma gibi suçlara bakmak, otorite ve asayiş temin etmek üzere 11 Eylül 1920 tarihinde çıkarılan ''*Firariler Hakkında Kanun*'' adıyla İstiklal Mahkemeleri'ni de kurmuş oldu. Üyeleri meclis azalarından oluşan heyet, yalnızca TBMM'ye karşı sorumlu idi. İstiklal Mahkemeleri, işlevi açısından milli mücadelenin başarıya ulaşmasında, ayaklanmaların bastırılmasında, asayiş temini, huzur, güven ve TBMM'nin otoritesinin ülke sathında baskın ve belirgin hale gelmesinde önemli rol oynamıştır.³³

Milli Mücadelenin başlangıcında Bolu, Zonguldak ve Bartın'da Gayri Müslimler ve idareciler Damat Ferit yanlısı idiler.³⁴ Nitekim bölgede yaşayan azınlıklar İtilaf kuvvetlerinin desteğiyle ve İstanbul Hükümetinden aldığı cesaretle ayaklanmalarda ve casusluk faaliyetlerinde bulunmuştur. Yaşanan olayların önünü alabilmek için yörede iki aylık (1 Aralık 1919-31 Ocak 1920) sıkıyönetim ilan edilmiş; Bartın'da 19, Çaycuma'da ise 5 suçlu yakalanmıştır.³⁵ Osmanlı Hükümeti Milli Mücadele'nin alan kazanmasını engellemek ve çift başlılık yaratmak için merkezden kendisine bağımlı memur ve idareci atamalarına bu süreçte devam etmiştir. Bu memurlar Milli Mücadele yanlılarının çektiği telgraflardan ücret istemekteydi. Bartın Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Ziya Bey, Mustafa Kemal Paşa'ya çektiği telgrafla bu durumu bildirmiştir: ''*Verilen telgraf ve muhaberat bura postanesince ücretsiz kabul olunmuyor. Bu suretle teşkilatın tehire uğradığını arz eylerim.*''³⁶ Mustafa Kemal Paşa'nın 05.02.1920 tarihli

³² Kemal Çelik, Millî Mücadele'de İç İsyanlar, Vatana İhanet Kanunu ve İstiklâl Mahkemeleri, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Kasım 2007, 584/585.

³³ Aybars, *İstiklal Mahkemeleri*, 65/66.

³⁴ Ali Sarıkoyuncu, Zonguldak ve Çevresinde Müdafaa-i Hukuk Çalışmaları, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, *Atatürk Yolu dergisi*, 9 (1992) 28-29.

³⁵ Selahattin Çilsüleymanoğlu, *Bartın Halk Kültürü*, I. Cilt (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1996) 71.

³⁶ *Devlet Arşivleri Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı (ATASE)*, İSH, Dos:32 No:57.

telgrafında Müdafaa-i Hukuk Cemiyetince çekilecek her türlü telgraftan ücret alınmayacağını bildirmesi üzerine sorun çözülmüştür.³⁷

Garp Cephesi Kumandanlığından 23 Ağustos 1920 tarihinde Müdafaa-i Milliye Vekâlet'ine çekilen telgrafta; *‘İstanbul’dan Bartın Liman Başkanlığına tayin olan Bahriye Yüzbaşlarından Koçhisarlı Murat Abdurrahman ve Bartın Vergi Dairesine tayin edilen Ahmet Bey, Askeri Posta Teşkilat Heyeti Bartın Şubesi tarafından gözaltına alınmışlardır. Bu memurlara ve bundan sonra gönderilmesi muhtemel memurlara nasıl davranılması gerektiği hakkında bilgi verilmesi rica olunur.’* denmiştir.³⁸ Garp Cephesi Kumandanlığına Askeri Posta Teşkilatı Heyet Başkanlığınca verilen cevapta ise gözaltına alınanların dikkatlice sorgulandıktan sonra İstanbul’a iadeleri veya gözaltında tutulmaları gibi tedbir uygulanması ve neticenin kendilerine bildirilmesi istenmiştir. Bu durum yörede idari anlamda ikilik çıkarmış, halkın Milli Mücadele saflarında yer almasını engellemenin yanında, asayişsizliği artırmış ve milli mücadelenin bu yörede başlamasını geciktiren unsurlardan biri olmuştur.³⁹ Bu durum, Bartın ve Havalisi Komutanı olarak görevlendirilen Cevat Rifat Bey’in Bartın’a gelmesiyle beraber sona ermiş, Bartın’da TBMM tek idare olarak yönetimi ele almış ve İstanbul Hükümeti tarafından atanan Kaza Kaymakamı Durmuş Bey ve Askerlik Şubesi Başkanı Memduh Bey Bartın’ı terk etmişlerdir.⁴⁰

Cevat Rifat Bey’in Bartın’a geldiğinde tasvir ettiği manzara şudur; *‘1 Haziran 1920’de gece yürüyüşü ve dörtnal süratle Bartın’a girdim. Bu sürat her türlü melhuz mukavemeti kırdı. Kaza Kaymakamı Ahmet Durmuş Bey (Eski Afyon Valisi), Bartın şube reisi Binbaşı Memduh Bey ve bazı mülkiye memurları her ihtimale karşı Amasra’ya çekilmişlerdi. Hüsnü Bey’i Bartın Kaymakamı olarak ilan ettik. Şehrin müftüsü Rifat Efendi ve ileri gelenleri milli davaya yardım ettiler. Askerin mevcudunu artırarak talim ve terbiyelerini tamamladık. Sürmene’den on bir taka ile Bartın Boğazı’na gelmiş olan yüz küsur Karadeniz çocuğunu da askerimize kattım. Bunların hepsi mükemmel surette teçhiz ve teslih edildi.*

³⁷ ATASE, İSH, Dos:32 No:57AA.

³⁸ ATASE, İSH, Dos:728, No:62.

³⁹ ATASE, İSH., Dos:728, No:62AA.

⁴⁰ Cevat Rifat Atılhan, Milli Mücadelenin Dört Sarıklı Kahramanı, *Sebilürreşad Dergisi*, 2/37 (1949), 188-189.

Mızraklı olmak üzere mühim bir süvari kuvveti, bir alay piyade mevcudu ile harp karargâhı olan Çaycuma'ya gittik ve mühim geçitleri tutarak işgal kuvvetlerine karşı cephe tuttuk.

Başarılan işler şunlardır:

- 1. Asayiş meselesi bir anda köktünden halledildi.*
- 2. Müteredit ve menfi unsurlar her türlü hareket ve faaliyet imkânından mahrum edildi.*
- 3. Kuvvetlerimiz her an mevcudunu artırdı ve eğitimli bir birlik haline geldi.*
- 4. İkinci Bolu İsyanı'nın feci ihtilatlar meydana getirmesine mani olundu.*
- 5. Birkaç defa ilerlemek teşebbüsünde bulunan Fransız müfrezesi silah kuvveti ile deniz kıyısına kadar sürüldü.*
- 6. Alemdar Vapuru hadisesinde bir ecnebi müdahale ve yardımına imkân verilmedi.*

Netice:

*Bidayette Bartın ve havalisi Kuvayı Milliye Kumandanlığı ve sonra Zonguldak Müfrezesi Kumandanı ismini alan vazifemiz bütün Kastamonu batı bölgesinin ve Karadeniz batı kıyılarının işini sağlamış dâhili isyanların tenkiline fiilen ve kuvvetle iştirak etmiş ve Maraş, Gaziantep'te hezimete uğrayan Fransızların Zonguldak Bolu üzerinden Ankara'ya tazyik yapmasına imkân verilmemiş ve cephenin sağ cenahının emniyeti esasından korunmuştur.*⁴¹

Cevat Rıfat Bey'in disiplini ele alması ve asayiş önleyerek yörede güvenliği sağlaması Fransızları ciddi sıkıntıya sokmuştur. Zonguldak'taki bir Fransız yüzbaşı Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne gelerek; kendisinin Türklerle barış yapmak üzere görevlendirildiğini beyan etmiştir. Devamında Bartın Kaymakamı Hüsnü Bey ve Kuvayı Mürettibe Kumandanı Cevat Rıfat Bey'le görüşmek için davet edilmelerini rica etmiştir.⁴² Çaycuma, Devrek, Bartın ve civarının kontrol altına girmesiyle Fransızların kömür ocaklarına amele bulamaması neticesinde kömür ihracatında ciddi sıkıntı yaşamışlardır. Yörede

⁴¹ Nurettin Peker, İstiklal Savaşı Resim ve Vesikalarla İnebolu Kastamonu ve Havalisi Deniz ve Kara Harekâtı, (İstanbul: Gün Basımevi, 1955) 194.

⁴² Açıksoz, numara:71, 16 Ağustos 1920, 3.

asayiş ve güvenliğin sağlanması Fransızları sıkıntıya sokmuş ve anlaşma aramaya mecbur etmiştir.⁴³

Cumhuriyet Dönemi Asayiş Politikaları

Atatürk döneminde, asayiş olaylarına yaklaşım Osmanlı Dönemi'nden kalma uygulamaların bir nevi devamı şeklindedir. Yeni kurulan devletin güvenliğinin tesisi için öncelikle iç güvenliğin sağlanması gerekmektedir. Atatürk ve hükümetleri, geçmiş dönemin kötü hatıralarını silerek yeni bir sayfa açmak, hapisanelerin mevcudunu azaltmak ve cumhuriyetin ilanı gibi politik sebepler neticesinde 26 Aralık 1923 tarihinde Af Yasası çıkarmıştır. Ayrıca o dönem için ciddi bir işgücü sıkıntısı çeken ülkenin, af kapsamında serbest kalacak insan gücü ile takviye edilmesi amaçlanmıştır. Af kanununun içeriğine bakılacak olursa; birinci maddesinde 29 Ekim 1923 yılına kadar işlenmiş olan suçlardan mahkûm bulunanlar hakkında verilmiş veya verilecek olan cezaların yarısı af edilmiş ve indirilmiştir. Bu tarihe kadar idam cezası alan ya da alacak olanların cezası on beş sene küreğe, ömür boyu kürek cezası alanların cezası on sene küreğe, ömür boyu kalebent cezası alanların cezası on sene kalebentliğe ve sürgün cezası ömür boyu almış olanların cezası da üç seneye düşmüştür. Cinayet suçundan mahkûm ve sanık olanlar, kanunun ilanından itibaren, üç ay içerisinde teslim olmazlarsa, birinci ve ikinci maddesinden yararlanamayacak olmaları, üçüncü maddesi olarak kabul edilmiştir. Dördüncü madde ise Lozan'da belirlenen 150 kişinin bu affın dışında olduğu, hükmünü içermektedir. Kanunun beşinci maddesiyle, geçmiş döneme ait suçların ortadan kaldırılarak unutulması amaçlanmıştır.⁴⁴

Ülkenin iç asayişine bakıldığında genel olarak şu sorunlar göze çarpmaktadır: Çete faaliyetleri, fuhuş, salgın hastalıklar, kumar, alkol ve zirai üretimi sekteye uğratan sebepler. Bu meseleler zaman zaman mecliste milletvekillerce dile getirilmiştir. İzmit Milletvekili Mustafa Bey'in 1924 yılında meclisteki şu konuşması örnek verilebilir: “... *Hükümetimiz asayişini bize bahşetsin, istihsalâtımızı şehre getirecek kadar bir yol yapsın! Başka bir şey istemiyoruz. Tekmil tekâlîfe serfûrû ederiz. Hele sahilimizde bulunan Karamürsel, Yalova, bütün evleri yanmış ve buralara hiçbir düşmanın ayağı girmemiş iken*

⁴³ Açıksöz, numara:71, 16 Ağustos 1920, 3.

⁴⁴ Cahide Sınmaz Sönmez, Cumhuriyet Dönemi Genel Af Tartışmaları ve Uygulamaları Üzerine, *Hacettepe Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3, (2007) 86.

kâmilten harap olmuş olan yuvalarda da, ağaçların altında yaşayan halkımız kendi acılarını dinlerlerken, kazandığı beş on kuruşluk bir lokmanın da elinden alındığını gördükçe ağlıyordu. Bazı köylere bakılırsa görülür ki, dört evden ibarettir. Bunlar oradaki toprağın feyiz ve bereketi bittiği için altındaki atı, elindeki silâhı ile çalışan halka hücum etmektedirler. Neden Hükümet bu dörder dörder dağılmış olan bu eşkıyayı toplayıp da mahsuldar bir arazi üzerinde iskân ve onları sâyidar bir hale getirmeye teşvik etmiyor? Benim vilâyetimde belki elli, altmış tane köy, dörder dörder evden teşekkül etmiştir. Binaenaleyh, dört evli köyde oturan ve elinde silâhı ile gelip geçenleri soyan ve köylülerin mesaisi ile vücuda getirdiği mahsulâtı satıp avdet ederken ellerinden paralarını alan bunları, el'an dağınık oturtmak muvafık değildir. Hükümet bir defa memleketi yer yer dolaşarak bu halkın namuskârane çalışarak yaşamasını temin ettikten sonra kanunları ve diğer tedabiri ittihaz etmesi lâzımgelir kanaatindeyim.”⁴⁵

TBMM'nin iç asayışı sağlamaya dönük işlerinden biri de Men-i Müskirat kanunudur. Trabzon Mebusu Ali Şükrü Bey'in verdiği kanun teklifi, kendisinin de ifadesiyle içkinin yol açtığı belalardan halkı kurtarmak amacı güdüyordu.⁴⁶ Kanunun 14 Eylül 1920 tarihinde kabul edilen maddeleri şunlardı:

1. Memalik-i Osmaniye'de her nevi müskirat imal, ithal, fûruht ve istimali memnudur.

2. Müskirat imal, ithal ve nakil ve fûruht edenlerden müskiratın beher kıyyesi için elli lira cezayı nakdî ahz ve elde edilen müskirat imha olunur.

3. Alenen müskirat istimal edenler veya hafiyen istimal edipte sarhoşluğu görülenler ya haddi seri veya elli liradan iki yüz liraya kadar cezayı nakdî veyahut üç aydan bir seneye kadar hapis cezasıyla tecziye olunurlar. Sıfatı resmiye erbabından olanlar dahi memuriyetten tard edilir ve bu husustaki hükümler kabili itiraz ve istinaf ve temyiz değildir.

4. Bu kanunun tasdiki ve neşriyle beraber içki imaline mahsus bilcümle alât ve edevat müsadere edilir. Mevcut içkiler derhal temhir edilir ve iki ay zarfında

⁴⁵ Mehmet Evsile, Cumhuriyet Döneminde Dâhiliye ve Güvenlik Hizmetlerinin Günlük Hayata Yansımaları (1923-1950) *Near East Historical Review*, 9/17, .(2019) 175.

⁴⁶ Ercan Çelebi, Men-i Müskirat Kanunun Kabulü ve Uygulanması: Kastamonu Örneği(1920/1923), *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 62, (2023) 188 .

Memalik-i Ecnebiye 'ye ihracına müsaade olunur. İki ay hitamında mevcut müskirat imha olunur.

5. Tababette kullanılacak her nevi ispirotolu mevat ihtiyaç nispetinde Sıhhiye Vekâletince eczanelere tevzi ve sarfiyatı kontrole tabi tutulur.

6. Tababette istimal olunacak ispirotolu mevaddın sureti istimal ve sarfı hakkında Sıhhiye Vekâletince bir talimatname kaleme alınacaktır.

7. Bu kanun tarihi neşrinden itibaren mer'idir.

8. Bu kanunun icrayı ahkâmına Dâhiliye, Adliye ve Sıhhiye Vekilleri memurdur. 14 Eylöl 1920''⁴⁷

Yeni cumhuriyetin iç karışıklıkların önlenmesi, siyasi otoritenin hâkimiyeti, güvenlik ve asayişin teminini ölke genelinde sağlamak için aldığı tedbirlerden biri de Takriri Sükün Kanunu'dur. Tek maddeden oluşan kanun metni şöyledir:

*''Madde 1- İrticaa ve isyana ve memleketin nizamı içtimaisini ve huzur ve sükûnunu ve emniyet ve asayişini ihlâle bâis bilûmum teşkilât ve tahrika ve teşvikat ve teşebbûsat ve neşriyatı Hükümet, Reiscumhurun tasdikiyle, re'sen ve idareten men'e mezundur. İşbu efal erbabını Hükümet İstiklâl mahkemesine tevdi edebilir.''*⁴⁸ Takrir-i Sükün Kanunu ve devamında 3 Mayıs 1925 yılında düzenlenen Sansür Talimatnamesi Hükümet'e, irtica faaliyetlerini, isyan girişimlerini, ölkenin sosyal düzenini, emniyet ve asayişini ihlale yönelen her türlü teşkilat, tahrik, teşvik, teşebbüs ve yayını, Cumhurbaşkanı'nın oluruyla yasaklama ve kısıtlama yetkisi vermişti. Bu yetkilerden başka Hükümet, soruşturmaya tabi tuttuğu sanıkları İstiklal Mahkemesi'ne yollayabilecekti.⁴⁹

Hükümet, 1933 yılına gelindiğinde, yakın zamana kadar uyguladığı sıkı güvenlik politikalarının dışına çıkarak, Cumhuriyet'in onuncu yılını kutlarken bir genel af yasası çıkarmıştır. Hükümet bu yasa ile normalleşme adımı atmak, yeni bir sayfa açmak, gücünü ve kendini göstermek adına bir hamle yapmıştır. Af

⁴⁷ Ceride-i Resmiye İle Neşir ve İlân: 28 Şubat 1921, Sayı 4.

⁴⁸ Ceride-i Resmiye İle Neşir ve İlân: 4 Mart 1925, Sayı:87.

⁴⁹ Seydi Çelik, Türkiye'nin Demokrasi Tarihinde Sıkıyönetim Uygulamalarının Yeri ve Sosyo-Politik Etkileri (1877-1946 Arası), Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11/22, (2023) 338.

Kanunu meclise sunulduğunda Denizli Milletvekili Emin Aslan Bey, bu girişimi yerinde bulsa da çekincelerini şu şekilde dile getirmiştir: *''Arkadaşlar, aziz Cumhuriyetimizin onuncu yıl dönümü münasebetiyle Hükümetimizin ve fırkamızın düşündüğü af teşebbüsü çok yerindedir. Ancak bendeniz endişe ediyorum ki faziletli birçok vatandaşlarımızın emniyetini, umumî huzur ve asayiş bazı sabıkalılar dahi bundan istifade ederek ihlâl edebilirler. Hükümet bu hususta ne düşünmüştür? Bundan tevellüt etmesi ihtimali bulunan ahenksizlik ve huzursuzluk nazarı dikkate alınmış mıdır? Mesele çok naziktir. Faziletli vatandaşlarımızın huzurunu selbeden birçok sabıkalıların bu affı takdir etmeyerek tekrar aynı yolda yürüyeceklerinden endişe ediyorum. Hükümet bundan mütevellit avakibi etraflıca nazarı dikkate almış mıdır?''*

İçişleri Bakanı Şükrü Kaya bu sorunun ardından söz alarak şu konuşmayı yapmıştır: *''Cumhuriyetin onuncu yıl dönümü, Türk tarihinde pek mesut ve şerefli bir merhaledir. Bu milletin her ferdi tarafından tesit edilmeğe hazırlanmış büyük bir bayramdır. Böyle milletin heyeti umumiyesini alâkadar eden en büyük ve nadir bayramlarda devletlerin bazı suçları affederek o suçluları umumî sürura iştirak ettirmesi kaide olmuştur. Bu kanun görüldüğü veçhile bir affı umumî kanunu değil, mukayyet bir af kanunudur. Bazı cürümler memleketçe menfur addedilir. Bu gibi cürümlerin affı müsamahaya atfedilir diye bu kanuna konulmamıştır. Yağmakerlik, yol kesmek, ev basmak gibi suçlar bu aftan istisna edilmiştir. Bu af, kazaen ve hataen veya her hangi bir zaruret icabı, işlenen suçlar ve ileride ıslahı hal eder ümidinde bulunulan cürüm sahipleri için bir defa olmak üzere bir aftır. Binaenaleyh Hükümet bu af kanununu getirirken memleketin asayiş ve intizamını, memleketin hissiyatını düşünmüş, her ciheti nazarı itibara almıştır. Emin Aslan Bey arkadaşımızın, bu memleketin asayişine tesir eder korkusu bizce varit görülmemiştir.''* Bu konuşmanın ardından kanun teklifi oylamaya sunulmuş ve yasalaşmıştır.⁵⁰

Cumhuriyetin ilanının on beşinci yılı münasebetiyle son olarak 1938 yılında, bir Af Yasası çıkarılmıştır. 150'likler Affı olarak da değerlendiren bu af kanunu, Mustafa Kemal Atatürk'ün isteği üzerine ve ilerleyen hastalığı nedeniyle

⁵⁰ TBMM Zabıt Ceridesi, 4.Dönem, C 17, 26 Ekim 1933, 51-57.

Atatürk'ü kırmamak için Meclis tarafından kabul edilmiştir. Bu kanunla beraber İstiklal Mahkemeleri'nden tutuklu bulunanlar da tümüyle affedilmiştir.⁵¹

⁵¹ Sınnmaz Sönmez, *Cumhuriyet Dönemi Genel*, 95-97.

1. BARTININ İDARİ SOSYAL VE ASKERİ YAPISI

1.1. Bartın İdari Yapısı

Bartın, 1864 yılına kadar On İki Divan adıyla Bolu-Viranşehir Sancağına tabi bir kadılık iken, bu tarihte yayınlanan Teşkil-i Vilayet Nizamnamesi ile On İki Divan Teşkilatı lağvedilmiş ve Bartın Kazası adını almıştır. Bartın, Gölpazarı, Zerzene, Kurucaşile, Amasra, Perşembe, Çarşamba, Tefen, Yenice, Karaköy, Fermit ve Kocanaz divanlarının ortak pazarı olup, bu divanların nahiye merkezi idi. Bartın, 1867 yılına kadar Bolu Mutasarrıflığına tabi Ereğli Kaymakamlığına bağlı iken, bu tarihten itibaren daha geniş bir kaza haline getirilerek doğrudan Bolu Mutasarrıflığına bağlanmıştır.⁵²

Bartın'ın bu tarihteki idari sınırı: Batıda Zonguldak ortasından akan dereden itibaren, doğu tarafı Bartın'a ve batı tarafı da Ereğli'ye sınır olmak üzere ve Faça köyü ile Pılança ve Çarşamba aralarından akan dere; güneyde Devrek Su Çatı Irmağı, Gerede ve Safranbolu ile Bartın arasındaki Kirazlık yaylası, Kocanaz (Keçinos, Küçenos) Deresi, Kırık Dağı; doğudan Kiraz Derbendi, İbrahim ve Kekik Dereleri ve Bit Ovası ile Karadeniz'e akan Kapusuyu Deresi; kuzeyde ise Karadeniz olarak tespit edilmiştir.⁵³

Kaymakamlık kurulduktan sonra Bartın'a ilk kaymakam olarak Mir-i Mirandan Mehmet Nuri Paşa atanmıştır. Bartın'da iki yıl görev yapan Mehmet Nuri Paşa daha sonra Bolu'ya Mutasarrıf olarak görevlendirilmiştir. Mehmet Nuri Paşa atandıktan sonra şehrin imarı hususunda çalışmalara başlamış, öncelikli olarak bir hükümet konağı inşasına girişmiştir. Bartın'da, kaza halini almadan evvel herhangi bir hükümet binası yoktu. Yörenin idaresi için atanan müdürler, istedikleri bir bina ya da daireyi kiralayarak burada vazifelerini yaparlardı. Mehmet Nuri Paşa, Bartın'ın Adamescit Mahallesi'nde Çalıkoğulları'ndan kalma büyük bir binayı tamir ve tadile ettirerek Bartın'ın ilk hükümet konağını inşa ettirmiştir. Hükümet konağının altı hapishane ve zabıta koğuşu olarak, üzerinde

⁵² Kemal Samancıoğlu(a), *İktisat ve Ticaret ve Ticaret Bakımından Bartın*, (Bartın: İletişim Matbaası, 1999) 171.

⁵³ Yücel Namal, *Bartın Doğal Durumu ve Tarihi*, (Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları, 2020) 10.

ise dokuz odadan oluşan hükümet konağı tasarlanmıştır. Bu yapı 1989 yılına kadar hükümet konağı olarak kullanılmaya devam etmiştir.⁵⁴

Teşkil-i Vilayet Nizamnamesi'yle kaymakamlık olan Bartın'da, 1876 yılında Belediye kurulmuştur. Bu tarihe kadar belediye işleri İstanbul'dan tayin edilen ''Çarşı Ağası'' denilen kişi tarafından yürütülmüştür. Bu tarihten sonra, son Çarşı Ağası Kara Mustafa namındaki kişi 400 kuruşluk zimmetindeki parayı belediyeye teslim etmiş ve idare belediyeye geçmiştir. Bartın belediyesinin ilk belediye başkanı ve azaları şu kişilerden oluşmaktaydı:

Belediye Başkanı: Hacı İbrahim Efendi

Azalar: Mustafa Efendi, Kırkor Ağa, Mustafa Ağa, Davut Ağa.

Kâtip: Hasan Tahsin Efendi

Sandık Emni: Salih Efendi⁵⁵

Bu kişiler aynı zamanda Kaymakamlık İdare Heyeti'nin de azaları idiler.⁵⁶

Bartın'da 1889 Tarihi itibarıyla bir hükümet konağı, bir genel mahkeme, bir ilkokul ve ortaokul, birer vergi dairesi, bir telgrafhane, bir hastane, seksen dokuz çeşme, beş kereste fabrikası, yüz otuz altı değirmen, üç hamam ve elli altı fırın vardı.⁵⁷

Bartın'a 16 Ağustos 1898 yılında Kaymakam Bekir Kâmi Bey'in gayretleri ile yeni bir hükümet konağının yapımına başlanmıştır. Bu bina üç katlı olup 29 oda ve zemin katındaki iki büyük bodrum koğuşundan oluşmaktaydı. Binanın yakınına ise halkın yardımları ile bir hapisane inşa edilmiştir.⁵⁸ Uzun yıllar hükümet konağı olarak kullanılan, birçok defa tamir ettirilen bu bina 1968

⁵⁴ *Bartın*, numara:167, 30 Temmuz 1928,3 (İbrahim Cemal Aliş tarafından 6 Eylül 1924 tarihinde çıkarılmaya başlanan Bartın'ın ilk gazetesidir. İlk 18 hafta şapirograf yöntemiyle basılmış, 49. sayıdan itibaren o yılların modern, şimdiki tarihi baskı makinesi ile çıkartılmış ve günümüze kadar neredeyse kesintisiz olarak basılmıştır. Gazetenin şimdiki sahibi oğlu Esen Aliş'tir. Türkiye'de halen yayını sürdürmekte olan en eski ve üçüncü gazete konumundadır. Selahattin Çilsüleymanoğlu, *Bartın Halk Kültürü*, I. Cilt, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi,1996, 453).

⁵⁵ Kemal Samancıoğlu(b), *Bartın Belediyesi ve Tarihçesi*, (Bartın: Bartın Belediyesi Yayınları, 1954) 22-24.

⁵⁶ Erkan Aşçıoğlu, *Bartın'da Tarih -Kökler II*, (Bartın: Sargın Ofset Yayıncılık, 2011) 147.

⁵⁷ *Salname-i Vilayet-i Kastamonu*, 1306 (1889) 395.

⁵⁸ *BOA*,DH.MKT., 606-6.

depreminde hasar almış ve 1969 yılında yıktırılmıştır.⁵⁹ Ziraat Bankasının bir şubesi 1889 yılında açılan,⁶⁰ 1905 yılında Şeriyeye Mahkemesi kurulan Bartın'da, 1906 yılında ise ticaret odası kurulmuştur.⁶¹

Bartın kazası, 1920 yılına kadar Bolu Sancak'ına bağlı idi. Zonguldak'ın 1920 yılında mutasarrıflık olması ile bu tarihten itibaren il oluncaya kadar Zonguldak'ın kazası olarak kalmıştır.⁶²

1.2. Bartın'ın Millî Mücadeleye Başlaması ve Kurulan Dernekler

Millî Mücadelenin başlangıcında Bolu, Zonguldak ve Bartın'da idareciler Damat Ferit yanlısı idiler. Bartın'da Kaymakam Durmuş, Zonguldak Mutasarrıfı Kadri ve Bolu Mutasarrıfı Ali Haydar Beylerin İstanbul Hükümeti yanlısı oluşu yörede Milli Mücadele'nin başlamasını geciktirmiştir.⁶³ Damat Ferit Paşa'nın hükümete gelmesiyle Bartın'da Hürriyet ve İtilaf Cemiyeti kurulmuştur. Pek bir varlık gösteremeyen cemiyet bir yıl içinde kapanmıştır. Bu sırada Bartın'da faaliyet halinde olan ve kaymakamlıkça hükümete rapor edilen diğer cemiyetler ise şunlardır: Demirci Esnafı Cemiyeti, Kalaycı Esnafı Cemiyeti, Yemenici Esnafı Cemiyeti ve İlim ve İrfan derneği.⁶⁴

Mondros Mütarekesi sonrasında Zonguldak, Fransızlarca 8 Mart 1919'da işgal edilmiştir. Zonguldak'ın işgalinin ardından Bartın'ın İtilaf Devletleri gemilerinin tehdidi altına girip, işgal edilme tehlikesi yaşaması halkı tedirgin etmiştir. Bartın gençleri ise Samancıoğlu Galip Bey başkanlığında 5 Temmuz 1919 tarihinde İlim ve İrfan Derneğini kurdular. Dernek, eğitim öğretim faaliyetleri için kurulmuşsa da Millî Mücadele'nin örgütlenip başarıya ulaşması için çalışmış ve halkı bu doğrultuda örgütlemiştir.⁶⁵

Derneğin kurucularının büyük bir kısmı İstiklal Harbi'ne katıldığından dernek faaliyetlerini bir süre ertelemek zorunda kalmıştır. Özellikle Kaymakam

⁵⁹ *Bartın*, numara:167, 30 Temmuz 1928, 3; *Bartın*, numara:170, 20 Ağustos 1928, 3 .

⁶⁰ Samancıoğlu, *İktisat ve Ticaret*, 84.

⁶¹ Erkan Aşçıoğlu vd, *Osmanlıdan Cumhuriyete Belge ve Fotoğraflarla Bartın*, (Bartın: Bartın Üniversitesi Yayınları, 2014) 16 .

⁶² Namal, *Bartın Doğal Durumu*, 11.

⁶³ Ali Sarıkoyuncu, *Zonguldak ve Çevresinde*, 28/29.

⁶⁴ *BOA*, DH.EUM.AYŞ., 64/40.

⁶⁵ Ali Sarıkoyuncu(a), *Millî Mücadele'de Zonguldak Sancağı*, (Ankara: Zonguldak Valiliği Yayınları, 2009) 52.

Ali Galip Bey ve Liman Reisi Nisfet Bey gençlerin derneğe ve milli mücadeleye katılmaları için yoğun bir çaba göstermiştir.⁶⁶ Daha sonra 1924 yılında Birleşme Yurdu adını alan derneğin başkanı ve kurucuları şu kişilerden oluşmaktadır: Başkan, Samancıoğlu Galip Bey, Ali Şeyhoğlu Sadık, Ünyeli Kazım, Doktor Cevdet, Avukat Hasan Tahsin, Sıhhiye Memuru Şükrü, Kocabaşoğlu Sadık, Paşa Mehmet Oğlu Mustafa, Zırtıl Oğlu Ömer Niyazi, İnce Alemdaroğlu İbrahim, Külahlı oğlu Hasan, Tapucu Cemal, Dava Vekili Selahattin, Muallim Oğlu Hüseyin Avni, Hacı Çavuşoğlu Ali Galip, Hafız Mehmet, Mehmet Ustaoglu Mustafa ve Bankoğlu Mahmut Beylerdir.⁶⁷

Milli hareketi sahiplenilen Bartın halkı ileri gelenlerince Bartın Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti 15 Ekim 1919 tarihinde kurulmuştur.⁶⁸ 18 Ocak 1920’de Bartın Müdafaa-i Hukuk Heyeti⁶⁹ adını alan cemiyetin başkanı ve üyeleri ise şu kişilerden oluşmaktadır: Başkan Yusuf Ziya Bey, Karakaşoğlu Rahmi, Yirmibeşoğlu Hasan, Toscuoğlu Hacı Rıfat, Karakaşoğlu Hacı Arif Kaptan, Samancıoğlu Hüseyin Hamdi, Hacı Alibeyoğlu Hasan Tahsin, İnce Alemdarzade Halil, Paşa Mehmet oğlu Mustafa, Aşçıoğlu Hasan Kaptan, Fırıncıoğlu İbrahim Fuat ve Hacıbalıkzade Hacı Mehmet Beylerdir.⁷⁰ Cemiyet Kurucaşile’de Hasan Efendi başkanlığında Ali ve Nuri Beylerle beraber⁷¹, Amasra Nahiyesi’nde ise Alemdarzade Nuri Efendi başkanlığında yapılanmıştır. Alemdarzade Nuri Bey, Ankara’dan gelen emir üzerine kendi imzasıyla İkdam gazetesine, Osmanlı Hükümeti ve İtilaf Devletleri elçiliklerine ‘‘Amasra’nın, Anadolu’nun kopmaz bir parçası olduğunu’’ beyan eden bir telgraf çekti.⁷²

Bartın’ın ileri gelenlerinin yanında Bartın Müftüsü Hacı Rıfat Efendi de Milli mücadeleye ilk destek verenlerin başında gelmiştir. İstanbul Hükümetinin ve İtilaf Devletleri’nin Milli Mücadele aleyhine yaptığı dini propagandalar dikkate

⁶⁶ Zonguldak, numara:35, 27 Şubat 1926, 4.

⁶⁷ *Bartın*, Numara:210, 5 Ağustos 1929, 2/3; Erkan Aşçıoğlu, *Kurtuluş Savaşında Bartın*, (Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları, 2014) 68.

⁶⁸ *ATASE*, İSH, Dos:4 No:3, *ATASE*, İSH, dos:4 no:3aa.

⁶⁹ Necdet Sakaoğlu, *Amasra’nın Üç Bin Yılı*, (İstanbul: Zonguldak Valiliği Yayınları, 1987) 166.

⁷⁰ Aşçıoğlu, *Kurtuluş Savaşında*, 72; Sakaoğlu, *Amasra’nın Üç Bin*, 165.

⁷¹ *ATASE*, İSH, Dos:4, No:38.

⁷² Sakaoğlu, *Amasra’nın Üç Bin*, 166.

alındığında Hacı Rıfat Efendi'nin koşulsuz Milli mücadeleye olan desteği daha anlamlı hale gelmiştir.⁷³

Bartın ahalisi namına Müftü Hacı Rıfat Efendi, Belediye Reisi Ziya Bey ve Rum Reisi Ruhanisi tarafından Milli Mücadele karşıtı olan Ferit Paşa ve hükümetinin düşürülmesi için padişaha telgraf çekmişlerdir. Bu durumu 29 Eylül 1919 tarihinde 3. Kolordu Kumandanlığı ve Sivas Heyet-i Temsiliyesine çektikleri 26 Eylül 1919 tarihli telgrafla bildirmişlerdir.⁷⁴

Mutafa Kemal Paşa ise 30 Eylül 1919 tarihinde, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyeti Temsiliyesi namına cevabi bir telgraf yazarak bu durumdan duyduğu memnuniyeti bildirmiştir.⁷⁵

Bartın Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Yusuf Ziya Bey ve üyelerin gayretleri ile Bartın'da birlik ve beraberlik sağlanarak, Heyet-i Temsiliye'nin emrine girilmiştir. 1 Haziran 1920 tarihinde ise Cevat Rıfat Bey, Bartın ve Havalisi Komutanı olarak Bartın'a gönderilmiştir. Cevat Rıfat Bey Mustafa Kemal ve Garp Cephesi Kumandanı Ali Fuat (Cebesoy) Paşadan aldığı telgraflarla, Kastamonu'dan Zonguldak'a kadar olan mınıtkada geniş yetkilerle görevlendirilmiştir. Cevat Rıfat Bey o günkü manzarayı şu şekilde anlatmıştır: “*Yarım kilometreden fazla bir derinlik tutan bu müfreze yi yıldırım suretiyle Bartın sokaklarına soktum. Ramazan geces i idi. Kahvehanelerin önünde eğlence yapan insanlar neye uğradıklarını şaşır mışlardı. Atların arasını aç tığ ım için bu müfreze tıpkı bir süvari livası kadar gözü küyordu. Hükümet konağına o kadar çabuk yetişt im ki hiçbir tedbir almak mümkün değildi. Kaza Kaymakamı Durmuş Bey (Kırklareli Eski Valisi) ve askerlik şubesi başkanı Memduh Bey Kasabayı terk etmişlerdi.*

Jandarma Kumandanı Yüzbaşı İsa Beyi çağırdım ve bütün kuvvetlerin emrimde olduğunu ve asayıştan kendisini mesul tuttuğumu söyledim. Yanıma ilk gelen zat; uzun boyu, aslan gibi vücudu, nurani yüzü ile Bartın Müftüsü Hacı Rıfat Efendi oldu...

⁷³ Atılhan, *Milli Mücadelenin*, 188.

⁷⁴ T.C. Cumhurbaşkanlığı Arşivi; 534521/7, 534696.

⁷⁵ CA, 534584/2.

*Hacı Rıfat Efendi sözlerinde çok samimi idi ve bu samimiyeti sonuna kadar ispat etti. Büyük hizmetler yaptı, bize cesaret verdi ve yardımını esirgemedi... Bartın boğazına gelmiş olan iki yüz kadar Sürmeneli kahramanı askerime iltihak ederek Çaycuma'ya doğru ilerledim...''*⁷⁶ Cevat Rıfat Bey'in Bartın'a gelip yönetime el koyması ile Bartın, İstanbul Hükümetinin tesir alanından çıkıp tamamıyla Millî Mücadele saflarına katılmıştır.⁷⁷

Bartın; halkı ve yöneticileriyle bu süreçten sonra yekvücut TBMM'nin yanında olmuş, çekilen telgraflarla kazanılan zaferlerden halkın duyduğu memnuniyet ve sevinç dile getirilmiştir. Amasra Nahiye Müdürü Ahmet Bey 1 Eylül 1921 tarihinde TBMM'ye Sakarya Savaşı günlerinde çektiği telgrafla hem Amasra halkının memnuniyet ve coşkusu dile getirmiş hem de Amasra halkının sonuna kadar madden, manen ve bedenen ordu ve hükümetin yanında olduklarını ifade etmiştir.⁷⁸

Bartın Kaymakamı Sabri Bey Mustafa Kemal Paşa'ya Sakarya Zaferi dolayısıyla 29 Ekim 1921 tarihli bir tebrik telgrafi göndermiştir. Telgrafta, zaferin halkta yarattığı büyük memnuniyet dile getirilmiştir.⁷⁹

Bartın Belediye Reisi Mustafa Bey 4 Ekim 1922 tarihinde; Kütahya, Eskişehir ve Uşak'ın düşman işgalinden kurtulması münasebetiyle Mustafa Kemal Paşa'ya tebrik telgrafi çekmiştir. Telgrafta ordunun muvaffakiyetinden dolayı Bartın halkının duyduğu sevinci ifade etmiştir.⁸⁰

Kaymakam Ali Bey 21 Ekim 1922 tarihinde Mustafa Kemal Paşa'ya İzmir ve Bursa'nın düşman işgalinden kurtuluşu münasebetiyle bir telgraf çekmiştir. Telgrafta Bartın halkının zafer dolayısıyla gündüzleri resmi daireler önünde toplanıp tezahürat yaparak, geceleri ise fener alayları yapıp her yeri fenerler ile donatarak, camilerde ordumuz için dualar okuyarak halkın memnuniyetini dile getirdiğini bildirmiştir.⁸¹ Mustafa Hulusi Bey ise 15 Ekim 1922 tarihinde Baş Kumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya yazdığı telgrafta; "Mudanya Ateşkes

⁷⁶ Atilhan, Milli Mücadelenin, 187/188.

⁷⁷ Ali Sarıkoyuncu(a), Zonguldak Sancağı, 54.

⁷⁸ *Hâkimiyeti Milliye*, Numara:285, 7 Eylül 1921, 2.

⁷⁹ *CA*, 598319/197.

⁸⁰ *CA*, 691342/542.

⁸¹ *CA*, 653451/325.

antlaşmasının imzalanmış olmasının Bartın halkında büyük bir memnuniyet yarattığını ve Misak-ı Milli uğrunda verilen mücadelenin iyi neticelenmesinden dolayı Bartın halkının minnetlerini’’ arz etmiştir.⁸²

Bartın Belediye Reisi Mustafa Hulusi Bey, Müftü Hacı Rıfat Efendi ve Müdafaa-i Hukuk Reisi Seyit Ali Bey imzasıyla 14 Aralık 1922 tarihinde çekilen bir başka telgrafta ise mecliste bazı vekillerin seçim kanunu değiştirmek istemesini eleştirmişler ve Mustafa Kemal Paşaya olan bağlılıklarını bildirmişlerdir.⁸³

1.3. Bartın ve Havalisinde Askeri Durum

İdari anlamda Kastamonu vilayetinin Bolu sancağına bağlı olan Bartın’da, yörenin asayişinden sorumlu olarak bir Redif taburu bulunmaktaydı. Kastamonu Vilayet salnamesinin 1903 tarihinde yayınlanan nüshasında; ‘‘Osmanlı Hassa Ordusuna mensup 3. Ankara Fırkasının 6. Ereğli Livasının 11. Alayının Bartın Taburu’ olarak Bartın’daki askeri yapı ifade edilmiştir. Bartın’daki taburun dört bölüğü olup tabur komutanı Binbaşı Necip Efendi’dir. ⁸⁴ Bolu Mutasarrıflığına Bartın Boğazı’nın temizlenmesi için yazılan 19 Aralık 1905 tarihli tahriratta; Bartın’da yedi jandarma, dokuz süvari ve sekiz piyade olduğu, bu mevcudun genel asayişten sorumlu olduğundan asayiş sağlamada yetersiz kaldığı bildirilmiştir.⁸⁵ Bolu Polis Komiserliğince 6 Mart 1913 tarihinde Bolu merkez ve kazalarında bulunan nüfus ve polis sayısını bildirir cetvel yayınlanmıştır. Bartın’ın genel nüfusunun 62112 olarak kaydedildiği cetvelde Batın’daki polis sayısı bir polis muavini ve iki polis memuru olmak üzere üç kişiden oluşmaktadır.⁸⁶ 1916 tarihinde yayınlanan Bolu Sancağı Salnamesi’nde Bartın Polis Dairesinde görevli Komiser Muavini Galip Efendi, polis memurları Necati ve Mehmet Efendiler olmak üzere üç kişinin görevli olduğu bildirilmiştir.⁸⁷ Bolu Sancağında zabıta faaliyetlerinin yayınlandığı 18 Mart 1919 tarihli raporda Bartın kazasının asayiş ile ilgili şu bilgiler aktarılmıştır: ‘‘ ... Liva merkezine 32 saat mesafe uzaklıkta olan Bartın kazasında merkez livadan fazla vukuat olmakta ise de liva

⁸² CA, 669050/750.

⁸³ CA, 690686/925.

⁸⁴ Kastamonu Vilayet Salnamesi, 1321/1903, 230.

⁸⁵ BOA, DH.TMIK.S., 61/14.

⁸⁶ BOA, DH.EUM.THR, 87/56.

⁸⁷ Müstakil Bolu Sancağı Salnamesi, 1334/ 1916, 221.

kadrosundan buraya gönderilmiş dört memur ve bir muavin ile akşam ve sabah devriyesi yapılmak suretiyle inzibat ve asayiş temin olunmakta ve ceraim erbabı derdest edilerek adliye tevdî olunmakta olup mezkûr kazada dahi hadisat-ı mühimme zuhur etmemektedir.” Bu rapordan Bartın’da asayiş olaylarının idari anlamda bağlı bulunduğu Bolu livasından daha fazla olduğu ve kaza merkezinde asayişten sorumlu dört polis memuru ve bir polis muavinin görev yaptığı anlaşılmaktadır.⁸⁸ İzmit Ahz-ı Asker Kalemi ve şubelerinin 31 Temmuz 1919 tarihinde yayınlanan kuvve-i umumiye cetvelinde Bartın’daki asker sayısı şu şekildedir: 310 doğumlu 2, 311 doğumlu 3, 312 doğumlu 3, 313 doğumlu 2 olmak üzere 10 silahlı asker, 311 ve 312 doğumlu iki silahsız askerle beraber 12 asker bulunmaktadır.⁸⁹

Millî mücadelenin başlangıcından evvel Zonguldak yöresinde asayiş 32. Alay sağlıyordu. Mevcudu 500’ü bulan alayın sayısı zaman zaman 150 nefere kadar düşmüştür. Bu duruma asker firarları, iâşe azlığı, hükümetin I. ve III. Taburları başka yerde görevlendirmesi gibi hususlar sebep olmuştur. Yöredeki asker sayısının az olması, eşkıyalık olaylarının artmasına sebep olmuş ve ciddi bir asayiş problemi yaratmıştır.⁹⁰ Bolu Mutasarrıfı Ali Haydar Bey, Dâhiliye Nezaretine 1 Aralık 1919 tarihinde şifreli bir telgraf yazmıştır. Yaşanan asayişsizlik neticesinde Bartın Bölük Kumandanı Şevket Turgut Bey emrinde; Bartın, Zonguldak ve Düzce kazalarından 8’er; Ereğli ve Devrek’ten toplanacak 5’er süvari ile özel bir takip müfrezesi kurulması kararlaştırılmıştır. Kurulacak birliğin Zonguldak ve Devrek arasında konumlandırılarak, eşkıyalık faaliyetlerinin durdurulması amaçlanmıştır.⁹¹ Şevket Turgut Bey Müdafaayı Milliye Vekili Refet Paşa’ya yazdığı bir telgrafta bu müfrezenin mevcudunun 85, sadece Bartın’da 300’e yakın firarının olduğunu bildiriyor.⁹²

Karadeniz üzerinden korsanların kaçakçılık, korsanlık gibi faaliyetlerini engellemek için Dâhiliye Nezareti tarafından 4 Mart 1919 tarihinde Preveze Gambotu, boğazlardan Samsuna kadar olan kıyı sahillerinin korunması ve denetlenmesi amacıyla görevlendirilmiştir. Bahriye Nezareti, Bartın ve Amasra

⁸⁸ BOA, DH.EUM.AYŞ., 1/39.

⁸⁹ ATASE, İSH., Dos:179, No:45.

⁹⁰ Ali Sarıkoyuncu(a), *Zonguldak Sancağı*, 59.

⁹¹ BOA, DH.ŞFR, 653/9.

⁹² ATASE, İSH, Dos:1108, No:151.

sahil mıntıkalarında bir tehlike olduğu zaman Samsun Liman Reisliğine hadisenin bildirilmesini emretmiştir.⁹³

Milli Hükümet tarafından Bartın ve havalisi komutanı olarak atandıktan sonra Yüzbaşı Cevat Rıfat Bey'in komutasında Çaycuma'da bulunan Zonguldak Müfrezesi'ndeki asker sayısı ise; muharip 500, gayrı muharip 100 iken; süvari bölüğü 100 muharip, 25 gayrı muharip şeklindedir. Bu dönemde asker sayısı sürekli olarak değışkenlik göstermiştir. Bartın'ın harp mıntıkasında olmamasından dolayı mevcut askerlerin belirli aralıklarla Batı Cephesi'ne gönderilmiş olmasındandır.⁹⁴ Bolu Ahz-ı Asker Kalemi 21 Mart 1920 tarihinde Bartın Ahz-ı Asker Şubesindeki asker mevcudunu şu şekilde açıklamıştır: 1 subay, 4 yüzbaşı ve mülazım, 2 mektepli memur, 16 Bartın Ahz-ı Asker şubesine mensup ve 37'si misafir olmak üzere toplamda 53 er bulunmaktadır. Misafir erlerin dağılımı ise şu şekildedir; Akbaş Motoru Mürettebatı 3 kişi, Mardin Ahz-ı Asker Şubesinden 1 kişi, 3. Fırka 7. Alay 2. Taburdan 1 kişi, 58. Alay 1. Taburdan ise 32 kişidir. Ayrıca şubede hayvan, iki ve dört tekerli araba ise bulunmamaktadır.⁹⁵

Polis Teşkilatlarında mevcut personel durumunu gösterir cetvel 3 Nisan 1920 tarihinde yayınlanmıştır. Bu cetvelde Bartın, Kurucaşile ve Amasra'da görev yapan bir ikinci komiser, iki komiser muavini ve on dört polis memurunun görev yaptığı yayınlanmıştır.⁹⁶

Milli Mücadele Dönemi'nde Garp Cephesi Komutanlığına bağlı olarak Eskişehir merkezli Askeri Polis Teşkilatı kurulmuştur. Bu merkeze bağlı olarak Bartın'da 28 Temmuz 1920 tarihinden itibaren önce ikinci sınıf, daha sonra harp mıntıkası dışında kalması sebebiyle üçüncü sınıfa düşürülen Askeri Posta Teşkilatı kurulmuştur. Kurulan teşkilatın görevi; Cide'den Zonguldak'a kadar olan sahil bölgesinin güvenlik, asayiş, istihbarat ve Milli Mücadele aleyhine olabilecek her türlü faaliyeti rapor etmek ve tedbir almaktır. Teşkilatın kadrosu şu kişilerden oluşmaktadır; Liman Reisi Yüzbaşı Murat Efendi, şube müdürü olup daha sonra bu göreve Yüzbaşı Ahmet Naci Efendi Bin Eşref getirilmiştir. Jandarma Yüzbaşı İsa, Yüzbaşı Muammer ve Üsteğmen Galip Efendiler fahri

⁹³ Nurettin Peker, *İstiklal Savaşı*, 14.

⁹⁴ ATASE, Dos:1067 No:95AD, ATASE, İSH, 1067-95ADA.

⁹⁵ ATASE, Dos:733 No:21.

⁹⁶ *Belgelerle Türk Polis Tarihi*, (Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017) 7. Cilt, 249.

olarak görev almışlardır. Diğer fahri görevliler ise; Telgraf Müdürü Hayri Bey, Operatör Ali ve Komiser Muavini Ulvi Efendilerdir. Taharri memurları ise şu kişilerden oluşmaktadır: Hacı Mehmet Bin Ziya, İhsan Bin Mehmet Arif ve Hakkı Bin İbrahim Hakkı Efendilerdir.⁹⁷

İngiliz mandasını savunan Teali İslam Cemiyeti üyeleri, halkı ifsat etmek için Karadeniz sahilleri üzerinden içerilere adamlarını sokmayı tertiplemiştir. Cemiyetin, mensuplarını Akçaşehir, Şile, Kozlu, Kilimli, Kilyos, Amasra, Cide, Aydos ve Ayancık iskeleleri üzerinden içerilere sokma düşüncesini benimsemiştir. Sahil mıntikalarını kullanmak istemelerinde, şehirlerde emniyet ve askeri posta teşkilatlarının olması, sahil mıntikalarında ise emniyet ve AP teşkilatı olmaması etkili olmuştur. Cemiyetin bu faaliyetini haber alan Ankara Hükümeti, Kastamonu ve Bolu havalisi komutanlarını uyarmıştır. Bölge Komutanı Muhittin Paşa gelecek olanların gerekli tedbirler alınarak yakalanmasını istemiştir.⁹⁸

Askeri Polis teşkilatlarının yerine Milli Müdafaa Vekâletince Tetkik Heyeti Amirlikleri kurulmuştur. Bu doğrultuda Kastamonu Tetkik Heyetince Kastamonu Tetkik Heyeti Amirliğine bağlı Bartın Şubesine atama yapılmıştır. Muhittin Paşa tarafından 28 Mart 1921 tarihinde Bartın şubesine Yüzbaşı Naci Bey tayin edilmiştir. Bir taharri memuru da Amasra'ya gönderilmiştir.⁹⁹

Bartın'ın işgal edilmemiş olması, Zonguldak'taki Fransız işgalinin 1920 Haziranı'nda sona ermesiyle, bu bölgedeki asker ve cephaneye ihtiyaç duyan Batı Cephesi'ne sevk edilmiştir. Ankara Sevkiyat ve Nakliyat Umum Müdürlüğünden Bartın Ahz-ı Asker Şubesine 2 Nisan 1921 tarihinde çekilen telgrafla şubede ne kadar İngiliz ve Rus tüfeği olduğu sorulmuştur.¹⁰⁰ Şubeden gönderilen 6 Nisan 1921 tarihli cevabi telgrafta; dört adet Rus tüfeği, iki adet İngiliz martini ve dört adet Alman mavzeri olduğu bildirilmiştir.¹⁰¹

⁹⁷ Hamit Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Askeri Polis Teşkilatı*, (Ankara: Genelkurmay Basım Evi, 1992) 25/29.

⁹⁸ Hamit Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı*, 150.

⁹⁹ Hamit Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Tetkik Heyeti Amirlikleri*, (Ankara: Genelkurmay Basım Evi, 1993) 29.

¹⁰⁰ ATASE, İSH, Dosya:574, No:13AA.

¹⁰¹ ATASE, İSH, Dosya No:574-13AB.

Sevkiyat ve Nakliyat Genel Müdürü tarafından 6 Nisan 1921 tarihinde ellerinde ne kadar silah olduğu¹⁰² sorulan Şube Reisi Cevat Rıfat Bey 9 Nisan 1921 yazdığı cevabi telgrafta; yüz dört fişekli dört Osmanlı, altı fişekli bir Rus, yirmi fişekli iki Fransız, 25 fişekli iki İngiliz ve üç fişekli bir Bulgar tüfeği olduğunu yazmıştır. Devamında ise ellerinde cepheye gönderecek hiçbir elbise kalmadığını da belirtmiştir.¹⁰³

Erkânı Harbiye Riyasetine Kastamonu'dan Kumandan Miriliva Muhittin Paşa tarafından 23/24 Kasım 1921 tarihinde çekilen telgrafla Bartın ve havalisi Kuvayı Milliyesi'nin üç bölük halinde birinci taburu oluşturduğu, bir bölüğün de üçüncü taburu ilave edeceği bildirilmiştir.¹⁰⁴

Milli Mücadele Dönemi'nde asker, silah ve cephane sıkıntısının yanında para ve diğer lojistik(yeme-içme, kıyafet, hayvan vs.) destek unsurlarına da çok ihtiyaç duyulmuştur. TBMM bir yandan bütçe oluşturabilmek için ciddi oranda para sıkıntısı çekiyordu. Müdafaayı Hukuk Cemiyetlerinin ülke genelinde kasalarında ne kadar para olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. 8 Mayıs 1920 tarihinde Bartın, Zonguldak, Ereğli ve Devrek Müdafaayı Hukuk Cemiyetlerinin kasasında toplamda 109,500 kuruş bulunmaktaydı.¹⁰⁵

Bartın, bir yandan kendi bölgesinin yiyecek, içecek ve diğer lojistik ihtiyacını temin ederken, bir yandan da diğer cephelere gönderilmek üzere Kastamonu ve Bolu Havalisi komutanlıklarına da bir miktar yiyecek ve eşya toplanıp yollanmıştır.¹⁰⁶ Bartın, cephe gerisinde depolama, nakil gibi işlerin organizasyonunun da bir parçası olmuş, Bolu Menzil Müfettişliğine bağlı bir nokta komutanlığı Bartın'da açılmıştır.¹⁰⁷

1.4. Bartın Hapishanesi

Osmanlı Devleti Dönemi'nde, ceza vermek niyetiyle veya davası bitene kadar kişinin kaçmaması için tutulduğu yere hapishane veya mahbes

¹⁰² ATASE, İSH, Dosya No:574-13AE.

¹⁰³ ATASE, İSH, Dosya No:574-13AF.

¹⁰⁴ ATASE, İSH, Dosya No:588-36AC.

¹⁰⁵ Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı, *Türk İstiklal Harbi*, (Ankara: Genelkurmay Basım Evi, 1975) 7. Cilt, 89.

¹⁰⁶ *Türk İstiklal Harbi*, 287.

¹⁰⁷ *Türk İstiklal Harbi*, 386.

denilmiştir.¹⁰⁸ Mahpusların tutulduğu bu yerler ayrı bir yapı olmayıp hükümet konağı bodrumu, saray veya kale gibi yapıların içerisinde ayrılmış yerlerdi. Osmanlı Klasik Dönemi'ni ifade eden Tanzimat öncesinde; İslam Hukuku'nun uygulanması ve İslam Hukuku'nda özgürlüğü kısıtlayıcı cezalar yerine, kalebentlik, sürgün, idam, kürek, kısas, had, diyet ödeme gibi cezalar olduğundan günümüz anlamında bir hapishane sisteminden söz edilemez.¹⁰⁹ Osmanlı Devleti'nde hapishane(geçici tutukluluk) olarak genellikle kale burçları kullanılmış olup karanlık, havasız ve nemli oldukları için bu yerlere Farsça'da "*karanlık; sıkıntılı ve dehşete düşürücü hapishane*" anlamına gelen "*zindan*" adı verilmiştir. Zindanlar genellikle Subaşının denetiminde olup, mahpuslara hayırseverlerin yardımıyla bakılırdı. İlk olarak İstanbul zindanları 1831'de kaldırıldı ve Sultanahmet'te "Mehterhane" olarak da anılan İbrahim Paşa Sarayı'nın bir kısmında Hapishane-i Umumi kuruldu. İstanbul dışında kale burçlarının zindan olarak kullanılmasına devam edildi.¹¹⁰

Osmanlı devletinde, Batı'nın etkisiyle Tanzimat'la birlikte pek çok alanda başlayan değişim ve dönüşüm hareketleri içerisinde hapishane reformu da yerini aldı. Sultan Abdülmecit Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde ciddi nüfuz sahibi olan İngiliz Elçisi Lord Stratford Canning, devlete hapishanelerin ıslahı konusunda ciddi baskı yaptı. Hazırladığı raporla hapishanelerde acilen yapılması gerekenleri bildirdi. Islahat Fermanı'nın ardından Osmanlı hapishanelerini incelemek için diğer bir İngiliz Binbaşı Gordon görevlendirildi ve yaptığı denetimlerin sonucunu saraya bir rapor halinde sundu. Raporda; zanlılara, kabahatlılere, küçük suçlulara ve cinayet suçlularına göre dört tip hapishane olması gerektiğini belirtmiştir.¹¹¹

Hapishanelerin genel durumunu düzeltmek, Avrupalı devletlerin suçluları vermemesinin önünü kapatmak gibi gayelerle 1880 yılında yayımlanan "*Tevkifhane ve Hapishanelerin İdarelerine Dair Nizamname*" ile "*Hapishane Gardiyanları Hakkında Talimatname*" yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe giren talimatname hapishanelerle ilgili şu durumları içeriyordu: Hapishaneler, 1.

¹⁰⁸ Şemsettin Sami, *Kamus-ı Türki*, (İstanbul: İkdam Matbaası, 1902) 539.

¹⁰⁹ Nurgül Bozkurt, XX. Yüzyıl Başlarında Kütahya Hapishanesinin Genel Durumu, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21/5, (2012), 262.

¹¹⁰ Timur Demirbaş, *Hapishane Kitabı*, Editörler: Emine Gürsoy Naskalı, Pınar Oytun Altun, (İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2010) 45.

¹¹¹ Serap Sunay, Son Dönem Osmanlı Taşra Hapishanelerine Bir Örnek: Bolvadin Hapishanesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20/11, (2018) 45.

Tevkifhane 2. Kabahat 3. Küçük Suçlar (cünha) 4. Cinayet suçunu işleyenlere göre dört tip olacaktır. Tevkifhaneler ise; küçük yaştaki suçlular, kabahat, küçük suçlar ve cinayet suçlarını işleyenlere mahsus şeklinde dört daireye ayrılacaktır. Tevkifhanelerin her biri üç odadan ibaret olup birincisi yirmi kişilik ve sübyanlar, ikincisi otuz kişilik küçük suçlar ve cinayet suçluları, üçüncü oda ise yüz kişilik olup kabahat suçluları için ayrılacaktır. Gözaltına alınacak veya tutuklanacak kadınlar, bu hapishanelere en yakın imamların evinde tutulacaklardır. Nizamnameye göre, hapishaneler şu şekilde ayrılmıştır: *"Kabahat işleyenler 24 saatten 1 haftaya kadar, küçük suç (cünha) işleyenler 1 haftadan 6 aya veya 6 aydan üç seneye kadar hapsedilecekleri iki ayrı tür ve cinayet işleyenler de 3-15 yıl veya müebbeden küreğe konanlara mahsus olan iki ayrı tür hapishanede cezalarını çekeceklerdir. Kadın ve erkek hapishaneleri ayrı olacaktır. Tevkifhanelerde kimse 24 saatten fazla tutulmayıp, işlemleri hızlıca yapıp emniyete gönderilecektir."*¹¹²

Nizamnamenin 1. maddesinde *"Her kaza, liva ve vilayet merkezinde bir tevkifhane ve hapishane bulunacaktır."* yazmaktadır.¹¹³ Bu nizamname sonrasında Bartın'da 1867 yılında kaza halini aldıktan sonra ilk hapishane açılmıştır. Bartın'ın İlk Kaymakamı Miri Mirandan Mehmet Nuri Paşa, Bartın'a Kaymakam olarak görevlendirildikten sonra ilk işi bir hükümet binası yapmak olmuştur. Yeni bir bina yapacak para olmadığından; Adamescit Mahallesinde Derebeylik Döneminden ve Çalikoğulları'ndan kalma, içinde oturulmayan ve harap halde olan binayı tamir ettirerek burayı hükümet binası yapmıştır. Bu binanın altı hapishane koğu ve zabıta odası olarak ayrılmıştır. Böylece burası Bartın'ın ilk hapishanesi olmuştur.¹¹⁴ Bu bina eski olduğundan ve ihtiyacı karşılamadığından dolayı yeni bir hükümet konağı yapımına girişilmiştir. İlk yapılan hükümet binası ve hapishane 1989 tarihine kadar kullanılmış ve bu tarihte yıktırılmıştır. Kaymakam Bekir Kâmi Bey'in gayretleri ile 28 Ağustos 1898 yılında yeni hükümet konağı açılmıştır. Açılan hükümet konağının altı ve bitişiğindeki odalar hapishane olarak kullanılmaya başlanmıştır.¹¹⁵ 2 Mayıs 1902 tarihinde Kastamonu vilayetinden Dâhiliye Nezaretine çekilen telgrafta, Bartın

¹¹² Timur Demirbaş, *Hapishane Kitabı*, 32.

¹¹³ BOA, Y..A...RES, 5/7.

¹¹⁴ *Bartın*, numara:170, 20 Ağustos 1928, 3.

¹¹⁵ *Bartın*, numara:167, 30 Temmuz 1928, 3.

Kaymakamı Muharrem Bey tarafından ve halk yardımıyla hükümet konağının yakınına kargir bir hapishane binası yapıldığı ve bu hizmeti vesilesiyle taltif edilmesi gerektiği istenmiştir.¹¹⁶

Bartın'da mevcut hapishanenin yanında bir de kadın hapishanesine ihtiyaç vardı. Kastamonu vilayetine 23 Ağustos 1899 tarihinde gönderilen bir telgrafta; kazalarda kırkar, Ellişer kuruşluk kira bedeli üzerinden haneler kiralanarak kadın hapishanesi kurulması istenmiştir. Açılacak bu kadın hapishanelerinin kira ve diğer masraflarının vilayet bütçesince karşılanması gerektiği belirtilmiştir. Bu tarihten itibaren Bartın'da kadın hapishanesi açılmış ve bir kadın gardiyan görevlendirilmiştir.¹¹⁷ Hükümetçe 29 Ağustos 1911 tarihinde ülke dâhilindeki bütün vilayet ve sancaklardan hapishanelere ait rapor istenmiştir. Bu raporda hapishanelerin kira mı hükümet malı mı olduğu, erkek ve kadın hapishanesinin olup olmadığı, hapishanenin hükümet konağında ya da ayrı bir bina mı olduğu, bulunduğu arsanın değeri ve hapishanenin tamir ya da yeniden inşa edilmesinin gerektiği gibi bilgiler yer almaktadır. Bu cetvele bakıldığında Bartın Hapishanesinin hükümet konağından ayrı olup, birer tane erkek ve kadın hapishanesinin olduğu, hapishanelerin kira olmayıp hükümetin malı olduğu bilgileri yer almaktadır. Ayrıca açıklamalar kısmında hapishanenin yetersiz olduğundan bahisle yeniden inşa edilmesi gerektiği de belirtilmiştir.¹¹⁸ Bartın'da kadınlara ait bir hapishanenin ve ayrı bir görevlisinin olduğu 14 Aralık 1911 tarihli hapishaneler müdüriyetine gönderilen havalenameden de anlaşılmaktadır. Bartın kazası kadın gardiyanına hak ettiği maaş alacağından seksen (80) kuruşluk havalenin yapıldığı belirtilmiştir.¹¹⁹ Bartın Hapishanesi görevlilerinin maaşlarını gösteren 22 Haziran 1912 tarihli cetvelde, bir müdür, iki erkek hapishanesinde ve bir de kadın hapishanesinde olmak üzere dört görevli vardır. Hapishane müdürünün maaşı 200 kuruş olup erkek gardiyanların yüz yirmişer kuruş, kadın gardiyanın maaşı ise 80 kuruştur.¹²⁰ Bolu Sancağı ve Bolu'ya bağlı tüm hapishanelerdeki memurları gösteren 5 Ağustos 1912 tarihli cetvelde; Bartın Hapishanesi'nde bir müdür, bir erkek ve bir de kadın hapishane gardiyanı olmak üzere toplamda üç görevli vardır. Müdür maaşı 200 kuruş, erkek hapishanesi

¹¹⁶ BOA, DH.MKT., 606/6.

¹¹⁷ BOA, DH.MKT., 2237/58.

¹¹⁸ BOA, DH.MB..HPS.M..., 54/3.

¹¹⁹ BOA, DH.MB..HPS., 143/88.

¹²⁰ BOA, DH.MB..HPS., 146/22.

gardiyanı 120 kuruş, kadın hapishanesi gardiyanının ise 80 kuruş maaş aldığı yazılmıştır.¹²¹ Maaş ödemesi için 20 Eylül 1914 tarihinde gönderilen havalename ile kadın(nisa) gardiyanına aylık maaş ödemesi olarak seksen(80) kuruş gönderilmiştir.¹²² Bartın kazası hapishane görevlilerinin maaşlarını gösteren 8 Kasım 1915 tarihli cetvelde; bir hapishane müdürü, iki erkek ve bir kadın gardiyan olmak üzere toplamda dört görevlinin olduğu görülmektedir. Müdür maaşı 200 kuruş, erkek gardiyan maaşı 120, kadın gardiyan ise 80 kuruş maaş almaktadır.¹²³

Bartın Hapishanesinin yıllar içindeki tutuklu ve mahkûm sayılarına bakıldığında ise karşımıza şu bilgiler çıkmaktadır: Bartın kazasının 21 Nisan 1913 tarihli hapishane yoklama cetvelinde; 106 erkek ve 1 kadın tutuklu, 76 erkek ve 1 kadın mahkûm olmak üzere toplamda hapishanenin mevcudu 184 kişidir.¹²⁴ Dâhiliye Nezaretine gönderilmiş olan 14 Aralık 1913 tarihli Bartın Hapishanesi bilgi formunda ise şu bilgiler yer almaktadır: Hapishanenin özel bir ismi yoktur, kadın hapishanesi var olup, mevcut hapishane hükümetin malıdır. 14 Aralık itibarıyla mevcut mahkûm sayısı 216 erkek ve 12 kadın olmak üzere toplamda 228'dir. Hapishanenin bulunduğu arazinin hükümetçe değeri vardır ve ehemmiyetlidir. Mahkûmların daha güvenli bir ortamda tutulabilmesi için Hükümet Konağı'nın bodrum katı hapishane yapılmıştır. Hükümet Konağı'nın bulunduğu arsa 868 zirai(Yaklaşık olarak 500 m2) olup arazinin maddi kıymeti ortalama bir zirai 15 kuruş toplamda ise 13.020 kuruş civarındadır.¹²⁵ Bartın Hapishanesinin yoklama tarihi her yılın şubat-temmuz ve kasım aylarının ilk gününde yapılmakta olup 14 Temmuz 1914 tarihinde yapılan hapishane yoklama cetvelinde altı (6) kadın tutuklu bulunmaktadır.¹²⁶ İlk dört aylık yapılan 2 Eylül 1915 tarihli yoklama cetvelinde darp suçundan iki ve adi suçlardan bir olmak üzere toplam üç kadın mahkûm bulunmaktadır.¹²⁷ Bartın Hapishanesi 11 Şubat 1917 tarihli izahat varakasinda ise şu bilgiler yer almaktadır: Hapishane ve tevkifhane yan yana olup Müdür Kamil Efendi silahaltında olduğundan yerine gardiyan Mehmet Efendi vekâlet etmektedir. Kâtip yoktur, vekâlet edenle beraber

¹²¹ BOA,DH. MB.. HPS. M..., 6/26.

¹²² BOA.,DH.MB..HPS., 146/22.

¹²³ BOA,DH.MB..HPS., 155/100.

¹²⁴ BOA,DH.MB..HPS., 147/73.

¹²⁵ BOA,DH.MB..HPS.M..., 53/5.

¹²⁶ BOA, DH.MB..HPS.M..., 15/12.

¹²⁷ BOA,DH.MB..HPS.M..., 21/61.

toplamda iki gardiyan mevcuttur. Hapishanede 113 erkek ve 20 kadın tutuklu bulunmakta, bunlardan hariç 18 yaşını doldurmamış bir kişi vardır. Mahkûmlardan işlediği suçun mahiyetine göre kamu yararına çalıştırılabilir otuz kadar tutuklu vardır. Yeme-içme giderleri ekmek haricinde mahkûmlar tarafından karşılanmakta olup herhangi bir cemiyet ya da başka bir ilgiliden yardım gelmemektedir.¹²⁸ Bolu Mutasarrıfı Vekili Naci Bey tarafından 17 Ağustos 1919 tarihinde Dâhiliye Nezaretine yazılan telgrafta Bartın Hapishanesinde sadece cinayetten mahkûm 28 kişinin, cinayetten mevkuf ise 94 kişi ve toplamda 122 kişi olduğu bildirilmiştir. Cezası kesinleşecek olanların sonradan başka bir hapishaneye nakledilmesinin lazım geldiği nezarete ayrıca iletilmiştir.¹²⁹

Bartın Hapishanesinde çocuk mahkûm da bulunmakta olup işledikleri suçlara göre çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Bolu Sancak'ına bağlı Bartın Hapishanesinde on sekiz yaşından küçük mahkûmları gösteren 22 Mayıs 1917 tarihinde bir cetvel yayınlanmıştır. Cetvele göre bu tarihte Bartın Hapishanesinde on sekiz yaşından küçük mahkûm sayısı on dokuzdur. İşledikleri suçun türüne göre çeşitli ceza almış olan bu mahkûmların isimleri, aldıkları ceza ve cezanın ne kadarını yatacaklarını gösteren cetvel şu şekildedir:

İsim	Aldığı Ceza	Ne Kadarını Yatacak
Sancaktaroğlu İbrahim bin Ali	7,5 sene	2 sene 2 ay 25 gün
Mustafa bin Ahmet	1,5 sene	1 sene 2 ay 27 gün
Mustafa bin İbrahim	1,5 sene	1 sene 2 ay 27 gün
İbrahim Paşaoğlu Mustafa bin İbrahim	3 sene 4 ay	1 sene 2 ay 27 gün
Macaroğlu Mehmet bin İsmail	3 sene 4 ay	1 sene 2 ay 27 gün
Ahmet oğlu Hüseyin	7,5 sene	1 sene 6 ay 16 gün
Hacı Emin oğlu Hüseyin	2 sene	1 sene 9 ay 16 gün
Poyraz oğlu Kadir	2 sene	1 sene 9 ay 16 gün
Muhacir oğlu Mehmet bin İsmail	1 sene 8 ay	1 sene 9 ay 16 gün
Şaban oğlu Hamit	10 sene	2 sene 1 ay 8 gün
Çil Ali bin Hasan	2 sene	1 sene 9 gün
İsmail oğlu Bekir	3 sene 4 ay	1 sene 7 ay 20 gün
Emin oğlu İsmail	2 sene	1 sene 5 ay 10 gün

¹²⁸ BOA,DH.MB..HPS.M..., 27/21.

¹²⁹ BOA, DH.MB..HPS.M..., 39/37.

Hacı Musa Köyünden Mehmet	7,5 sene	1 sene 11 ay 17 gün
Dana Baş oğlu Arslan	15 sene	3 sene 2 ay 23 gün
Pirgam oğlu Yaşar	2 sene 4 ay	10 sene 2 ay 17 gün
Kara Halil oğlu Remzi	2 sene 4 ay	10 sene 2 ay 17 gün
Ahmet oğlu Yahya	1,5 sene	10 sene 7 ay 10 gün
Laz oğlu Tahir	1,5 sene	10 sene 7 ay 10 gün

Tablo 1.1: 22 Mayıs 1917 Tarihinde Bartın Hapishanesinde Tutuklu Bulunan On Sekiz Yaşından Küçük Mahkûmlar¹³⁰

Bolu Mutasarrıflığının 1919’da yayınladığı bir cetvelde¹³¹ suçlular 14’ten aşağı, 14’ten 20’ye kadar olanlar, 20’den 40’a kadar olanlar ve 40’ından yukarı olanlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde reşit olma yaşı on sekiz kabul edilse de bu yaştan altındakiler de işlediği suçun oranına göre ceza almıştır. Tabloya bakıldığında on sekiz yaştan altında suç işleyenlerin tamamı erkektir. Verilen ceza ve ne kadarını yatacak olduklarına bakıldığında, aldığı ceza oranının üzerinde yatarı olanların mükerrer suç işlediği anlaşılmaktadır. Suç işleyen genç sayısının diğer dönemlere oranla fazla olması, o dönem devletin savaş içinde olmasından kaynaklı yaşanan otorite ve asayiş yokluğundan ileri geldiği söylenebilir.

Yayınlanan hapishane yoklama cetvellerine bakıldığında tutuklu bulunan suçluların tasnifinin yaş aralığı gözetilerek yapılmış olduğu ve on sekiz yaşından küçük olanların ayrı bir koğuştta kalmadıkları, suçluların yaş farkı gözetmeksizin karışık olarak aynı koğuştlarda kaldıkları görülmektedir. Zaman zaman Adliye Nezaretine gönderilen dilekçelerden azılı suçluların aynı koğuştta tutulmaları veya başka hapishanelere nakli istenmiş, küçük ve basit suçları işleyen mahkûmlarla aynı koğuştta bulundurulmamaları talep edilmiştir. Ancak ülke genelinde hapishanelerin harap ve yetersiz oluşundan ve bütçe ayırlamamasından dolayı bu talepler gerçekleşmemiştir.¹³²

Uzun yıllar hapishane olarak kullanılan Bartın Hükümet Konağı’nın bodrum katı ve bitişiğindeki birkaç oda zamanla yıpranmış ve yetersiz kalmıştır. Yıllar içinde Bartın ve Bolu Mutasarrıflıkları yıpranan ve yetersiz kalan Bartın

¹³⁰ BOA, DH.MB.HPS, 117/27.

¹³¹ BOA, DH.EUM.AYŞ, 8/108.

¹³² BOA, DH.EUM.HPS., 97/34-8.

Hapishanesinin yerine yeni bir hapishane yapımı için girişimlerde bulunmuş ancak basit tamiratlar dışında bir şey yapılamamıştır. Hapishaneler Müdüriyeti tarafından Ankara, Konya ve Hüdavendigar vilayetleri ile Bolu, İzmit, Biga ve Karamürsel Mutasarrıflıklarının, sınırları dâhilinde az masrafla hapishane olarak kullanılabilecek metruk kale, kışla ve han bulunup bulunmadığına dair malumat verilmesi istenmiştir. Bolu mutasarrıflığından 16 Şubat 1914 tarihinde gönderilen cevapta; Amasra nahiyesinde İsmail Kemal Bey tarafından Bahriye Mektebi olarak inşa edilen binanın hapishane olarak kullanılabileceği belirtilmiştir. Ancak binanın yaklaşık olarak 1500 lira tamir masrafı olduğu, nahiye merkezinde olması ve bundan sebep idare ve muhafazasında zorluklar yaşanabileceği rapor edilmiştir.¹³³ Adliye Nezaretinden, Dâhiliye Nezaretine 7 Ocak 1919 tarihinde çekilen telgrafla; Bartın Hapishanesinin sıhhi şartlarının kötü olması yanında sık sık firar yaşanan bir hapishane olduğu, mahkûmların bazen hapishanenin duvarını delmek, demirlerini koparmak, hapishane lağımını kazmak suretiyle firar ettikleri bildirilmiştir. Firarların sebebi olarak, hapishane görevlilerinin görevlerine gerekli özeni göstermemesinden kaynaklandığı belirtilmiş, tedbir alınması hususunda nezaretten yardım istenmiştir.¹³⁴

Eczacı tabip, hükümet tabibi, hastane sertabibi, belediye reisi ve sıhhiye meclis üyesinden oluşan Bartın Kazası Sıhhiye Heyetinin 31 Aralık 1918 tarihinde hazırlayıp, Bolu Mutasarrıflığına 29 Ocak 1919 tarihinde sunduğu raporda, mevcut hapishanenin yeterli olmadığını, kötü ve sağlıksız bir yapıda olduğunu belirtmiştir. Hapishanenin ışıktan mahrum, rutubetli ve havasız olduğundan bahisle sık sık tifo, lekeli humma vs. ölümcül hastalıkların koğuşlarda kol gezdiği bildirilmiştir. Uygulanan tedbirlerin fayda vermediği ve acilen yeni bir hapishane inşasına ihtiyaç duyulduğu ilgili raporda yazılmıştır.¹³⁵ Umum Jandarma komutanlığından 6 Nisan 1919'da Hapishaneler Müdüriyetine gönderilen yazıda; Bartın Hapishanesindeki tutuklu sayısının 200'ü aştığı, mevcut jandarmanın yetersizliğinden ve firarların önünün alınamamasından şikâyetle acil olarak bir bina inşa edilemese bile hapishane olarak kullanılabilecek bir binanın kiralanması gerektiği belirtilmiş ancak olumlu sonuç alınamamıştır.¹³⁶ Bolu

¹³³ BOA, DH.MB..HPS., 49/10.

¹³⁴ BOA, DH.MB.HPS, 97/34/5; BOA, DH.MB.HPS, 97/34/11; BOA, DH.MB.HPS, 40/32/1.

¹³⁵ BOA, DH.MB.HPS, 165/19-2.

¹³⁶ BOA, DH.MB.HPS, 40/32-4.

Mutasarrıflığı, Şubat ve Temmuz 1919 tarihlerinde Bartın Hapishanesinin mevcut durumunun düzeltilmesi, tutuklu sayısının azaltılması için girişimde bulunmuşsa da bu girişimlerinden olumlu sonuç elde edememiştir. Mutasarrıflık, Bartın Hapishanesindeki sayının mevcudun çok üzerinde olup koğuşların yatılamayacak hale geldiğinden ve izdihamdan dolayı çok fazla hastalık yayıldığı için Sinop, Kastamonu ve Bolu hapishanelerine öncelik cinayet mahkûmları olmak üzere bir kısım mahkûmun naklini istemiş ancak bu talebi Hapishaneler Müdüriyeti tarafından kabul edilmemiştir. Hapishaneler Müdüriyeti gönderdiği cevapta, önerilen hapishanelerin mevcudunun zaten kapasitenin üstünde olduğu, mahkûmların bu sebepten mevcut ortamda muhafaza edilmeleri ve tedavilerinin de eldeki imkânlarla yapılması gerektiğini belirtmiştir.¹³⁷

Bartın İstinaf Mahkemesinin cinayet kısmına ait 1923 yılı içerisindeki kayda giren suçlar şu şekildedir: 1922 senesinden devrolan evrak 188, 1923 senesi içinde kayda giren evrak ise 243'tür. İstinaf cünha (basit ve cinayetten düşük suçlar) mahkemesine 1922 yılından devrolan evrak 385, 1923 senesi ise kayda giren suç sayısı ise 705'tir. Bu rakamlar o dönem bir kaza olan Bartın için fazladır ve mahkemenin kapasitesinin çok üstündedir. Ülkenin yeni bir savaş ortamından çıkması, var olan yoksulluk, asayişsizlik ortamı ve devlet otoritesinin tam tesis edilememesi suç oranlarının yüksek olmasına neden olan başlıca sebepler olmuştur.¹³⁸

2. MÜTAREKE VE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE BARTIN'DA ASAYİŞ OLAYLARI

Mütareke ve Milli Mücadele dönemi hapishane yoklama cetvellerine bakıldığında suç oranlarının çok olduğu, hapishane kapasitesinin üzerinde bir mahkûm ve tutuklu sayısının varlığı gözlenmektedir. Bartın'da, 1 Mart 1919 tarihinde yayınlanan cetvelde Bartın hapishanesinde 80 mahkûm ve 83 tutuklu olmak üzere 163 kişi vardır. Bu suçluların 10'u kadın, 153'ü erkek olup her iki gruptaki en yüksek suç oranı hırsızlıktır. Adam öldürme ve yaralama suçu ise hırsızlıktan sonraki en yüksek oranda işlenen suçtur. Bir ay sonra 1 Nisan 1919 tarihinde yayınlanan cetvele bakıldığında ise geçen ayki sayıya 25 mahkûm ve 35

¹³⁷ BOA. DH.MB.HPS, 125/37/5; BOA, DH.MB.HPS, 40/29/1-2.

¹³⁸ Zonguldak Gazetesi, Numara:31, 7 Mart 1924, 3.

tutuklu daha eklenmiştir. Bu mahkûm ve tutuklulardan sadece ikisi kadın olup en yüksek suç oranı adam öldürme ve tecavüz suçudur. Devamında ise kız kaçırma suçu en çok işlenen suç olup, bir ayda kadınlara yönelik suçlarda büyük bir artış olmuştur. Başka bir belgede ise Bartın hapishanesinde sadece tutuklu(hüküm giymemiş) kişi sayısının Nisan 1919 tarihi itibarıyla iki yüzü¹³⁹ geçtiği, artık bu sayının kontrol edilebilir olmaktan çıktığı, bir an önce bu duruma bir çözüm bulunması gerektiği Nezaretten talep edilmiştir. Bu artışa ülkede Mütareke sonrası oluşan işgallerin ardından kaybolan devlet otoritesinin sebep olduğu söylenebilir. Bolu Merkez, Bartın, Ereğli ve Düzce kazalarında 15 Temmuz 1919 tarihinde meydana gelen asayiş olaylarına bakıldığında kayda giren toplam suç sayısı 68'dir. En çok işlenen suç hırsızlık olup ardından en yüksek oranda adam yaralama suçu gelmektedir. Bu suç oranlarına bakılacak olursa Mütareke Dönemi ve Milli Mücadele döneminin en yüksek istatistiğe sahip suçu hırsızlıktır. Devamında ise adam öldürme ve yaralama suçları gelmektedir. Bu suçları işleyenlerin bu dönem için genellikle eşkıya grupları, hapishane ve asker firarileri oldukları gözlenmiştir.¹⁴⁰

2.1. Firar

Millî mücadele dönemindeki asayiş olaylarının başını firar ve eşkıyalık suçları çekmiştir. Firarlar genel olarak iki şekilde gerçekleşmiştir: İlk olarak hapishaneden, ikinci olarak ise askeri birliklerden firar şeklinde gerçekleşmiştir. Hapishaneden firarların sebebini denetim eksikliği, asker azlığı, hapishanelerin bakımsız ve yetersiz oluşu oluşturmaktadır.

İkinci olarak askeri birliklerden, ya da birliğine sevk edilirken firar etme şeklinde gerçekleşmiştir. Firar olaylarının sebeplerine bakıldığında sürekli af çıkması ana etken olmuştur. Başka bir etken ise asayişsizliğin yol açtığı güvenlik sorunudur. Geride ailesini, malını mülkünü bırakan askerlerin maddi-manevi varlıklarına eşkıyalar tarafından zarar geleceği endişesi ile firar etmesidir. Savaş ve asker azlığı sebebiyle suçluların da askere alınması ve ağır işlerde çalıştırılması askerden firarların artmasında başka bir faktör olmuştur.¹⁴¹ Firar sorunu

¹³⁹ BOA, DH.MB..HPS., 40/32-3.

¹⁴⁰ BOA, DH.MB..HPS.M..., 38/53; BOA,DH.EUM.AYŞ., 15/60.

¹⁴¹ *Kastamonu İstiklal Mahkemesi Kararları*, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605 ve 606 Esas Numaralı Karar Defterleri.

TBMM'nin otoritesini tüm ülkede hâkim kılmasının önündeki en büyük engel olmuştur. İstiklal Mahkemeleri kuruluncaya kadar ordudan ciddi anlamda firarlar olmuştur. Örneğin, Kütahya- Eskişehir savaşları boyunca 30. 000'in üzerinde ve çoğu silahlı olan asker firar etmiştir. İstiklal Mahkemeleri ile firarlar ciddi oranda engellenmiş ve bu durum İstiklal Harbi'nin kazanılmasında belirleyici rol oynamıştır. Kastamonu istiklal Mahkemesinin kararlarına bakıldığında asker olarak firar edenlerin neredeyse tamamına değnek cezası ve ağır işlerde çalıştırma cezaları verilmiştir. Silahını kaybeden, saklayan veya başka bir bahaneyle vermeyen askerlerden ise silahın bedelinin tahsiline gidilmiştir. Silahın bedelinin nakit ödenemediği durumlarda aileden tahsiline ve varsa emlakının satılarak bedeli tahsil edilmiştir.¹⁴²

Firar olaylarına şu örnekler verilebilir:

Bartın kazası hapishanesinden on dört cinayet mahkûmu ve dört cünha (küçük suçlar) mahkûmuyla on tutuklunun firar ettikleri ve bu vakadan iki üç gün evvel üç şahsın firar etmesi üzerine tahkikat başlatılmış ve tahkikat neticesinde hapishane görevlilerinin görevde ihmalde bulundukları ve yeterli önlemleri almadığı anlaşılmıştır. Mutasarrıflıktan aksaklıkların giderilmesi ve gereken tedbirlerin acilen alınması, görevde ihmali bulunanlar hakkında ise soruşturma açılması gerektiği Dâhiliye nezaretince 19 Ocak 1919 tarihli çekilen telgrafla bildirilmiştir.¹⁴³

Bartın Hapishanesi zemininden 25 Aralık 1918 tarihinde açılan bir lağımdan içinde idam mahkûmu biride bulunduğu halde on sekiz mahkûm ile on dört mevkuf firar etmiştir. Hapishanenin mevcut yoğunluğunun güvenlik zafiyetini artırdığı mahkûmların bir kısmının Sinop Hapishanesine nakledilmesi için müsaade istendiği Adliye Nezaretinden Dâhiliye Nezaretine çekilen 23 Ocak 1919 tarihli tezkerede bildirilmiştir.¹⁴⁴

Bartın Hapishanesinden firarlar olmuş, firar eden eşkıyanın şiddetli tedbirler uygulanarak ele geçirilmesi ve Livada asayişin temin edilmesi Bolu

¹⁴² Özlem Çankaya, Milli Mücadelede Asker Firarileri, *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 15/29, (2019) 179.

¹⁴³ BOA, DH.MB.HPS, 97/34/5.

¹⁴⁴ BOA, DH.MB.HPS, 97/34/12.

Mutasarrıflığına, Dâhiliye Nezaretinden 18 Şubat 1919 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁴⁵

Hapishanenin duvarını delmek suretiyle 1919 yılı Ocak ayında hapishaneden firar eden hırsızlık suçundan tutuklu Bartın'ın Koca Reis Köyünden Kvasoğlu İsmail ve aynı suçtan iki buçuk sene hapis cezası alan Balmanoğlu Mustafa'nın yakalandıkları, Bolu Mutasarrıflığından 12 Mart 1919 tarihinde Dâhiliye Nezaretine yazılan telgrafla bildirilmiştir.¹⁴⁶

Bartın Hapishanesi firarilerinden ve eşkıyadan Mehmet'in yakalandığı Bolu Mutasarrıflığından Dâhiliye Nezaretine çekilen 23 Mart 1919 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁴⁷

Bartın kazasından Şaki Kovalcık Hasan ve hapishane firarilerinden dört şahsın yakalandığı Bolu Mutasarrıflığından 30 Mart 1919 tarihinde bildirilmiştir.¹⁴⁸

Bartın Hapishanesinden firar eden 1919 yılının mayıs ayında cinayetle mahkûm Kadınbeyoğlu Mustafa ile küçük suçlardan (cünha) aranan Kalafatoğlu Ali'nin yakalandığı Bolu Mutasarrıflığından 17 Haziran 1919 tarihli telgrafla nezarete bildirilmiştir.¹⁴⁹

Bartın hapishanesi firarilerinden ve cinayetle mahkûm Tavşangözoğlu Mehmet'in hükümete teslim olduğu Mutasarrıflıktan 30 Haziran 1919 tarihinde bildirilmiştir.¹⁵⁰

Gasp ve ırza geçme suçlarından cezalı olup firarda olan Bartın'ın Şahne köyünden Mehmet Oğlu Arif'in yakalandığı Mutasarrıflıktan Dâhiliye Nezaretine çekilen 5 Temmuz 1919 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁵¹

Bartın Hapishanesinin tavanını delmek suretiyle 6 Temmuz 1920 tarihinde kaçan Kavukçuoğlu Hüseyin, İbrahim, Ömeroğlu Mehmet, Hıyarcıoğlu Şakir,

¹⁴⁵ BOA, DH-SFR, 96/218.

¹⁴⁶ BOA, DH-EUM-PMC, 3/43.

¹⁴⁷ BOA, DH.EUM.AYŞ, 1/65.

¹⁴⁸ BOA, DH-EUM-AYŞ, 2/41.

¹⁴⁹ BOA, DH-EUM-AYŞ, 73/91.

¹⁵⁰ BOA, DH-EUM-AYŞ, 14/1.

¹⁵¹ BOA, DH.EUM.AYŞ, 14/44.

Dörekli İdris, Hüseyin Usta, Kürt Ali ve İsmail adlı firarilerden Şakir, İdris, Hüseyin, Kürt Ali ve İsmail'in kısa bir süre sonra yakalandıkları 17 Temmuz 1920 tarihinde bildirilmiştir.¹⁵²

Sakarya Adapazarı bölgesinde askeri birliklerinden firar eden eşkıyanın Bartın'a doğru gittiği ve Bartın'ı yakacakları ihbar alınmış olup, Bartın Kaymakamlığından bu firarilerin yakalanarak silahlarıyla birlikte teslim alınmaları gerektiği 24. Fırka Kumandanlığından 29/30 Temmuz 1920 tarihli çekilen telgraflarla bildirilmiştir.¹⁵³

Bartın civarında on sekiz firari yakalandığı Kastamonu Havalisi Kumandanlığından Erkan-ı Harbiyeye çekilen 2 Ağustos 1920 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁵⁴

Bartın civarında 2 Ekim'de dokuz cephe firarisinin, 4 Ekim 1921 tarihinde ise üç asker firarisinin ele geçirildiği Kastamonu Havalisi Kumandanlığından Mürettip Kolordu Kumandanlığına 2 Ekim 1921 tarihinde gönderilen raporda bildirilmiştir.¹⁵⁵

Milli Mücadele Dönemi'nde firarlar, asayişin temin edilmesinin önündeki en büyük engellerden biri olmuştur. Yakalanan suçluların firar ederek yeniden suç işlemeye başlaması, halkın devlete olan güvenini derinden sarsmıştır. Ayrıca suçluların yakalanması için büyük çaba sarf eden jandarma ve polisi de manevi olarak sarsmıştır. Hapishane görevlilerinin bu süreçte suçlulardan rüşvet alarak firarlara göz yumması devletin otoritesini zayıflatmıştır. Asker firarları ise cepheye giden ve cephede olan askerin direncinin kırılmasına sebep olmuştur. Özellikle silahlarıyla birlikte firar eden askerler, cephanenin oldukça kıt olduğu bu dönemde orduyu ciddi anlamda sıkıntıya sokmuştur. Firar eden eşkıya ve askerlerin yeniden suç işlemeye devam etmesi halkı bezdirmiş, halkın daha da yoksullaşmasına sebep olmuştur.

¹⁵² *Kastamonu*, numara:2360, 2.

¹⁵³ *ATASE*, İSH, Dos:875 No:56, *ATASE*, İSH, Dos:875 No:56 AA.

¹⁵⁴ *ATASE*, İSH, Dos:612 No:105.

¹⁵⁵ *ATASE*, İSH, Dos:1313, No:41.

2.2. Eşkîyalık

Bartın'ın coğrafi yapısı dağlık olup ayrıca denize kıyısı ve deniz üzerinden karaya çıkılabilecek birçok noktaya sahip olması gibi özellikleri bu bölgeyi asayiş bakımından zafiyete uğratmış; bölge korsan, casus, firari ve eşkıya gibi suçluların önemli bir sığınak noktası olmuştur. Bu dönem bireysel suçlardan çok örgütlü ve eşkıya gruplarının yaptığı suçlar ağırlıklı olarak göze çarpmaktadır. Bundan dolayı suçları tasnif etmek ve ayırmak da zor olmaktadır. Örneğin; ev basan bir eşkıya grubu aynı anda yaralama, hırsızlık, tecavüz, öldürme gibi birden çok suç kolaylıkla işleyebilmiştir. Kolay firar edebildikleri için de sürekli suç işlemeye devam etmişlerdir.¹⁵⁶

Eşkîyalık olaylarını şu şekilde özetlemek mümkündür:

Bartın Hastanesinden 1919 yılı ocak ayında eşkıyalar firar etmiş, bunlara Abazalardan da katılanlar olmuştur. Firar eden eşkıyalar birçok yeni suça bulaşmış, Zonguldak, Devrek ve Karay bölgelerinde halkı bezdirmişlerdir. Nezarete yapılan şikâyetler sonrasında Dâhiliye Nezareti 25 Ocak 1919 yılında Bolu Mutasarrıflığına yazdığı telgrafta, yöredeki eşkıyalıkların tahammül edilemez boyuta geldiği, gereğinin bir an önce yapılarak eşkıyaların yakalanmalarını istemiştir. Aynı eşkıyalar ilerleyen tarihlerde suç işlemeye devam etmişler, birçok haneyi gasp ederek ateşe vermişlerdir. Jandarmanın takibi sonucu yakalandıkları mutasarrıflık tarafından 3 Haziran 1919 tarihinde Dâhiliye Nezaretine bildirilmiştir.¹⁵⁷

Bölgede eşkıyalık yapan Bartın Hapishanesinden firar eden eşkıyalar olduğu, bunlardan elli tanesinin yakalandığı ve diğerlerinin de takip edildikleri Mutasarrıflığın 05 Şubat 1919 tarihli Dâhiliye Nezaretine gönderdiği telgrafta bildirilmiştir.¹⁵⁸

¹⁵⁶ ATESE, İSH, Dos:584 No:70.

¹⁵⁷ BOA, DH.ŞFR, 95/232; BOA, DH-ŞFR, 624/57.

¹⁵⁸ BOA, DH-ŞFR, 613/78.

Cide Hapishanesinden firar eden ve Bartın civarında eşkıyalık yapan Daday'ın K beye köyünden K     Mehmet'in yakalandığı 17 Şubat 1919 tarihinde bildirilmiştir.¹⁵⁹

Bartın hapishanesinden yirmi otuz kadar cinayet mahkûmu firar etmiştir. Bunların bir kısmı Zonguldak civarına gelerek cinayet, yol kesme, maden kömürü  alıp satma, haneye tecavüz gibi birçok suça bulaşmışlardır. Eşkıyalar maden çalışanları işteyken evlerini basıp yağma etmişlerdir. Bu durum zamanla işçilerin işi bırakmalarına ve kömür üretiminin düşmesine neden olmuştur. Maden M d riyetinin Jandarma Genel Komutanlığına yazdığı 20 Şubat 1919 tarihli telgrafta durumun vahametini bildirilmiş, idareden havzayı oluşturan kazaların birleştirilerek Zonguldak'ın Mutasarrıflık ve bölgede de asayişin tez zamanda tesisi için asker takviyesi yapılması istenmiştir. Maden Müdürü aksi durumda asayişsizliğin devamı halinde kömür üretiminin durma noktasına geleceğini ve hükümetin yakın bir zamanda kömür buhranı yaşayabileceğini belirtmiştir.¹⁶⁰

Bartın Hapishanesinden bir takım cinayet mahkûmları firar etmiştir. Zonguldak'a bir saat mesafedeki Sarafim Efendi Ocağı'nı basmışlar ve eşkıyalık yapmışlardır. Kendilerine mukavemet edenlere silahla karşılık vermişlerdir. Maden Müdüriyeti mevcut askerle firarilerin durdurulamadığını belirtmiş ve bir iki gün zarfında yüz elli askerden oluşan bir süvari müfrezesinin vapurla Zonguldak'a acilen gönderilmesini 22 Şubat 1919 tarihli telgrafta istemiştir.¹⁶¹

Sağır Ahmet  etesi'nden olup, yakalanan    şahsın Bartın Kaymakamlığı'na gönderilerek tutuklandığı 25. Kolordu Kumandanlığına 2 Mart 1920 tarihinde Bolu Mutasarrıflığından yazılan telgrafla bildirilmiştir.¹⁶²

Bartın Hapishanesinden 22 Şubat 1919 tarihinde firar eden eşkıyalar, Zonguldak yolu üzerinden un nakliyatı yapan kola saldırarak, buradakilerin para ve eşyalarını gasp etmişlerdir. Dâhiliye Nezaretinden 5 Mart 1919 tarihli Bolu

¹⁵⁹ *Kastamonu*, Numara:2314, 11 Ağustos 1919, 2.

¹⁶⁰ *ATASE*, İSH, Dos:528 No:92.

¹⁶¹ *ATASE*, İSH, Dos:528 No:92 AA.

¹⁶² *ATASE*, İSH, Dos:371 No:61.

Mutasarrıflığına yazılan telgrafta, eşkıyaların bir an önce yakalanarak adliyeye teslim edilmeleri ve güvenliğin tesis edilmesi istemiştir.¹⁶³

Bartın Hapishanesi firarilerinden eşkıyalık suçuyla aranan Kurucaşile'nin Çardak köyünden Zerullah Oğlu Mehmet ve Yassıgeçit köyünden Kara Hasan namındaki iki eşkıyanın yakalandığı Mutasarrıflıktan 26 Mart 1919 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁶⁴

Bartın'da Mösyö Mayer'in hanesini soyan Sürmeneli Yakup ve arkadaşı Ali'nin, üzerlerindeki kıymetli eşya ve sekiz adet altınla yakalandıkları Bolu Mutasarrıflığının 30 Mart 1919 tarihli Dâhiliye Nezaretine gönderdiği telgrafta bildirilmiştir.¹⁶⁵

Bartın'ın Şiremirçavuş köyünde 24 Nisan 1919 tarihinde yaşayan Kürt Hasan'ın evini Saraylı köyünden Ahmet isimli şahıs silahıyla basmış ve değerli eşyalarını çalarak kaçmıştır. Bartın Merkez Karakolundan kendisini takibe bir müfreze gönderilmiştir. Müfrezenin takibi sonucu Ahmet isimli şahıs silahı ve çaldığı eşyalarla yakalanmıştır.¹⁶⁶

Bartın'da 26 Nisan 1919 tarihinde Serdarlar köyünden ve hapishane firarilerinden Kabataş Hasan ve eşi tarafından Ovalı Köyünde Türk Milletinden Ayşe isimli evi basılıp değerli eşyaları gasp edilmiştir. Failleri yakalamak için bir müfreze gönderilmiş ve suçlular silahlarıyla beraber yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.¹⁶⁷

Bartın'ın Kabagöz köyünde yaşayan Derviş Oğlu Mehmet'in hanesini 28 Nisan 1919 tarihinde Serdar köyünden Kıpti Hasan ve eşi silahla basmıştır. Evdekilerin bağırışları üzerine hırsızlar korkarak bir şey çalamadan kaçmışlardır. Hırsızların yakalanması için bir müfreze görevlendirilmiştir.¹⁶⁸

Çaycuma nahiyesinin Geriş köyü civarında cesedi bulunan şahsın Bartın Hapishanesi firarilerinden Hatipoğlu İsmail olduğu, katilin de hapishane

¹⁶³ BOA, DH-ŞFR, 97/47.

¹⁶⁴ BOA, DH-ŞFR, 622/50.

¹⁶⁵ BOA, DH.EUM.AYŞ, 2/44.

¹⁶⁶ BOA, DH.EUM.AYŞ, 6/87.

¹⁶⁷ BOA, DH.EUM.AYŞ, 6/87.

¹⁶⁸ BOA, DH.EUM.AYŞ, 6/87.

fırarilerinden Karaalioğlu Hüseyin olup olayın sebebinin kadın meselesi olduğu Mutasarrıflığın Dâhiliye Nezaretine yazdığı 22 Mayıs 1919 tarihli telgrafta bildirilmiştir.¹⁶⁹

Bartın'da Muharrem adlı şahsın emrindeki çetenin çökertilmesi için gerekli tedbirlerin alındığı ve takibat yapıldığı mutasarrıflıktan Dâhiliye Nezaretine çekilen 24 Mayıs 1919 tarihli telgrafta bildirilmiştir.¹⁷⁰

Bartın Çanakçılar köyünden üç haneyi basarak içlerinden değerli eşyaları gasp edenlerden Sakızlı Kemal'in teslim olduğu Mutasarrıflığın Dâhiliye Nezaretine çekmiş olduğu 17 Haziran 1919 tarihli telgrafta bildirilmiştir.¹⁷¹

Eflani pazarına giden yolcularla Bartın tüccarlarından Hüseyin Bey'in ve yanlarındaki jandarmanın önünü kesen hırsızların, yolcuların dört hayvanını ve paralarını gasp ettikleri 17 Haziran 1919 tarihinde bildirilmiştir.¹⁷²

Bartın-Safranbolu mıntıkalarında eşkıyalık yapan Kirazlı Yaylası'nda Bulaklı Arapoğlu'nu öldüren Çarlak Hasan'ın, arkadaşlarıyla beraber Bartın Müfrezesi Kumluca Karakol Komutanı Hüsnü Onbaşı tarafından yakalandığı 11 Ağustos 1919 tarihinde bildirilmiştir.¹⁷³ Bartın bölgesinde eşkıyalık yapan Sağır Ahmet Çetesinden Ahmet'in arkadaşlarının yakalandığı Bolu ve Havalisi Kumandanından 25. Kolordu Kumandanlığına çekilen 1 Mayıs 1920 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁷⁴

2.3. Yaralama

Yaralama kişinin vücut bütünlüğüne karşı yapılmış bir eylemdir. Bıçak, silah vb. aletlerle kişinin vücut bütünlüğüne zarar verilmesi olarak tanımlanır. Bu suç

¹⁶⁹ BOA, DH.EUM.AYŞ, 9/30.

¹⁷⁰ BOA, DH-ŞFR, 622/50.

¹⁷¹ BOA, DH.EUM.AYŞ, 73/91.

¹⁷² Kastamonu, numara:2307, sayfa:2.

¹⁷³ Kastamonu, numara:2314, 2.

¹⁷⁴ ATASE, İSH, Dos:371 No:59.

türü de kasten yaralama, taksirle yaralama ve kastın aşılması suretiyle yaralama şeklinde sınıflandırılır.¹⁷⁵ Yaralama suçlarına şu örnekler verilebilir:

Bartın'ın Sipahiler köyünde Hışır oğlu Mehmet'in eşini Koca Mehmet Oğlu Arif isimli şahıs kaçırmaya kalkmış, çıkan arbedede Arif, Mehmet'i yaralayarak kaçırmıştır. Arif isimli şahıs firar etmiş olup aranması devam etmektedir.¹⁷⁶

Bartın Mutasarrıfı Haydar Bey tarafından 22 Nisan 1919 tarihinde hazırlanan raporda Bartın'da; Mart 1919'da iki katl, beş yaralama ve dört darp vakası olduğu Dâhiliye Nezaretine bildirilmiştir.¹⁷⁷

Geçen hafta İstanbul'dan Safranbolu'ya gelmekte olan Safranbolulu Hacı Bekir Efendi'nin, Bartın'dan Safranbolu'ya geçmekte iken eşkıyalar tarafından yolu kesildiği, kurşunlanarak ağır yaralandığı ve parasının çalındığı 28 Aralık 1919 tarihinde bildirilmiştir.¹⁷⁸

Bartın'ın Meclis Mahallesinden Sabtari Oğlu Zühdü namındaki şahsın Asma Köprü'de rast geldiği Rum Mahallesinden on iki yaşlarında madenci Kosta Oğlu Simyoni'yi 13 Ekim 1919 tarihinde köprüden dereye atmış ve orada bulunanların feryadı üzerine olay anında orada bulunan Rum Mahallesinden Petro elbiseleriyle dereye atlayarak çocuğu kurtardığı ve madalyayla taltif edildiği Mutasarrıflıktan 5 Kasım 1919 tarihli çekilen telgrafla Dâhiliye Nezaretine bildirilmiştir.¹⁷⁹

Ulus'un Sarnıç Köyü'nden Recep adlı şahsın uyurken yanına gelen iki hırsız Recep'in ayakkabılarını çalmak istemiş, uyanması üzerine çıkan kavgada hırsızların Recep'i sağ ve sol kalçasından yaraladıkları 27 Temmuz 1921 tarihinde bildirilmiştir.¹⁸⁰

Yaralama suçu genellikle hırsızlık, adam kaçırma ve öldürme, kavg, husumet vs. gibi suçlarla beraber en çok işlenen suçlar içerisinde.

¹⁷⁵ Abdulkadir Gül, Osmanlı Taşrasında Suç ve Suçlular (1919 Ocak Ayı Erzincan Sancağı Örneği), *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17/1-2 (2013) 15.

¹⁷⁶ BOA, DH.EUM.AYŞ, 6/87.

¹⁷⁷ BOA, DH.EUM.AYŞ., 6/14/1.

¹⁷⁸ Açıköz, Numara:27, 28 Aralık 1919, 4.

¹⁷⁹ BOA, DH.EUM.AYŞ, 73/91.

¹⁸⁰ Açıköz, numara:244, 29 Temmuz 1921, 2.

2.4. Görevi Kötüye Kullanma ve İhmal

Devletin otoritesinin zayıf olduğu dönemlerde, devletin memurları içerisinde de görevini layıkıyla yerine getirmeyenler olmuştur. Zaman zaman yapılan denetimlerde ortaya çıkan bu suistimaller çeşitli cezalarla önlenmeye çalışılmıştır. Milli mücadele öneminde kayıtlara giren görevi kötüye kullanma ve ihmal suçları şu şekilde sıralanabilir:

Kaymakamlık tarafından görevde ihmal, tembellik ve işleri geciktirme gibi suçları işledikleri gerekçesiyle Bartın nüfus memuru ve kâtibinin görevden azilleri istenmiş; Mülkiye Müfettişi Ahmet Hilmi Bey tarafından Bartın Nüfus İdaresinde yapılan teftiş neticesinde görevliler hakkında atalet ve lakaytlık sahibi oldukları kanaatine varılmış öncelikle azil yerine ihtar ve maaş cezası verilmesi kararlaştırılmıştır. Mevcut durumun devamı halinde ise önce maaş kesme cezası ve devamında görevden azledilecekleri 8 Aralık 1918 tarihli tahrirat layihasında bildirilmiştir.¹⁸¹

Bartın'ın Gencali köyünden Aşar Görevlisi Bartınlı Kazım Efendi vazifesini tamamlamadan ve evrakını devretmeden Zonguldak üzerinden Dersaadet'e firar etmiş, İstanbul'da Küçükpazar'da Kaleçeşme'sindeki Arap Hamı'nda bulunduğu anlaşılmıştır. Şahsın bir an evvel yakalanarak Bartın'a iade edilmesi talebi Bartın Kaymakamlığı'ndan Emniyet-i Umumiye Müdüriyetine 26 Mart 1919 tarihli telgrafla iletilmiştir. Emniyet müdüriyetinden 7 Nisan 1919 tarihli verilen cevapta ise şahsın dört gün evvel İnebolu vapuruyla Bartın'a döndüğünün yapılan tahkikat neticesinde anlaşıldığı, gereğinin ifası Kaymakamlığa arz edilmiştir.¹⁸²

Bartın kazası yazı işlerinde (tahrirat kalemi) Mülkiye Müfettişi Hüsnü Bey tarafından yapılan denetimde görevli Kâtip Hakkı Efendi'ye ihmal ve tembellikten uyarı cezası verildiği 16 Haziran 1919 tarihli çekilen telgrafla Mutasarrıflıktan Dâhiliye Nezaretine bildirilmiştir.¹⁸³

Bartın Kaymakamı tarafından kırk-elli seneden beri açık olan meyhanelerin herhangi bir gerekçe olmadan kapatıldığı, meyhanelerden bir şikâyet olmadığı ve

¹⁸¹ BOA, DH.SN.THR, 82/7/3.

¹⁸² BOA, DH.EUM.AYŞ, 3/71/3, BOA, DH.EUM.AYŞ, 3/71/1.

¹⁸³ BOA, DH.İ.UM.EK, 111/26.

meyhanelerin camiye uzaklığı yüz arşın (yaklaşık 70 metre) boyu olduğu ve yasağın kaldırılmasının istendiği Yorgi Durmuş Oğlu tarafından Bolu Mutasarrıflığına çekilen 28 Haziran 1919 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁸⁴

2.5. Düşman Donanmasına Ait Raporlar

Mondros Mütarekesi'nden sonra yurttan başlayan işgaller neticesinde İtilaf Devletleri ülkemizi deniz üzerinden de abluka altına almaya çalışmıştır. Özellikle Karadeniz sahil mıntıkası sürekli olarak düşman donanması tarafından gözetim altında tutulmuştur. Böylece düşman donanması, Milli Mücadele'ye deniz üzerinden asker ve lojistik destek sağlanmasının önüne geçmeye çalışmıştır. Bu süreçte Bartın Boğazı ve Amasra Limanı'na gelen İtilaf Devletleri donanmasının hareketleri rapor edilmiştir. Kayda giren bilgiler şu şekildedir:

Bartın Boğazı açıklarında bir harp sefinesi ve nakliye vapuru görüldüğü bilgisi alınmıştır. Bartın Nehri üzerinde bulunduğu sürede Osmanlı gambotları bir saldırıda bulunmayacakları teminatı vererek torpidolara eşlik ettiği bilgisi Bartın'dan Dâhiliye nezaretine 17 Ekim 1920 tarihli telgrafla bildirilmiştir.¹⁸⁵

Akşam vakti Bartın Boğazı'na gelen İngiliz torpidosunun bir kayıkla karaya çıkardığı on askerle bir zabıt yakadaki karakolumuza giderek Bartın Boğazına bir Osmanlı gambotunun girip girmediğini sormuşlardır. Bu eylemi İstanbul'un emriyle yapmakta olduklarını ve buradan Trabzon'a gideceklerini söyleyip ayrıldıkları bilgisi Mutasarrıflıktan çekilen 17 Ekim 1920 tarihli telgrafla Müdafaa-i Milliye Vekâletine bildirilmiştir.¹⁸⁶

Alemdar Vapuru'yla iki İngiliz torpidosu Bartın, Sinop limanlarına uğrayarak adı geçen limanlara ve Bartın kazasına sığınmış olduğu haber verilen Osmanlı Gambotlarını aramışlardır. Aleyhte bir durum olmadığına dair verilen cevap ve alınan teminat üzerine limandan ayrıldıkları Erkan-ı Harbiye Umumiye Reisi (İsmet Paşa) tarafından yazılan 18 Ekim 1920 tarihli harp raporuyla bildirilmiştir.¹⁸⁷

¹⁸⁴ BOA, DH.İ.UM.EK, 53/132.

¹⁸⁵ ATASE, İSH, Dos:583, No:144AA.

¹⁸⁶ ATASE, İSH, Dos:583, No:144 AE.

¹⁸⁷ ATASE, İSH Dos:583, No:150.

Bir İngiliz uçak gemisinin Bartın Boğazı'yla Amasra önlerine gelerek bir müddet keşif yaptığı ve sonra batıya doğru hareket ettiği Kastamonu'dan Erkan-ı Harbiye Umumiye Riyasetine 13 Kasım 1920 tarihli raporla bildirilmiştir.¹⁸⁸

Filyos 'tan Boğaz ağzına bandırasız fakat Fransız olması ihtimali kuvvetli bir torpido gelerek on dakika aramadan sonra torpidonun Amasra tarafına hareket ettiği ve hükümetçe tedbir alınması gerektiği Bartın Liman Reisi tarafından Kastamonu ve Bolu Havalisi Kumandanlığına 3 Aralık 1920 tarihli telgrafta bildirilmiştir.¹⁸⁹

Zonguldak'taki Fransız Kumandanı Mösyö Ville ile maiyetindeki üç asker ve maden şirketi müdürü olduğu halde 4 Aralık 1920 tarihinde Bartın'a gelmişler ve şehrin önemli muntikalarında incelemeler yaparak geri döndükleri Bartın'dan Kastamonu ve Bolu Havalisi Fırka Kumandanlıklarına 6 Aralık 1920 tarihli çekilen telgrafla bildirilmiştir.¹⁹⁰

Bartın Boğazı'na Alemdar vapurunu takip eden iki İngiliz torpidosu demirlemiş ve torpidonun biri İnebolu istikametine yönelmiştir.¹⁹¹

Bartın Boğazı açıklarında bir harp gemisi ve nakliye vapuru görüldüğü ve tedbir alınması gerektiği Bartın'dan bildirilmiştir.¹⁹²

Yunan savaş gemilerinin Ereğli ve İnebolu'yu bombardıman etmesi ve bazı Yunan savaş gemilerinin Bartın civarında görülmesi üzerine Karadeniz sahilindeki kazalar 8 Ağustos 1921 tarihli yayınlanan genelge ile harp muntikası ilan edilmiştir.¹⁹³

2.6. Diğer

Bartın'da memurlar tarafından bugünkü anlamda bir grev yapılmıştır. Bartın, Zonguldak, Ereğli ve bazı merkezlerdeki memurlar; kendilerine erzak

¹⁸⁸ ATASE, İSH, Dos:1062, No:105.

¹⁸⁹ ATASE, İSH, Dos:1063, No:23.

¹⁹⁰ ATASE, İSH, Dos:1063, No:111.

¹⁹¹ ATASE, İSH, Dos:1461, No:51 AA.

¹⁹² ATASE, İSH, Dos:1461, No:51 AA.

¹⁹³ ATASE, İSH, Dos:1284, No:82.

verilmemesi, fiyatların yüksekliği ve bölgelerindeki asker azlığı gibi sebepler neticesinde iş bırakmış daha sonra bu taleplerinin makul düzeyde karşılanması üzerine göreve yeniden başladıklarını PTT Nezaretinden Bolu Mutasarrıflığına çektikleri 07 Şubat 1919 tarihli telgrafla bildirmişlerdir.¹⁹⁴

Bartın Kurucuşile nahiyesi Kuyusu mevkiinde aşırı fırtına ve sel sonucu bir savaş gemisinden düştüğü tahmin edilen denizdeki serseri bir torpil sahile çarparak infilak etmiştir. Patlama neticesinde herhangi bir can ve mal kaybı yaşanmadığı Mutasarrıflığın Dâhiliye Nezaretine çektiği 27 Mayıs 1919 tarihli telgrafta bildirilmiştir.¹⁹⁵

Mondros Mütarekesi'nden sonra İtilaf Devletleri, bazı bölgeleri işgal edebilmek ve hükümeti zor durumda bırakmak için Hristiyan azınlıkları kullanmışlardır. Böylece azınlıklar tarafından bu durum istismar edilerek kendilerinin tehdit edildiğine, hayatlarının tehlikede olduğuna dair İtilaf Devletleri'ne telgraflar çekilmiştir. Bartın'da Kürt Said, Çakırbeyoğlu İsmail Paşa ve arkadaşlarının Hristiyanları tehdit ettiğine dair iddialar olmuş, yapılan tahkikat neticesinde iddianın asılsız olduğu Dâhiliye Nezaretine çekilen 7 Temmuz 1919 tarihli telgrafla Mutasarrıflıktan bildirilmiştir.¹⁹⁶

Milli Mücadele döneminde Bartın'da yaşayan Rumların bir kısmının; deniz üzerinden Yunan gemileriyle irtibat kurarak istihbarat vermelerinin önüne geçmek, cephe gerisinde bir tehdit oluşturmalarını engellemek gibi sebeplerle yerleri değiştirilmiştir. Böylece Milli Hükümet tarafından Bartın'daki Rumların Safranbolu'ya nakline başlandığı Kastamonu Havalisi Kumandanlığından Erkan-ı Harbiye Riyasetine gönderilen 6 Ağustos 1921 tarihli raporla bildirilmiştir.¹⁹⁷

Bartın'da, gasp ve cinayetten tutuklu Ömer Bin Osman ve Avni Bin Mustafa adlı mahkûmları 26 Ağustos 1922 tarihinde İtalyan zabıtasının tevkifhaneden zor kullanarak götürdüğünü; aynı eylemi Rize, Trabzon ve Cide'de gerçekleştirdiği Dâhiliye Nezaretinin 02 Eylül 1922 tarihli Harbiye Nezaretine yazdığı yazıda bildirilmiştir. Harbiye Nezaretinden Osmanlı uyruklu bu şahısların iadelerinin

¹⁹⁴ BOA, DH.İ.UM, 20/10.

¹⁹⁵ BOA, DH.EUM.AYŞ, 66/9.

¹⁹⁶ BOA, DH.KMS, 51/17.

¹⁹⁷ ATASE, İSH, Dos:1136, No:3.

yapılması için gerekli iletişimin kurulması ve olayın aydınlatılması istenmiştir. Kaçırılan kişilerin neden kaçırıldığı belirlenemediği gibi kaçırıldıktan sonraki akıbetleri de belli değildir.¹⁹⁸

¹⁹⁸ BOA, HR.SYS, 2729/28.

3. CUMHURİYET DÖNEMİ BARTIN'IN İDARİ SOSYAL VE ASKERİ YAPISI

3.1. Cumhuriyet Dönemi Bartın'ın İdari Yapısı

Bartın; Zonguldak TBMM tarafından 1924 yılında vilayet yapılmadan evvel Devrek, Ereğli, Mudurnu, Göynük'le beraber Bolu'dan ayrılarak Kastamonu vilayetine bağlanmıştır.¹⁹⁹ Cumhuriyet Dönemi'nde Zonguldak ilinin kazası olan Bartın, Amasra ve Kurucaşile nahiyeleri ile 212 köyden oluşmaktadır. Amasra nahiyesine bağlı 38 ve Kurucaşile Nahiyesine bağlı 37 köy bulunmaktadır.²⁰⁰ 1927 nüfus sayımında Bartın merkez nüfusu 8828 olup nahiye ve köyleriyle toplam nüfusu 34666 kadın ve 29561 erkek olmak üzere 64227'dir.²⁰¹ Bu sayı 1935 yılında yapılan nüfus sayımında merkez 8825, toplam nüfus ise 33362 erkek ve 38965 kadın olmak üzere 72327 kişiye ulaşmıştır.²⁰² Bartın merkezi dokuz mahallenin birleşiminden oluşmaktadır. Bu mahalleler: Adamescit, Orduyeri, Bakkal, Hacı Bekir, Hamidiye, Sancaktar, Gür Bucağı, Meclis ve Mektep Mahalleleri'dir.²⁰³

Bartın'ı doğudan Cide ve Safranbolu kazaları, batısında Zonguldak, kuzeyden Karadeniz ve güneyden ise Devrek çevrelemektedir.²⁰⁴ Bartın; Zonguldak'tan 38 km doğuda, 200 tona kadar gemilerin işleyebildiği Bartın Irmağı'nın yakınına kurulmuştur. Üç tarafı ırmaklarla çevrili olup küçük tepe ve yükseklikler arasındaki ovalık alanı kaplamaktadır. Ev, resmi ve genel binaların toplamı 1944; dükkân, mağaza ve atölyelerin sayısı 1066 olup toplam yapı sayısı 3010'dur. Osmanlı Dönemi'nden kalan hükümet konağı Cumhuriyet Dönemi'nde de kullanılmaya devam edilmiştir. Bartın'da bir askerlik şubesi, bir polis karakolu, 25 yataklı bir hastane, bir adliye binası; Ziraat Bankası, İş Bankası ve Türk Ticaret Bankası olmak üzere üç banka bulunmaktadır. Yumurta ve kereste ihracatı bölgenin en önemli ve bilinen gelir kalemini oluşturmaktadır.²⁰⁵ İbrahim Cemal Bey (Aliş) tarafından 14 Nisan 1924 tarihinde Bartın gazetesi çıkarılmaya

¹⁹⁹ Mehmet Serhat Yılmaz, Batı Karadeniz'de Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin Teşkilatı, *Türkiye Günlüğü Dergisi*, 152, (2022) 16 .

²⁰⁰ *Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi(a)*, (İstanbul: Matbaa-i Amire, 1926) 636.

²⁰¹ *B.C.A.*, MGM, 26-146-9.

²⁰² Başvekalet İstatistik Genel Direktörlüğü, *1935 Türkiye Nüfusu*, (Ankara: Ulus Basımevi, 1935) 24.

²⁰³ Bartın Ticaret Odası, *Bartın Rehberi*, (İstanbul: Selamet Matbaası, 1927) 9.

²⁰⁴ BTO., *Bartın Rehberi*, 5.

²⁰⁵ Samancıoğlu, *İktisat ve Ticaret*, 57.

başlanmıştır. Gazete haftada bir kez yedi yüz adet çıkarılmış olup sosyal, ekonomik, edebi, siyasi ve güncel olayları sayfalarına taşımıştır.²⁰⁶

Bartın'ın iki nahiyesinden Amasra merkezde 337 ev, 3 okul, 10 resmi daire, 4 fırın, 23 dükkân, 1 yazıhane, 34 atölye, 1 fabrika, 4 cami, 5 han ve otel, 115 arsa vardır. Kurucaşile nahiyesinde ise merkezde 178 ev, 2 okul, 4 resmi daire, 2 fırın, 18 dükkân, 13 ticarethane, 19 atölye, 1 imalathane ve 1 cami mevcuttur. Kazaya bağlı köylerde ise 8627 ev, 56 okul (resmi ve özel), 3 resmi daire, 88 dükkân, 3 atölye, 198 değirmen, 7 kereste fabrikası, 81 cami, 5 han ve 422 köy odası vardır.²⁰⁷

Bartın'da 1927 yılı itibarıyla üretimi yapılan zirai ürünler şunlardır: buğday, arpa, darı, akdarı, yulaf, burçak, mısır, patates, bakla, tütün, incir. Kaza genelindeki hayvan mevcudu ise 427 at, 1454 kısrak, 361 eşek, 18203 inek, 20877 öküz, 8847 manda, 10954 koyun, 8319 keçi ve 560 tiftik şeklindedir.²⁰⁸

Geneli itibarıyla 920 hektarlık bir ormanlık alana sahip Bartın'da yıllık 5000 metreküp kereste ve 80000 kantar odun üretimi yapılmaktadır. 109 adet değirmen mevcuttur. Maden bakımından zengin sayılamayan Bartın'ın, Amasra nahiyesinde bulunan iki adet kömür ocağı vardır. Bu iki ocaktan birinden 127, diğerinden ise 4568 ton kömür çıkarılmaktadır.

Bartın'ın kayıtlı olan nüfus sayısı 1927/28 yılı itibarıyla 29561 erkek, 34666 kadın olmak üzere 64227'ir.²⁰⁹ Son bir yıl içerisinde 799 erkek, 789 kız toplamda ise 1588 doğum gerçekleşmiştir. Bir yıl içerisinde gerçekleşen ölüm sayısı ise erkeklerde 495, kadınlarda 258 toplamda 753 olarak kayıtlara geçmiştir. 1638 nikâhın gerçekleştiği Bartın'da 289 nikâh akdi sonlandırılmıştır.²¹⁰

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Osmanlı Dönemi'nden kalma beş yataklı, tedavi evi olarak kullanılan, dört büyük koğuşa sahip ve on iki odadan oluşan bir hastane bulunmaktaydı. Yalnız bina bakımsız ve harap halde olup acilen tadilata

²⁰⁶ T.C. Devlet Salnamesi(a), 637.

²⁰⁷ Bartın, numara:119, 15 Ağustos 1927, 1.

²⁰⁸ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi(b), (İstanbul: Matbaa-i Amire, 1929) 915-916.

²⁰⁹ BCA, MGM, 26/146/9.

²¹⁰ T.C. Devlet Salnamesi(b), 920.

ihtiyacı vardır. Bu hastanenin ilerleyen yıllarda hasta kapasitesi artırılmıştır.²¹¹ Hükümet Tabibi Hüsnü Basri Bey 1927 yılı Temmuz ayında hastanenin durumunu anlatan bir rapor hazırlamış, hazırladığı raporda şu bilgileri vermiştir: 1927 senesinde Bartın'daki hastane için 219 liralık havale yapılmıştır. Bu parayla önce hastanenin çatısı, devamında iç ve dış sıvası yapılmıştır. Binanın kırık ve eskiyen camları yenilenmiştir. Paranın bir kısmı ile hastane bahçesi ve dış aksamındaki eksiklikler giderilmiştir. Cerrahi alet ve edevatın bir kısmı tamir edilmiş, eksik olanların bir kısmı da temin edilmiştir. Mevcut alet-edevat ile hastanede herhangi bir cerrahi müdahale yapılması zordur.²¹²

Bartın Memleket Hastanesinin kadrosu 1927 yılı itibarıyla şu şekildedir: Bir mütehassıs hekim (operatör), bir idare memuru, bir başhemşire, üç hasta bakıcı ve iki temizlik görevlisi olmak üzere sekiz kişidir. Operatör, başhemşire ve bir hasta bakıcı kadrosu boştur.²¹³ Belediye Eczanesi Ziya Bey tarafından 1926 yılının Mart ayında açılmıştır.²¹⁴

3.2. Cumhuriyet Döneminde Bartın'da Polis ve Jandarma

Bartın Gazetesi Başyazarı İbrahim Cemal Bey 19 Eylül 1927 tarihinde köşesinde Bartın'daki asayiş sorunu ve polis yetersizliğinden bahsettiği yazısında şunları söylemiştir: '' ...Bartın'da; öldürme, yaralama, darp, tecavüz vs. gibi suçlar büyük şehirlerle yarışır vaziyete gelmiş, Bartın'ın asayişi çok kötü bir hal almıştır. Özellikle son zamanlarda artarak meydana gelen gayr-i ahlaki haberleri sütunlarımıza taşımaktan biz bile utanıyoruz. Dört tane polis ile asayişi temin etmenin imkânı yoktur. Bu halde iş mahkemelerimize kalmaktadır. Ancak mahkemeler mevcut kanunlar üzerinden ceza verdiklerinden, mahkemelerin verdiği bu cezalar yeterli olmamakta, caydırıcılığı kalmamaktadır... ''²¹⁵

Bartın Kaymakamı Arif Bey bu yazıya cevap olarak bir yazı kaleme almıştır. Gazetenin bir sonraki sayısında yayınlanan yazıda Kaymakam özetle; '' Bütün Türkiye Cumhuriyeti'nde olduğu gibi Bartın'da da inzibat ve asayiş sorunu yoktur. Her ne sebeple olursa olsun vatandaşın canına ve malına kastedenler

²¹¹ Zonguldak, numara:104, sayfa:3, 31 Ocak 1926.

²¹² Bartın, numara:116, 25 Temmuz 1927, 2.

²¹³ Bartın, numara:126, 3 Ekim 1927, 1.

²¹⁴ Bartın, numara:52, 8 Mart 1926, 3.

²¹⁵ Bartın, numara:124, 19 Eylül 1927, 1.

hakkında gerekli işlemler sorumlularca yapılmaktadır. Kazamızda, yazarın belirttiği gibi asayişsizlik yoktur. Genellikle tarla meselelerinden kaynaklanan; kavga, dövüş ve basit yaralama gibi suçlar mevcut olup, bunlar da cüzi miktardadır. İnzibatımızın yetersiz olduğu hakkındaki iddialar da yersizdir. İnzibatımız görevini layıkıyla yerine getirmekte olup, hükümetimiz gerekli gördüğünde bu sayıyı artıracaktır.'²¹⁶

Bartın'a 1928 yılı Mart ayında atanan Jandarma Kumandanı Münir Bey'le Bartın Gazetesi bir röportaj yapmıştır. Yapılan röportajda Münir Bey Bartın'ın asayiş üzerine şu bilgileri vermiştir: ''Bartın'ın asayiş meselesiyle göreve gelmeden evvelde ilgiliydim. Kazanın asayiş hakkında bilgi vermek gerekirse öncelikle köylerden başlayayım. Köylerde asayiş konusunda karşılaştığımız en önemli problem hayvan hırsızlığı. İstatistiklere bakınca 1925 senesinde yirmi üç, 1926 senesinde 12, 1927 senesinde 10 hayvan hırsızlığı kayda girmiştir. Bu suçları işleyenlerin hepsi yakalanmış ve hayvan hırsızlığının men'i hakkındaki kanun hükümleri tatbik edilerek ortada mağdur bırakılmamıştır. 1928 senesinin üçüncü ayındayız, bu üç ay zarfında kayda giren hayvan hırsızlığı vakası bir tane olup onun da faili yakalanmıştır.

Ülkemizde olduğu gibi kazamızda eğitimin ilerlemesi suç oranlarında azalma meydana getirmiştir. İstatistiklere bakıldığında 1919 tarihinde kayda giren suç sayısı beş yüz yetmiş, 1920 tarihinde dört yüz yirmi dört, 1921 senesinde iki yüz on dört, 1922 senesinde yüz seksen beş, 1923 senesinde iki yüz elli dokuz, 1924 senesinde yüz doksan üç, 1925 senesinde iki yüz otuz dört, 1926 senesinde yüz kırk sekiz ve 1927 senesinde ise yüz on yedi olay kayda girmiştir. Polis ve jandarma beraber çalışarak Bartın'da en ufak bir olayın yaşanmasına mani olmaya gayret edeceğiz. Bazı mahallelere(Hendekyanı, Asma, Kemerköprü) ilave karakol yapılması kanaatindeyim...' ²¹⁷

İhtiyaca binaen 1928 yılı Nisan ayında Hendekyanı ve Orduyeri mahallelerine iki karakol açılmıştır. Açılan bu karakollar telefonla Jandarma Merkez Karakoluna bağlanmıştır. Bu tarih itibarıyla Bartın merkezde görev yapan

²¹⁶ Bartın, numara:125, 26 Eylül 1927, 1.

²¹⁷ Bartın, numara:150, 19 Mart 1928, 2-3.

polis sayısı; bir komiser, bir komiser yardımcısı ve altı polis memuru olmak üzere toplamda sekiz kişidir.²¹⁸

Bartın polis kadrosu, 1932 yılı Temmuz ayında tasarruf tedbirleri kapsamında daraltılmıştır. Komiserlik kadrosu kaldırılmış, mevcut kadronun sayısı bir muavin ve üç polis memuru olmak üzere dörde düşürülmüştür.²¹⁹ 1932 yılının Ekim ayında İçişleri Bakanlığından gönderilen bir tebligatla, Bartın ve Ereğli Polis Karakolları jandarmaya bağlanmıştır. Mevcut polis kadrolarına merkezde ihtiyaç duyulduğundan buradaki kadrolar Zonguldak merkeze nakledilmiştir.²²⁰

İl Emniyet Müdürü Mustafa Bey 1938 yılı Mayıs ayında Bartın'a gelmiştir. Bu ziyarette; Bartın, Amasra ve Kurucaşile'de yapılması planlanan polis karakol ve noktalarının yerlerini kontrol etmiştir.²²¹ Daha evvel tasarruf tedbiri çerçevesinde polis kadrosu daraltılarak kazanın asayiş işleri jandarmaya devredilmişti. 1938 yılı sonbaharından itibaren kazanın asayişini yeniden polise devredilmiştir. Komiser Muharrem Özçelik 31 Ekim 1938 tarihinde göreve başlamıştır. Yeni atanan polisler: İhsan Kayhan, Remzi Kaya, Ali Demir, Sabahattin Erol ve Ahmet Sezer olmuştur.²²² Bartın'da ilk emniyet teşkilatının 1938 yılında kurulmuş olmasıyla; Bartın, Amasra ve Kurucaşile'de mevcut karakol sayısı dört; görevli personel sayısı ise toplamda otuz altı olmuştur.²²³

3.3. Cumhuriyet Dönemi'nde Bartın Hapishanesi

Bartın'da, Cumhuriyet'le beraber Osmanlı Dönemi'nden kalma hükümet konağının altında ve bahçesinde bulunan bina hapishane olarak kullanılmaya devam etmiştir. Bartın gazetesi; hapishanenin mevcut durumu ve yapılması gerekenleri haber yapmış, hapishane ile ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

Hapishane çok harap bir vaziyette olup camları kırık ve her türlü hastalığa yol açabilecek bir durumdadır. Hapishanede yüz yirmi mahkûm vardır.

²¹⁸ *Bartın*, numara:152, 9 Nisan 1928, 3.

²¹⁹ *Bartın*, numara:359, 19 Temmuz 1932, 1.

²²⁰ *Bartın*, numara:369, 8 Kasım 1932, 1.

²²¹ *Bartın*, numara:644, 26 Mayıs 1938, 1.

²²² *Bartın*, numara:667, 10 Kasım 1938, 1.

²²³ Ebubekir Açıkgöz, *I. yy'inde Türk Polis Teşkilatının Tekâmül Teşkilat ve Kadro Hareketleri*, (Ankara: EGM Yayınları, 2018) 172.

Hapishanenin üç koğuş ve bir avludan ibaret olduğu düşünülürse bu sayı kapasitenin çok üzerindedir. Ağır ceza alan mahkûmlarla küçük suçlardan tutuklu bulunan mahkûmlar aynı koğuşta kaldığından, en azından ağır ceza mahkûmlarının başka illere nakli yapılmalıdır.²²⁴

Cumhuriyet’le beraber hem ülke genelinde hem de Bartın’da cezaevlerindeki mahkûmların ıslahı yoluna gidilmiştir. Bartın Savcısı İhsan Bey’in teşvikiyle mahkûmlar arasında okuma yazma seferberliği başlatılmıştır. Okuma-yazma bilmeyen mahkûmlara okuma yazma öğretilmeye başlanmıştır.²²⁵

Mahkûmların ıslahı sadece okuma-yazma ile sınırlandırılmamıştır. Savcı Sırrı Bey; mahkûmlar arasında bir araştırma yapmış, birçok zanaat erbabı(marangoz, kunduracı, yemenici, demirci...) mahkûm tespit etmiştir. Bu doğrultuda hapishanenin yanındaki boş arsanın değerlendirilmesini sağlayıp hem mahkûmlar hem hapishane için kazanç elde etmeyi hedeflemiştir. Çocuk koğuşunda olanlardan, isteyenlerin ustaların yanına çırak olarak verilebileceğini söylemiştir.²²⁶

Savcı Sırrı Bey’in gayretleriyle 1932 yılında hapishanenin tamiri için ödenek alınmıştır. Yapılan tadilatla binanın eskiyen kısımları yaptırılmış, erkek ve kadın koğuşları genişletilmiştir. Ayrıca idari personele ait bina tamir ve tadilat görmüştür.²²⁷

Adliye Vekâletince 1938 yılında Bartın’da yeni bir cezaevi yapımına başlanmıştır. Cezaevinin yapım işi 33354 liraya Agâh Çağlar’a verilmiştir.²²⁸ İhale şartnamesinde işin 170 gün içinde teslim edileceği belirtilmiştir. 14 Nisan’da temeli atılan binanın eylül ayında bitmesi öngörülmektedir. Temel atma töreninde Kaymakam Said Sayın ve Yüklenici Agâh Çağlar birer konuşma yapmışlar, ilk harcı Kaymakam Said Bey atmış, bando töreninin ardından temel atma töreni sona ermiştir.²²⁹

²²⁴ *Bartın*, numara:88, 13 Aralık 1926, 1.

²²⁵ *Bartın*, numara:133, 21 Kasım 1927, 1.

²²⁶ *Bartın*, numara:357, 16 Ağustos 1932, 2.

²²⁷ *Bartın*, numara:353, 19 Temmuz 1932, 2.

²²⁸ *Bartın*, numara:634, 17 Mart 1938, 1.

²²⁹ *Bartın*, numara:639, 21 Nisan 1938, 1.

Hükümet, Cumhuriyet'in onuncu yılını her zamankinden daha farklı ve daha geniş kapsamlı kutlamaya karar vermiştir. Yaşanan acı olayların unutulması, ülke genelinde yakın zamana kadar sert tedbirlerin gevşetilerek normalleşmeye dönülmesi amacıyla bir af kanunu çıkarmıştır. Çıkarılan bu af kanunuyla Bartın Hapishanesi'nde çeşitli suçlardan tutuklu elli altı mahkûm salıverilmiştir. Otuz mahkûmun ise cezası azalmıştır.²³⁰

Bartın Halk Evi, 1938 yılı Haziran ayında cezaevinde okuma-yazma seferberliği başlatmıştır. Okuma-yazma seferberliğinin yanında; mahkûmların cezalarını tamamladıktan sonra yeniden sosyal hayata uyumunu sağlamayı, ıslah edilmiş birer vatandaş haline getirmeyi amaçlamıştır. Seyfi Harmandalı ve Muharrem Gönenç isimli halkevi görevlileri 23 Haziran 1938 yılında ilk dersi vermek üzere görevlendirilmişlerdir.²³¹ Hıfzı Tümer isimli öğretmenle beraber üç öğretmen bu vazifeyi üstlenmiş, altmış bir mahkûm okuma-yazma öğrenmek için kayıt yaptırmıştır. Kurslar cumartesi ve çarşamba günleri olacak şekilde düzenlenmiş, bitirenlere belge verileceği belirtilmiştir.²³²

3.4. Cumhuriyet Dönemi Bartın Adliyesi

Bartın'da 1927 senesine kadar Ağır Ceza, Sulh ve Asliye Ceza, Sulh ve Asliye Hukuk Mahkemeleri bulunuyordu. 1925 yılı Bartın Adliyesinde şu kişiler görevli idi: Asliye Mahkeme Reis Sadık Bey, Cinayet Müddei Umumisi Nazmi Bey, Asliye Mahkeme Umumisi İhsan Kâmi Bey, Mahkeme Azası Umumisi Mehmet Cabir ve İsmet Beyler, Mahkeme Azası Mülazımı Hasan Tahsin, Emin Nazmi ve Süleyman Sırrı Beyler ve Müstantik Âdem Fahrettin Bey.²³³ Ulus nahiyesinde ise 1924 sonu itibarıyla Sulh Hâkimliği açılmıştır. Bir kâtip ile idare edilen mahkemenin hâkimi Cevat Bey olup mahkemenin bir senelik yaptığı işlem sayısı üç bini bulmaktadır.²³⁴

Bartın Adliyesinden 1 Haziran 1927 tarihinden itibaren Ağır Ceza Mahkemesi kaldırılmış, bir takım görev değişiklikleri ve yeni atamalar olmuştur. Adliye Reisi Abdülkadir Bey, Müddeiumumi Ragıp Bey, Muavin İhsan Bey, Aza

²³⁰ *Bartın*, numara:419, 9 Kasım 1933, 2.

²³¹ *Bartın*, numara:648, 23 Haziran 1938, 1.

²³² *Bartın*, numara:649, 30 Haziran 1938, 2.

²³³ *T.C. Devlet Salnamesi(a)*, 638.

²³⁴ *Bartın*, numara:227, 6 Ocak 1930, 3.

İsmet ve Ruhsar Beyler, Aza Mülazımı Hamdi Bey ve Müstantik Âdem Bey olmuştur. Bartın Aza Mülazımlarından Ali Rıza Bey; Eflani Sulh Hâkimliğine, Nazif Bey ise Samsun Aza Mülazımlığına Tayin olmuştur. On kişilik kâtip kadrosu beşe düşürülmüştür. Ali Rıza, Rıfkı, Halil, Mustafa ve Nuri Beyler kadro dışında bırakılmışlardır. Mübaşir kadrosuna bir süvari mübaşir ilave edilmiştir. Odacılardan biri de kadro dışı bırakılmıştır.²³⁵

Bartın Gazetesi 3 Şubat 1938 tarihinde çıkardığı sayıda kâtip kadrosunun yetersizliğini haber yaparak şu bilgileri vermiştir; '' Görev yapan beş kâtipten ikisi icra ve müddeiumumilikte çalıştığından, mahkemelere üç kâtip kalmaktadır. Bu durum zaten iş yükü olan kâtiplerin işini daha da zorlaştırmaktadır. Her gün asliye ve sulh hukukta kırk ile altmışar, asliye ve sulh cezada ise otuz-otuz beşer dosyaya bakıldığı düşünülürse ne demek istenildiği anlaşılmış olur... ''²³⁶

Cinayet Müddeiumumisi Ragıp Bey, 1926 Nisan ayında Bartın gazetesi sahiplerine bir uyarıda bulunmuştur. Yaptığı uyarıda; cinayet, hırsızlık, kızlık bozma, darp gibi suçların haberlerinin davalar neticelenmeden haber yapılmaması istenmiştir. Uyarıyı dinlemeyen Bartın gazetesi sahiplerine ''memuriyete tecavüz'' ve ''matbuat kanununa muhalefetten'' dava açılmıştır. Dava neticesinde gazete sahiplerine para cezası kesilmiştir. Bu durum bir süre adli olayların basına yansımaları engelleyen husus olmuştur.²³⁷

Bartın Adliyesinde yıllar içinde görülen davalara bakılacak olursa Bartın İstinaf Mahkemesinin cinayet kısmına ait 1922 yılından devreden dosya 188'dir. Mahkemeye 1923 senesi gelen evrak adedi 243 olup toplamda bu yıl için dört yüz otuz bir dosya yapmaktadır. 1923 yılında görülen dava 285 olup 1924 yılına 135 dosya devretmiştir. İstinaf cünha(küçük suçlar) kısmına ait 1922 yılından 387 dosya devretmiş, 705 dosya ise 1923 yılında gelmiş, toplamda 1923 yılında 1092 adet dosya birikmiştir. 1923 yılında 792 dava görülmüş olup 295 dava 1924 yılına devretmiştir.²³⁸

²³⁵ Bartın, numara:111, 6 Haziran 1927, 1.

²³⁶ Bartın, numara:629, 3 Şubat 1938, 1.

²³⁷ Bartın, numara:64, 14 Haziran 1926, 1.

²³⁸ Zonguldak, numara:31, 7 Mart 1924, 2.

Ağır Cezada 1926 yılında 92 dava görülmüş ve bunlardan 84 tanesi karara bağlanmıştır. 8 dava ise bir sonraki seneye devretmiştir. Ceza mahkemesine gelen 1356 dosyadan 1296 tanesi sonuçlandırılmış, 60 tanesi ise devretmiştir. Sulh ceza Mahkemesine gelen 738 davadan 660 tanesi neticelendirilmiş, 78 dosya devam etmektedir. Savcılıkta ise 208 dosya tahkikatından 190 tanesi sonuçlandırılmış, kalan 18 dosya üzerinde soruşturma devam etmektedir. Asliye Hukuk Mahkemesinde 630 davadan 563 tanesi neticelendirilmiş, 67 dava devam etmektedir. Sulh Hukuk Mahkemesinde ise 3105 davadan 3062 dosya sonuçlandırılmış, 43 tanesi devir etmiştir. Ağır ceza dosyalarının; üçte birini öldürme ve yaralama olayları, bir kısmını kız kaçırma ve tecavüz kalanını ise hırsızlık ve çocuk düşürme gibi suçlar oluşturmaktadır. Ceza davalarının çoğunluğunu sarhoşluk, çevreyi rahatsız etmek, kaçakçılık, darp, hakaret gibi suçlar oluşturmaktadır.²³⁹

Ağır Ceza Mahkemesine 1928 yılından 43 evrak devredilmiş, 1929'da ise 156 evrak gelmiştir. Bu evrakın 126'sı neticelenmiş, 27 evrak 1930 yılına devretmiştir. Asliye Ceza Mahkemesinden 1928 yılında 322 evrak devretmiş, 1929'da 409 dosya gelmiş, bunun 646'sı karara bağlanmış olup 85 dosya 1930 yılına devretmiştir. Sulh Ceza Mahkemesine ise 1928 yılından 512 evrak devretmiş, 1929 yılında 1006 dosya gelmiştir. Bunun 1294'ü karara bağlanmış, 224'ü 1930 yılına devretmiştir. Asliye Hukuk Mahkemesinde 1928 yılından 205 dosya devretmiş, 1929 yılında 455 dosya açılmış, 1929'da 325 dosya karara bağlanmış, 335 dosya ise 1930 yılına devretmiştir. Sulh Hukuk Mahkemesinde 1928 yılından 330 dosya devretmiş, 1929'da 951 evrak gelmiş, 622 dosya karara bağlanmış, 659 dosya 1930 yılına devretmiştir. Savcılık soruşturmasında olan 10 dosya 1928 yılından devretmiş, 1929 yılında tahkikat konusu olan dosya sayısı 735 olmuş, bunun 713 tanesi nihayete erdirilmiş, 12 adet dosya tahkikatı bir sonraki yıla kalmıştır.²⁴⁰

Ağır Ceza Mahkemesine 1931 senesinde 1930 senesinden 60 evrak devretmiş, 1931 senesinde 182 dosya gelmiştir. 1931 senesinde 194 dosya karara bağlanmış, 1932 senesine 40 dosya devretmiştir. Asliye Hukuk Dairesine 1930 senesinden 131 dosya devretmiş, 1931 yılında 444 dosya gelmiş, 334 dosya karara

²³⁹ *Bartın*, numara:94, 24 Ocak 1927, 3.

²⁴⁰ *Bartın*, numara:228, 13 Ocak 1930, 3.

bağlanarak bir sonraki seneye 110 dosya devretmiştir. Asliye Ceza Dairesine 1930 senesinden 117 dosya devretmiş, 1931 senesinde 296 dosya gelmiş, 339 dosya karara bağlanarak 96 dosya sonraki seneye devretmiştir.

Sulh Hukuk Dairesine 1930 senesinden 206 dosya devretmiş, 1931 senesinde 678 dosya gelmiş, 248 dosya müracaata bırakılmıştır. 364 dosya karara bağlanmış ve 1932 senesine 240 dosya devretmiştir. Sulh Ceza Dairesine 1930 senesinden 389 dosya devretmiş, 1931 senesinde 871 dosya gelmiş, 91 dosya birleştirilmiştir. Bu dosyalardan 852'si karara bağlanmış, sonraki seneye 357 dosya devretmiştir.²⁴¹

Bartın'da idam cezaları uygulandıktan sonra, cenazeler bir süre ibret ve teşhir için bekletilirdi. İdam cezaları genellikle Yukarı Çarşı ve Piryancılar yokuşunda infaz edilirdi. İdam sırasında Kaymakam, Mahkeme Reisi, Müddeiumumi, Jandarma Bölük ve Takım Kumandanları, Polis Komiseri ve Hükümet Tabibi, bir müfreze jandarma ve polis takımı hazır bulunurdu. Yine, dini telkin için bir imamda idam öncesinde beklerdi. Cezalar sabaha karşı infaz edilir, öğleye kadar teşhir edilirdi.²⁴² İdam hükmü temyiz edilip orada da yargılama yapıp onandıktan sonra meclise gelir, meclis onayının mahkemeye tebliğinin ardından infaz edilirdi. Bir örnek verilecek olursa kasten adam öldürme suçundan idama mahkûm olan Kınalı Oğullarından Ali Oğlu Mehmet, hükmü temyiz mahkemesine taşımıştır. Orada yapılan yargılamanın ardından yerel mahkemenin kararı yerinde bulunarak cezası onanmış ve son mercî olan meclisin onayına sunulmuştur. Meclis onayının ardından mahkemeye durumun tebliğ edilmesinin ardından hüküm sabaha karşı saat dörtte infaz edilmiştir. İdam sehпасı Hükümet Konağı'na giden sokağın önünde dört yol ağzına kurulmuştur. Ceset burada öğleden sonraya kadar ibret için teşhir edilmiş ve ardından gömülmesi için ailesine teslim edilmiştir.²⁴³

Adli tatil ise temmuz ayının üçüncü haftası başlayıp eylül ayının ilk haftasına kadar sürmekteydi.²⁴⁴

²⁴¹ *Bartın*, numara:330, 25 Ocak 1932, 1.

²⁴² *Bartın*, numara:227, 6 Ocak 1930, 1-3.

²⁴³ *Bartın*, numara:274, 15 Aralık 1930, 2.

²⁴⁴ *Bartın*, numara:652, 21 Temmuz 1938, 1.

4. CUMHURİYET DÖNEMİ BARTIN'DA ASAYİŞ OLAYLARI

4.1. Eşkıyalık ve Gasp

Cumhuriyet Dönemi'nde eşkıyalık olayları; jandarma ve polis azlığı, Bartın'ın coğrafi olarak eşkıyaların kaçma ve saklanmasına müsait bir alan sağlaması gibi sebeplerle ilk dönemde sıklıkla yaşanmıştır. Ayrıca halkın içinde bulunduğu yoksulluk, çıkarılan af kanunları ve hapisane güvenliğinin yetersiz olması gibi sebepler de eşkıyalık olaylarına sebep olmuştur. Eşkıyalık olaylarını genellikle Zonguldak gazetesinden öğrenmekteyiz. Eşkıyalık olaylarına dair şu örnekleri vermek mümkündür:

Eşkıyalık suçundan şiddetle takip edilen Ali Oğlu Deli Recep'in yakalanarak adliyeye teslim edildiği Bartın Kaymakamlığından Mutasarrıflığa bildirilmiştir.²⁴⁵

Safranbolu-Bartın yolundaki eşkıyalar, 1923 yılı Mayıs ayında Bartın'dan Safranbolu'ya giden bir tüccar ve eşinin yolunu keserek gasp etmişlerdir.²⁴⁶

Bartın Bölgesi'nde 10 Mayıs 1923 tarihinde Mülazım Saim Efendi kumandasındaki jandarma takip müfrezesi ile çatışan eşkıyadan Ömer namındaki şüpheli öldürülmüş ise de liva jandarma zabitanından Başçavuş Manastırlı Muhiddin Efendi çatışma esnasında şehit edilmiştir. Çatışma sonrasında eşkıyadan katil Hırsız Ali Oğlu Ali gece karanlığından faydalanarak kaçmayı başarmıştır. Jandarmanın ısrarlı takibi sonucu Ali yakalanmış ise de asıl katil aranmaya devam etmektedir.²⁴⁷

1923 yılının haziran ayında bir süredir Bartın-Safranbolu yolunda soygunculuk yapan Feslit'li firari Hüseyin jandarmanın takibi sonucunda yakalanmıştır.²⁴⁸

1923 yılı Haziran ayında Bartın-Safranbolu Çerkes Yolu'nda eşkıyalık yapan bazı şahıslar yakalanmıştır. Feslit köyünden Hüseyin'le beraber Çeştepe köyünden Tepegöz namıyla anılan Hasan ve Laz Mustafa; Küçük Saziye

²⁴⁵ BCA, MGM, 125/894/7.

²⁴⁶ Zonguldak, numara:8, 10 Mayıs 1923, 2.

²⁴⁷ Zonguldak, numara:9, 17 Mayıs 1923, 1.

²⁴⁸ Zonguldak, numara:12, 11 Haziran 1923, 1.

köyünden Şahin ve aynı köyden Tahir ve İyciler Kadı köyünden Necip kıymetli eşyalarla yakalanmış, adliyeye teslim edilmişlerdir. Bunlardan yalnız Laz Mustafa, Safranbolu'ya gönderilmiştir.²⁴⁹

22 Mayıs 1923 tarihinde Bartın-Safranbolu yolu üzerinde bazı yolcuların eşya ve paraları gasp edilmiştir. Yakalanan hırsızların Bartın'ın Çeştepe köyünden Tepegöz namıyla anılan Hasan'ın biraderi Hasan ve arkadaşı Kutlubey Tuzcular köyünden Mustafa Oğlu Gazi Hasan olduğu anlaşılmıştır. Hırsızların samanlıklarda sakladıkları 48 parça eşya ele geçirilerek adliyeye teslim edilmiştir.²⁵⁰

Dâhiliye Nezareti tarafından 30 Kasım 1923 tarihli yayınlanan asayiş raporunda Bartın ve civarında eşkıyalık yapan ve uzun süredir takip edilerek aranan Ali Oğlu Veli Recep isimli şahıs yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.²⁵¹

Vali İbrahim Paşa 2 Aralık 1923 tarihinde beraberinde Polis Müdürü Nurettin Bey, Sıhhiye Müdürü Abdullah Bey teftiş yapmak için Bartın'a gelmişlerdir. Sonradan Vilayet Jandarma Kumandanı Besimi Bey de teftiş ekibine katılmıştır. Yapılan teftişlerde Çayır köyünde Kahveci Hüseyin Ağa'nın hüviyeti ve meçhul altı kişinin daha hüviyetleri kayıp olduğundan altı şüpheliden dördü yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir. Yakalananlardan ele geçirilen eşyalar müsadere edilmiştir. Yakalananların eşkıyalık yapan Kıpti taifesinden olduğu belirtilmiştir.²⁵²

1924 yılının Ocak ayında Bartın'da cinayetten idama mahkûm ve gıyabında cinayeti tekrardan beş sene küreğe mahkûm edilen Avarız Ahmet ve üç seneden beri firarda olan ve eşkıyalık yapan Yavuz Ali namındaki şahıslar jandarmanın takibi sonucu Kayadibi Mağarası'nda kısırılmış ve çıkan şiddetli çatışmada ölü olarak ele geçirilmişlerdir. Öldürülen şahısların cesetleri hükümet binasının önünde ibreti âlem için teşhir edilmiştir.²⁵³

²⁴⁹ Zonguldak, numara:13, 17 Haziran 1923, 1.

²⁵⁰ Zonguldak, numara:16, 16 Temmuz 1923, 1.

²⁵¹ BCA, MGM, 125/894/7.

²⁵² Zonguldak, numara:22, 17 Aralık 1923, 3.

²⁵³ Zonguldak, numara:27, 4 Şubat 1924, 3.

1924 yılının Ocak ayında Bartın'da üç seneden beri eşkıyalık yapmakta olan hırsız Ali Oğlu Ali ve arkadaşı Hacı Mehmet kendilerini takip eden jandarma müfrezesinden kurtulamayacaklarını anlayınca silah ve cephaneleriyle beraber kayıtsız şartsız jandarmaya teslim olmuşlardır. Yakalanan hırsızlar adliyeye teslim edilmiştir.²⁵⁴

1924 yılı Mayıs ayında sabıkası kabarık eşkıyalardan Gümüşhaneli Ahmet'i öldüren Hırsız Ali ve arkadaşları yakalanarak Bartın Cinayet Mahkemesine sevk edilmişlerdir.²⁵⁵

1924 yılı haziran ayının son haftasında Daday tarafından gelen 3 Kıpti eşkıya, Yukarı Ova ve Bartın yollarında arabacıları soymuşlar ve kaçarken yol üzerlerinde denk geldikleri 4 hayvanı kaçırmışlardır. Eşkıyaların takibine başlanmıştır.²⁵⁶

Bayramoğullarından Reşit'le Bartınlı Sadık isimli şahıslar 19 Ağustos 1924 tarihinde Kanlı Boğaz mevkiinde Kozlu'dan köyüne dönen Halil Oğlu Mustafa'nın önünü keserek para ve kıymetli eşyalarını çalmışlardır. Olay sonrası takibe çıkan jandarma müfrezesi tarafından yakalanarak adliyeye sevk edilmişlerdir.²⁵⁷

Bartın civarında üç sene evvel köyleri soyan, kan akıtan, insanları yakan ve diri diri ateşe atan bir çeteden sağ kalanların yapılan yargılanması 16 Kasım 1924 tarihli haberin detayları:

Eşkıya grubu; Mustafa Çavuş ve metresi Havva ile Devrek'in Arapoğlu köyünden Yusuf oğlu Yusuf, Kayabaşı Köyü'nden İsmail oğlu Yakup, Kiriş Köyü'nden Beydiloğlu İsmail ve Kalaycıoğlu Ali, Akmaçoğlu Veli'den ibarettir. Bunlardan Veli vefat etmiştir. Eşkıya başı Mustafa Çavuş ve metresi Havva katledilmiştir. Diğerleri tutuklu olup mahkemeleri devam etmektedir. Eşkıyaların işlediği suçlardan bazıları şunlardır:

²⁵⁴ Zonguldak, numara:28, 11 Şubat 1924, 1.

²⁵⁵ Zonguldak, numara:41, 22 Mayıs 1924, 3.

²⁵⁶ Zonguldak, numara:47, 6 Temmuz 1924, 3.

²⁵⁷ Zonguldak, numara:55, 1 Eylül 1924, 4.

Arapoğlu köyünden Hatip Mustafa Efendi'ye öldürmek kastıyla ateş etmişler ve eşyalarını çalmışlardır. Osmanlı köyünden Durmuş Çavuş'u öldürmek kastıyla yaralamışlardır. Muhsinler köyünden Tahsin Oğlu Minla Hüseyin'in evine zorla girerek birçok eşyasını ve parasını çalmışlardır. Dereköseler köyünden Koca Mehmet Oğlu Ömer'in evine girmeye teşebbüs etmişler ve karşılık vermesi üzerine Ömer'i öldürmüşler ve eşini de yaralayarak ölümüne sebep olmuşlardır. Gelini Ayşe'yi de tehlikeli derecede yaralamışlardır.

Çaycuma yolunda kimliği meçhul bir askerin önüne çıkıp katletmişler ve silahını almışlardır. Sabancı Kara Mehmet'in zorla evine girerek kendisini ateşe oturtmuşlar, kızının da sacayağıyla başını yakmak suretiyle ölümüne sebep olmuşlardır. Kara Mehmet'in evindeki eşya ve parayı da çalmışlardır. Gelini Hamiyet'i de ağır surette dövüp işkence ettikten sonra serbest bırakmışlardır. Çukurviran köyünde Bozcuoğlu İsmail'in evine girerek bütün para ve eşyasını gasp etmişler, eşini ve gelinlerini tehlikeli derecede yaralamışlardır. İsmail'i ise evvela ağilda ateşe atmışlar sonra dağa kaldırarak kayışla boğmuşlar ve kulağını kesmişlerdir. Çetenin bunlardan başka daha birçok ağır suçları mevcuttur. Eşkîya Başî Mustafa ve Havva, arkadaşları Yakup ve Yusuf tarafından öldürülmüşler, olayı takiben eşkıyalar suçlarını itiraf edip hükümete teslim olmuşlardır.²⁵⁸

Kurucaşile'nin Meydan köyünden Macar Oğlu Kara Mehmet askere sevkî esnasında Düzce ile Bolu arasından firar ile Devrek civarında diğer arkadaşlarıyla beraber yolcuların eşyasını gasp eyleyerek köyüne gitmekte iken Asma Köprü Mahallesi'nde yakalanmış ve talep üzerine yargılanmak için Devrek'e gönderilmiştir.²⁵⁹

18 Haziran 1925 tarihinde Bartın civarında uzun zamandır eşkıyalık yapan Ahmet isimli şahıs jandarma tarafından yakalanmış ve yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.²⁶⁰

8 Ekim 1926 tarihinde akşam vakti kamyonetle evlerine gitmekte olan Hâkim Âdem, Emekli Başkâtip Selahattin, Sallantızade Hasan ve Hacı Ali Bekir'in yolunu; otomobiliyle elinde tabancası olan Kadir Reis oğlu Hasan ve

²⁵⁸ *Zonguldak*, numara:65, 16 Kasım 1924, 2.

²⁵⁹ *Bartın*, numara:7, 18 Kasım 1924, 2.

²⁶⁰ *Bartın*, numara:41, 22 Haziran 1925, 2.

arkadaşı kesmiştir. Kadir Reis Oğlu Hasan yolunu kestiği kamyonettekilere bir süre hakaret ve tehdit ettikten sonra otomobiliyle olay yerinden uzaklaşmıştır. Şüpheliler kısa sürede zabıta tarafından yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.²⁶¹

1926 yılı ekim ayında Bartın'ın Mektep mahallesinden Halil Oğlu Mehmet Efendi zabıtaya başvurmuş, gece evine giderken yolda iki kişi tarafından önünün kesilip para ve evrakının gasp edildiğini bildirerek şikâyetle bulunmuştur.²⁶²

13 Ekim 1926 tarihinde yalnız olarak evine gitmekte olan Tahrirat Kâtibi Hakkı Efendi soyulduğundan bahisle zabıtaya şikâyetle bulunmuştur. Şikâyetinde özel evrakı ve 50 lirasının çalındığını; hırsızların ise Kürt oğullarından Mehmet Oğlu Çakmakçı Basri, Salih Oğlu Demirci Hasan adlı iki şahsın olduğunu söylemiştir. Olayla ilgili zabıta tarafından tahkikat başlatılmıştır.²⁶³

1927 yılı eylül ayında Bartın'ın Çukur Ömer Ağa köyünden Ahmet Paşa oğlu Hüseyin ile oğlu Ahmet, Perşembe Pazarı'nda hayvanlarını sattıktan sonra evlerine dönerken yolda kimliği belirsiz bir kişi tarafından silahlı saldırıya uğramıştır. Saldırıda Hüseyin adlı kişi ölmüş, oğlu Ahmet ise yaralanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.²⁶⁴

1931 yılının aralık ayında Bartın'ın Kurucaşile nahiyesinin Tekkeönü köyünde Deli Mehmet isminde bir Sabıkalı ile Jandarma arasında çatışma çıkmış neticesinde Mehmet isimli şahıs yaralanarak ele geçirilmiş ve ertesi gün ölmüştür.²⁶⁵

Eşkıyalık olayları; Cumhuriyetin ilk yıllarında fazla olsa da zamanla devletin otoritesinin artması, yolların güvenliğinin sağlanması, jandarma ve polisin ısrarcı takipleri neticesinde ilerleyen yıllarda ciddi oranda azalmıştır.

4.2. Öldürme ve Ölüm

Öldürme ve ölüm olayları en çok yaşanan asayiş olaylarının başında gelmektedir. Cinayetlerin sebeplerine bakıldığında kadın meselesi, miras kavgası,

²⁶¹ *Bartın*, numara:79, 11 Ekim 1926, 2.

²⁶² *Bartın*, numara:80, 18 Ekim 1926, 2.

²⁶³ *Bartın*, numara:80, 18 Ekim 1926, 2.

²⁶⁴ *Bartın*, numara:125, 26 Eylül 1927, 1.

²⁶⁵ *Akşam*, numara:4744, 24 Aralık 1931, 3.

aileler arası husumet, arazi kavgası ve düğün-eğlence gibi etkinliklerde rast gele ataş açılması gibi sebepler başı çekmektedir. Ayrıca gayri meşru ilişki yoluyla hamile kalan kadınların çocukları öldürmesi veya hamile iken çocuğu düşürmek için içtiği ilaçlar da dikkate değer bir istatistik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Cumhuriyet Dönemi'nde öldürme olayları azalmasa da jandarma ve polisin etkin müdahaleleri neticesinde katiller genellikle yakalanmış, faili meçhul cinayet neredeyse kalmamıştır. Öldürme ve ölüm olaylarına örnek olarak şu olaylar sıralanmıştır:

15 Şubat 1924 tarihinde Bartın'dan Saray köyüne gitmek üzere yola çıkan, Bartın'ın Bakkal köyünden Yemeni Tahir Oğlu Hüseyin Usta'nın oğlu 17 yaşındaki İbrahim ile büyükannesi 50 yaşındaki Fatma'dan haber alamayan yakınları jandarmaya haber vermişlerdir. Jandarma yaptığı arama neticesinde Saray köyüne on dakika mesafelik bir alanda bir ağaç dibinde ikisinin donmuş olarak cesetlerini bulmuştur.²⁶⁶

1924 yılının Ekim ayında Bartın'ın Kızılkum köyünden Askeroğlu İsmail eşi Arman'ın dört yaşındaki oğlu İsmail, halasının eşi Mustafa Oğlu Mehmet ile askerde olan amcası Hakkı'nın eşi Fatma tarafından boğulmuştur. Bahse konu cinayetin sebebi miras kavgası olup failler yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.²⁶⁷

1924 yılının Aralık ayında Bartın'ın Ordu yeri mahallesinde zabıtaya bir kadının gayrimeşru bir çocuk doğurduğu ve doğduktan kıs bir süre sonra çocuğu öldürüp bahçesine gömdüğü ihbar edilmiştir. Olay yerinde araştırma yapan zabıta ekibi bahçede çocuğun cesedini bulmuş ve kadın da bunun üzerine suçunu itiraf etmiştir. Kadın adliyeye teslim edilmiştir.²⁶⁸

Fırıncı Zade Hüseyin Efendi Mahdumu Basri Efendi 5 Kasım 1924 tarihinde Şeş Tepesi köyü Muhtarı İbrahim Ağa'nın oğlu Mehmet Ali'yi Yunan kaydası tüfeğiyle tesadüfen vurmuştur. Yaralanan Ali birkaç saat sonra vefat etmiş ve sanık firar etmiştir.²⁶⁹

²⁶⁶ Zonguldak, numara:29, 18 Şubat 1924, 4.

²⁶⁷ Zonguldak, numara:59, 1 Kasım 1924, 2.

²⁶⁸ Bartın, numara:18, 3 Ocak 1925, 3.

²⁶⁹ Bartın, numara:15, 13 Ocak 1925, 2.

1925 yılının Şubat ayında Bartın'ın Uluköy köyünden Bartın Kaymakamlığına öldürülmüş bir çocuk cesedi getirilmiştir. Yapılan tahkikatta çocuğun gayri meşru olarak doğurulduğu ve Hatice isimindeki annesi tarafından doğduktan hemen sonra öldürüldüğü anlaşılmıştır.²⁷⁰

16 Haziran 1925 tarihinde Hendekyanı'ndaki bir kahvede Bakkal Mahallesi'nden Ali, Sancaktar Mahallesi'nden İncealemdarzade Hafidi Efendi; aralarında kadın meselesi yüzünden çıkan tartıma neticesinde Mehmet ve Hamidiye Mahallesi'nden Ömer Kadri isimli şahıslar tarafından bıçaklanmak suretiyle öldürülmüşlerdir. Zanlılar aynı gün jandarma tarafından yakalanarak yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmişlerdir.²⁷¹

1925 yılının Temmuz ayında aralarında eskiden husumet bulunan Türkili köyünden elli yaşlarındaki Hacı İbrahim ile İsmail Oğlu Çoban Mehmet Emin koyunlarını sularken karşılaşmış ve kavga etmeye başlamışlardır. Çoban Mehmet Emin eline aldığı taşla Hacı İbrahim'i başından yaralamış ve öldürmüştür. Olaydan sonra Mehmet Emin firar etmişse de zabitanın ısrarlı takibi sonrasında yakalanmış ve yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.²⁷²

1925 yılının kasım ayında Bartın'da Hacı Nebi Oğlu Hasan isimli şahıs adam öldürme suçundan yedi buçuk sene hapse mahkûm edilmiştir. 11 Ekim 1928 tarihinde hükümet tabibince hazırlanan raporda ise maluliyeti gerekçe gösterilerek tahliye edilmesi istenmiştir. 14 Ekim 1928 tarihli bakanlar kurulu kararı ve Cumhurbaşkanı'nın onayıyla kalan cezası affedilmiştir.²⁷³

1926 yılının Mart ve Nisan aylarında Bartın'da çocuk düşürmek için zehirli maddeler (kibrit çöpü, eğrelti otu vs.) kullanan beş kadın ölmüştür.²⁷⁴

1926 yılı Temmuz ayında Kurucaşile nahiyesinin İlyas Geçidi köyünden Kadir Oğlu Ahmet isimindeki şahıs, üç kadını öldürmüştür. Kadınlardan biri daha önceden hayat kadını olup sonrasında nikâhına aldığı eşi Ayşe, diğer ikisi ise hayat kadını olan Hanife ve Hatice isimli kadınlardır. Cinayetleri işledikten kısa

²⁷⁰ *Bartın*, numara:23, 7 Şubat 1925, 2.

²⁷¹ *Bartın*, numara:41, 22 Haziran 1925, 3.

²⁷² *Bartın*, numara:44, 20 Temmuz 1925, 2.

²⁷³ *BCA*, KDB, 30/61/20.

²⁷⁴ *Bartın*, numara:58, 3 Mayıs 1926, 2.

süre sonra yakalan Ahmet suçunu itiraf etmiştir. Adliyeye teslim edilen katilin cinayeti neden işlediği ile ilgili tahkikat başlatılmıştır.²⁷⁵

8 Ekim 1926 tarihinde Bartın'ın Meclis Mahallesi'nde Davut Oğlu Mehmet ve Ali Bey isimli şahıslar yukarı çarşıya doğru manda arabasıyla yüklerini taşıırken mandalar kurumak üzere yol kenarına bırakılan hayvan kafası ve derilerini görüp ürkmüş ve kaçışmaya başlamışlardır. O hengâmede boyunduruktan çıkan araba yokuş aşağı geri geri hızla gelmiş ve bir eve çarpmıştır. O esnada arabanın çarptığı evin cam kenarında uyuyan 4 yaşındaki çocuk başı ezilerek vefat etmiştir.²⁷⁶

1 Kasım 1926 tarihinde Bartın'ın Gölbucağı Mahallesi'nde dokuz yaşında bir kız çocuğu yanmıştır. Evde tek başına olan kız, ufak tefek işler yaptıktan sonra ısınmak için ocağın başına oturmuş ve bir süre sonra etekleri alev alarak yanmaya başlamıştır. Panikle ne yapacağını bilemeyen kızın kısa sürede bütün vücudu alev almış ve yanarak ölmüştür.²⁷⁷

1926 yılı aralık ayında, Bartın'ın Barkaş köyünden on üç yaşındaki Aziz isimindeki çocuk araç altında kalarak ölmüştür. Iskalandaki kereste fabrikasından kereste yükledikleri araçla Bartın'a dönerken araç devrilmiş ve Aziz altında kalmıştır.²⁷⁸

28 Aralık 1926 tarihinde Amasra'nın Gömü köyünde bir cinayet olmuştur. Kömür madeninde çalışan Pehlivan İbrahim adlı şahıs gece evine giderken daha evvel aralarında kadın meselesinden husumet bulunan Velioğullarından Mehmet Oğlu Hüseyin tarafından tabanca ile vurularak öldürülmüştür. Katil yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.²⁷⁹

26 Ocak 1927 tarihinde Amasra'nın Zindan Mahallesi'nde bir cinayet olmuştur. Tütün Oğlu Hasan, eskiden beri aralarında husumet olduğu Hacı Hasan

²⁷⁵ *Bartın*, numara:67, 12 Temmuz 1926, 2.

²⁷⁶ *Bartın*, numara:79, 11 Ekim 1926, 2.

²⁷⁷ *Bartın*, numara:84, 15 Kasım 1926, 1.

²⁷⁸ *Bartın*, numara:90, 27 Aralık 1926, 1.

²⁷⁹ *Bartın*, numara:91, 3 Ocak 1927, 3.

Oğlu Halil'i karşılaştığı düğünde sarhoşluğundan istifade ederek öldürmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.²⁸⁰

27 Nisan 1927 tarihinde Bartın'ın Balamba köyünde on dört yaşındaki Hatice isimli kız devrilen aracın altında kalarak ölmüştür. Babası ile ormana çalı kesmeye giden Hatice isimli kız, dönüşte aracın kasasındaki çalılarının üstüne oturmuştur. Yolda giderken babası Tomaş, oğlu Osman isimli şahıs arabanın kontrolünü kaybederek devirmiş ve kızı Hatice arabanın altında kalarak ölmüştür.²⁸¹

1927 yılının Ağustos ayında Amasra Tarlaağzı'nda Ocak İşçisi Hakkı'yı, İşçi Çavuşu Hüseyin parasını almakla itham etmiştir. Diğer arkadaşlarını da çağırarak Hüseyin, Hakkı'yı demirle dövmüştür. Bir ara ellerinden kurtulan Hakkı, can havliyle denize atlamış lakin yüzmeye bilmediğinden kurtulamayarak boğulmuştur. Jandarma olayla ilgili tahkikat başlatmış, Hüseyin ve arkadaşlarını gözaltına alarak adliye sevk etmiştir.²⁸²

1927 yılının Ekim ayında Bartın'ın Karamazak köyünde yapılan bir düğünde eğlence olarak havaya atılan ateş neticesinde, Hüseyin Oğlu Ahmet adlı şahıs başından vurularak ölmüştür. Olay hakkında jandarma tahkikat başlatmıştır.²⁸³

1927 yılının ekim ayında Bartın'da, aralarında sebebi bilinmeyen bir tartışma çıkan iki şahıstan Mustafa Oğlu Mustafa, Şaban Oğlu Osman'ı av tüfeğiyle vurmak suretiyle öldürmüştür. Katil yakalanarak adliye sevk edilmiştir.²⁸⁴

15 Ekim 1927 tarihinde Bartın'ın Saz köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Hüseyin adlı şahıs, Ahmet isimli şahsı bilinmeyen bir sebeple mısır tarlasında boğarak öldürmüştür. Jandarma olayla ilgili tahkikat başlatmış olup katilin arandığı bildirilmiştir.²⁸⁵

²⁸⁰ *Bartın*, numara:95, 31 Ocak 1927, 2.

²⁸¹ *Bartın*, numara:106, 2 Mayıs 1927, 1.

²⁸² *Bartın*, numara:119, 15 Ağustos 1927, 2.

²⁸³ *Bartın*, numara: 128, 17 Ekim 1927, 1.

²⁸⁴ *Bartın*, numara:128, 17 Ekim 1927, 1.

²⁸⁵ *Bartın*, numara:128, 17 Ekim 1927, 2.

2 Aralık 1927 tarihinde Gölbucağı Mahallesi'nde komşular arasında kavga çıkmış, bir kadın bıçaklanmak suretiyle yaralanmıştır. Emine isimli kadını, Mehmet isimli şahıs çıkan tartışma üzerine muhtelif yerlerinden bıçaklamış; yetişen komşu kadınlarda Mehmet isimli şahsı döverek polise teslim etmişlerdir.²⁸⁶

1928 yılının Şubat ayında Bartın Aşağı Çarşı'da yaralama olayı gerçekleşmiştir. Fırıncı Hüseyin isimli şahıs Mankadak Oğlu Süleyman tarafından bilinmeyen bir sebeple bıçaklanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.²⁸⁷

29 Ağustos 1928 tarihinde Bartın'ın Akpınar köyünde bir vurulma olayı yaşanmıştır. Gece vakti mısır tarlasında hırsız ve domuzlara karşı nöbet tutan Kocanazlı Oğlu Mehmet isimli şahıs; tarlasında duyduğu hışırtya seslenmiş, cevap gelmeyince domuz sanarak ateş etmiştir. Sonra vurulmanın domuz olmayıp tarlaya hırsızlık için gelen aynı köyden Türedi Oğlu Eyüp olduğu anlaşılmıştır. Eyüp vurulduktan sonra orada ölmüştür. Olayla ilgili jandarma tarafından tahkikat başlatılmıştır.²⁸⁸

1929 yılının Ocak ayında Ulus'un Derecik köyünden Emin Ağa'nın evine 3 hırsız girmiş oğlu ve gelinini öldürmüşlerdir. Yapılan tahkikatta katillerin; Feslit'li Ali Kâhyaoğlu Kara Hasan, kardeşi Hüseyin ve arkadaşları Tahsin olduğu anlaşılmıştır. Bu olaydan başka Hasan ve Hüseyin'in Bartın Safranbolu posta soygunu, Şakir'in Hanı soygunu ve Uluslu Ahmet ve arkadaşlarının soyulması gibi birçok olayın failleri oldukları anlaşılmıştır. Faillerin görülen davası 18 Kasım'da neticelenmiş; Hasan ve Hüseyin idama, Tahsin ise 13,5 sene hapse mahkûm edilmiştir.²⁸⁹

1929 yılı Haziran ayında Kırtepe Mevkii'nde öldürme ve yaralama olayı yaşanmıştır. Kırtepe 'de kadınlar salıncak kurup eğlenirlerken o civardan geçen 17 yaşında Hasan isimli bir sarhoş kadınlara kur yapmak hevesiyle arkadaşları Yusuf'un belindeki tabancaya sarılmış ve yapma, etme demeye kalmadan kadınların bulunduğu yere iki el silâh sıkmıştır. Kurşunlardan biri Rukiye adlı 4

²⁸⁶ *Bartın*, numara:135, 5 Aralık 1927, 1.

²⁸⁷ *Bartın*, numara:144, 6 Şubat 1928, 1.

²⁸⁸ *Bartın*, numara:173, 10 Eylül 1928, 3.

²⁸⁹ *Vakit*, numara:4277, 06 Aralık 1929, 7.

yaşındaki bir çocuğun gözünden girerek beynini parçalamış, diğeri de Leylâ isimli 6 yaşındaki bir çocuğu elinden yaralamıştır. Katil yakalanmıştır.²⁹⁰

1929 yılının Temmuz ayında Bartın Ulugeçit köyünden Hüseyin'in Damadı İbrahim'i öldüren 2 kişi yakalanmıştır.²⁹¹

1929 yılı Ağustos ayında Bartın Safranbolu yolu üzerinde bir ceset bulunmuştur. Polisin yaptığı tahkikatta; cesedin yirmili yaşlarda bir erkek cesedi olduğu, vurularak öldürüldüğü ve şahsın Bartın'ın Meclis Mahallesinden Mehmet Oğlu Arif olduğu tespit edilmiştir. Katilin bulunması için tahkikat devam etmektedir.²⁹²

28 Ağustos 1929 yılında Bartın'ın Uğurlar köyünde Hasan Oğlu Haşim isimli şahıs, hırsızlık yapmak için girdiği evde Hamide isimli kadını öldürüp Emine ve Fatma isimli iki kadını da yaralamıştır. Hasan'a mahkemece idam cezası verilmiş ve verilen bu karar temyiz mahkemesi ve TBMM tarafından onanmıştır. Katil 4 Haziran 1930 Çarşamba sabahı Hükümet Caddesi üzerinde idam edilip teşhir edilmiştir.²⁹³

1929 yılı Ekim ayında iki cinayet davası sonuçlanmıştır. 3 Temmuz 1929 tarihinde Ulugeçit köyünde bacanağı Molla İbrahim'i balta ile öldüren Ahmet isimli şahıs on beş yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. 16 Haziran 1929 Pazar günü Mustafa isimli genç, evlenme teklifinde bulunduğu Pembe isimli kızı teklifini reddettiği gerekçesiyle öldürmüştür. Mustafa on beş sene hapse mahkûm edilmiştir.²⁹⁴

7 Ekim 1929 tarihinde Bartın Asma 'da şüpheli bir ölüm gerçekleşmiştir. İstiklal Okulu Öğretmeni Ali Rıza Bey evinde şüpheli bir şekilde ölü bulunmuştur. Cenazesi otopsi için morga kaldırılmış ve tahkikat için otopsi sonucu beklenmektedir.²⁹⁵

²⁹⁰ *Vakit*, numara:4099, 10 Haziran 1929, 3.

²⁹¹ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:2871, 10 Temmuz 1929, 3.

²⁹² *Bartın*, numara:210, 5 Ağustos 1929, 2.

²⁹³ *Bartın*, numara:247, 9 Haziran 1930, 1.

²⁹⁴ *Bartın*, numara:221, 25 Kasım 1929, 2.

²⁹⁵ *Bartın*, numara:215, 14 Ekim 1929, 1.

1929 yılı Kasım ayında Kutlubey Demirciler köyünde bir kadın kazara vurulmak suretiyle öldürülmüştür. Askerdeki kocasından mektup gelip gelmediğini öğrenmek için kocasının köyüne giden Hayriye isimli kadın, yol üzerinde bir tarladan geçerken tavuğunu çalan çaylağa ateş eden Sakallı Oğlu Hüseyin tarafından yanlışlıkla vurulmuştur.²⁹⁶

1929 Kasım ayında Karamazak köyünde bir kişi kaza kurşunuyla ölmüş, bir kişi de yaralanmıştır. Köyde gerçekleşen bir düğünde havaya ateş edilirken atılan kurşunlardan biri Yusuf Oğlu İsmail'i öldürmüş, köy muhtarı Karamazak Oğlu Hakkı'yı da ayağından yaralamıştır. Olay hakkında tahkikat başlatılmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde, olayın kaza değil, kasti bir cinayet olduğu ortaya çıkarılmıştır. Katilin Gözpınarı köyünden Hasan isimli şahıs olduğu ve İsmail'i, kız kardeşini evlenmek bahanesiyle kandırıp ırzına geçtiği için intikam maksadıyla öldürdüğü anlaşılmıştır. Hasan yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.²⁹⁷

10 Aralık 1929 tarihinde Bartın Kocareis köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Aralarında eskiden beri arazi meselesi yüzünden husumet bulunan Reis Oğlu Hasan, Lafçı Oğlu eşi Hatice'yi aralarında çıkan tartışma neticesinde odun ile kafasına vurarak öldürmüştür. Hasan yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.²⁹⁸

1929 yılı Aralık ayında Kışla köyü, Kuru Dere Mevkii'nde bir ceset bulunmuştur. Cesedin Mehmet Oğlu Mehmet olduğu ve kurşunla vurularak öldürüldüğü anlaşılmıştır. Katile dair bir iz bulunamasa da tahkikat devam etmektedir.²⁹⁹

1929 yılında Bartın'a civar bir köyde Satı isminde bir şahsı vahşiyane bir şekilde öldüren Mustafa Oğlu Halil ile Feyzioğlu Kara Hâzım, Bartın Ağır Ceza'sındaki mahkemeleri neticesinde idama mahkûm edilmişler ve hüküm infaz

²⁹⁶ *Bartın*, numara:222, 2 Aralık 1929, 2.

²⁹⁷ *Bartın*, numara:222, 2 Aralık 1929; *Bartın*, numara:223, sayfa:3, 9 Aralık 1929, 2.

²⁹⁸ *Bartın*, numara:224, 16 Aralık 1929, 1.

²⁹⁹ *Bartın*, numara:225, 23 Aralık 1929, 1.

edilmiştir. Katiller maktulü hile ile dağa götürmüşler ve orada evvelâ zincirle döverek sonra kafasını balta ile parçalayarak öldürmüşlerdir.³⁰⁰

24 Ocak 1930 tarihinde Amasra'da bir cinayet olayı yaşanmıştır. Amasra'nın Ali Obası köyünde bir düğünde tertip edilen güreş müsabakasında kavga çıkmıştır. Kavgada silahlar çekilmiş ve Reis Oğlu Mehmet başından vurularak öldürülmüştür. Katiller yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁰¹

1930 yılı Ocak ayında Bartın'da bir şahıs tarafından seri cinayetler işlenmiştir. Katil Sancaktar Mahallesi'nden Bakırcı Sabri'dir. İlk olarak dayısı Silahçı Mehmet Efendi'nin dükkânına giderek onu vurmuştur. Kurşunlar Mehmet Efendi'nin göğsündeki gözlüğe çarpıp sekmesini sağlamış ve yaralı kurtulmuştur. Buradan ayrılan Sabri, Komisyoncu Emin Efendi'yi öldürmek için dükkânına gitmiş fakat Emin Efendi'yi bulamamıştır. Yolda komşusu Hamal Ahmet'i görmüş ve kurşunlayarak öldürmüştür. Katil buradan hızlıca Hamal Ahmet'in evine gitmiş ve kapıyı açan 17 yaşındaki kızı Fatma'yı da silahıyla öldürmüştür. Olay sonrası kaçan zanlı birkaç gün içerisinde jandarmanın ısrarlı takibi sonucu yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir. Zanlının cinayetleri aralarında para ve arsa meselesinden dolayı olan husumet neticesinde planlayarak işlediği yapılan tahkikat neticesinde ortaya çıkarılmıştır.³⁰²

1930 yılı Mart ayında bir cinayet olayı yaşanmıştır. Eskiden beri aralarında husumet olan Davulcu İsmail'i, ramazan ayında arife gecesini davul çalarken pusu kuran Hasan Kalfa Oğlu Mustafa av tüfeğiyle vurarak öldürmüştür.³⁰³

13 Mart 1930 tarihinde Kutlubey Yazıcılar Köyü'nde Çelebioğlu Hasan kaza kurşunuyla ölmüştür. Cumalı Mehmet isimli şahısla köylüler arasında tarla meselesi yüzünden kavga çıkmıştır. Çıkan kavgada köylüler Mehmet'in belindeki tabancayı almak isterken ateş alan tabancadan çıkan kurşunlar Çelebioğlu Hasan'a isabet ederek ölümüne sebep olmuştur. Mehmet ise çıkan kavgada ağır şekilde yaralanmıştır. Olay hakkında tahkikat başlatılmıştır.³⁰⁴

³⁰⁰ *Vakit*, numara:4317, 15 Ocak 1930, 5.

³⁰¹ *Bartın*, numara:230, 27 Ocak 1930, 1.

³⁰² *Bartın*, numara:228, 13 Ocak 1930, 1/2.

³⁰³ *Bartın*, numara:235, 10 Mart 1930, 2.

³⁰⁴ *Bartın*, numara:236, 17 Mart 1930, 2.

1930 yılı Mayıs ayında Bartın'ın Kaman köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Aralarında eskiden husumet bulunan şahıslardan Burgucuoğulları'ndan İbrahim, Ali Kaya Oğlu Eyüp'ü tabanca ile başından vurmak suretiyle öldürmüştür. İbrahim yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁰⁵

1930 yılı Mayıs ayında bir kavga olayı yaşanmıştır. Bartın'ın Ahmet Paşa köyünde; arazi meselesinden dolayı Raşit, Adil ve Ali aynı köyden Zeynep ve oğlu Niyazi'yi dövmüşler ve Zeynep olaydan on bir gün sonra ölmüştür. Oğlu Niyazi, annesinin ölümüne sebebiyet verdikleri gerekçesiyle Raşit, Adil ve Ali'den şikâyetçi olmuş, zabıtaca tahkikat başlatılmıştır.³⁰⁶

1930 yılının Mayıs ayında Bartın'ın Tabaklar köyünden İsmailoğlu Recep'i öldüren bir kişi yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁰⁷

1930 Temmuz ayında Kayadibi köyünden Niyazi'yi aynı köyden Mehmet öldürmüştür. Katil yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.³⁰⁸

1930 Aralık ayında Bartın'ın Şar köyünde faili meçhul bir cinayet olayı yaşanmıştır. Hasanpaşa Oğlu İsmail ile aynı köyden Pembe isimli bir kadın, kasabadan köye giderlerken kimliği meçhul biri tarafından sopa ile öldürülmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁰⁹

1931 yılının Ocak ayında TBMM'de alınan 585 numaralı karar Bartın'ın Ahmetpaşa köyünden Kınalı Oğullarından Ali Oğlu Mehmet'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında olup Resmî Gazetenin 1663 sayılı nüshasında yer almaktadır.³¹⁰

1931 yılı Nisan ayında Bartın Arıt'lı ihtiyar bir köylü Amasra'ya giderken yolda donarak ölmüştür.³¹¹

11 Mayıs 1931 tarihinde Bartın'da bir öldürme olayı yaşanmıştır. İşleri kötü giden Derviş Zade Mustafa Bey; psikolojik olarak bunalıma girmiş, arkadaşı Koca

³⁰⁵ *Bartın*, numara:243, 5 Mayıs 1930, 2.

³⁰⁶ *Bartın*, numara:247, 9 Haziran 1930, 1.

³⁰⁷ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:3181, 23 Mayıs 1930, 4.

³⁰⁸ *Vakit*, numara:4501, 21 Temmuz 1930, 2.

³⁰⁹ *Bartın*, numara:275, 22 Aralık 1930, 3.

³¹⁰ *İdare Dergisi*, numara:35, 4 Şubat 1931, 17.

³¹¹ *Bartın*, numara:289, 6 Nisan 1931, 1.

Kütün Arif'i silahla vurmak suretiyle öldürmüştür. Olay sonrası kendisini de bıçaklamak suretiyle intihar etmiştir. Mustafa Bey yaralı olarak hastaneye kaldırılmıştır. Mustafa Bey hastanede yatmakta iken kablo teli ile kendini asmak suretiyle intihar ederek ölmüştür.³¹²

19 Mayıs 1931 tarihinde Bartın Çakır Kadı köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Ali isimli şahıs Hacı Oğlu İdris'i bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³¹³

5 Temmuz 1931 tarihinde Amasra'nın Asker Suyu denilen mevkiinde bir suikast olayı yaşanmıştır. Arkadaşları ile eğlenmekte olan Ömer Efendi'nin aracına suikast düzenlenmiş, aracı dinamit konulmak suretiyle patlatılmıştır. Daha evvel benzer suçları işlemiş Çakır isimli şahıs gözaltına alınmıştır. Olayla ilgili tahkikat devam etmektedir.³¹⁴

1931 yılı Ağustos ayında Bartın cinayet olayı yaşanmıştır. Mıstık Oğlu Hüseyin adlı şahıs adliyeye gelerek on gündür oğlu Hasan'ın kayıp olduğunu bildirmiştir. Yapılan tahkikatta bulunan bir ceset teşhis edilmiş ve Hasan olduğu anlaşılmıştır. Devam eden araştırma neticesinde Hasan'ı öldürenlerin Ulu köylü Osman ve Veli Başoğlu Mustafa oldukları, cinayeti ortak yaptıkları bir hırsızlıktan sonra doğan anlaşmazlık neticesinde işledikleri bildirilmiştir. Zanlılar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³¹⁵

4 Eylül 1931 tarihinde Bartın'ın Epçiler Kadı köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Aile içi geçimsizliğin neden olduğu bir tartışma neticesinde Ali isimli genç, üvey annesi Fatma'yı tabanca ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Ali olaydan sonra firar etmiştir. Olayla ilgili tahkikat başlatılmış olup firarının araması devam etmektedir.³¹⁶

5 Eylül 1931 tarihinde Bartın'ın Kurucaşile Nahiyesi'nde bir cinayet vakası yaşanmıştır. Mustafa oğlu Mehmet isimli şahıs, Kadir oğlu Ahmet'i öldürmüştür.

³¹² Bartın, numara:294, 18 Mayıs 1931, 1.

³¹³ Bartın, numara:297, 8 Haziran 1931, 2.

³¹⁴ Bartın, numara:301, 6 Temmuz 1931, 2.

³¹⁵ Bartın, numara:308, 24 Ağustos 1931, 2.

³¹⁶ Bartın, numara:310, 7 Eylül 1931, 2.

Olayla ilgili tahkikat başlatılmış ve katil bir hafta sonra yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³¹⁷

12 Eylül 1931 tarihinde Bartın'ın Beş Köprü köyünde bir cinayet ve yaralama olayı yaşanmıştır. Şakir isimli şahsın evine tütün imecesi için gelen kızlı erkekli grup içerisindeki erkekler, kızların türkü söylemesini istemişlerdir. Bu duruma karşı çıkan Şakir isimli kişiyi kısa bir tartışma sonrasında Hüseyin isimli genç, tabanca ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Hüseyin, Şakir'e yardıma gelen Kazım isimli kişiyi de tabanca ile yaralamıştır. Hüseyin yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³¹⁸

10 Ekim 1931 tarihinde Bartın'ın Ecikler köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Kerim Oğlu Hasan isimli şahıs akşam evinde otururken dışarıdan kendisine seslenildiğini duymuş ve cama çıkmıştır. O sırada kimliği belirsiz biri tarafından tabanca ile vurulmak suretiyle ölmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³¹⁹

14 Ekim 1931 tarihinde Bartın Balamba 'da bir cinayet olayı yaşanmıştır. Kadınlı erkekli iki grup arasında tartışma çıkmış; Ahmet isimli şahıs bıçaklanmak suretiyle öldürülmüş, Hanife isimli bir kadında tabanca ile vurulmak suretiyle yaralanmış ve hastanede ölmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmış, Ömer ve Mustafa isimli iki şahıs gözaltına alınmıştır.³²⁰

5 Kasım 1931 tarihinde Bartın'ın Feslit köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Köyde yapılan mısır imcesinde verilen eğlence molasında; havaya ateş eden Halil isimli gencin tabancasından çıkan kurşun, Fatma isimli kadının kazara ölümüne neden olmuştur. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³²¹

1932 yılı Temmuz ayında Çaycuma'da oturan Mehmet Efendi'nin baldızı Mediha Hanım'ın evvelki gece eniştesinin evinde yatarken odasına üç dinamit konulmuştur. Dinamitlerden ikisi patlamış ancak zarar vermemiştir. Gürültü ile uyanan kadın üçüncü dinamitin yandığını görmüş yalnız ateş zannederek eliyle

³¹⁷ *Bartın*, numara:310, 7 Eylül 1931, 2; *Bartın*, numara:312, 21 Eylül 1931, 2.

³¹⁸ *Bartın*, numara:311, 14 Eylül 1931, 1.

³¹⁹ *Bartın*, numara:315, 12 Ekim 1931, 1.

³²⁰ *Bartın*, numara:316, 19 Ekim 1931, 1.

³²¹ *Bartın*, numara:319, 9 Kasım 1931, 1.

dışarıya atmaya çalışırken dinamit elinde patlamış ve kadın ağır yaralanmıştır. Kadın yaralı olarak Zonguldak Devlet Hastanesine götürülmüşse de vefat etmiştir. Hadisenin faili olarak bir kişi yakalanmış olup tahkikata devam edilmektedir.³²²

1932 yılı Eylül ayında, Bartın'da öldürme ve yaralama olayı yaşanmıştır. Metresi Kezban yüzünden olay çıkarıp hapse giren Çolak Ali isminde bir genç hapisteyken, metresinin Kemal isminde biriyle bir handa düşüp kalkmaya başladığını öğrenmiştir. Bunu duyan Çolak Ali jandarma ile yıkanmak için hapisneden çıkmış ve hanın önünden geçerken sıkıştım bahanesi ile hana girip Kemal ile karşılaşmışlardır. İkisi de tabancasına davranmış ve çıkan arbedede Çolak Ali yaralanmış Kemal ise ölmüştür.³²³

1932 yılı Kasım ayında Elmakıran köyünde bir cinayet olmuştur. Zaimoğlu Şükrü isminde bir köylü Molla Haliloğlu Osman'ı sopa ile öldürmüştür. Zaimoğlu Şükrü'nün evlatlığı Emine, aynı köyden Koca Bekir Oğlu Hasan'ın yedi senelik nikâhlısıdır. Fakat Şükrü; Hasan'dan 100 lira ağırlık istediği, Hasan da bu parayı vermemekte inat ettiği için mesele uzayıp gitmiş ve babalığı kızı vermemekte inat etmiştir. Nihayet Hasan nikâhlısını kaçırmayı düşünmüş, gece Koca Bekir oğlu Hüseyin'in mısır imecesinden dönen Emine'nin önüne arkadaşı Osman'la beraber çıkmış ve onu kaçırmak istemiştir. Kızın yanında bulunan babalığı Şükrü, kardeşi Kurtcuoğlu Ahmet ve anası Kezban, kızı vermek istememişler ve iki taraf kavgaya tutuşmuşlardır. Bu sırada Şükrü, elindeki kalın sopayı Hasan'ın arkadaşı Molla Halil Oğlu Osman'ın kafasına indirerek onu yere devirmiştir. Kurtçu Oğlu Ahmet de ona yardım etmiştir. Osman yarayı aldıktan sonra ölmüştür. Yapılan yargılamada Şükrü'ye ihtiyarlığı da göz önüne alınarak beş yıl hapis cezası verilmiştir.³²⁴

1933 yılı Mart ayında Yağızlı köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Yağızlı köyünden Aklan isminde bir adam baldızı Güllü'yü arkadaşı Şakir'e nikâhlamıştır. Güllü,Şakir'i hiç sevmediği için bu evlenmeye razı olmamış; fakat ablasının eniştesinin ısrarına dayanamamıştır. Genç kadın birkaç hafta sonra bohçasını toplayarak Şakir'in evinden kaçmak istemiştir. Şakir evvelâ buna mâni olmaya çalışmıştır. Fakat genç karısını tutamayacağını anlayınca tabancasını

³²² *Akşam*, numara:4945, 17 Temmuz 1932, 5.

³²³ *Akşam*, numara:4994, 4 Eylül 1932, 6.

³²⁴ *Vakit*, numara:5333, 13 Kasım 1932,4.

çekerek onu kalbinden vurup öldürmüştür. Şakir bundan sonra hükümete, ‘‘Karım kendini öldürdü.’’ diye haber vermiştir. Evvelâ bunun doğru olduğu zannedilmişse de sonradan yapılan tahkikat neticesinde mesele anlaşılmıştır. Şakir yakalanmıştır.³²⁵

1933 yılı Nisan ayında Bartın’ın Turnalar köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Çavuşoğlu Satı adında bir köylü öldürülmüştür. Yapılan tahkikata göre vaka, şöyle gerçekleşmiştir: Maktul Satı’nın karısı Ayşe, beş gün evvel emanet ve rehin olarak Yolluoğullarından Mehmet Oğlu Mustafa’ya bir yatak bırakmış ve olay günü almaya gitmiştir. Fakat kadın, Mustafa ile babalığı Kadı Mehmet’in tecavüzüne uğramış; kavgaya tutuşmuşlardır. Bu sırada, gürültülü işiten Satı da vaka yerine gelmiştir. Ayşe’nin kocası Satı’yı gören Mustafa kaçmak istemiş, Satı onu yakalayıp, elindeki bıçakla omzundan ve karnından yaralamıştır. Mustafa’nın yere düştüğünü gören babalığı Kadı Mehmet koşmuş, o da elindeki bıçakla Satıyı yaralayıp öldürmüştür. Ağır Ceza Mahkemesi iyileşerek hastaneden çıkan Mustafa ile babalığı Mehmet’i yargılamış; Mustafa’nın beraatına Mehmet’in 15 yıl hapsine fakat oğlunun yaralanmasından duyduğu üzüntü ile cinayeti işlediğinden cezasının yarıya indirilmesine karar verilmiştir.³²⁶

1933 yılı mayıs ayında, Kabagöz köyünde bir cinayet olmuş, bir köylü genç öldürülmüştür. Kabagöz köyünden birkaç delikanlı, yakındaki Lâzlar köyü delikanlılarından, hâdiseden birkaç gün evvel bir def almışlar; o gece defi iade etmek üzere Lâzlar köyüne gitmişlerdir. Fakat orada kadınların imece için toplandıklarını görünce, biraz daha eğlenmek istemişler; işte o sırada Lâzlar köyü delikanlıları sabırsızlanmışlar ve deflerini almak istemişlerdir. Kabagözlüler ise defi vermemiş, diğerleri zorla almak istemişler ve neticede kavga başlamış, iki taraf kavgaya tutuşmuştur. Kavganın tam kızıştığı bir sırada, Kabagöz ’den Dervişoğullarından İsmailoğlu Mehmet tabancasını çıkarmış ve üç el ateş etmiştir. Kurşunlardan biri Kâhyaoğullarından Raşıtoğlu Şahin’i yaralamış, Şahin on dakika sonra ölmüştür. Olayı araştırmak için Müstantık Tefvik Bey köye gitmiş ve tahkikatı mahallinde bitirerek evrakı savcılığa vermiştir.³²⁷

³²⁵ *Akşam*, numara:5201, 2 Nisan 1933, 5.

³²⁶ *Akşam*, numara:5204, 8 Nisan 1933, 5.

³²⁷ *Vakit*, numara:5522, 26 Mayıs 1933, 8.

1933 yılı Mayıs ayında Bartın'da iki cinayet olayı olmuş, iki köylü öldürülmüştür. Birinci vaka: Mayıs'ın 23'üncü salı günü, Kurucaşile nahiyesinin Dizler Köyü'nden Hasan Çavuşoğlu Hüseyin; köye bir buçuk saat uzaklıktaki Gölderesi Mevkii'nde, kafatasından giren bir tabanca kurşunu ile öldürülmüş olarak bulunmuştur. Hâdise perşembe günü haber alınarak cuma günü Müstantik Tevfik Bey, Hükümet Tabibi Vekili Fuat Bey'le birlikte vakanın olduğu köye gitmiştir. Tahkikat neticesinden anlaşıldığına göre maktul Hüseyin; o gün hayvanlarını otlatmak üzere Gölderesi mevkiine gitmiş, aralarında husumet bulunan aynı köyden Mehmet, Hüseyin, Ahmet, Ali ve Hasan isimli beş kişi tarafından tabanca ile öldürülmüştür. Sanıklar yakalanarak Bartın'a getirilmiş ve tutuklanmak üzere sevk olunmuşlardır.³²⁸

İkinci vaka: Mayıs'ın 27 inci Cuma günü Kaman köyünde diğer bir cinayet olduğu haber verilmiştir. Müddeiumumî Muavini Saim Bey hükümet tabibinin Kurucaşile'den dönmemiş olması dolayısıyla Operatör Dr. Avni Bey'le birlikte olarak olay mahalline gitmiş, tahkikatı yapmıştır. Köy civarında ölü olarak bulunan Hacıoğlu Hüseyin, aynı köyden Davut isminde birisi tarafından kama ile öldürüldüğü ortaya çıkarılmıştır. Anlaşıldığına göre; maktul Hüseyin, oğlu ile hayvanlarını otlatmakta iken sanık Davut'un saldırısına maruz kalmış, Davut kamasıyla Hüseyin'i sağ tarafından ve akciğeri üstünden yaralayıp öldürmüştür. Katil yakalanarak Bartın'a getirilmiş ve tevkifhaneye sevk olunmuştur.³²⁹

Kayınpederini 38 yerinden bıçakla vurarak öldüren İsmail'in muhakemesi bitmiştir. Mahkeme 1934 yılının ocak ayında katilin idamına karar vermiştir.³³⁰

1934 yılının Şubat ayında Akgöz köyünde ihtiyar bir çoban ölü bulunmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³³¹

1934 yılının Şubat ayında Balamba köyünde cinayet vakası yaşanmıştır. Köseoğlu Hüseyin isimli şahıs, Raşit Oğlu Ahmet'i yaşanan kavgada bıçaklamak

³²⁸ *Vakit*, numara:5530, 3 Haziran 1933, 9.

³²⁹ *Vakit*, numara:5530, 3 Haziran 1933, 9.

³³⁰ *Akşam*, numara:5484, 13 Ocak 1934, 2.

³³¹ *Bartın*, numara:432, 7 Şubat 1934, 1.

suretiyle öldürmüştür. Yapılan tahkikat neticesinde cinayetin aile içindeki para meselesinden kaynaklandığı anlaşılmış olup zanlı tutuklanmıştır.³³²

1934 yılı Mart ayında Sütluçe köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Tahkikata göre cinayetin detayı şudur: Akçaabat'tan Laz Ali namında biri karısı ile memleketinden kalkıp Bartın'a gelmiştir. Maksudı, buraya iş bulup yerleşmektir. Ali iş ararken, Gürcü Süleyman'ın dul gelini Hanife ile tanışmıştır. Ali zengince bir kadın olan Hanife'yi metres tutmak istemiş, fakat kadın razı olmamıştır. Cinayetin işlendiği 20 Mart gecesi saat 23.00'te Laz Ali, Hanife'nin evine gitmiş ve kadını bileğinden tutarak zorla alıp götürmek istemiştir. Fakat Hanife'nin orada bulunan oğlu Osman; duvarda asılı baltayı kaptığı gibi Ali'nin ensesine indirmiş, Ali yere düşünce baltayı Hanife kaparak o da vurmuş, nihayetinde ana oğul balta ile Ali'yi öldürmüşlerdir. Sonrasında katil ana oğul, cesedi bir kilime sararak bir tarlaya götürüp atmışlardır. Cinayet, bir hafta sonra ortaya çıkarılmış ve katiller yakalanmıştır.³³³

1934 yılı Nisan ayında Bartın'ın Kozcağz köyünde bir cinayet olmuştur. Geçen yıl yapılan köy yolunun tamiri için köylülerden amele toplanmıştır. Yolda çalışan ameleye Köy Muhtarı Mustafa nezaret etmektedir. Yol yapılırken Deli Ahmet'in tarlasının kenarındaki çiti geri çekmek gerekmiş ve işe başlanmıştır. Deli Mehmet, ihtiyarlığı sebebiyle, çiti geri çekmekte süratli davranmamış ve bu yüzden Muhtar Mustafa ile aralarında kavga çıkmıştır. Deli Ahmet baltasını muhtarın kafasına indirmiş ve ölü olarak yere sermiştir. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³³⁴

1934 yılı Temmuz ayında Bartın'a bir saat mesafedeki Çalıkoğlu Hanı önünde bir cinayet olmuştur. Ahmet Oğlu Sadık isminde bir çingene, Ali Oğlu Tosun isminde diğer bir çingeneyi kadın yüzünden çıkan bir kavga neticesinde bıçakla birçok yerinden yaralamıştır. Hastaneye kaldırılan Tosun, bir gün sonra ölmüştür. Katil Ahmet Oğlu Sadık yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir.³³⁵

³³² *Bartın*, numara:435, 28 Şubat 1934, 2.

³³³ *Akşam*, numara:5565, 9 Nisan 1934, 5.

³³⁴ *Akşam*, numara:5934, 28 Nisan 1934, 2.

³³⁵ *Akşam*, numara:5679, 1 Ağustos 1934, 6.

1934 yılı Mayıs ayında Amasra yolu üzerinde kaza yaşanmış, kamyon şoförünün dikkatsizliği yüzünden uçurumdan yuvarlanmış; bir kişi ölmüş, iki kişi de yaralanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³³⁶

1934 yılı Haziran ayında Karapınar Karakolunun yakınında bir ölüm vakası olmuştur. Durmuş Oğlu Mustafa isimli şahıs arabasının altında ezilerek ölmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³³⁷

1934 yılı Haziran ayında Kalecik köyü mevkiinde ölüm olayı yaşanmıştır. 33 Yaşındaki Mehmet isimli şahıs kiraz toplamaya gitmiş, bahçede bir ağacın altında ölü bulunmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³³⁸

1934 yılı Temmuz ayında Çalıkoğlu Han'da bir cinayet olayı yaşanmıştır. Ahmet Oğlu Sadık isimli şahıs, Ali Oğlu Tosun isimli şahsı kadın meselesi yüzünden tabanca ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³³⁹

1934 yılı Eylül ayında, Bartın'da çocuğunu düşürmek isteyen 25 yaşlarındaki Ayşe isimli kadın ilaç içmiş fakat ertesi günü aniden rahatsızlanarak ölmüştür.³⁴⁰

1934 yılı Ekim ayında bir cinayet olayı yaşanmıştır. Amasra'dan Bartın'a gelen İbrahim Harun isimli şahıs, arabayla yolculuk ederken Ahatlar köyü güzergâhında pusuda bekleyen bir kişi tarafından vurularak öldürülmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁴¹

1935 yılı Nisan ayında Kozcağız'da bir cinayet olayı yaşanmıştır. Yol yapımı sırasında yaşanan tartışma neticesinde Deli Ahmet isimli bir şahıs, Muhtar Mustafa'yı kafasına balta ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Olay sonrası yakalanan şahıs tutuklanmıştır.³⁴²

³³⁶ *Bartın*, numara:443, 16 Mayıs 1934, 1.

³³⁷ *Bartın*, numara:451, 27 Haziran 1934, 2.

³³⁸ *Bartın*, numara:452, 4 Temmuz 1934, 1.

³³⁹ *Bartın*, numara:455, 25 Temmuz 1934, 2.

³⁴⁰ *Akşam*, numara:5734, 25 Eylül 1934, 2.

³⁴¹ *Bartın*, numara:465, 3 Ekim 1934, 1.

³⁴² *Bartın*, numara:491, 24 Nisan 1935, 1.

1935 yılı Nisan ayında Kurucaşile nahiyesinde cinayet olayı yaşanmıştır. Tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada Hasan Oğlu Aziz isimli şahıs, muhtar olan Ali Oğlu Hasan'ı bıçaklayarak öldürmüştür. Olay sonrası yakalanan zanlı tutuklanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.³⁴³

1935 yılı Mayıs ayında Bartın'da cinayet olayı yaşanmıştır. Hıdrellez Bayramı kutlamaları esnasında aralarında evvelden husumet bulunan iki genç, sarhoş olduktan sonra kavgaya tutuşmuşlardır. Yaşanan kavga neticesinde Kamışçı Oğlu Ahmet isimli genci, Kavuklu Oğlu Hüseyin isimindeki şahıs öldürmüştür. Olay sonrası yakalanan şahıs tutuklanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.³⁴⁴

1935 yılı Mayıs ayında Kazpınarı köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Ramazan isimli maden işçisi, Kazpınarı köyüne giderken akşam karanlığında kendisine arkasından taş atan Recep isimli bir çocuğu korkup tabancasıyla vurmuştur. Olay sonrası çocuk ölürken Ramazan isimli şahıs muhtara giderek olayı anlatmış ve tabancasını vererek teslim olmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁴⁵

1935 yılı Mayıs ayında Hasanlar köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Düğün eğlencesinde sarhoş olan Ali isimli şahıs sağı solu tehdit etmeye başlamış; durumu fark eden Muhtar Ali Osman, bir kaza çıkmasın diye Ali'nin tabancasını almaya çalışmıştır. Bu esnada Ali, Muhtar Ali Osman'ı tabanca ile yaralamıştır. O sırada olayı gören ve sarhoş olan Ali Osman'ın oğlu Mehmet tabancasını çıkarıp Ali'yi vurmak suretiyle öldürmüştür. Muhtar hastaneye kaldırılırken oğlu ise tutuklanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.³⁴⁶

1935 yılı Mayıs ayında Çeştepe köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Kahvesinde koltukta uyuyan Ali Oğlu Hasan isimli şahsı gece yarısı kimliği belirsiz birisi gelerek tüfekte vurmak suretiyle öldürmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁴⁷

³⁴³ Bartın, numara:492, 1 Mayıs 1935, 2.

³⁴⁴ Bartın, numara:493, 9 Mayıs 1935, 1.

³⁴⁵ Bartın, numara:495, 22 Mayıs 1935, 4.

³⁴⁶ Bartın, numara:495, 22 Mayıs 1935, 4.

³⁴⁷ Bartın, numara:496, 29 Mayıs 1935, 2.

1935 yılı Haziran ayında Amasra'da, kömür madeninde kaza yaşanmıştır. İbrahim Oğlu Osman adlı madenci gece vardiyasında çalışırken göçük olmuş ve altında kalarak ölmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁴⁸

1935 yılı Haziran ayında Kurucaşile'de cinayet olayı yaşanmıştır. Bilal isimli şahıs, kızını evlenme vaadiyle kandırıp istismar ettikten sonra vazgeçen Şaban isimli yeğenini bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Zanlı olay sonrası yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁴⁹

1935 yılı Temmuz ayında Sarmaşık köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Köy heyeti üyesi olan Yaşar isimli şahsı, Asım ismindeki şahıs tüfekle vurmak suretiyle öldürmüştür. Yapılan tahkikatta daha evvel suç işleyen Asım'ı, Yaşar'ın şikâyet etmesinden ötürü kinlenerek işlediği anlaşılmıştır. Zanlı yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.³⁵⁰

1935 yılı Ağustos ayında, Karaköy yakınlarındaki bir koruluk içinde hayvanlarını otlatan bir köylü kadın, şişmiş bir kadın cesediyle karşılaşmıştır. Köye döndüğünde gördüklerini muhtara anlatmıştır. Muhtarın olayı ihbar etmesi üzerine Müddeiumumi Muavini Saim Göksoy, olay yerine gitmiştir. Kadın; yüzünden kurşunla vurulmuş, üç-dört gün orada kaldığı için şişmiş ve tanınmaz bir hale gelmiştir. Ceset, araba ile merkeze getirilerek hükümet önünde teşhir edilmişse de yine tanıyan çıkmamıştır. Cinayet yerinde elde edilen eşya ve deliller arasında, kaçak rakı kokan iki boş şişe ile mum birikintileri vardır. Bunlar ve bunlara benzer deliller, orada geceleyin kadınlı ve rakılı bir âlem yapıldığını göstermektedir. Olayın tafsilatı ertesi gün anlaşılabilmektedir.

Ceset, Sultan adında dul ve genç bir kadına aittir. Sultan salı günü çarşıya gitmiş ve yemenici İdris'in teklifi üzerine onunla beraber bir eğlence tertibini kabul etmiştir. İdris; ertesi akşam Demirci İbrahim, Yemenici Talip ve Lâstik Tamircisi Ahmet adındaki arkadaşlarını da çağırarak Karaköy civarında bir âlem yapmak istemiştir. Dört arkadaş, yanlarına kadını alarak koruluğa gitmişler ve alkol almaya başlamışlardır. Alkolün dozu artınca, Demirci İbrahim şevke gelerek tabancasını çıkarmış ve havaya atmak istemiştir. Arkadaşları buna mâni olmak

³⁴⁸ *Bartın*, numara:498, 12 Haziran 1935, 1.

³⁴⁹ *Bartın*, numara:501, 2 Temmuz 1935, 1.

³⁵⁰ *Bartın*, numara:504, 24 Temmuz 1935, 1.

istemişlerse de silâh patlamış ve kurşun, karşılarında oturan Sultan'ın burnunun yanından girerek onu öldürmüştür. Sarhoşlar, kadının öldüğünü görünce kaçmışlardır. Dört arkadaş derhal yakalanarak sorguya çekilmişler, önce inkâr etmişlerse de mevcut delillere karşı işin doğrusunu kabule mecbur kalmışlardır. Zanlılar yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.³⁵¹

1935 yılı Ağustos ayında Akpınar köyünde kazara bir ölüm olayı yaşanmıştır. Akpınar köyünden Çıldıroğlu Eyüp'ün 13 yaşlarındaki oğlu Recep; babasının işe gitmesinden istifade ederek annesinden gizli, evde saklı bulunan eski bir yedili tabancayı almış ve keçileri otlatmak üzere dağa gitmiştir. Recep; orada keçi otlatan, kendi yaşında bir arkadaşına rast gelmiştir. Bu çocuk, aynı köyden Ömeroğlu İsmail'dir. İki çocuk, tabancayı nöbetleşe karıştırmışlar bir iki kere de atmışlardır. Tabanca İsmail'de iken ateş almış, çıkan kursun Recep'in şakağından girmiş ve onu öldürmüştür.³⁵²

1935 yılı Ağustos ayında Kızılelma köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Yapılan tahkikatta olayın hayvan meselesi yüzünden çıktığı, Kazım isimli şahsın çıkan kavgada Rıza isimli şahsı tabanca ile vurmak suretiyle öldürdüğü anlaşılmıştır. Kazım tutuklanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.³⁵³

1935 yılı Kasım ayında Balamba köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada Mehmet isimli şahsı Mıstan Oğlu Haşim isimli şahsı tabanca ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Zanlı yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.³⁵⁴

1935 yılı Eylül ayında Bartın Ağır Ceza Mahkemesi bir cinayet davasını bitirmiştir: Bundan bir süre evvel henüz 20 yaşına basmamış bir genç, aşk yüzünden bir delikanlıyı tabanca ile öldürmüştür. Ahmet adındaki katil,yapılan yargılama neticesinde 12 sene 6 ay hapse mahkûm olmuştur.³⁵⁵

1935 yılı Eylül ayında Muratbey köyünde bir cinayet olmuş, 50 yaşlarında Eyüp adında bir köylü öldürülmüştür. Eyüp o gece mısırlarını beklemek üzere

³⁵¹ *Akşam*, numara:6054, 25 Ağustos 1935, 2.

³⁵² *Akşam*, numara:6054, 25 Ağustos 1935, 2.

³⁵³ *Bartın*, numara:508, 31 Ağustos 1935, 1.

³⁵⁴ *Bartın*, numara:518, 7 Kasım 1935, 1.

³⁵⁵ *Akşam*, numara:6068, 9 Eylül 1935, 1.

tarladaki salaşta çocuğu ile yataarken iki kişinin taş ve odunlarla saldırısına uğramıştır. Mısırlar arasında başlayan boğuşma esnasında iki kişi Eyüp'ü sürükleyerek tarlanın içerisine götürmüşler ve orada av tüfeğiyle vurmuşlardır. Silâh sesine yetişen köylüler Eyüp'ü can çekişirken bulmuşlardır. Beş on dakika sonra ölen Eyüp, kendisini vuranların Şaban'la Şahin olduklarını söylemiştir. Yapılan tahkikatta bu ifadenin doğruluğu anlaşıl原因 iki katil ellerinde av tüfeğiyle yakalanmıştır.³⁵⁶

1935 yılı Ekim ayında Amasra'nın İnceğiz köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Muhtar Köse Oğlu Tahir isimli şahsın dere kenarında cesedi bulunmuştur. Yapılan tahkikat neticesinde Muhtarı; karısı ve karısının dostu olan Hasan Oğlu Ahmet tarafından öldürüldüğü ortaya çıkarılmış, zanlılar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁵⁷

1935 yılı Aralık ayında Ulugeçit Kadı köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. İsmail ile oğlu Şevki isimdeki şahıslar, yolda yürürken aile meselesi üzerine tartışmışlardır. Çıkan tartışma neticesinde İsmail, oğlu Haşim'i bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. İsmail isimli şahıs yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁵⁸

1935 yılı Aralık ayında Kurucaşile'nin Aydoğmuş köyünde ölü bir adı cesedi bulunmuştur. Yapılan tahkikat neticesinde seksen yaşlarında Fatma isimli bir kadın olduğu tespit edilen maktulün, başından aldığı darbe neticesinde öldüğü anlaşılmıştır. Olayın failleri araştırılmaya devam etmektedir.³⁵⁹

1936 yılı Şubat ayında Amasra ile Kurucaşile yolu üzerinde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Kendilerine kurulan pusuda iki kişi vurulmuş, biri ölüirken diğeri yaralı kurtulmuştur. Yapılan tahkikatta, Boz köylü Mehmet ölmüş, Boz Köy Muhtarı Mehmet yaralanmıştır. Zanlıyı arama çalışması devam etmektedir.³⁶⁰

1936 yılı Şubat ayında Bartın'da kaza neticesinde bir kadın ölmüştür. Halise isimli bir kadın on beş yaşındaki oğlunun elinde kuş vurmak için kullanılan bir

³⁵⁶ *Akşam*, numara:6083, 24 Eylül 1935, 5.

³⁵⁷ *Bartın*, numara:515, 9 Ekim 1935, 1.

³⁵⁸ *Bartın*, numara:523, 12 Aralık 1935, 1.

³⁵⁹ *Bartın*, numara:525, 2 Ocak 1936, 1.

³⁶⁰ *Bartın*, numara:531, 13 Şubat 1936, 1.

tüfek görmüş, hiddetlenerek tüfeği çocuğun elinden alıp sobaya atmıştır. İçinde mermi olan tüfek sobada patlamış, tetiklenen kurşunun kadına isabet etmesiyle Halise orada ölmüştür.³⁶¹

1936 yılı Mart ayında Amasra'nın Çakraz köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Memiş Oğlu İlyas, köylüsü olan İbrahim Oğlu Said Aliyi tüfekle vurmak suretiyle öldürmüştür. Yakalanan zanlı adliyeye teslim edilmiştir.³⁶²

1936 yılı Nisan ayında Kutlubey Demirciler köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Yol meselesi yüzünden isimleri Hasan olan iki kişi ile isimleri Hüseyin olan iki kişi arasında kavga çıkmıştır. Yaşanan kavgada Hasan isimli şahıslar, Hüseyin isimli şahısları öldürmüştür. Zanlılar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁶³

1936 yılı Haziran ayında Serdar köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Kadın meselesinden çıktığı anlaşılan kavgada Halil Oğlu Mustafa isimli şahıs,³⁶⁴ Hasan Oğlu Şükrü isimli şahsı tabanca ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Yakalanan zanlı yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.

1936 yılı Ağustos ayında Hıdırlar köyünde bir cinayet olmuş. Hasan Keleş adında 16 yaşında bir çocuk, 22 yaşındaki kardeşi Ali Keleş'i öldürmüştür. Cinayetin sebebi, mısır paylaşırlarken aralarında çıkan kavgadır. Bağırsakları parçalanan yaralı hastaneye getirilmişse de ameliyat yapılamadan ölmüştür. Hasan yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁶⁵

1936 yılı Eylül ayında Gencali köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Ziraat işleriyle uğraşan Mustafa Nejat arazisinin bulunduğu Gencali köyüne gitmiş ve Mehmet'in evine misafir olmuştur. Mustafa Nejat'ın misafir olduğu aile, 50 yaşlarında cüzamdan vücudu dökülmüş bir adam olan Mehmet'le karısı 45 yaşlarında Saime ve oğlu 23 yaşlarında Ahmet'ten mürekkeptir. Bu aile ile Mustafa Nejat arasında, bir tarla işinden dolayı, on beş yıldır, anlaşmazlık olduğu fakat dava yakın zamanda anlaşma ile neticelenmiş ve iki taraf barışmıştır.

³⁶¹ *Bartın*, numara:532, 20 Şubat 1936, 1.

³⁶² *Bartın*, numara:534, 12 Mart 1936, 1.

³⁶³ *Bartın*, numara:541, 30 Nisan 1936, 2.

³⁶⁴ *Bartın*, numara:547, 11 Haziran 1936, 1.

³⁶⁵ *Akşam*, numara:6433, 14 Eylül 1936, 2.

Mustafa Nejat köylünün evine misafir olduğunun ertesi sabahı balta ile parçalanmış bir halde bulunmuştur. Tahkikat neticesinde kadının oğlu ile kocasını bu işe teşvik ettiği, hatta cinayette onlara yardımda bulunduğu anlaşılmıştır.³⁶⁶

1936 yılında Asım isminde bir adam pusu kurarak Sarmaşık Köyü Heyeti İdaresinden Yaşar'ı öldürmüştür. Bartın Ağır Ceza Mahkemesi, Asımın idamına karar vermiştir. Bu idam kararı meclis tarafından da tasdik edilmiştir. Asım Zonguldak'ta bu hafta idam edilecektir.³⁶⁷

1937 yılı Mart ayında Terke Haliller köyünde bir ölüm olayı yaşanmıştır. Hüseyin Çerezoglu'nun 3 yaşındaki oğlu Refet, eline aldığı bıçakla oynarken bıçağın üzerine düşmüştür. Çocuğun düşmesiyle bıçak çocuğun kafasına saplanmış ve çocuk ölmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁶⁸

1937 yılı Mart ayında Balamba köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Kasap Rasim olarak anılan bir şahıs, Rıfat Kopsa adlı bir genci öldürmüştür. Yapılan tahkikat neticesinde meselenin kadın meselesi olduğu anlaşılmıştır. Yakalanan Kasap Rasim, cinayeti kendisinin işlediğini itiraf etmiş ve yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.³⁶⁹

1937 yılı Mayıs ayında Tasmacı köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. İbrahim ve Mustafa isimli iki şahıs arasında tarla meselesi yüzünden kavga çıkmış, neticesinde İbrahim Mustafa'yı bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Yakalanan zanlı yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.³⁷⁰

1937 yılı Mayıs ayında Amasra'nın Hoca köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. Mustafa Kalafatoğlu isimli bir genç, amcası Hakkı Kalafatoğlu'nu bilinmeyen bir sebepten bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiş, olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁷¹

1937 yılı Ağustos ayında Tekkeönü köyünde köylüler tarafından bir ceset bulunmuştur. Yapılan tahkikatta ölen şahsın cesedinin büyük kısmının kurtlar

³⁶⁶ *Akşam*, numara:6454, 5 Ekim 1936, 5.

³⁶⁷ *Akşam*, numara:6593, 26 Şubat 1937, 11.

³⁶⁸ *Bartın*, numara:584, 11 Mart 1937, 2.

³⁶⁹ *Bartın*, numara:585, 18 Mart 1937, 1.

³⁷⁰ *Bartın*, numara:594, 20 Mayıs 1937, 1.

³⁷¹ *Bartın*, numara:595, 27 Mayıs 1937, 1.

tarafından yendiği ve birkaç parça elbisesi kaldığı görülmüş, şahsın kimliği tespit edilememiştir.³⁷²

1937 yılı Ekim ayında Kaşbaşı köyünde cinayet olayı yaşanmıştır. İsmail Oğlu Mehmet adlı şahıs kahvede otururken dışarıdan gelen meçhul bir kurşunla vurularak ölmüştür. Yapılan tahkikatta; cinayetin Taşçı Ali ve Kara Mustafa isimli şahıslar tarafından işlendiği, olayı tertip ve teşvik edenin Mehmet Kabukçuoğlu olduğu anlaşılmıştır. Cinayetin sebebinin aile meselesinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Suçlular yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁷³

1937 yılı Ekim ayında Kurucaşile'nin Karaman köyünde öldürme olayı yaşanmıştır. Yirmi yaşlarındaki Hakkı Karavelioğlu adlı şahıs, Mehmet Oğlu Recep'i tüfekle vurmuştur. Teslim olan şahıs olayın cinayet değil, tüfeği temizlerken kazara olduğunu söylemiştir. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁷⁴

1937 yılı Aralık ayında Bartın'da öldürme olayı yaşanmıştır. İki sarhoş şoför arasındaki kavga, bir cinayetle neticelenmiştir. Sırrı ve Nihat adında iki kamyon şoförü alkol aldıktan sonra kavga etmişler, devamında Nihat bıçağını çekerek Sırrı'yı bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Nihat yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁷⁵

1938 yılı Ocak ayında Torlaklar köyünde öldürme olayı yaşanmıştır. Aynı köyden Durmuş Torlak isimli genç, akrabası olan Fatma Torlak isimli genç kızı kazara vurmuştur. Genç kız ölmüş, olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.³⁷⁶

1938 yılı Ocak ayında Veysioğlu köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Bir adam karısının aşkı tarafından öldürülmüştür. Olayın özeti şöyledir: Hüseyin Çakmak adında bir adamın karısı olan Behiye, aynı köyden Satılmış adında bir adamla sevgili olmuşlar ve Hüseyin'i öldürerek beraber yaşamaya karar vermişlerdir. Satılmış bir gün köy yolunda pusu kurarak Hüseyin'i öldürmüştür. Suçluların ikisi de yakalanarak adliyeye verilmiştir.³⁷⁷

³⁷² *Bartın*, numara:608, 26 Ağustos 1937, 1.

³⁷³ *Bartın*, numara:612, 7 Ekim 1937, 1/4.

³⁷⁴ *Bartın*, numara:616, 4 Kasım 1937, 2.

³⁷⁵ *Ulus*, numara:5897, 29 Aralık 1937, 6.

³⁷⁶ *Bartın*, numara:628, 27 Ocak 1938, 1.

³⁷⁷ *Ulus*, numara:5929, 30 Ocak 1938, 6.

1938 yılı Mart ayında çiftlik köyünde bir ölüm olayı yaşanmıştır. Genç bir kadın, kocakarı ilacıyla zehirlenerek ölmüştür. Nuri Gökmen adında 25 yaşında bir delikanlı bulaşıcı bir hastalığa tutulmuş, bu hastalık karısı Hatice'ye de geçmiştir. Nuri kendisini ve karısını doktora muayene ettirmek üzere şehre gelirken yolda doktor geçinen Ahmet Demirci ve karısıyla tanışmışlardır. Uydurma illarla köylüleri aldatan bu karı koca, Hatice ile Nuri'ye haplar vermişler, bu hapların hastalığı derhal geçireceğini söylemişlerdir. Hatice kısa bir zaman içinde zehirlenerek ölmüş, Nuri de ölümün eşiğine gelmiştir. Hatice'nin cesedi üzerinde yapılan otopside zehirlendiği anlaşılmıştır, Nuri kurtarılmıştır. Uydurma il veren Müzeyyen'le kocası Ahmet tutuklanmışlardır. Bu kadının benzer bir hadise yüzünden bir sabıkası daha vardır.³⁷⁸

1938 yılı Mart ayında ölüm hadisesi yaşanmıştır. Temel isimli kişinin yedi yaşındaki oğlu Mehmet, evde babasının tüfeğini karıştırırken tüfeğin ateş alması sonucu vurularak ölmüştür.³⁷⁹

1938 yılı Nisan ayında Epçiler köyünde cinayet hadisesi olmuştur. Tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada Ali Aygörmez isimli şahıs, Ali Kalafatoğlu'nu bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Katil yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁸⁰

1938 yılı Mayıs ayında Kocareis köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Muhittin isimli bir şahıs, arkadaşı Recep'in karısına göz koymuş ve karısıyla arkadaşlığını ilerletmiştir. Durumu fark eden Recep; Muhittin ile kavgaya tutuşmuş, neticede Muhittin Recep'i vurmak suretiyle öldürmüştür. Yakalanan şahıs adliyeye teslim edilmiştir.³⁸¹

1938 yılı Haziran ayında Siremir avuş köyünde öldürme olayı yaşanmıştır. Mehmet Duman ve Ahmet Baysal isimli şahıslar arasında, tarla meselesi yüzünden kavga çıkmıştır. Kavga esnasında Ahmet, bıçağıyla Mehmet'i bıçaklayarak öldürmüştür. Ahmet yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁸²

³⁷⁸ *Ulus*, numara:5973, 19 Mart 1938, 6.

³⁷⁹ *Bartın*, numara:634, 17 Mart 1938, 1.

³⁸⁰ *Bartın*, numara:641, , 5 Mayıs 1938, 2.

³⁸¹ *Bartın*, numara:643, 19 Mayıs 1938, 1.

³⁸² *Bartın*, numara:648, 23 Haziran 1938, 2.

1938 yılı Temmuz ayında Terke Hatipler köyünde bir cinayet olayı yaşanmıştır. Tarla meselesi yüzünden çıktığı anlaşılan kavga neticesinde; Hasan Uçar adlı şahıs, Yaşar Kalyoncu adlı şahsı tabanca ile vurmak suretiyle öldürmüştür. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁸³

1938 yılı Temmuz ayında Budak Cebeciler köyünde ölüm olayı yaşanmıştır. Köyün umumi su kuyusundan su almaya giden Ayşe Çalık isimli kadın, su alırken indirme-kaldırma işini yapan ağacın aniden kafasına düşmesi sonucu ölmüştür.³⁸⁴

1938 yılı Ağustos ayında Turfa Tabaklar köyünde öldürme olayı yaşanmıştır. Recep ve Davut Akkaya isimli kardeşler arasında hayvan otlatma meselesi yüzünden kavga çıkmıştır. Çıkan kavgada Recep, Davut'u bıçaklamak suretiyle öldürmüştür. Recep yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁸⁵

1938 yılı Eylül ayında Şiremir Çavuş köyünde bir ölüm hadisesi yaşanmıştır. Rıza Çolak isimli vatandaş ağaç keserken ağacın üzerine devrilmesi sonucu ağır yaralanmış ve kaldırıldığı hastanede ölmüştür.³⁸⁶

1938 yılı Ekim ayında Epçiler köyünde bir ölüm hadisesi yaşanmıştır. Maden direği hazırlamak için ağaç kesen İbrahim Kocabıyık isimli vatandaşın üzerine ağaç devrilmiştir. İbrahim devrilen ağacın altında kalarak ölmüştür.³⁸⁷

Yaşanan öldürme olayları sosyal dokuya ciddi anlamda zarar vermiştir. Aileler arası uzun yıllar sürecektir husumet ve kan davalarına, hırsızlara malını ve parasını vermek istemeyen masum insanların ölmesine sebep olmuştur. Cumhuriyetin ilk dönemindeki ülke nüfusunun azlığı da hesaba katılırsa, her bir insanın kaybının sosyal-ekonomik anlamda yarattığı tahribat daha iyi anlaşılacaktır. Bu mücadele esnasında katilleri yakalamak için görev yapan jandarma ve polisten çıkan çatışmalarda yaralanan ve şehit olanda olmuştur.

³⁸³ *Bartın*, numara:652, 21 Temmuz 1938, 2.

³⁸⁴ *Bartın*, numara:653, 28 Temmuz 1938, 1.

³⁸⁵ *Bartın*, numara:655, 11 Ağustos 1938, 1.

³⁸⁶ *Bartın*, numara:659, 8 Eylül 1938, 2.

³⁸⁷ *Bartın*, numara:665, 20 Ekim 1938, 2.

4.3. Yaralama ve Kaza

Asayiş olaylarının en büyük kısmını yaralama ve kaza olayları oluşturmaktadır. Genel olarak olayların sebeplerine bakıldığında kadın meselesi, psikolojik sorunları olan bireyler, kişiler arası husumet, arazi kavgaları, alkollü ortamlarda yaşanan tartışmalar, araç kazaları, ihmal ve dikkatsizlik gibi hususlar karşımıza çıkmaktadır. Olayların failleri çoğu zaman yakalanmıştır. Bunda, yaşanan olaylarda tarafların genelde birbirini tanınması, aynı köy ya da mahalleden olmaları önemli bir kolaylık sağlamıştır. Yaralanma ve kaza olaylarına şu örnekler verilebilir:

1924 yılı ağustos ayında Bartın Hapishanesinde kavga çıkmış, yaralama ve öldürme olayı yaşanmıştır. Hapishaneye bazı mahkûmlar nakledildikten sonra aralarında koğuş ağalı için başlayan mücadele kavgaya dönüşmüştür. Başlangıçta koğuş ağalığına soyunan Bartınlı Laz Mustafa yanına topladığı bir grup mahkûmla, içerideki ve yeni gelen mahkûmlardan onar lira haraç toplamaya başlar. Bir süre sonra Devrekli Tahir Hoca namındaki bir mahkûmdan haraç istemesi üzerine Hoca Tahir bunu reddeder ve aralarında husumet başlar. Uzun süredir bu durumdan rahatsız olan diğer mahkûmlardan Çömez Kâmil ve Arapoğlu köyünden Osman'ın da Tahir Hoca'nın yanında durarak başkaldırması üzerine iki grup arasında şiddetli bir kavga yaşanır. Jandarmaların ve gardiyanın kısa sürede müdahale etmesine rağmen bir mahkûm bıçak darbesiyle öldürülür ve birçok mahkûmda yaralanır.³⁸⁸

1925 yılı Ocak ayında yerel hükümetçe domuz avı planlanmış ve çok sayıda katılan olmuştur. Göl Pazarı tarafında yapılan avda kazara birisi vurulmuştur. Bu hafta da Arıönü taraflarında yapılan avda, bir adam daha vurulmuştur. Olaylarla ilgili tahkikat başlamıştır.³⁸⁹

1925 yılının Mart ayında Bartın'ın Amasra nahiyesinin Zindan Mahallesi'nde oturan Halil Oğlu Halinin oğulları Lütfi ve Nuri evlerinde

³⁸⁸ *Zonguldak*, numara:53, 17 Ağustos 1924, 1.

³⁸⁹ *Bartın*, numara:21, 24 Ocak 1925, 3.

oyunarken fitili olan bir kapsül bulmuşlardır. Çocuklar kapsülü taşla ezmeye çalışırken kapsül patlamış, çocuklar el ve yüzlerinden yaralanmışlardır.³⁹⁰

1925 yılı Nisan ayında Makinist Mustafa isimli kişinin kullandığı 8 Numaralı Lokomotif, Bartın'ın Hamidiye Mahallesi'nden Zonguldak'ta çalışan on yedi yaşındaki Hüsam isimli gence çarparak yaralanmasına sebep olmuştur.³⁹¹

1925 yılı Haziran ayında Bartın'da kadın meselesi yüzünden kavga çıkmış ve üç kişi yaralanmıştır. Meclis Mahallesi'nden Karakalpak Oğlu Hüseyin ile Arap Paşa Oğlu Hüseyin ve kardeşi Ali arasında, bir hayat kadını yüzünden çıkan kavgada şahıslar bıçakla birbirini yaralamıştır. Failler kısa sürede yakalanarak adliyeye teslim edilmişlerdir.³⁹²

4 Temmuz 1925 tarihinde Bartın Kemerköprü Mahallesi'nde ayakkabıcılık yapan ve psikolojik sorunları olan Deli Mustafa namındaki kişi, eline aldığı bıçakla mahalledeki kahvenin birine girerek insanlara aniden saldırmaya başlamıştır. Kendini müdafaa eden kahvedekiler tarafından ağır surette yaralanmış ve şahıs aldığı darbeler neticesinde birkaç gün sonra ölmüştür. Olayla ilgili zabıta tarafından tahkikat başlatılmıştır.³⁹³

10 Temmuz 1925 tarihinde Amasra nahiyesinin Karaköçek köyünden Musa Oğlu Sağır Ali ile Şeyhler Köyünden Fırıncıoğlu Mehmet arasında kız kaçırma meselesinden kavga çıkmıştır. Mehmet, Ali'yi kazma ile vurmak suretiyle başından yaralamıştır. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir. Olayla ilgili tahkikat devam etmektedir.³⁹⁴

31 Temmuz 1925 tarihinde Adamescit Mahallesi'nden Hüseyin Oğlu Mehmet'i, önce oğlu Mustafa ve sonra da Hacı Mehmet Oğlu Ahmet darp etmişler ve ağır surette yaralanmışlardır. Zabıtaca olay hakkında tahkikat başlatılmış ve failler adliyeye sevk edilmiştir.³⁹⁵

³⁹⁰ *Bartın*, numara:29, 21 Mart 1925, 2.

³⁹¹ *Bartın*, numara:32, 13 Nisan 1925, 3.

³⁹² *Bartın*, numara:41, 22 Haziran 1925, 3.

³⁹³ *Bartın*, numara:43, 13 Temmuz 1925, 2.

³⁹⁴ *Bartın*, numara:44, 20 Temmuz 1925, 2.

³⁹⁵ *Bartın*, numara:46, 3 Ağustos 1925, 2.

28 Haziran 1926 tarihinde Günü Arıönü köyünde tarlalarında çalışmakta olan Abdi Oğlu İbrahim, Hasan Eşi Ayşe ve kızı Münevver, bir ara üzeri örtülü bir cisme rastlarlar. Buldukları cismi küp altın zanneden İbrahim ve Ayşe, parlak bir görünümü olan cismi açmak için baltayla vurdukları esnada kutu büyük bir gürültü ile patlamıştır. Patlamada İbrahim ve Ayşe feci bir şekilde ölürken, Münevver ise biraz uzakta olduğundan yaralı olarak kurtulmuştur. Yapılan tahkikatta patlayan cismin Rus yapımı bir bomba olduğu tespit edilmiş, buraya nasıl geldiği ise anlaşılmamıştır.³⁹⁶

8 Eylül 1926 tarihinde Bartın Meclis Mahallesi'nden Alaattin Oğlu Hilmi ve Hüseyin Oğlu Mehmet, bir düğünde oynayanları seyretmekte olan Ali Usta'nın bahçesine girmişlerdir. Durumu fark eden Ali Usta; Hilmi ve Mehmet'i bahçeden çıkmaları uyarırmış fakat Hilmi ve Mehmet, Ali Ustayı önce dövüp sonra bıçakla yaralayarak kaçmıştır. Failler zabıta tarafından kısa sürede yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir.³⁹⁷

11 Eylül 1926 tarihinde Karakaşzade Hasan Efendi idaresindeki otomobil Hendekyanı'na doğru giderken önüne bir manda çıkmıştır. Mandaya çarpmamak için yolun sağına direksiyon kıran Hasan Efendi o esnada oradan geçmekte olan Hacı Emin Kaptan'a çarpmıştır. Kazadan, Hacı Emin Kaptan yaralı olarak kurtulmuştur.³⁹⁸

20 Ekim 1926 tarihinde Bakkal Mahallesi'nde bir düğüne giden Kahveci Ali, düğün devam ederken Yaran Oğlu Selahattin isimli şahısla tartışma yaşamıştır. Kahveci Ali, Selahattin'e önce bıçakla saldırmış ancak netice elde edemeyince düğün evinden temin ettiği bir tabanca ile Selahattin'e iki el ateş etmiştir. Selahattin olaydan yara almadan kurtulmuş, kaçan Kahveci Ali ise yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.³⁹⁹

31 Aralık 1926 tarihinde Bartın Asma Mahallesi'nde bir araç kazası gerçekleşmiştir. Sürücü kursu sahibi Hüseyin Hüsnü Bey ve yanındaki dört arkadaşı araçla Asma Köprü 'den nehre yuvarlanmışlar ve kazadan yaralı olarak

³⁹⁶ *Bartın*, numara:66, 5 Temmuz 1926, 2.

³⁹⁷ *Bartın*, numara:75, 13 Eylül 1926, 2.

³⁹⁸ *Bartın*, numara:75, 13 Eylül 1926, 3.

³⁹⁹ *Bartın*, numara:81, 25 Ekim 1926, 2.

kurtulmuşlardır. Yapılan tahkikatta Hüseyin Hüsnü Bey'in aşırı derece alkollü olduğu ve kazanın bu sebepten gerçekleştiği anlaşılmıştır.⁴⁰⁰

24 Mayıs 1927 tarihinde Burgucuoğlu Hüseyin ile Yeminli Hüseyin arasında kadın meselesi yüzünden kavga çıkmıştır. Burgucuoğlu Hüseyin, Yeminli Hüseyin'i çıkan kavgada kolundan bıçakla yaralamış ve firar etmiştir.⁴⁰¹

1927 yılı Mayıs ayında Bartın'ın Tilkiler köyünde yaralama olayı gerçekleştirmiştir. Aralarında arazi meselesinden husumet bulunan Halil oğlu Hüseyin'i, Satılmış oğlu Aziz değirmende uyurken av tüfeği ile vurmak suretiyle yaralamıştır.⁴⁰²

1927 yılının Haziran ayında Bartın'ın Meclis Mahallesi'nde yedi yaşındaki Tacettin isimli çocuk, Asma Mevkii'nde tahıl yüklü kamyonun altında kalarak ayağından yaralanmıştır. Aracın sahipleri Mehmet Oğlu Hüseyin ve Ahmet Oğlu Ali haklarında kanuni işlem yapılmak üzere gözaltına alınmışlardır.⁴⁰³

13 Haziran 1927 tarihinde Bartın'ın Adamescit Mahallesi'nden Osman Ustaoglu Hacı Mehmet isimli şahıs, Kürt Hacıoğlu Hasan'ı tabanca ile bacağından yaralamıştır. Olayın ardından Hacı Mehmet yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁴⁰⁴

7 Haziran 1927 tarihinde Bartın'da oturan tütün tüccarlarından Bahri Bey gece evine giderken Hüseyin isimli bir şahıs tarafından önu kesilmiş ve bıçakla yaralanmıştır. Zabitanın takibi sonucu yakalan zanlı yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.⁴⁰⁵

1927 yılı Temmuz ayında Bartın'da bir yaralama olayı yaşanmıştır. Bundan bir sene önce Kavalcı Osman Oğlu Hüseyin, kadın meselesinden İsmail Oğlu Kasap Hüsnü'nün şahitliğiyle hapse girmiştir. Hüsnü'ye intikam besleyen Hüseyin; hapisten çıktıktan sonra Çalık'ın kahvesine gelerek kardeşi Ali Rızaya,

⁴⁰⁰ *Bartın*, numara:91, 3 Ocak 1927, 1.

⁴⁰¹ *Bartın*, numara:110, 30 Mayıs 1927, 2.

⁴⁰² *Bartın*, numara:110, 30 Mayıs 1927, 3.

⁴⁰³ *Bartın*, numara:111, 6 Haziran 1927, 1.

⁴⁰⁴ *Bartın*, numara:112, 27 Haziran 1927, 2.

⁴⁰⁵ *Bartın*, numara:112, 27 Haziran 1927, 2.

Hüsni'yü bıçaklatmıştır. Zanlılar kısa sürede yakalanmış ve zabıtaca adliye sevk edilmiştir.⁴⁰⁶

1927 yılı Kasım ayında Bartın Merkez'de Safay Hayat isimli otomobil direksiyon hâkimiyetini kaybedip kaldırma çıkarak Amasralı Tenekeci Hüseyin Ustaya çarpmıştır. Çarpma neticesinde Hüseyin Usta'nın ayağı ezilmiş, otomobil sürücüsü hakkında tahkikat başlatılmıştır.⁴⁰⁷

16 Aralık 1927 tarihinde akşam saatlerinde bir yaralama vakası olmuştur. Bartın Aşağı Çarşı'da bir lokantada kalfalık yapan Ali Rıza isimli gencin yanına gelen Şevki isimli genç şahıs, önce Ali Rıza'ya hakaretler etmeye başlamış sonrasında ise bıçakla yaralayarak firar etmiştir. Firari kısa süre sonra zabıtaca yakalanarak yargılanmak üzere adliye sevk edilmiştir.⁴⁰⁸

30 Aralık 1927 tarihinde, Bartın Belediye Caddesi'nde bir yaralama olayı gerçekleşmiştir. Aralarında önceden husumet olan Kavalcı Oğlu Sadık, Terzi Ömer isimli şahsın yolunu keserek, Terzi Ömer'i bıçakla yaralamıştır. Sadık, polis tarafından yakalanarak adliye teslim edilmiştir.⁴⁰⁹

1928 yılının Mart ayında Bartın Bakkal Mahallesi'nde oturan telgraf çavuşlarından Araçlı Rıza Oğlu Mehmet Efendi evindeyken, aynı mahalleden Dilsiz İsmail oğlu Ahmet ile Sancaktar Mahallesinden Mistaş Mustafa Mehmet Efendi'nin evini basmışlardır. Mehmet Efendi'nin direnmesi ve etraftan yardım istemek için bağırması üzerine dilsiz Ahmet, Mehmet Efendi'yi bıçakla sol kolunun bileğinden yaralamıştır. Zanlılar derhal yakalanmış ve adliye sevk edilmişlerdir.⁴¹⁰

28 Mart 1928 tarihinde evine giden Adamescit Mahallesi'nden Sarı Ahmetoğlu Ahmet'in önünü kesen Sancaktar Mahallesi'nden Gevrek Oğlu Demirci Nuri, Ahmet'i sol kolundan yaralamıştır. Nuri kısa bir süre sonra yakalanarak, tutuklanmak üzere adliye sevk edilmiştir.⁴¹¹

⁴⁰⁶ *Bartın*, numara:117, 1 Ağustos 1927, 2.

⁴⁰⁷ *Bartın*, numara:131, 7 Kasım 1927, 3.

⁴⁰⁸ *Bartın*, numara:137, 19 Aralık 1927, 1.

⁴⁰⁹ *Bartın*, numara:139, 2 Ocak 1928, 2.

⁴¹⁰ *Bartın*, numara:152, 9 Nisan 1928, 4.

⁴¹¹ *Bartın*, numara:152, 9 Nisan 1928, 4.

10 Temmuz 1928 tarihinde Bartın Adamescit Mahallesi'nde bir bekçi bıçaklanmak suretiyle yaralanmıştır. Nuri Oğlu Mustafa isimli şahıs, bir kadının evine girmek üzereyken buna mâni olmak isteyen Bekçi Halil Raşit Efendi'yi dört yerinden bıçaklayarak yaralamıştır. Zanlı, olaydan kısa süre sonra yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁴¹²

1928 yılı Nisan ayında, Asma Mevkii'nde bir yaralama vakası olmuş; bir kuşunla iki kişiden birisi hafif, diğeri ağır surette yaralanmıştır. Olayın esas sebebi şimdilik bilinmemektedir. Asma Mevkii'nde Kıpti Şakir'in evinde; Çöme'nin Şemseddin, Amasralı Rıfat, Köfteci Mehmet, Kasap Abdullah ve Hüseyin ile Horoz Molla oğlu Sabri namlarındaki kişiler rakı içerlerken Kıpti Ahmet isminde birisini çarşıya iki otomobil bulmak üzere göndermiş ise de yalnız Aliş oğlu Ömer'in otomobilini bulabilmiş ve getirmiştir. Ömer yukarı odaya çıktığı zaman - bir kısım ifadelerle nazaran- Şemseddin havaya iki ek silâh atmış fakat her nasılsa üçüncü mermi bir meyil yaparak Rıfat'ın koluna, oradan da Şoför Ömer'in köprücük kemiğinin alt kısmına isabet etmiş, kurşun içerde kalmıştır. Olay hakkında tahkikat devam etmektedir.⁴¹³

1928 yılı Mart ayında Bartın'da yaralama olayı yaşanmıştır. Evine gitmekte olan Adamescit Mahallesi'nden Sarı Ahmetoğlu Ahmet'in önüne Sancaktar Mahallesi'nden Gevreköğlu Demirci Nuri çıkarak bıçakla sol kolundan yaralamıştır. Nuri yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴¹⁴

3 Temmuz 1928 tarihinde Bartın'ın Adamescit Mahallesi'nde Halil Oğlu Mustafa ile Ahmet Oğlu İsmail kadın meselesi yüzünden kavga etmişlerdir. Çıkan kavgada her iki şahıs da birbirini bıçaklamak suretiyle yaralanmış ve hastaneye kaldırılmışlardır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴¹⁵

1928 yılı Mayıs ayında Bartın'ın Hasankadı köyünde tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada bir şahıs bıçakla yaralanmış ve bir şahısta ölmüştür. Olayın failleri yakalanarak adli makamlara teslim edilmişlerdir.⁴¹⁶

⁴¹² *Bartın*, numara:169, 13 Ağustos 1928, 2.

⁴¹³ *Bartın*, numara:152, 9 Nisan 1928, 2.

⁴¹⁴ *Bartın*, numara:152, 9 Nisan 1928, 4.

⁴¹⁵ *Bartın*, numara:164, 9 Temmuz 1928, 2.

⁴¹⁶ BCA, MGM, 127/914/11.

1929 yılı Mayıs ayında Bartın'ın Ecikler köyünde arazi meselesi yüzünden yaralama olayı yaşanmıştır. Çıkan kavgada Kerim oğlu Ahmet, kardeşi Hasan ile Hasan oğlu Mahmut'u tüfeği ile yaralamıştır. Fail olay sonrası yakalanarak adli makamlara teslim edilmiştir.⁴¹⁷

1929 yılı Aralık ayında Bartın mekteplerinden birinde üzücü bir hadise olmuştur. Mektebin başmuallimi ile bir muallim arasında adi bir mesele yüzünden tartışma başlamış; iş en son kavgaya dönmüş. Başmuallim, diğer öğretmenin kafasını yarmıştır. Hadise gece olduğundan Millet Mektebi talebeleri de kavgaya şahit olmuşlardır.⁴¹⁸

1930 yılı Ocak ayında Bartın Uğurlar köyünde bıçakla yaralama olayı yaşanmıştır. İlyas Oğlu Mustafa ile Cemil isimli şahıslar arasında tartışma çıkmış; Cemil, Mustafa'yı üç yerinden bıçaklamak suretiyle yaralamıştır. Cemil yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁴¹⁹

24 Ocak 1930 tarihinde Amasra'da bir cinayet olayı yaşanmıştır. Amasra'nın Ali Obası köyünde bir düğünde tertip edilen güreş müsabakasında kavga çıkmıştır. Kavgada silahlar çekilmiş ve Reis Oğlu Mehmet başından vurularak öldürülmüştür. Katiller yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴²⁰

1930 yılı Şubat ayında Bartın'ın Çeştepe köyünde iki şahıs yaralanmıştır. Şahin ve Mustafa isimli iki şahıs arazi meselesi yüzünden, Nane oğlu İbrahim ve oğlu Rızayı bıçakla yaralamıştır. Failler yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴²¹

12 Mart 1930 tarihinde Çarşamba günü Balcıoğlu Topal Ömer aralarında arazi meselesi yüzünden çıkan kavga neticesinde, Velioğlu Hüseyin'i bıçaklamak suretiyle ağır şekilde yaralamıştır. Ömer yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴²²

12 Mart 1930 tarihinde Doğası köyünde arazi meselesi yüzünden kavga çıkmıştır. Çıkan kavgada Hakkı, Ali, Şakir ve Abdullah isimli şahıslar; Mehmet

⁴¹⁷ BCA, MGM, 127/914/11.

⁴¹⁸ *Vakit*, numara:4277, 6 Aralık 1929, 4.

⁴¹⁹ *Bartın*, numara:227, 6 Ocak 1930, 2.

⁴²⁰ *Bartın*, numara:230, 27 Ocak 1930, 1.

⁴²¹ *Bartın*, numara:232, 10 Şubat 1930, 2.

⁴²² *Bartın*, numara:236, 17 Mart 1930, 2.

Oğlu Veli'yi ağır şekilde yaralamıştır. Failler yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴²³

27 Mart 1930 yılında Amasra'da yaralama olayı yaşanmıştır. Topaloğlu Mustafa ile Mustafa Oğlu Hasan arasında bir sebepten tartışma çıkmış; Hasan, Topaloğlu Mustafa'yı tabanca ile vurmak suretiyle yaralamıştır.⁴²⁴

21 Nisan 1930 tarihinde Feslit köyünden Ömer Oğlu Eyüp; sevdiği kızı kaçırıp tecavüz eden, Mustafa Oğlu Mehmet'i av tüfeği ile vurmak suretiyle yaralamıştır. Eyüp yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁴²⁵

1930 yılı Mayıs ayında Bartın'ın Karakış köyünden Laz Oğlu Mehmet'i yaralayan bir kişi yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴²⁶

19 Haziran 1930 tarihinde Bartın-Amasra yolu üzerinde bir araç kazası olmuştur. Bir düğün münasebetiyle Bartın'dan Amasra'ya giden kamyon yolda şoförün direksiyon hâkimiyetini kaybetmesi sonucu devrilmiştir. Kamyonun kasasında birçok kadın olmasına rağmen sadece iki çocuk başından aldığı küçük yaralarla kazadan kurtulmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴²⁷

22 Mayıs 1931 tarihinde Bartın Aladağ Mahallesi'nde bir kaza olmuştur. 14 yaşındaki Şükrü isimli gence 36 numaralı otomobil çarpmıştır. Gencin kol ve bacaklarında kırıklar olup hastaneye kaldırılmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴²⁸

3 Haziran 1931 tarihinde Bartın Koca Reis köyünde yaralama vakası yaşanmıştır. Molla Salih Oğlu Niyazi aile içinde yaşanan bir tartışmadan ötürü kaynanası Fatma'yı kazma ile vurmak suretiyle başından yaralamıştır. Niyazi yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴²⁹

1932 yılı Eylül ayında Safranbolu-Bartın yolu üzerinde aşırı yağın yağmur neticesinde yoldaki yumuşayan dolgu kısma otobüs batmış ve devrilmiştir. O

⁴²³ *Bartın*, numara:236, 17 Mart 1930, 2.

⁴²⁴ *Bartın*, numara:238, 1 Nisan 1930, 2.

⁴²⁵ *Bartın*, numara:242, 28 Nisan 1930, 2.

⁴²⁶ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:3181, 23 Mayıs 1930, 4.

⁴²⁷ *Bartın*, numara:249, 23 Haziran 1930, 2.

⁴²⁸ *Bartın*, numara:295, 25 Mayıs 1931, 1.

⁴²⁹ *Bartın*, numara:297, 8 Haziran 1931, 2.

sırada otobüsten atlayan Başmuallim Ömer Lütfü Bey, otobüsün altında ezilerek can vermiştir. Otobüsün kadın ve çocuk on beş yolcusu olduğu tespit edilmiştir. Diğer yolcular küçük sıyrık ve çiziklerle yaralı olarak kurutulmuşlardır.⁴³⁰

1932 yılı Ekim ayında Asma 'da yaralama olayı yaşanmıştır. Mahallenin çocukları, başıboş bir ineğin kuyruğuna teneke bağlamışlar ve ayaklarına vuran tenekenin sesinden huylanan hayvan süratle koşarken kuyruğundaki teneke oradan geçmekte olan emekli askerlerden Rıza Bey'in üç-dört yaşlarındaki kızının başına çarpmış ve küçük çocuk kaşının üzerinden yaralanmıştır.⁴³¹

1932 yılı Aralık ayında Orduyeri'nde yaralama olayı yaşanmıştır. Orduyeri Karaçay Değirmen'inde bir içki âlemi kurulmuş ve içilmeye başlanmıştır. Bir süre sonra sarhoş olanlar arasında sebebi bilinmeyen bir meseleden kavga çıkmış ve silahla, Mustafa ile kardeşi Ahmet ve Hüseyin isminde biri yaralanmıştır. Hadiseyi çıkaranlar yakalanarak evrakıyla beraber adliyeye teslim edilmiştir.⁴³²

1933 yılı Eylül ayında Bartın-Safranbolu yolunda bir otomobil kazası olmuş, dört yolcu ağır yaralanmıştır. Kazanın özeti şöyledir: Şoför Nuri'nin kullandığı otobüs; Bartın'dan, dördü kadın olarak on bir yolcu alıp Safranbolu'ya hareket etmiştir. Otobüs; gece saat 21 sularında Safranbolu'ya yakın bir virajdan geçerken tekerleği bir şosenin kenarından kurtulmuş ve otobüs yolun kıyısındaki dik bayırdan aşağı üç defa yuvarlanmış, nihayet bir çam ağacına dayanıp kalmıştır. Bu esnada karoseri parçalanmış, yolcular yaralanmışlardır. Yaralı yolculara civarda yardım etmek imkânı olmadığından, yarasız kurtulan bir yolcu, koşarak Soğuksu mevkiine haber vermiş ve ağır yaralılar Safranbolu'ya götürülmüştür. Safranbolu'ya götürülen Bartınlı Sinemacı Hayri, Bartın İcra Memuru Hilmi Beylerle Safranbolu Ebesi Naciye Hanım'ın ve izinli askerlerden Sabri Efendi'nin yaraları mühim görülmüş; derhal hastaneye kaldırılarak tedavi altına alınmışlardır. Diğer yolcularda ufak yaralar olduğu anlaşılmıştır.⁴³³

⁴³⁰ *Akşam*, numara:5016, 26 Eylül 1932, 6.

⁴³¹ *Akşam*, numara:5031, 11 Ekim 1932, 5.

⁴³² *Akşam*, numara:5100, sayfa:5, 20 Aralık 1932.

⁴³³ *Akşam*, numara:5352, 3 Eylül 1933, 5.

1934 yılı Şubat ayında Kozcağız'da Şaban isimli şahsı kardeşi Halil ve Halil'in oğlu Akif bıçak ve sopa ile yaralamıştır. Yapılan tahkikatta olayın tarla meselesinden çıktığı anlaşılmıştır.⁴³⁴

1934 yılı Şubat ayında Meclis Mahallesi'nden Davut isimli şahıs iki kişinin saldırısına uğrayarak bıçakla yaralanmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde saldırganların Hasan ve Safiyettin isminde şahıslar olduğu ve kavganın kadın meselesi yüzünden çıktığı anlaşılmıştır.⁴³⁵

1934 yılı Ağustos ayında Bartın'ın Torlaklar köyünde yaralanma olayı yaşanmıştır. Sait Oğlu Recep isimli şahıs evinde tüfeğini kurcalarken tüfeğin birden ateş alması sonucu kolundan yaralanmıştır.⁴³⁶

1934 yılı Kasım ayında Kurucaşile'de bir yaralama olayı yaşanmıştır. Aynı köyden Mustafa ile Hüseyin isimli şahıslar tarla meselesi yüzünden kavga etmişler, Hüseyin adlı şahıs, Mustafa adlı şahsı bıçakla yaralamıştır. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴³⁷

1934 yılı Aralık ayında Tuzcular köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Yapılan tahkikatta kadın meselesi yüzünden çıktığı anlaşılan kavgada bir şahıs bıçakla ağır şekilde yaralanmıştır. Yakalanan zanlı adliyeye teslim edilmiştir.⁴³⁸

1934 yılı Aralık ayında Boğaz Mevkii'nde bir kaza yaşanmıştır. Vapurla, Bartın'a gelen Huriye isimli kadın vapurdan inerken dengesini kaybederek vapurla iskele arasına sıkışarak yaralanmıştır.⁴³⁹

1935 yılı Haziran ayında Kurucaşile'de yaralama olayı yaşanmıştır. Aralarında geçmişten gelen husumet bulunan taraflardan Mehmet, Halil, Halim ve İbrahim isimli arkadaşlar; Haşım isimli şahsı bıçaklamak suretiyle yaralamıştır. Zanlılar yakalanarak asliyeye teslim edilmiştir.⁴⁴⁰

⁴³⁴ Bartın, numara:432, 7 Şubat 1934, 2.

⁴³⁵ Bartın, numara:432, 7 Şubat 1934, 2.

⁴³⁶ Bartın, numara:459, 22 Ağustos 1934, 1.

⁴³⁷ Bartın, numara:474, 5 Aralık 1934, 1.

⁴³⁸ Bartın, numara:475, 12 Aralık 1934, 1.

⁴³⁹ Bartın, numara:476, 19 Aralık 1934, 1/4.

⁴⁴⁰ Bartın, numara:497, 5 Haziran 1935, 1.

1935 yılı Haziran ayında Bartın Irmağı'nda bir motor, sandala çarpmıştır. Motor suda ilerlerken, sandalda bulunan sarhoş kişiler motorun önünde çekilmediği gibi sandalı motorun üzerine sürmüştür. Motor sandala çarpmış, sandaldaki kişiler ırmağa düşmüştür. Düşenler, motordakilerin ve yakından gelenlerin yardımıyla kurtarılmıştır.⁴⁴¹

1935 yılı Ağustos ayında Balamba Mahallesi'nde yaralama olayı yaşanmıştır. Salim Oğlu Hüseyin ile Emir oğlu Rüstem arasında bilinmeyen sebepten kavga çıkmıştır. Çıkan kavgada Rüstem isimli şahıs, Hüseyin'i bıçakla yaralamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁴²

1935 yılı Ekim ayında Terke Haliller köyünde yaralanma vakası olmuştur. 5 yaşlarındaki bir erkek çocuğuna öküz saldırmış, boynuzlarıyla çocuğun karnını deşmek suretiyle yaralanmasına sebep olmuştur.⁴⁴³

1936 yılı Mayıs ayında Bartın Hapishanesinde bir arbede olmuş; ağır cezalı otuz mahkûm, oda parası toplama meselesinden kavga etmişlerdir. Kavga edenler Safranbolu ve Filyoslu mahkûmlardır. İçlerinden yedi kişi hafif bıçak yaraları almıştır. Kavga; hapishanenin avlusunda olduğu için jandarmalar nöbet yerinden, kavgacıları ölümle tehdit etmek suretiyle kavgayı hızlıca bastırmışlardır.⁴⁴⁴

1936 yılı Haziran ayında yaralanma olayı yaşanmıştır. Köylüler arasında kadın meselesi yüzünden çıkan kavgada iki kadın ve iki erkek yaralanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁴⁵

1936 yılı Haziran ayında Amasra'nın Kalaycı köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Ahmet Oğlu Mahmut ve anası ile amcaoğulları Nuri arasında Karaağaç yaprağı toplaması üzerine kavga çıkmıştır. Mehmet çıkan kavgada Nuri'yi bıçaklamak suretiyle yaralamıştır. Mehmet ve anası yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁴⁶

⁴⁴¹ *Bartın*, numara:499, 19 Haziran 1935, 2.

⁴⁴² *Bartın*, numara:508, 31 Ağustos 1935, 1.

⁴⁴³ *Bartın*, numara:515, 9 Ekim 1935, 2.

⁴⁴⁴ *Akşam*, numara:6315, 18 Mayıs 1936, 6.

⁴⁴⁵ *Bartın*, numara:546, 4 Haziran 1936, 1.

⁴⁴⁶ *Bartın*, numara:547, 11 Haziran 1936, 1.

1936 yılı Haziran ayında Kozcağız'da yaralama olayı yaşanmıştır. Kız kaçırma meselesi yüzünden çıkan kavgada Kadir isimli şahıs, Nazif isimli gencin kız kardeşini kaçırmak için çıkan arbedede Nazif'i tüfekle vurmak suretiyle yaralamıştır. Kadir yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁴⁷

1936 yılı Temmuz ayında Bartın- Zonguldak arasındaki deniz hattında yaralanma olayı yaşanmıştır. Bartın-Zonguldak arası çalışan iki motor kafa kafaya çarpışmış, yaşanan kaza neticesinde kaptanlardan biri ve bir yolcu yaralanmıştır.⁴⁴⁸

1937 yılı Nisan ayında Amasra'nın Göçgün köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Köyde iki aile arasında tarla meselesi yüzünde kavga çıkmış, olayı yatıştırmaya gelen Muhtar Ahmet ve Köy Korucusu İbrahim taraflardan birinin saldırısına uğramıştır. Ugradıkları saldırı neticesinde yaralanan muhtar ve korucu hastaneye kaldırılmış, olayın failleri yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁴⁴⁹

1937 yılı Haziran ayında Şabankadı köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Aile içinde tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada Mustafa Oğlu Recep, kayınbiraderi Hüseyin Oğlu Ömer tarafından bıçaklanmak suretiyle yaralanmıştır. Zanlı yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁵⁰

1937 yılı Haziran ayında Kurucaşile'nin Dizler köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Ali Madenoğlu adlı bir şahıs ile arkadaşları arasında bilinmeyen bir sebepten kavga çıkmış, Ali Madenoğlu bıçakla yaralanmıştır. Olayla, ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵¹

1937 yılı Ağustos ayında Küçük Saziye köyünde yaralanma olayı yaşanmıştır. Hırsız Ali adlı şahıs, İbrahim isimli şahsı tabanca ile vurmak suretiyle yaralamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵²

1937 yılı Ağustos ayında Bartın-Safranbolu yolu üzerinde yaralanma olayı yaşanmıştır. Hüseyin Ateşlioğlu adında bir şahıs, köyüne giderken yolda gördüğü

⁴⁴⁷ *Bartın*, numara:548, 18 Haziran 1936, 1.

⁴⁴⁸ *Bartın*, numara:554, 30 Temmuz 1936, 2.

⁴⁴⁹ *Bartın*, numara:589, 15 Nisan 1937, 2.

⁴⁵⁰ *Bartın*, numara:600, 1 Temmuz 1937, 2.

⁴⁵¹ *Bartın*, numara:600, 1 Temmuz 1937, 2.

⁴⁵² *Bartın*, numara:608, 26 Ağustos 1937, 1.

parlak bir cismi eline almıştır. Eline aldığı şeyin dinamit olduğunu bilmeyen şahıs merak edip üzerini kazırken, dinamit aniden patlamış ve Hüseyin yaralanmıştır.⁴⁵³

1937 yılı Ağustos ayında Arıt'ın Söğütlü köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Aile meselesi yüzünden çıkan kavga neticesinde; Kösenin Halil adlı şahıs, Köy Bekçisi Ali Teknecioğlu'nu tabanca ile bacağından ve elinden yaralamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵⁴

1937 yılı Ağustos ayında Kemerköprü Mahallesi'nde bir yaralama olayı yaşanmıştır. Düğünde çıkan kavgada Şefik Çakırustaoğlu ile Ziya Burgucuoğlu kavga etmiş; Şefik adlı şahıs, Ziya adlı şahsı bıçakla kolundan yaralamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵⁵

1937 yılı eylül ayında Kırtepe Mahallesi'nde yaralama olayı yaşanmıştır. Tavşan Mustafa lakaplı şahıs karısı Hanife ile tartıştıktan sonra bıçaklamak suretiyle karısını yaralamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵⁶

1937 yılı Eylül ayında Kurucaşile'nin Hacı köyünde yaralanma olayı yaşanmıştır. Ali Öksüzoğlu adlı şahıs karakola başvurarak, gece yolunun kesilerek meçhul şahıslarca saldırıya uğradığını ve bunun neticesinde kendisinin silahla yaralandığını söyleyerek şikâyetçi olmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵⁷

1937 yıl Eylül ayında bir yaralama hadisesi olmuştur. Amasra'nın Göçkün Demirci köyünde Recep adında biri, önemsiz bir meseleden kızgın bulunduğu Ali Kundakçı'nın tarlasındaki mısır saplarını ateşlemiştir. Ali'nin oğlu Mehmet ateşi görüp söndürmeye gelmiş, henüz oradan ayrılmayan Recep çocuğu yakalayınca ateşin içine atmış, yanmaya başladığını görünce kaçmıştır. Köylüler çocuğun imdadına koşmuşlar ve çocuğu vücudunun değişik yerlerinden yanmış bir halde kurtarmışlardır. Recep yakalanmıştır. Tahkikata devam edilmektedir.⁴⁵⁸

1937 yılı Ekim ayında Amasra'nın Ova köyünde yaralama hadisesi olmuştur. Mustafa ve Nuri isimli kişiler, akşamüstü tarladan eve dönerken aynı

⁴⁵³ *Bartın*, numara:608, 26 Ağustos 1937, 1.

⁴⁵⁴ *Bartın*, numara:608, 26 Ağustos 1937, 2.

⁴⁵⁵ *Bartın*, numara:609, 2 Eylül 1937, 2.

⁴⁵⁶ *Bartın*, numara:610, 9 Eylül 1937, 2.

⁴⁵⁷ *Bartın*, numara:611, 16 Eylül 1937, 2.

⁴⁵⁸ *Akşam*, numara:6822, 13 Eylül 1937, 6.

köyden Mustafa ve oğlu Tahir tarafından tüfekle vurulmak suretiyle yaralanmıştır. Saldırganlar yakalanıp adliyeye teslim edilmiş, olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁵⁹

1937 yılı Aralık ayında Bartın'da otomobil kazası yaşanmıştır. Mehmet Emin Mesçioğlu'nun kullandığı otomobil elektrik direğine çarpmıştır. Kazada kaldırımında olan bir şahıs ve şoförün yanındaki Şemsi isimli şahıs yaralanmıştır. Kaza sonrasında şoför kaçmış, yapılan tahkikat neticesinde alkollü olduğu tespit edilmiştir.⁴⁶⁰

1938 yılı Ocak ayında Kışla köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Kışla köyünde Fehmi ve Yusuf adında iki kardeş kavga etmişlerdir. Kendine hâkim olamayan Fehmi; kardeşi Yusuf'u, büyükannesinin kardeşinin karısı Elmas'ı ve köy azasından Rıza'yı bıçaklamak suretiyle yaralamıştır. Fehmi ile Yusuf'un çocuklarının kavga etmesi bu kanlı kavgaya sebep olmuştur. Fehmi yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁶¹

1938 yılı Ocak ayında Kurucaşile'de yaralama olayı yaşanmıştır. Durmuş ve Hamit Duygun isimli iki kardeş arasında bilinmeyen bir sebepten kavga çıkmıştır. Hamit, kardeşi Durmuş'u tabanca ile vurmak suretiyle yaralamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmış, Hamit ise yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁶²

1938 yılı Şubat ayında Kayadibi köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Birbiri arasında kavgaya tutuşan üç köylüden biri bacağından, diğeri ise kolundan vurulmak suretiyle yaralanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁶³

1938 yılı Mart ayında Kemerköprü mahallesinde yaralama olayı yaşanmıştır. Kadın meselesinden çıktığı anlaşılan kavga, Nurettin İstanbulluoğlu ile Hamdi Ormancı adında iki genç arasında olmuştur. Nurettin, Hamdi'yi bıçakla yaralamıştır. Nurettin olay sonrası kaçtığından arama çalışması başlatılmıştır.⁴⁶⁴

⁴⁵⁹ *Bartın*, numara:612, 7 Ekim 1937, 1.

⁴⁶⁰ *Bartın*, numara:622, 16 Aralık 1937, 2.

⁴⁶¹ *Ulus*, numara:5910, 11 Ocak 1938, 6.

⁴⁶² *Bartın*, numara:628, 27 Ocak 1938, 1.

⁴⁶³ *Bartın*, numara:630, 10 Şubat 1938, 1.

⁴⁶⁴ *Bartın*, numara:363, 31 Mart 1938, 1.

1938 yılı Nisan ayında Gecen köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada Şaban Oğlu Süleyman, Ali Oğlu Cemali başına sopa ile vurmak suretiyle yaralamıştır. Cemal'in şikâyetçi olması üzerine olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁶⁵

1938 yılı Nisan ayında Amasra'nın Cumayanı köyünde yaralama hadisesi olmuştur. Tarla meselesi yüzünden çıkan kavgada, Mehmet Tos'u aynı köyden Hasan ve Hatice isimli kişiler, çocuklarını da yanlarına alarak önce dövmüşler, devamında bıçaklamak suretiyle yaralamışlardır. Suçlular yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁶⁶

1938 yılı Mayıs ayında Asma Köprü mevkiinde yaralanma olayı yaşanmıştır. Mustafa Kaplan adındaki kırk yaşlarında olan şahıs bisikletle köprüden geçerken dengesini kaybedip köprünün direğine çarpmıştır. Çarpmanın ardından köprüden aşağı uçan Mustafa, olaydan yaralı olarak kurtulmuştur.⁴⁶⁷

1938 yılı Haziran ayında Yeğenli köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Değirmende silahını temizleyen Ömer Kerim isimli şahıs, o sırada karşısında bulunan Ali Kaman'ı silahının birden ateş almasıyla vurmuştur. Yaralanan Ali hastaneye kaldırılmış, Ömer adliyeye sevk edilmiştir.⁴⁶⁸

1938 yılı Haziran ayında Siremirçavuş köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Hizmetçilik yapan Halil isimli şahıs; av tüfeğini temizlerken tüfeğin kazara ateş alması sonucu ev sahibinin Şaziye isimli kızını, vurmak suretiyle yaralamıştır. Yaralanan kız hastaneye kaldırılmış, olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁶⁹

1938 yılı Haziran ayında Çakraz köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Recep Döner ile Hasan Özdal isimli şahıslar arasında kumar meselesinden kavga çıkmıştır. Kavga esnasında Hasan tabancası ile Recep'i vurmak suretiyle yaralamıştır.⁴⁷⁰

⁴⁶⁵ *Bartın*, numara:638, 14 Nisan 1938, 1.

⁴⁶⁶ *Bartın*, numara:641, 5 Mayıs 1938, 2.

⁴⁶⁷ *Bartın*, numara:645, 2 Haziran 1938, 1.

⁴⁶⁸ *Bartın*, numara:646, 9 Haziran 1938, 2.

⁴⁶⁹ *Bartın*, numara:646, 9 Haziran 1938, 2.

⁴⁷⁰ *Bartın*, numara:648, 23 Haziran 1938, 2.

1938 yılı Temmuz ayında Bartın'da yaralama olayı yaşanmıştır. Rıfki Okur'un kullandığı otomobil, karşıdan karşıya geçmek isteyen sekiz yaşındaki Ayten isimli kıza çarpmıştır. Yaralanan kız hastaneye kaldırılmış, şoför ise yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁷¹

1938 yılı Temmuz ayında Saziye Dere köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Hüseyin ve İbrahim isimli iki köylü arasında, kadın meselesinden kavga çıkmıştır. Hüseyin, çıkan kavgada İbrahim'i tabanca ile dizinden vurarak yaralamıştır. Hüseyin yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁷²

1938 yılı Eylül ayında Gürgenpınarı köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Halit Aktan isimli şahıs, Hüseyin Kuzak ve Faik Özdemir tarafından bıçakla yaralanmıştır. Şahısların aşırı alkollü olduğu, kavganın kıskançlık ve aşırılık gibi sebeplerden çıktığı belirtilmiştir. Hüseyin ve Faik isimli şahıslar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁷³

1938 yılı Ekim ayında Amasra'nın Balat köyünde yaralama olayı yaşanmıştır. Şaban Özkaya ve İsmail Alpınar isimli iki köylü, mısır paylaşıırken kavga etmiştir. Çıkan kavgada İsmail, Şaban'ı bıçaklamak suretiyle yaralamıştır. İsmail yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁷⁴

Jandarma ve polis sayısının azlığı her olayda karşımıza çıkmaktadır. Güvenlik güçleri olayların faillerinin yakalanmasında etkin rol oynasa da suça yönelik önleyici bir güç olmaktan uzak olmuştur.

4.4. Yangın ve Kundaklama

Yangın olayları ile ilgili şunlar söylenebilir; genellikle yangınların ortaya çıkışı ihmal, dikkatsizlik ve kundaklama kaynaklıdır. Özellikle şehir merkezinde evler bitişik olduğundan, bir yangın çıktığında tahrip gücü yüksek, söndürülmesi çok zor olmuştur. Devrin teknik ekipmanları ile genellikle yangının büyümesi önlenmeye çalışılmış, can ve mal kaybını en aza indirmek hedeflenmiştir. Yangın olayları şu şekilde sıralanabilir:

⁴⁷¹ *Bartın*, numara:653, 28 Temmuz 1938, 1.

⁴⁷² *Bartın*, numara:653, 28 Temmuz 1938, 1.

⁴⁷³ *Bartın*, numara:662, 29 Eylül 1938, 2.

⁴⁷⁴ *Bartın*, numara:666, 27 Ekim 1938, 2.

21 Mayıs 1925 tarihinde Amasra'nın Zindan Mahallesi'nden Hacı Mustafa'nın evi, bir kadına âşık olduğu anlaşılan oğlu Mehmet tarafından yakılmıştır. Yangında hiçbir şey kurtarılamamış ve ev tamamen yanmıştır.⁴⁷⁵

1926 yılı Mayıs ayında Bartın Yalı Mevkii'nde bir fırında yangın çıkmıştır. Yangın tulumbasının suyu kısa sürede bitmiş ve yangını söndürmeye yetmemiştir. Yangın neticesinde fırın komple yanmış, can kaybı yaşanmamıştır. Aynı tarihte Kurucaşile'nin Meydan köyünde İsmail Oğlu Ali kendilerine ait tarlayı genişletmek için ormanı yakmışlardır. Çıkan yangında iki yüz hektarlık ormanlık alan yanmıştır. Yangın güçlkle kontrol altına alınmış, köylülerin yardımıyla söndürülmüştür.⁴⁷⁶

1926 yılı Ekim ayında Antepzade Mehmet Efendi'ye ait kereste yüklü Gürgenpınarı'ndaki bir motorda yangın çıkmış ve içindeki yüklerle beraber komple yanmıştır. Gemide can kaybı olmamakla beraber yangının sigara izmaritinden kaynaklandığı düşünüldüğü belirtilmektedir.⁴⁷⁷

25 Ekim 1926 tarihinde Mandakurt köyünde sebebi bilinmeyen bir sebeple yangın çıkmış, bir ev ve ambar tamamen yanmıştır. Ev halkı yangın esnasında tarlada olduğundan can kaybı olmamış, su olmadığından yangın söndürülememiş ve hiçbir eşya kurtarılamamıştır.⁴⁷⁸

10 Ağustos 1927 tarihinde aniden bozan hava neticesinde Bartın'da yıldırım düşmesi sonucu bir ev yanarak tahrip olmuştur.⁴⁷⁹

1927 yılının Eylül ayında Akça Hatipler Köyünde Etçi Oğlu Halil isimdeki şahsın odun yüklü öküz arabası yanmıştır. Arabasına odun yükleyen Halil, dönüş yolunda dinlenmek için mola verdiği esnada içtiği sigarayı söndürmeden arabanın yanına atıp dinlenmek için yol kenarına uzanıp uyuyakalmıştır. O sırada sigaradan tutuşan otlardan arabaya da kıvılcım sıçramış, odun yüklü araç komple yanmıştır.⁴⁸⁰

⁴⁷⁵ *Bartın*, numara:38, 1 Haziran 1925, 2.

⁴⁷⁶ *Bartın*, numara:60, 17 Mayıs 1926, 1.

⁴⁷⁷ *Bartın*, numara:78, 4 Ekim 1926, 2.

⁴⁷⁸ *Bartın*, numara:82, 1 Kasım 1926, 2.

⁴⁷⁹ *Bartın*, numara:119, 15 Ağustos 1927, 1.

⁴⁸⁰ *Bartın*, numara:122, 5 Eylül 1927, 1.

9 Eylül 1927 tarihinde İstanbul'un Ayazma semtinde Bartınlı tüccarlarımızın kereste ve yumurta depolarının olduğu alanda büyük bir yangın çıkmıştır. Yangında tüccarlarımıza ait 120 kereste, 20 nalbur, 6 eşya mağazası, 5 kereste fabrikası, 3 ev ve bir apartman yanmıştır. Yangında oluşan tahmini maddi hasar, iki milyon civarı olup herhangi bir can kaybı yaşanmamıştır.⁴⁸¹

20 Eylül 1927 tarihinde Bartın'ın Kurucaşile nahiyesi Kavaklı köyünde Reis Oğlu İbrahim adlı şahıs, tarlasındaki kulübesinde yanmış olarak bulunmuştur. Olayın İbrahim'in gece yaktığı ateşten ya da bir kundaklamadan kaynaklanabileceği ihtimali üzerinde durulmaktadır. Jandarma olayla ilgili tahkikat başlatmıştır. Jandarma yaptığı tahkikatta; İbrahim'in on sekiz yaşındaki evlatlığı ile arkadaşı Mehmet'in önce kulübesini yaktığını, İbrahim'in ölmediğini fark edince tüfekle vurduklarını ortaya çıkarmış ve zanlıları yakalayıp adliyeye sevk etmiştir.⁴⁸²

12 Aralık 1927 tarihinde Dervişzade Rasih Beylerin manifatura ve tuhafiyе mağazası yanmıştır. Yangın, duvarda asılı olan radyum lambasının yere düşüp kırılması ile içindeki kızgın gazdan etrafın aniden alev alması sebebiyle çıkmıştır. Yangında iki mağaza içindeki eşyalarla beraber tamamen yanmış, Rasih Bey ise yanmaktan son anda polis ve bekçilerin yardımıyla kurtulmuştur.⁴⁸³

1928 yılının Nisan ayında Bartın'ın Mektep Mahallesi'nde yaşayan Çakmakçı Mehmet Usta adlı şahsın evinin bacası tutuşmuş, çıkan yangın mahallelinin de yardımıyla kısa sürede söndürülmüştür.⁴⁸⁴

20 Nisan 1928 tarihinde Bartın'ın Amasra nahiyesinin Tarlaağzı civarında yangın çıkmıştır. Yangına Cemile isimindeki kadın sebep olmuştur. Cemile tarladaki anızları yaktıktan sonra ateş tam olarak sönmeden tarladan ayrılmıştır. Rüzgârın etkisiyle alevler çoğalmış ve ormana sıçrayarak 95 hektarlık alan yanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁸⁵

⁴⁸¹ *Bartın*, numara:123, 12 Eylül 1927, 1.

⁴⁸² *Bartın*, numara:125, 26 Eylül 1927, 1; *Bartın*, numara:126, 3 Ekim 1927, 3.

⁴⁸³ *Bartın*, numara:137, 19 Aralık 1927, 1.

⁴⁸⁴ *Bartın*, numara:152, 9 Nisan 1928, 4.

⁴⁸⁵ *Bartın*, numara:154, 23 Nisan 1928, 1.

15 Ekim 1928 günü Bartın'ın Çeştepe köyünde yangın çıkmıştır. İbrahim Ağa Oğlu Mustafa'nın çiftliği ve iki samanlığı bilinmeyen bir sebeple yanmıştır. Yangında can kaybı olmamıştır.⁴⁸⁶

1930 yılı Şubat ayında iki yangın olayı yaşanmıştır. İstiklal Okulu civarında Emvali Metrukeden bir muhacire verilen ahşap bir binada yangın çıkmış ve ev yarısına kadar yanmış halde söndürülmüştür. Yangında can kaybı olmamıştır. Asma 'da ise ahşap bir evin bacası alev almış ve mahallelinin yardımıyla itfaiye gelinceye kadar söndürülmüştür.⁴⁸⁷

1930 yılı Mart ayında Yirmibeş Zade Hasan Efendi'ye ait evde yangın çıkmış, itfaiyenin müdahalesi ile yangın büyümeden söndürülmüştür.⁴⁸⁸

27 Ekim 1930 tarihinde Amasra Liman Dairesinde yangın çıkmıştır. Yangına vasıta yokluğu nedeniyle müdahale edilememiş; daire, içindeki evraklarla beraber tamamen yanmıştır. Yapılan tahkikatta yangının söndürülmeyen bir sigara izmaritinden kaynaklandığı belirtilmiştir.⁴⁸⁹

21 Mayıs 1931 tarihinde Bartın Karaköy Mahallesi'nde kundaklama olayı yaşanmıştır. Kadıbaşıoğlu'nun damadı Mehmet, Kadıbaşı Oğlu Mehmet Efendi'nin samanlığını yakmıştır. Damat Mehmet yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁴⁹⁰

1931 yılının Kasım ayında Bartın'ın Kurucaşile nahiyesinin Kavaklı köyünde yaşayan Kara Hüseyinoğlu Murat'ın bir yaşındaki oğlunun içinde bulunduğu baraka bilinmeyen bir sebeple tutuşmuş ve çıkan yangında çocuk yanarak ölmüştür.⁴⁹¹

1934 yılı Ocak ayında Bartın Aşağı Çarşı'da yangın çıkmıştır. Çıkan yangında iki küçük dükkân yanmıştır. Yangın itfaiye tarafından diğer bina ve dükkânlara sıçramadan söndürülmüştür.⁴⁹²

⁴⁸⁶ *Bartın*, numara:181, 19 Ekim 1928, 3.

⁴⁸⁷ *Bartın*, numara:233, 17 Şubat 1930, 1.

⁴⁸⁸ *Bartın*, numara:235, 10 Mart 1930, 1.

⁴⁸⁹ *Bartın*, numara:269, 3 Kasım 1930, 2.

⁴⁹⁰ *Bartın*, numara:297, 8 Haziran 1931, 2.

⁴⁹¹ *Akşam*, numara:4698, 8 Kasım 1931, 2.

⁴⁹² *Bartın*, numara:430, 24 Ocak 1934, 1.

1934 yılı Nisan ayında Bartın'da iki ayrı noktada yangın çıkmıştır. İlk yangın Hacıbekir Mahallesi'nde çıkmış, bir ev tamamen yanarak kül olmuştur. İkinci yangın Balamba köyünde çıkmış, bir yumurta dükkânı yanmıştır. Her iki yangında can kaybı olmayıp yangınlarla alakalı tahkikat başlatılmıştır.⁴⁹³

1934 yılı Mayıs ayında Aşağı Çarşı'da yangın çıkmıştır. Mehmet Efendinin dükkânı ve yan tarafındaki iki dükkânın muhtelif yerleri yanmış, yangın daha büyümeden söndürülmüştür.⁴⁹⁴

1934 yılı Temmuz ayı içerisinde Kumluca'da bir hafta arayla iki yangın çıkmıştır. İlk önce bir han yanmış, sonrasında ise Antepzadelere ait kereste fabrikasında yangın çıkmıştır. Kundaklanma ihtimaline karşılık olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁹⁵

1934 yılı Temmuz ayında Kurucaşile'de yangın olayı yaşanmıştır. Çelebioğlu Mehmet Bey'e ait büyük ahşap ev, bilinmeyen bir sebepten yanmıştır. Evin 300 yıllık bir tarihi olduğu ve geçmişte bir derebeyinin evi olduğu bildirilmiştir.⁴⁹⁶

1934 yılı Eylül ayında Bartın'ın Torlaklar köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Hasan Ali isimli köylüye ait olan samanlık, meçhul bir şahıs tarafından kundaklanmıştır. Yangın yakındaki iki samanlığa daha sıçrayarak yakmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁹⁷

1935 yılı Haziran ayında Bartın'da orman yangını çıkmıştır. Çobanların gece yanık bıraktığı ateşten çıktığı tahmin edilen yangın, çok fazla büyümeden ve herhangi bir can kaybına yol açmadan orman muhafaza memurları ve köylülerce söndürülmüştür.⁴⁹⁸

1935 yılı Ağustos ayında Kemerköprü civarında yangın olayı yaşanmıştır. Hacıkuru'nun Ahmet namındaki şahsın iki evi ile bir bakkal ve yumurta dükkânı

⁴⁹³ *Bartın*, numara:441, 18 Nisan 1934, 1.

⁴⁹⁴ *Bartın*, numara:447, 30 Mayıs 1934, 1.

⁴⁹⁵ *Bartın*, numara:454, 18 Temmuz 1934, 1.

⁴⁹⁶ *Bartın*, numara:456, 1 ağustos 1934, 1.

⁴⁹⁷ *Bartın*, numara:462, 12 Eylül 1934, 1.

⁴⁹⁸ *Bartın*, numara:498, 12 Haziran 1935, 1.

sabaha karşı bilinmeyen bir sebepten çıkan yangından ötürü yanmıştır. Yangında can kaybı olmamıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁴⁹⁹

1936 yılı Şubat ayında Sütluçe köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Dayıoğlu Mehmet isimli şahsın ahırını bilinmeyen bir sebeple yanmış, beş hayvanı telef olmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁵⁰⁰

1937 yılı Nisan ayında Kurucaşile'nin Gömü köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Sebebi bilinmeyen yangında, Mehmet Oğlu Murat isimli şahsın evi tamamen yanmıştır. Olayda, herhangi bir can kaybı olmamıştır.⁵⁰¹

1937 yılının Mayıs ayında Amasra'nın Zindan Mahallesi'nde yangın olayı yaşanmıştır. Bilinmeyen sebepten Fatma isimli bir kadının evinde yangın çıkmıştır. Çıkan yangında ateş yan binaya da sıçramış, iki ev tamamen yanmıştır. Yangında can kaybı olmamış, olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁵⁰²

1937 yılı Temmuz ayında Kurucaşile'de yangın olayı yaşanmıştır. Bilinmeyen bir sebepten çıkan yangında, Faika Teknecioğlu'nun evi tamamen yanmış olup olayda herhangi bir can kaybı yaşanmamıştır.⁵⁰³

1937 yılının Temmuz ayında Bartın'ın Kırtepe Semti'nde gündüz vakti çıkan yangında yedi ev yanmıştır. Semtin dar, sıkışık ve evlerin ahşap olması ve şiddetli poyraz yangının tesirini artırmıştır. Can kaybının olmadığı yangın iki saatte söndürülmüştür.⁵⁰⁴

1937 yılının Eylül ayında Bartın'ın Amasra nahiyesinin Göçgün Demirci köyünde Recep adlı bir şahıs, aralarında husumet olan Ali Kundakçı'nın tarlasındaki mısır saplarını yakmıştır. O sırada ateşi görüp söndürmeye gelen Ali'nin oğlu Mehmet'i gören Recep, Mehmet'i ateşin içine atmıştır. Durumu fark eden köylüler yardıma gelerek Mehmet'i yanmaktan kurtarmışlardır. Recep ise çok geçmeden yakalanmıştır.⁵⁰⁵

⁴⁹⁹ *Devrim*, numara:14, 31 Ağustos 1935, 2.

⁵⁰⁰ *Bartın*, numara:532, 20 Şubat 1936, 2.

⁵⁰¹ *Bartın*, numara:588, 8 Nisan 1937, 1.

⁵⁰² *Bartın*, numara:592, 6 Mayıs 1937, 2.

⁵⁰³ *Bartın*, numara:601, 8 Temmuz 1937, 2.

⁵⁰⁴ *Akşam*, numara:6739, 22 Temmuz 1937, 2.

⁵⁰⁵ *Akşam*, numara:6822, 13 Eylül 1937, 6.

1937 yılı Aralık ayında Kurucaşile’de yangın olayı yaşanmıştır. Nuri ve Mehmet Kayık tarafından iki ev kundaklanmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmış, suçlular adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁰⁶

1938 yılı Mart ayında Arıönü köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Yusuf isimli bir köylünün samanlığı kasten yakılmıştır. Olayı; Yusuf’un anne ve babası tertiplemiş, Ayşe isimli küçük bir kıza samanlık yaktırılmıştır. Aile içi geçimsizlikten yapıldığı düşünülen olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁵⁰⁷

1938 yılı Temmuz ayında Aladağ Mahallesi’nde yangın olayı yaşanmıştır. Cemal Mokur isimli şahıs, aralarında tarla meselesinden husumet bulunan Havva isimli kadının iki yüz demet buğdayını yakmıştır. Cemal yakalanmak suretiyle adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁰⁸

1938 yılı Temmuz ayında Geriş köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Hüseyin isimli bir şahıs köylüsü olan İsmail isimli şahsın samanlığını kasten yakmıştır. Hüseyin yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁵⁰⁹

1938 yılı Eylül ayında Bedil köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Ocaktan çıktığı düşünülen yangında, Hasan Çetinkaya’nın evi ve samanlığı yanmıştır. Yangında herhangi bir can kaybı yaşanmamıştır.⁵¹⁰

1938 yılı Eylül ayında Torlaklar köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Aralarında husumet bulunan köylülerden Yusuf Durmuş, Zekeriya Bayrak’ın iki yüz elli demetlik buğdayını kasten yakmıştır. Hasan yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁵¹¹

1938 yılı Ekim ayında Ahmetler köyünde yangın olayı yaşanmıştır. Mehmet Gökkaya’nın, içinde dört ton samanı bulunan samanlığı yakılmıştır. Yapılan incelemede, yakanın Mehmet’in kardeşinin oğlu olduğu anlaşılmıştır. Yakalanan şahıs adliyeye teslim edilmiştir.⁵¹²

⁵⁰⁶ Bartın, numara:624, 30 Aralık 1937, 4.

⁵⁰⁷ Bartın, numara:633, 10 Mart 1938, 1.

⁵⁰⁸ Bartın, numara:653, 28 Temmuz 1938, 1 .

⁵⁰⁹ Bartın, numara:653, 28 Temmuz 1938, 1.

⁵¹⁰ Bartın, numara:659, 8 Eylül 1938, 2.

⁵¹¹ Bartın, numara:659, 8 Eylül 1938, 2.

⁵¹² Bartın, numara:666, 20 Ekim 1938, 2.

1938 yılı Kasım ayında Okulak Mahallesi'nde yangın olayı yaşanmıştır. Gazi Oğlu Ahmet isimli vatandaşın evinde yangın çıkmış, evin bir kısmı yanmıştır. Yapılan incelemede yangının gece ocakta bırakılan ateşten çıktığı değerlendirilmiştir.⁵¹³

Bartın ve çevresinde görülen yangınlar sebebiyle pek çok ev, dükkân, samanlık, ahır, bahçe, tarla yanmıştır. Yangınlar neticesinde birçok insan evsiz kalmış, büyük can ve mal kayıpları yaşanmıştır. Özellikle köylüler ve aileler arası husumetin neticesinde birçok samanlık, ev, tarla ve koruluk kundaklanmıştır. Ayrıca insanların kendilerine ekim yapmak ve bahçe açmak için ağaçlık alanları bilerek yaktığı da görülmüştür. Çıkan orman yangınları günlerce devam etmiş söndürülene kadar binlerce hektarlık alan kül olmuştur.

4.5. Firar

Cumhuriyet Dönemi'ndeki firar suçları, büyük çoğunlukla hapishaneden firar şeklinde gerçekleşmiştir. Cezaevi şartlarının sağlıksız, içerideki mahkûm sayısının haddinden fazla ve hapishane güvenliğinin yetersiz olması gibi etkenler firara sebep olarak gösterilebilir. Firar olaylarını şu şekilde sıralayabiliriz:

1924 yılının Nisan ayında Bartın Hapishanesinden on bir kişi, koğuştaki demirleri kopararak firar etmişlerdir. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁵¹⁴

1924 yılının Ağustos ayında hayvan hırsızlığından altı ay hapis cezası alan Kıpti Gülşekoğlu Sadık ve Abaza Durmuş, gönderildiği Sivas'taki hapishaneden firar etmiş ve Yatanlı Köyünde Bartın Jandarma Takım Kumandanı Cemal Bey tarafından yakalanarak adliyeye sevk edilmişlerdir.⁵¹⁵

1924 yılının Eylül ayında hayvan hırsızlığından tutuklanıp Sivas Hapishanesi'ne gönderilen ve oradan firar eden Tırtı Hasan, firar ettikten kısa bir süre sonra zabıtaca yakalanmıştır. Yakalanan Tırtı Hasan, yeniden hapishaneye gönderilmiştir.⁵¹⁶

⁵¹³ *Bartın*, numara:668, 17 Kasım 1938, 2.

⁵¹⁴ *Zonguldak*, numara:39, 1 Mayıs 1924, 2.

⁵¹⁵ *Bartın*, numara:1, 6 Eylül 1924, 4.

⁵¹⁶ *Bartın*, numara:13, 29 Kasım 1934, 3.

1926 yılı Temmuz ayının 17'sinde Bartın Hapishanesinde cinayetten on beş sene hükümlü iken firar eden Safranbolulu Muharrem isimli şahıs, 1 Ağustos 1926 tarihinde köyündeki evinde jandarma tarafından yakalanmıştır.⁵¹⁷

3 Şubat 1927 tarihinde Bartın Sancaktar Mahallesi'nde Cemil isimli sabıkalı; polislerce yapılan aramada, polislerle karşı gelmiş ve silah çekerek kaçmıştır. Ertesi gün yakalanan Cemil, polislerden yanında rakı olduğu için kaçtığını beyan etmiş ve yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.⁵¹⁸

17 Temmuz 1928 tarihinde Bartın Hapishanesinde firar olayı gerçekleşmiştir. Hırsızlık ve gasp suçlarından yedişer buçuk yıl hapis cezası alan Düzceli Şirin ve Cafer isimli şahıslarla, bir davadan tutuklu yargılaması devam eden Hüseyin isimli şahıs hapishanenin tavanını delmek suretiyle firar etmiştir. Firarileri yakalamak için bir müfreze görevlendirilmiştir. Firar eden şahıslar bir hafta sonra Aladağ Mahallesi'nde çıkan çatışmada ölü olarak ele geçirilmişlerdir.⁵¹⁹

1931 yılı Nisan ayında hırsız bir firari, Zonguldak'ta yakalanarak Bartın'a teslim edilmiştir. Daha evvel Bartın'ın Şahne köyü ve Amasra nahiyyelerinde hırsızlık yapıp firari olan Tahir oğlu Mustafa, Zonguldak'ta yakalanmış ve yargılanmak üzere Bartın'a teslim edilmiştir.⁵²⁰

1931 yılının Aralık ayında Ulus cinayeti zanlılarından Feslit köyünden Hasan, hapishaneden firar etmiştir. Zanlının firar etmesinin ardından Ahmet Çavuş emrinde bir jandarma müfrezesi zanlıyı yakalamak için aramaya çıkmıştır. Jandarma müfrezesi firari zanlıyı iki kere pusuya düşürmüş ama yakalayamamıştır.⁵²¹

1934 yılının Haziran ayında Bartın Hapishanesinde firar olayı yaşanmıştır. Cinayetten hükümlü bir şahıs, karısının kötü yola düştüğü haberi üzerine firar etmiştir. Firar eden şahıs, kayınbiraderi Arif tarafından köyde bacağından

⁵¹⁷ *Bartın*, numara:71, 16 Ağustos 1926, 3.

⁵¹⁸ *Bartın*, numara:96, 7 Şubat 1927, 2.

⁵¹⁹ *Bartın*, numara:170, 20 Ağustos 1928, 1; *Bartın*, numara:171, 27 Ağustos 1928, 3.

⁵²⁰ *Bartın*, numara:289, 6 Nisan 1931, 1.

⁵²¹ *Akşam*, numara:4752, 1 Ocak 1932, 4.

vurulmuş ve yakalanmıştır. Yapılan takibat neticesinde Arif de yakalanarak adliyeyle teslim edilmiştir.⁵²²

1935 yılı Nisan ayında firar olayı yaşanmıştır. Bartın Hapishanesinden firar eden İsmail isimli mahkûm, kaçışından üç ay sonra İzmir’de yakalanarak tutuklanmıştır.⁵²³

Firar olaylarına bakıldığında, hapishane firarlarını genelde hırsızlık ve eşkıyalık suçlarını işleyenlerin gerçekleştirdiği görülmektedir. Cumhuriyet Dönemi’nde basına ve emniyet raporlarına yansıyan askeri bir firar hadisesi olmamıştır. Milli Mücadele Dönemi’nde firarların büyük çoğunluğunu asker firarları oluştururken, Cumhuriyet Dönemi’nde askeri firar olayına rastlanılmaması önemli istatistik olmuştur. Hapishaneden firar edenlerin yeniden suç işlemeye devam ettiği ve çoğunun yakalandığı gözlemlenmiştir.

4.6. Hırsızlık ve Dolandırıcılık

Hırsızlık olayları, toplumdaki huzur ve güveni bozan, devletin vatandaş nezdindeki itibarını zedeleyen önemli bir unsurdur. Hırsızlık suçu, aynı zamanda bir toplumun refah seviyesi ve eğitimi ile doğrudan alakalıdır. Cumhuriyet Dönemi’nde hırsızlık suçları genelde mal, değerli eşya, para ve gıda edinmek maksadıyla işlenmiştir. Özellikle Bartın özelinde hayvan hırsızlığı dikkati çekmektedir. O dönem hayvanlar, hem ulaşım, hem tarımsal üretim ve hem de taşımanın ana omurgasını oluşturmaktaydı. Bartın Jandarma Komutanlığı, bu farkındalıkla özellikle hayvan hırsızlığını büyük oranda bitirme noktasına getirmiştir. Hırsızlık olaylarını şu şekilde sıralayabiliriz:

19 Ağustos 1924 tarihinde Bartınlı Sadık ve Bayramoğulları’ndan Reşit Kanlı Boğaz Mevkii’nde Kozlu’dan köyüne dönen Halil Oğlu Mustafa’nın önünü keserek, para ve kıymetli eşyalarını çalmışlardır. Olay sonrası hırsızlar, jandarma takip müfrezesi tarafından yakalanarak adliyeyle teslim edilmişlerdir.⁵²⁴

27 Eylül 1924 tarihinde on yaşlarında bir kız, Mollazade Hüseyin Efendi’nin evine girerken yakalanmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde daha

⁵²² *Bartın*, numara:450, 20 Haziran 1934, 1.

⁵²³ *Bartın*, numara:503, 17 Temmuz 1935, 2.

⁵²⁴ *Zonguldak*, numara:55, 1 Eylül 1924, 4.

evvelden de küçük kızın yedi evden birçok eşya ve para çaldığı ortaya çıkarılmıştır. Kıza hırsızlığı annesinin yaptırdığı, çalınan eşyaların annesi Şeker Fatma isimli kadının evinde çıkmasından ve küçük kızın itiraflarından anlaşılmıştır. Kızın annesi hakkında da kanuni takibat başlatılmıştır.⁵²⁵

1924 yılının Kasım ayında hayvan hırsızlığından yakalanan Ulugeçit Kadı köyünden Musa Kalfa Oğlu Ahmet Ağa ve Oğlu Ziyanın cezası belli olmuştur. Mahkeme Ahmet Ağa'nın beraatına, oğlu Ziya'nın ise altı ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve Kütahya ilindeki bir hapisaneye sürgün edilmesine karar vermiştir.⁵²⁶

1924 yılı içerisinde yapılan bazı hırsızlıkların yöntem ve zamanlaması zabitanın dikkatini çekmiş ve bu durum üzerine tahkikat başlatmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde, on kişilik işsizlerden oluşan bir grubun bu işleri yaptığı meydana çıkarılmış ve hırsızlar yakalanmıştır. Elllerinde değişik zamanlarda yaptıkları hırsızlıklardan elde ettikleri değerli eşya ve paralar ele geçirilmiş, zanlılar yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.⁵²⁷

28 Mart 1925 tarihinde Bartın'ın Kayadibi köyünden Hakkı Oğlu İsmail'in hanesini Deli Emin ve üç arkadaşı basmıştır. Hırsızlar evdekileri darp etmişler, evde bulunan 105 lirayı ve değerli eşyaları çalarak kaçmışlardır. Hırsızlar, Jandarma Kumandanı Cemal Bey komutasındaki askerler tarafından 9 Nisan Perşembe günü yakalanarak adliyeye teslim edilmişlerdir.⁵²⁸

1925 yılı Nisan ayında, Bartın Rufai Tekkesinde muhafaza edilen, Rum Kilisesi'nden kalma kıymetli tablo ve bir takım değerli eşyalar çalınmıştır. Hırsızlar İstanbul'da çaldıkları tarihi eserleri satmaya çalışırken polis tarafından yakalanmışlardır. Hırsızlar yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmişlerdir.⁵²⁹

1925 yılı Ağustos ayında Bartın'ın Karaköy Mahallesi'nden Yumurtacı Hakkı Efendi'nin; dükkânından su almak için ayrıldığı sırada, dükkânının önünde oturan ve köylüsü olan Ayvaz Oğlu Hüseyin tarafından 60 lirası çalınmıştır.

⁵²⁵ *Bartın*, numara:5, 4 Ekim 1924, 4.

⁵²⁶ *Bartın*, numara:13, 29 Kasım 1924, 3.

⁵²⁷ *Bartın*, numara:15, 13 Aralık 1924, 2.

⁵²⁸ *Bartın*, numara:32, 13 Nisan 1925, 2.

⁵²⁹ *Bartın*, numara:33, 20 Nisan 1925, 2.

Hakkı Efendi, durumu Köy İhtiyar Heyetine ihbar etmiş, Hüseyin ise parayı çalmadığını iddia etmiştir. Şahıslar birbirinden şikâyetçi olmuşlardır.⁵³⁰

1926 yılı Şubat ayında Bartın'ın Gölbucağı Mahallesi'nde Mehmet isimli şahıs, 120 ve 121 numaralı Emval-i Metruke hanelerinin kapılarını çalmıştır. Yakalanan şahıs yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.⁵³¹

1926 yılı Şubat ayında Bartın'ın Sancaktar Mahallesi'nden Pala Osman Oğlu Osman'ın, Muallim zade Tahsin Efendiye verdiği elli lira para sahte çıkmıştır. Tahsin Efendi'nin şikâyeti üzerine tahkikat başlatılmıştır.⁵³²

1926 yılının Mart ayında neticelenen mahkeme kararında Zonguldak tüccarlarından Kemal Bey ve ortağı Çaça Ahmet isimli kişilerin atlarını, bir yıl evvel çalan Abaza Musa ve Rıfat isimli şahıslar birer yıl hapse mahkûm edilmişlerdir. Yakalanan atlar ise kararın ardından yed-i eminden alınarak sahiplerine teslim edilmiştir.⁵³³

8 Mayıs 1926 tarihinde Bartın Mağazası'nın kasası soyulmuştur. İncezadelere ait mağaza, görgü tanıklarının ifadelerine göre sekiz on kişilik kalabalık bir grup tarafından soyulmuştur. Zabıta olay hakkında tahkikat başlatmış ve hırsızların aranmasına başlanmıştır. Çalınan kasa bir hafta sonra Kırtepe Mahallesi'nde boş bir alanda bulunmuştur. Yapılan incelemede hırsızların kasayı açamayınca bıraktıkları anlaşılmıştır. Zabıtaca yapılan tahkikatta olayla irtibatlı biri kadın on sekiz kişi adliyeye sevk edilmiştir. Savcılık yakalananlardan sekizi hakkında tutuklamak üzere dava açmış ise de çıkarıldıkları mahkemede delil yetersizliğinden tutuksuz yargılanmalarına karar verilerek tüm şüpheliler serbest bırakılmıştır.⁵³⁴

15 Mayıs 1926 tarihinde Bartın'ın Orduyeri Mahallesi'nde Uncu Hasan Ağa'nın dört yaşındaki kızı Hatice, cadde üzerindeyken Erzurumlu Kara Bey kızı Zekiye tarafından kaçırılmıştır. Hırsız kadın Zonguldak yolu üzerinde Gözpınarım köyünde yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir. Yapılan tahkikatta aynı kadının

⁵³⁰ *Bartın*, numara:47, 10 Ağustos 1925, 2.

⁵³¹ *Bartın*, numara:51, 1 Mart 1926, 3.

⁵³² *Bartın*, numara:51, 1 Mart 1926, 3.

⁵³³ *Bartın*, numara:53, 15 Mart 1926, 2.

⁵³⁴ *Bartın*, numara:59, 10 Mayıs 1926, 3; *Bartın*, numara:61, 17 Mayıs 1926, 2.

sekiz ay önce de Zonguldak'ta, bir kadının iki yaşındaki kızını kaçırdığı ve yakalandıktan kısa bir süre sonra salıverildiği anlaşılmıştır.⁵³⁵

1926 yılı Ekim ayında Kocanazlı İsmail adında birisi, Çakmakçı Hacı Mehmet'in dükkânına hemşerisini sormak bahanesiyle girmiştir. Dükkânda olduğu esnada gözüne kestirdiği bir tabancayı çalmış ve kaçmıştır. Zabıtaca yapılan tahkikat neticesinde yakalanmıştır. Suçunu inkâr eden şahıs adliyeye teslim edilmiştir.⁵³⁶

1926 yılında Amasra Vergi Memuru Zihni Bey hakkında şikâyet olmuş ve tahkikat başlatılarak görevden açığa alınmıştır. Ekim ayı içinde tahkikatı neticelenen Zihni Bey suçsuz bulunmuş ve göreve iade edilmiştir.⁵³⁷

1926 yılı Ekim ayında Bartın'a kendilerini Malul gazi yakını olarak tanıtan iki kişi gelmiştir. Şahıslar yakında çıkacak Ticaret Salnamesini bahane ederek vatandaşlardan epey para toplayıp gitmişlerdir. Şahısların dolandırıcı olduğu sonradan anlaşılmıştır. Zabıta dolandırıcılar hakkında tahkikat başlatmıştır.⁵³⁸

1926 yılı Kasım ayında Hükümet Caddesi'nde hırsızlık vakası olmuştur. Bakkallık yapan Rizeli Muharrem Efendi acil bir iş için dükkânın kapısını çekip çıkmış ve geldiğinde çekmecedeki paraların çalındığını fark etmiştir. Çıkarken dükkânın önünde oturan kişiden şüphelenen Muharrem Efendi, biraz dolandıktan sonra kasapta alışveriş yaparken şahsı yakalamış ve üstünü arayarak paralarını almıştır. Hırsız ise polis çağırarak teslim etmiş ve hırsızdan şikâyetçi olmuştur.⁵³⁹

3 Şubat 1926 tarihinde Sancaktar Mahallesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Bakkal Zadelere ait fırına arka taraftan giren hırsız; on beş boş çuval, otuz adet simit, bir çuval mısır ve 400 kuruş değerinde ekmek çalmıştır. Olay hakkında tahkikat başlatılmıştır.⁵⁴⁰

19 Şubat 1927 tarihinde Bakkal Mahallesi'nden Tavşangözoğlu Mustafa, Ziya ve Dilsiz Ali adlı hırsızlar Kubat Ali isimli şahsın evine hırsızlık yapmak

⁵³⁵ *Bartın*, numara:60, 17 Mayıs 1926, 2.

⁵³⁶ *Bartın*, numara:81, 25 Ekim 1926, 2.

⁵³⁷ *Bartın*, numara:81, 25 Ekim 1926, 2.

⁵³⁸ *Bartın*, numara:85, 22 Kasım 1926, 1.

⁵³⁹ *Bartın*, numara:86, 29 Kasım 1926, 3.

⁵⁴⁰ *Bartın*, numara:96, 7 Şubat 1927, 2.

için girmişlerdir. Hırsızlar evde oldukları esnada Kubat Ali gelmiştir. Korkan hırsızlar bir şey çalamadan kaçmışlar ve ertesi gün zabıtaca yakalanarak adliyeye sevk edilmişlerdir.⁵⁴¹

7 Mayıs 1927 tarihinde Hükümet Caddesi'nde çıplak gezen birisi görülmüş ve ihbar edilerek zabıtaca gözaltına alınmıştır. Yapılan tahkikatta şahsın Bakkal Mahallesi'nden Ahmet Oğlu Oğlu Ahmet olup akli dengesinin yerinde olduğu ve sarhoş olmadığı anlaşılmıştır. Şahıs, bu eylemi arkadaşıyla üç liralık iddiaya girdikleri için yaptığını söylemiştir.⁵⁴²

1927 yılının Haziran ayında Bartın'ın Siremirçavuş köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Furunlu köyünden Ahmet Kızı Hatice, Çavuşoğlu Ahmet Ağa'nın evinden 200 kuruş para ile altın ve birçok değerli eşyayı çalmıştır. Olaydan kısa bir süre sonra jandarma tarafından yakalanan Hatice yargılanmak üzere adliyeye sevk edilmiştir.⁵⁴³

29 Eylül 1927 tarihinde Ulus nahiyesinde soygun olayı yaşanmıştır. Bartın pazarında yumurtalarını satıp akşam vakti evine dönmekte olan Uzun Kadioğlu Hüseyin adlı şahsın yolda önünü kesen Daday ve Çerkeşli beş kişi, Hüseyin'in üzerindeki 39 lirası ile elindeki ekmek ve tütünlerini çalmıştır. Aynı şahısların Bartın'dan Ulus ve Safranbolu tarafına giden beş altı yolcuyu daha önlerini keserek soydukları ve haklarında tahkikat başlatıldığı jandarmadan bildirilmiştir.⁵⁴⁴

3 Aralık 1927 tarihinde Adamescit Mahallesi'nde iki hırsız bir evin önüne dizilmiş keresteleri çalmaya kalkışmışlardır. Durumu fark eden ev sahibi, hava iki el ateş açmış ve hırsızları korkutarak kaçırmıştır.⁵⁴⁵

1927 yılının Kasım ve Aralık aylarında Bartın'ın önemli ihracat ürünlerinden olan balmumu, İstanbul'da tüccarlarımıza büyük oranda geri iade edilmiştir. Bartın'da henüz tespit edilemeyen bir grup sahtekâr, balmumuna başka

⁵⁴¹ *Bartın*, numara:98, 21 Şubat 1927, 2.

⁵⁴² *Bartın*, numara:107, 9 Mayıs 1927, 3.

⁵⁴³ *Bartın*, numara:111, 6 Haziran 1927, 1.

⁵⁴⁴ *Bartın*, numara:127, 10 Ekim 1927, 1.

⁵⁴⁵ *Bartın*, numara:135, 5 Aralık 1927, 1.

ucuz bir madde karıştırmak suretiyle kalitesini bozmuşlardır. Durumun fark edilmesiyle polis ve ticaret odası vasıtasıyla tahkikat başlatılmıştır.⁵⁴⁶

1927 yılının Aralık ayında Bartın'da hırsızlık olayı yaşanmıştır. Yangın çıkan bir mağazaya polis kimliğini kullanarak giren polis memuru Şevki Bey'in yapılan tahkikatta, mağazadan yüz on altı adet muhtelif ebatlarda altını çaldığı tespit edilmiştir. Tutuklu yargılanan Şevki Bey ayrıca meslekten atılmıştır.⁵⁴⁷

10 Temmuz 1928 tarihinde Bartın Aşağı Çarşı'da hırsızlık olayı yaşanmıştır. Şekerci İzzet Usta'nın dükkânı soyulmuş; hırsızlar 600 lira para, 200 gümüş mecdiye ve 63 paket sigara çalmışlardır. Zabıta yaptığı tahkikat neticesinde hırsızlığı Acem İsmail ile evlatlığının yaptığını tespit etmiştir. Hırsızlar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁴⁸

27 Eylül 1928 tarihinde Bartın'ın Gürgenpınarı köyünde bir yaralama olayı gerçekleşmiştir. Hanım isminde bir kadının evine giren hırsız, kadını tehdit ederek para ve altınlarını istemiştir. Korkup bağırان kadını boğazından bıçaklamak suretiyle yaralayan Uzun Oğlu Hüseyin, firar etmiştir. Hüseyin olaydan kısa süre sonra yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁵⁴⁹

1930 yılının Mayıs ayında, Bartın kazası köylerinden dokuz yolcuyu soyan iki kişi, yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁵⁰

1931 yılı Nisan ayında Ziraat Bankası şubesinde dolandırıcılık olayı yaşanmıştır. Banka veznedarı Yaşar Efendi bankaya emanet edilen altınları sahteleriyle değiştirmek suretiyle toplamda 2200 liralık zimmetine para geçirmiştir. Veznedar açığa alınmış, Ankara'dan müfettiş gelerek tahkikata başlamıştır. Yapılan yargılama neticesinde Yaşar Efendi; 13 sene 4 ay hapis cezasına, 2354 lira para cezası ile aynı miktarda tazminata mahkûm edilmiştir.⁵⁵¹

1931 yılının Aralık ayında, Bartın'da Molla Hüseyin Oğlu Mehmet Sıtkı Efendi evine giderken Yunus isimli sabıkalı bir hırsız önünü kesmiş ve

⁵⁴⁶ *Bartın*, numara:140, 9 Ocak 1928, 1.

⁵⁴⁷ *Bartın*, numara:147, 27 Şubat 1928, 1.

⁵⁴⁸ *Bartın*, numara:165, 16 Temmuz 1928, 1.

⁵⁴⁹ *Bartın*, numara:176, 1 Kasım 1928, 1.

⁵⁵⁰ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:3181, 23 Mayıs 1930, 4.

⁵⁵¹ *Bartın*, numara:21, 20 Nisan 1931, 1; *Bartın*, numara:314, 5 Ekim 1931, 2.

kendisinden 10 lira haraç istemiştir. Mehmet Sıtkı Efendi hırsıza parayı vereceğini lakin üstünde para olmadığını söyleyerek hırsızı aydınlık bir caddeye çekmiş ve burada bağırarak yardım istemeye başlamıştır. Sesleri duyan jandarma hemen olay yerine gelerek hırsızı yakalamış ve adliyeye sevk etmiştir.⁵⁵²

1934 yılı Mayıs ayında İstanbul'dan Bartın'a gelen iki yolcu üzerinde kaçak çakmaktaşı ve çakmak yakalanmıştır. Bartın İskeleyi'nde yapılan arama neticesinde durum ortaya çıkarılmış, Cemal ve Kasım isimli şahıslar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁵³

1934 yılı Temmuz ayında Adamescit Mahallesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Menteş Oğlu Ahmet ile Kalfa Oğlu Ahmet isimli şahısların mandaları çalınmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde Hüseyin, Hüsnü ve Ahmet isimli şahısların mandaları derisi için çaldıkları anlaşılmış; suçlular yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁵⁴

1934 yılı Eylül ayında Bartın'ın Ömertepesi Mevkii'nde yol parası borcundan dolayı hakkında yakalama kararı olan bir şahıs jandarmanın dikkati sonucu yakalanmıştır. Şahıs bir ara firar etmeye yeltenmiş, akrabaları ile jandarma arasında arbede çıkmışsa da götürülerek adliyeye sevk edilmiştir.⁵⁵⁵

1935 yılı Mayıs ayı içerisinde Bartın'ın muhtelif yerlerinde birkaç hırsızlık vakası yaşanmıştır. İlk olarak Kozcağız'da vatandaşın atlarını çalan Hasan ve Kamil isimli şahıslar çaldıkları atları köylülerin fark etmesi üzerine yakalanmışlardır. Atlar sahiplerine teslim edilirken, şahıslar adliyeye sevk edilmiştir. İkinci olay Orduyeri Mahallesi'nde başkasının hayvanını kesip derisini satmaya giden Halil isimli şahıs, zabitanın şahsın şüpheli hareketini fark etmesi üzerine satmaya götürdüğü deri ile beraber yakalanmıştır. Yakalanan şahıs adliyeye sevk edilmiştir.⁵⁵⁶

1935 yılı Haziran ayında, Bartın'da hırsızlık olayı yaşanmıştır. Dört kadın terzi dükkânına girip bir anlık boşluktan faydalanarak kumaş çalmışlardır. Yapılan

⁵⁵² *Akşam*, numara:4744, 24 Aralık 1931, 3.

⁵⁵³ *Bartın*, numara:443, 16 Mayıs 1934, 1.

⁵⁵⁴ *Bartın*, numara:454, 18 Temmuz 1934, 2.

⁵⁵⁵ *Bartın*, numara:463, 19 Eylül 1934, 1.

⁵⁵⁶ *Bartın*, numara:497, 5 Haziran 1935, 1.

tahkikatta kadınların Adapazarı'ndan geldikleri, hırsızlık yapmak için pazar pazar gezdikleri anlaşılmıştır. Hırsızların yakalanılmasına çalışılmaktadır.⁵⁵⁷

1935 yılı Kasım ayında Cineyi köyünde hırsızlık vakası yaşanmıştır. İbrahim Oğlu Mustafa'ya ait iki öküz derisi için çalınmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde üç hırsızın derisi için öküzleri kestiği anlaşılmıştır. Şahıslar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁵⁸

1935 yılı Aralık ayında Kutlubey Demirciler köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Nuri isimli şahsın ucuz fiyata sattığı hayvanın çalıntı olabileceğinden şüphelenen zabıta memuru, yaptığı tahkikat neticesinde hayvanın Nuri tarafından çalındığını ortaya çıkarmıştır. Şahıs yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁵⁵⁹

1936 yılı Şubat ayında Ömer Tepesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Yapılan tahkikatta, Yumurtacı Kemal'in yumurtalarını çalanın Hacı Ali adında biri olduğu anlaşılmıştır. Hırsızın, evinde yapılan aramada çıkan malzemelerden daha önce yapılmış üç hırsızlık suçunu gerçekleştirdiği ortaya çıkarılmıştır. Hacı Ali, yakalandıktan sonra bu suçları Ömer ve Kamil isimli arkadaşlarıyla beraber işlediğini itiraf etmiştir. Yakalanan şahıslar adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁶⁰

1936 yılı Nisan ayında Bartın'da hırsızlık olayı yaşanmıştır. Hasan Oğlu Nuri isimli şahıs bir köylünün ineği çalmış; köylülerin durumu fark edip hırsızı kovalamaya başlaması üzerine Nuri, dereye atlayarak kaçmayı denemişse de yüzme bilmediğinden boğularak ölmüştür.⁵⁶¹

1936 yılı Nisan ayında Bartın'da hırsızlık olayı yaşanmıştır. Dört hırsız; bir süre önce vefat eden Fırıncı Koca Mehmet isimli şahsın mezarını açmış, cesetteki altın dişleri sökmek suretiyle çalmışlardır. Hırsızlar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁶²

⁵⁵⁷ *Bartın*, numara:499, 19 Haziran 1935, 1.

⁵⁵⁸ *Bartın*, numara:518, 9 Kasım 1935, 1.

⁵⁵⁹ *Bartın*, numara:522, 5 Aralık 1935, 1.

⁵⁶⁰ *Bartın*, numara:531, 13 Şubat 1936, 1.

⁵⁶¹ *Bartın*, numara:538, 9 Nisan 1936, 1.

⁵⁶² *Bartın*, numara:538, 9 Nisan 1936, 1.

1937 yılı Ocak ayında Gölbucağı Mahallesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Giresunlu olduğu tespit edilen Selim isimli genç, bir evde hırsızlık yaparken yakalanmıştır. Yakalanan hırsız yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁶³

1937 yılı Ocak ayında Bartın'da dolandırıcılık olayı yaşanmıştır. Rize'den Bartın'a gelen Muhittin ve İsmail adlı iki kişi, elindeki sahte antika eşyaları bakkal işleten Sami Saygı isimli kişiye 500 liraya satmışlardır. Aldığı antikaların sahte olduğunu satmak isterken anlayan Sami Saygı; şahıslardan şikâyetçi olmuş, olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁵⁶⁴

1937 yılı Mart ayında Bartın'da hırsızlık olayı yaşanmıştır. Eyüp Çıtakoğlu ve Mehmet Boyacıoğlu isimli iki şahıs bir kaç yerde hırsızlık yaptıktan sonra ellerindeki malları satarken yakalanmışlardır. Hırsızlar yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁶⁵

1937 yılı Mayında Ömertepesi Mevkii'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. İnşaatı devam eden Ziraat Okulu binasındaki demirleri çalan İbrahim Oğlu Ahmet isimli şahıs yakalanmış ve yapılan yargılama sonucu üç ay hapse mahkûm edilmiştir.⁵⁶⁶

1937 yılı Mayıs ayında Hükümet Caddesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Nihat isimli bir şahıs, kahvecilik yapan Mustafa isimli şahsın kahvesine girerek 16 lira parasını çalmıştır. Yakalanan hırsız adliyeye teslim edilmiştir. Yapılan yargılama sonunda beş ay hapse mahkûm edilmiştir.⁵⁶⁷

1937 yılı Mayıs ayında Okulak Mahallesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Ali Gedik isimli şahsın evine Hasan Nalçalı isimli iri girerek muhtelif eşyalar çalmıştır. Yapılan tahkikatta çalınan mallar bulunmuşsa da hırsız firar etmiştir.⁵⁶⁸

1937 yılı Mayıs ayında Arıt köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Köylülerin meraya saldıkları mandaları kaçırıp satmaya kalkan Mehmet, İsmail ve Mustafa isimli şahıslar köylüler tarafından yakalanıp karakola teslim edilmiştir. Ayrıca

⁵⁶³ *Bartın*, numara:578, 21 Ocak 1937, 2.

⁵⁶⁴ *Bartın*, numara:579, 28 Ocak 1937, 2.

⁵⁶⁵ *Bartın*, numara:584, 11 Mart 1937, 1.

⁵⁶⁶ *Bartın*, numara:584, 11 Mart 1937, 2.

⁵⁶⁷ *Bartın*, numara:594, 20 Mayıs 1937, 1.

⁵⁶⁸ *Bartın*, numara:595, 27 Mayıs 1937, 2.

hırsızların üzerinden yedi tane sahte hayvan tezkeresi çıkmıştır. Karakolda suçlarını itiraf eden hırsızlar, adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁶⁹

1937 yılı Ağustos ayında Bartın'da dolandırıcılık olayı yaşanmıştır. Kendisine yol çavuşu süsü veren Cemil isimli şahıs, Kadir Karamazakoğlu adlı şahıstan bir at kiralamış ve atı teslim etmeyerek kaçmıştır. Yapılan tahkikatta at Cemil'le beraber Bolu'da yakalanmıştır.⁵⁷⁰

1937 yılı Ağustos ayında Sütlüce köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Hüsnü Hızarcıoğlu adlı şahıs Eyüp isimli bir köylünün mandasını satmak üzere kesmiştir.⁵⁷¹

1937 yılı Aralık ayında Bartın'da hırsızlık hadisesi yaşanmıştır. Köylerde hayvan çalan üç şahıs yakalanmış, yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir. Hırsızlardan biri altı ay hapis cezası alarak Kastamonu'ya sürülmüştür.⁵⁷²

1938 yılı Şubat ayında Hendekyanı Mahallesi'nde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Marangoz Ferzan isimli şahsın dükkânına giren hırsızlar; iki tilki derisini, iki rende bıçağı ve para kumbarasını çalmışlardır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁵⁷³

1938 yılı Nisan ayında Bartın Ziraat Bankası şubesi, yeni paraları tanıtmak ve teşhir etmek için numune paralardan binanın camlarına asmıştır. Bu paraları gerçek sanan iki hırsız; gece gelerek demir parmaklıkla çevrili vitrinin parmaklıklarını bükmüşler, camı da kırarak buradaki numune paraları çalmışlardır. Olay zabıtaya bildirilmiş ve gerekli tahkikat başlatılmıştır.⁵⁷⁴

1938 yılı Mayıs ayında Kutlubey Yazıcılar ve çevre köylerinde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Hasan Porsuk, Kör Hüseyin ve kardeşi Ahmet isimli şahıslar, birçok evde hırsızlık yapmışlardır. Köylülerin şikâyeti üzerine yakalanarak adliyeye teslim edilmişlerdir.⁵⁷⁵

⁵⁶⁹ Bartın, numara:596, 3 Haziran 1937, 4.

⁵⁷⁰ Bartın, numara:606, 12 Ağustos 1937, 1.

⁵⁷¹ Bartın, numara:606, 12 Ağustos 1937, 1.

⁵⁷² Bartın, numara:621, 9 Aralık 1937, 1.

⁵⁷³ Bartın, numara:630, 10 Şubat 1938, 1.

⁵⁷⁴ Ulus, numara:6016, 1 Mayıs 1938, 6.

⁵⁷⁵ Bartın, numara:644, 26 Mayıs 1938, 2.

1938 yılı Temmuz ayında Kutlubey Demirciler köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Mustafa Sakaoğlu isimli şahıs, Zühre isimli bir kadının evine girerek bir takım değerli eşyalarını çalmıştır. Hırsız ev sahibinin olayı fark edip bağırmasıyla köylüler tarafından yakalanarak karakola teslim edilmiştir.⁵⁷⁶

1938 yılı Temmuz ayında Turfa Hatipler köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Muhtelif köylerde hayvan hırsızlığı yapan Raşit ve Satılmış adındaki iki hırsız, köylülerin yardımıyla yakalanmıştır. Hırsızlar adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁷⁷

1938 yılı Eylül ayında Aralma Kıran köyünde hırsızlık olayı yaşanmıştır. Köyün muhtarının evi soyulmuştur. Yapılan tahkikat neticesinde hırsızların Ali Osman, eniştesi Ahmet ve kardeşi Cemal isimli şahıslar olduğu tespit edilmiştir. Hırsızların yapılan sorgusunda, daha önce yapılan birçok hırsızlık olayını da gerçekleştirdikleri kendilerince itiraf edilmiştir. Hırsızlar adliyeye teslim edilmiştir.⁵⁷⁸

1938 yılı Kasım ayında Bartın Merkez’de hırsızlık olayı yaşanmıştır. Ali Çakır isimli bakkalın dükkânına hırsız girmiş, yüz elli bin lira para ve değerli birçok eşyayı çalmıştır. Olayla ilgili tahkikat başlatılmış, dükkânda hamallık yapan üç şahıs sorgulanmak üzere gözaltına alınmıştır.⁵⁷⁹

4.7. Deniz Kazaları

Bartın, nehir üzerinden şehrin içine taşımacılığın yapıldığı, Amasra limanı ve sahilleriyle Karadeniz’in önemli bir uğrak noktasıdır. Bartın’da, Cumhuriyet sonrasında uzun yıllar deniz üzerinden yolcu ve yük taşımacılığı yapılmış, balıkçılık da önemli bir ekonomik faaliyet alanı olmuştur. Karadeniz’in aniden değişen havası ve iklimi, kıyı ve iç kesimlerin ise ani bol yağış alması, zaman zaman denizde kazaların yaşanmasına sebep olmuştur. Aşırı yağmurlar neticesinde Bartın Irmağı taşmış, can ve mal kayıplarına sebep olmuştur. Deniz kazalarını şu şekilde sıralayabiliriz:

⁵⁷⁶ *Bartın*, numara:654, 4 Ağustos 1938, 1.

⁵⁷⁷ *Bartın*, numara:654, 4 Ağustos 1938, 1/4.

⁵⁷⁸ *Bartın*, numara:662, 29 Eylül 1938, 2.

⁵⁷⁹ *Bartın*, numara:667, 10 Kasım 1938, 2.

Bartın'da 1925 yılı Haziran ayında yağın şiddetli yağmurlar Bartın Irmağını beş metre yükseltmiştir. Taşın ırmak yakınındaki evleri su basmış, bazı kayık ve sandallar alabora olmuş ve taşkın büyük maddi hasara neden olmuştur. Taşkın sonrası herhangi bir can kaybı olmamıştır.⁵⁸⁰

1926 yılının Eylül ayında Bartın Limanı'na mensup Antepzadelere ait kereste yüklü gemi, henüz bilinmeyen bir sebeple Akçaşehir dolaylarında batmıştır. Gemi mürettebatı sağ olarak kurtulmuş, gemi Arslan Vapuru'yla Zonguldak limanına çekilmiştir.⁵⁸¹

1930 yılının Şubat ayında Elempen isimli bir İngiliz vapuru Amasra açıklarında deniz haritasında görülmeyen bir kayaya çarpmış ve pervanesi kırılmıştır. Konuyla alakalı geminin kumandanı Deniz Ticaret Müdürlüğüne bilgi vermiştir. Deniz Ticaret Müdürlüğünün yaptığı araştırmada ise İngiliz vapurunun 15 mil açıkta, Karadeniz'in en derin (yaklaşık 2000 m) yerlerinden birinde olduğu ve deniz haritalarında ise böyle bir yerde kaya parçasının olmasının imkânsız olduğu İngiliz kumandana bildirilmiştir. Ayrıca Deniz Ticaret Müdürlüğü, olayın gerçek sebebinin araştırılması için Amasra Liman Başkanlığına emir vermiştir.⁵⁸²

1930 yılı Mart ayında yarım saat süren şiddetli bir fırtına olmuştur. Bir ev yıkılmış, birçok ağaç devrilmiştir. Köylerde ne kadar hasar olduğu tespit edilememiştir.⁵⁸³

1931 yılının Haziran ayında Zonguldak'tan, Bartın'a yapılacak okul binasının yerini belirlemek için Bartın Kaymakamı, eğitim ve muhasebe müdürleri, il encümen üyeleri ve mektupçudan oluşan heyet deniz üzerinden Bartın'a hareket etmişlerdir. Heyeti taşıyan motor gece vakti aniden fırtınaya yakalanmış ve on iki saat deniz üzerinde kalmıştır. Ölüm tehlikesi atlatan heyet üyeleri fırtınanın dinmesinin ardından Bartın'a ulaşmışlardır.⁵⁸⁴

⁵⁸⁰ *Zonguldak*, numara:83, 11 Haziran 1925, 4.

⁵⁸¹ *Bartın*, numara:74, 6 Eylül 1926, 2.

⁵⁸² *Akşam*, numara:4067, 6 Şubat 1930, 1.

⁵⁸³ *Vakit*, numara:4376, 15 Mart 1930, 2.

⁵⁸⁴ *Vakit*, numara:4823, 15 Haziran 1931, 6.

1931 yılı Temmuz ayında, bir ara iki gün aralıksız yağan yağmurlar büyük hasara neden olmuştur. Bartın Irmağı taşmış, tarım ürünleri zayı olmuş ve ırmağın taşıdığı alüvyonlar nedeniyle Bartın Boğazı kapanma noktasına gelmiştir.⁵⁸⁵

1931 yılının Ocak ayında Zonguldak ve Bartın sahillerinde uzun yıllardır görülmemiş büyüklükte bir fırtına olmuştur. Fırtına sonunda birçok motor, kayık ve tekne alabora olmuş ve büyük çapta maddi hasar oluşmuştur. Ayrıca fırtınada, Bartın'da Hacı Emin Efendi'nin kereste yüklü motoru alabora olmuş ve mürettebatından haber alınamamıştır.⁵⁸⁶

27 Haziran 1931 tarihinde Bartın ve civarında bir haftayı bulan aşırı yağmurlar felakete yol açmıştır. Bartın boğazı kapanma noktasına gelmiş, nehirler taşmıştır. Tarlalarda ürünler hasar görmüş, birçok hayvan bu yağmurlarda sele kapılarak telef olmuştur. Amasra-Bartın yolunda göçükler oluşmuş, Amasra'da birçok evi su basmıştır. Küçük Liman'da bulunan gazhane binası yıkılmıştır. 18 su değirmenini seller yıkmış, kömür ocağında göçükler olmuş, mahsur kalan on bir işçi iki saat sonra kurtarılmıştır.⁵⁸⁷

1933 yılı Temmuz ayında Bartın'da aşırı yağın yağışlar neticesinde Bartın-Safranbolu yolunun 6. kilometresinde büyük bir göçük meydana gelmiş ve sel suları yol üzerinde büyük bir tahribata yol açmıştır. Yağan yağmur ayrıca Amasra ve köylerinde 300 dönümlük mısır mahsulünü tahrif etmiştir.⁵⁸⁸

22 Eylül 1933 tarihinde, iki gündür aralıklı yağan yağmurla devam eden fırtına Bartın sahillerinde iki adet kazaya sebep olmuştur:

İlk olarak Cide Limanı'na mensup Dolmabahçe isimli motor, Cide'den Çatalağzı'na maden direği götürürken fırtınaya yakalanmış, yükünü denize boşaltarak batmaktan son anda kurtulmuş ve Bartın Boğazı'na sığınmıştır.

İkinci kaza ise Çatalağzı'ndan Amasra'ya dönmekte olan Ali Reis adlı kişiye ait Amasra ismindeki üç tonluk yelkenli sandalın başına gelmiştir. Sandal parçalanınca içinde bulunan Ali Reis, Ömer ve Kadir isimli mürettebat denize

⁵⁸⁵ *Vakit*, numara:4849, 11 Temmuz 1931, 7.

⁵⁸⁶ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:3425, 24 Ocak 1931, 1.

⁵⁸⁷ *Bartın*, numara:301, 6 Temmuz 1931, 1/3.

⁵⁸⁸ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:4303, 13 Temmuz 1933, 3.

düşmüşlerdir. Ali Reis ve Ömer isimli tayfa yüzerek kurtulmuşlar fakat Kadir isimli genç boğularak hayatını kaybetmiş ve cesedi bulunamamıştır.⁵⁸⁹

1934 yılının Ekim ayında Bartın sahillerinde Karayel sebebiyle aşırı fırtına çıkmış, limanda bulunan Bartın Motoru'nun halatı fırtınanın etkisiyle iki gemiciye çarpmıştır. Çarpmanın etkisiyle gemicinin biri ölmüş, diğeri ise yaralanmış ve hastanede tedavi altına alınmıştır.⁵⁹⁰

1935 yılının Şubat ayında Bartın sahillerinde şiddetli fırtına ve tipinin etkisiyle Antalya ve Gül Cemal Vapurları uzun süre limana yanaşamayarak alabora olma tehlikesi yaşamıştır. Fırtınanın hafiflediği bir anda Amasra Limanı'na yanaşmışlardır.⁵⁹¹

1935 yılının Mayıs ayında Zonguldak'tan Bartın'a, hareket etmek üzere yola çıkan mısır yüklü Kemal Vapuru Amasra dolaylarında arızalanmıştır. Arızalanan Vapur; Bartın Boğaz'ı açıklarına kadar sürüklenmiş, batmamak için yükünün bir kısmını denize atmıştır. Sandalla sahile yardım istemek için yola çıkan vapurdaki Rizeli Raşit isimli bir görevli sandalının alabora olması sonucu boğularak ölmüştür.⁵⁹²

1935 yılının Ekim ayında Vapurculuk Şirketi'nin Bartın isimli vapuru, Karadeniz'e açılmak üzere yola çıkmışsa da aşırı fırtına ve büyük dalgalar nedeniyle geri dönüp limana sığınmış ve fırtınanın dinmesini beklemek zorunda kalmıştır.⁵⁹³

1936 yılının Şubat ayında Şükrü Kaptan isimli şahsın sahibi olduğu Bartın Limanı'na ait gaz ve benzin yüklü Yılmaz Motoru, yoğun fırtına nedeniyle kayalıklara çarparak yüküyle beraber batmıştır.⁵⁹⁴

Bartın'ın ticari ulaşım ağının önemli bir kısmını oluşturan deniz ulaşımı, fırtına ve dalgalar sebebiyle ciddi oranda can ve mal kayıplarına yol açmıştır.

⁵⁸⁹ *Vakit*, numara:5646, 26 Eylül 1933, 6.

⁵⁹⁰ *Hâkimiyet-i Milliye*, numara:4758, 21 Ekim 1934, 3.

⁵⁹¹ *Akşam*, numara:5863, 13 Şubat 1935, 2.

⁵⁹² *Akşam*, numara:5956, 20 Mayıs 1935, 5.

⁵⁹³ *Akşam*, numara:6124, 4 Ekim 1935, 1.

⁵⁹⁴ *Akşam*, numara:6226, 16 Şubat 1936, 4.

Bartın'dan ihraç edilen yumurta, kereste gibi önemli ürünler; maliyet ve kolaylık bakımından deniz üzerinden yapılmaktaydı.

4.8. Boğulma

Bartın; sahil ve plajlarıyla, nehir ve dereleriyle yazın insanların serinlemesi için önemli bir fırsat sunar. Özellikle iç ve kırsal kesimde yaşayan insanlar yazın hem hayvanlarını sulamak ve serinletmek için nehir ve ırmaklara götürürler. Aynı zamanda insanlar kendileri de serinlemek, yıkanmak için bu nehir ve dereleri kullanırlardı. Ancak deniz ve derelere girenlerin bir kısmı yüzmeye bilmediğinden ve akıntıya kapıldıklarından boğulmuşlardır. Boğulma olayları şu şekilde örneklenebilir:

1924 yılı nisan ayında Bartın'ın Bakkal Mahallesi'nden Yörükoğulları'ndan yedi yaşındaki Celal ve sekiz yaşındaki ağabeyi Muzaffer, Sancaktar Mahallesi'nde ırmakta olta ile balık tutarken Celal dengesini kaybedip suya düşmüştür. Kardeşini kurtarmak isteyen Muzaffer de suya atlamış ve ikisi birden suda çırpınırken Ahmetoğulları'ndan on sekiz yaşındaki İbrahim durumu fark edip çocukları kurtarmak için suya atlamıştır. Muzaffer'i kurtaran İbrahim, Celali kurtaramamış ve Celal boğularak hayatını kaybetmiştir.⁵⁹⁵

1925 yılının Mart ayında Bartın'da Arıtın Kayacılar köyünden Ayşe adında bir kadın, Kayagöz köyü civarında kucağında çocuğuyla beraber ırmaktan geçerken akıntıya kapılarak boğulmuştur. Kadının cesedi bulunmuş fakat çocuğun cesedi bulunamamıştır.⁵⁹⁶

4 Temmuz 1925 tarihinde Bartın'da Burgucuoğlu Mehmet Efendi'nin yanında çalışan Varnalı Hüseyin isimli şahıs, banyo yapmak maksadıyla ırmağa girmiş ve yüzmeye bilmediğinden boğularak ölmüştür.⁵⁹⁷

22 Temmuz 1925 tarihinde ayakkabıcıda çalışan Meclis Mahallesi'nden Hüseyin Oğlu Ahmet isimli genç, Bartın Nehri'nin Kanlı Irmak denilen kısmında yüzerken suya kapılıp boğularak ölmüştür.⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ Zonguldak, numara:37, 12 Nisan 1924, 2.

⁵⁹⁶ Zonguldak, numara:75, 15 Mart 1925, 4.

⁵⁹⁷ Bartın, numara:43, 13 Temmuz 1925, 3.

24 Temmuz 1925 tarihinde Bartın Boğazı'na serinlemek maksadıyla yüzmeye giden Kuyumcu Hafız Mehmet Efendi isimli şahıs, yüzmeye bilmediğinden suya kapılmış ve boğularak ölmüştür.⁵⁹⁹

1927 yılının Kasım ayında Bartın'ın Güzelcehisar köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. Kayığa yüklediği odunlarını Bartın'a götürmek için denize açılan Ali Oğlu Hüseyin ile torunu bir süre sonra fırtınaya yakalanmıştır. Alabora olan kayıktakilerden Hüseyin boğularak ölmüş, torunu ise kurtulmuştur.⁶⁰⁰

24 Eylül 1929 tarihinde Bartın Gürgenpınarı'nda bir boğulma olayı yaşanmıştır. İskele tayfasından Hasan isimli genç şahıs bir motordan başka bir motora geçmek isterken dengesini kaybedip suya düşmüş ve boğularak ölmüştür. Cenazesi beş gün sonra bulunabilmiştir.⁶⁰¹

28 Haziran 1930 tarihinde Amasra Limanı'nda boğulma olayı yaşanmıştır. Küçük İnönü Vapuru İkinci Kaptanı Ali Bey gece sarhoş olarak vapura gelmiş, midesi bulanması üzerine güverteye çıkmış ve istifra ederken dengesini kaybedip denize düşmüştür. Ali Bey boğularak hayatını kaybetmiştir. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶⁰²

18 Ocak 1931 tarihinde başlayan ve 36 saat süren karayel fırtınası, Zonguldak, Ereğli ve Amasra limanlarında büyük tahribata yol açmıştır. Fırtınada büyük bir facia gerçekleşmiştir. Hacı Emin Kaptan'a ait motor Amasra Limanı'na girmek isterken mendirek burnu karşısındaki kayalıklara çarpmıştır. Kazada motorun içinde bulunan 18 kişi boğularak ölmüştür.⁶⁰³

20 Mayıs 1931 tarihinde Bartın Çeştepe köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. İbadi Oğlu Hasan yıkanmak maksadıyla dereye girmiş, yüzmeye bilmediğinden boğularak ölmüştür.⁶⁰⁴

⁵⁹⁸ *Bartın*, numara:45, 27 Temmuz 1925, 1.

⁵⁹⁹ *Bartın*, numara:45, 27 Temmuz 1925, 2.

⁶⁰⁰ *Bartın*, numara:133, 21 Kasım 1927, 2.

⁶⁰¹ *Bartın*, numara:214, 7 Ekim 1929, 3.

⁶⁰² *Bartın*, numara:251, 7 Temmuz 1930, 1.

⁶⁰³ *Bartın*, numara:280, 26 Ocak 1931, 1.

⁶⁰⁴ *Bartın*, numara:297, 8 Haziran 1931, 2.

21 Temmuz 1931 tarihinde Bartın'ın Mektep Mahallesi'nde boğulma olayı yaşanmıştır. Laz Oğlu Ahmet Efendi'nin 6 yaşındaki oğlu Şevki ırmaktan geçerken boğularak ölmüştür.⁶⁰⁵

29 Temmuz 1931 tarihinde serinlemek için Gürgenpınarı'nda ırmağa giren Hasan isimli yol işçisi, yüzme bilmediğinden boğularak ölmüştür.⁶⁰⁶

10 Eylül 1931 tarihinde Bartın Kemerköprü 'de bir boğulma olayı yaşanmıştır. Ali isimli 11 yaşındaki çocuk arkadaşları ile Kemerköprü 'de ırmağa girerken, yüksekten ırmağa atlamış ve bir daha çıkamamış ve boğularak ölmüştür. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶⁰⁷

1932 yılı Temmuz ayında Bartın Belediyesi Tahsildarı Ahmet Mithat Bey'in on dört yaşındaki kızı Zeynep, bir kız arkadaşı ile serinlemek için ırmağa girmiştir. İrmağın derinliğini fark edemeyen Zeynep akıntıya kapılmıştır. Arkadaşı ve etrafta bulunan kadınlar yardıma koşmuşlar fakat genç kızı kurtaramamışlardır.⁶⁰⁸

1932 yılının Kasım ayında, Bartın Orduyeri Mahallesi'nden altmış yaşındaki Mestan Ağa isimli kişi, akşam karanlığında Orduyeri Köprüsü'nden geçerken dengesini kaybederek açık olan korkuluktan ırmağa düşmüş ve boğularak hayatını kaybetmiştir.⁶⁰⁹

1934 yılı Haziran ayında Horna köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. Mehmet Oğlu Ömer isimli 20 yaşlarındaki genç, hayvanlarını sularken dereye düşmek suretiyle boğularak ölmüştür.⁶¹⁰

1934 yılı Temmuz ayında Balamba köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. Çobanlık yapan 18 yaşındaki Hasan isimli şahıs serinlemek için girdiği ırmakta boğulmak suretiyle ölmüştür.⁶¹¹

⁶⁰⁵ *Bartın*, numara:304, 27 Temmuz 1931, 2.

⁶⁰⁶ *Bartın*, numara:305, 3 Ağustos 1931, 1.

⁶⁰⁷ *Bartın*, numara:311, 14 Eylül 1931 Pazartesi, 2.

⁶⁰⁸ *Vakit*, numara:5228, 30 Temmuz 1932, 3.

⁶⁰⁹ *Vakit*, numara:5361, 11 Aralık 1932, 8.

⁶¹⁰ *Bartın*, numara:451, 27 Haziran 1934, 2.

⁶¹¹ *Bartın*, numara:453, 11 Temmuz 1934, 2.

1935 yılı Haziran ayında Orta Mahalle’de boğulma olayı yaşanmıştır. 3 yaşındaki Ayten isimli kız çocuğu,bahçede oynarken su dolu çukura düşerek boğulmuştur.⁶¹²

1935 yılı Haziran ayında Gürgenpınarı Mevkii’nde boğulma olayı yaşanmıştır. 13 yaşındaki Murat isimli bir gençle, 28 yaşındaki Ahmet isimli genç hayvanlarını serinletmek için nehre sokmuş; kendileri de serinlemek isterken yüzme bilmediklerin iki genç boğulmak suretiyle ölmüştür.⁶¹³

1935 yılı Temmuz ayında boğulma olayı yaşanmıştır. Bartın-İstanbul arası sefer yapan Bartın Vapuru’ndan 5-6 yaşlarında bir çocuk denize düşerek kaybolmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶¹⁴

1936 yılı Nisan ayında yirmi dört saat aralıksız yağın yağmur sonrası Bartın Irmağı altı metre yükselmiştir. Akıntıda ırmaktaki iskelede bir sandal devrilmiş, bir gemici ise boğulmuştur.⁶¹⁵

1936 yılı Mayıs ayında Arıt’ın Ören köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. 12 yaşında bir çocuk hayvanları beklerken bir su birikintisine düşmek suretiyle boğulmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶¹⁶

1936 yılı Ağustos ayında Bartın’da boğulma olayı yaşanmıştır. Kemerköprü Mevkii’nde Hatice isimli hamile bir kadın, çamaşır yıkamak için ırmağa indiği esnada dengesini kaybedip ırmağa düşerek boğulmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶¹⁷

1936 yılı Ekim ayında Kanlı Irmak Mevkii’nde boğulma olayı yaşanmıştır. Hasan Kurtoğlu isimli şahıs mısır yüklü araçla(kağnı) ırmaktan geçerken suyun akıntısına kapılarak boğulmuştur.⁶¹⁸

⁶¹² *Bartın*, numara:497, 5 Haziran 1935, 1.

⁶¹³ *Devrim*, numara:6, 22 Ağustos 1935, 1.

⁶¹⁴ *Bartın*, numara:504, 24 Temmuz 1935, 1.

⁶¹⁵ *Akşam*, numara:6294, 27 Nisan 1936, 2.

⁶¹⁶ *Bartın*, numara:542, 7 Mayıs 1936, 2.

⁶¹⁷ *Bartın*, numara:555, 6 Ağustos 1936, 1.

⁶¹⁸ *Bartın*, numara:567, 29 Ekim 1936, 2.

1937 yılı Ağustos ayında Orduyeri'nde boğulma olayı yaşanmıştır. Yıkanmak için ırmağa giren on yaşındaki Hayrettin Çakmakoglu isimli çocuk yüzme bilmediğinden boğulmuştur.⁶¹⁹

1937 yılı Ekim ayında Kurucaşile'nin Kaman köyünde bir boğulma hadisesi yaşanmıştır. Ekmek sacı kesmek için sahile gelen bir vatandaş kayalıklardan denize düşmüş ve denizde kaybolmuştur.⁶²⁰

1937 yılı Ekim ayında Kurucaşile'nin Kapısuyu köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. Sahile vuran odunları toplamaya giden bir grup kadından otuz beş yaşındaki Fatma isimli kadın, fırtınanın da etkisiyle akıntıya kapılarak boğulmuştur.⁶²¹

1938 yılı Mayıs ayında Kaynarca Mevkii'nde boğulma olayı yaşanmıştır. Süvari jandarma devriyesine denk gelen ve yanlarında bir kadın bulunan iki sarhoş, jandarmayı görünce paniklemiş ve nehre atlamıştır. Atlayanlardan biri kurtarılmışsa da diğeri nehirde boğularak kaybolmuştur.⁶²²

1938 yılı Haziran ayında Yalı Mevkii'nde boğulma olayı yaşanmıştır. Gazhane'nin arkasında sandaldan sandala atlayarak oynayan Ahmet Saka isimli motorcunun oğlu Metin; dengesini kaybedip nehre düşmüş, boğulmak suretiyle ölmüştür.⁶²³

1938 yılı Temmuz ayında Amasra'nın Arıt Şahin köyünde boğulma olayı yaşanmıştır. On yaşındaki Pembe isimli bir kız dereye düşerek boğulmuştur. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶²⁴

1938 yılı Ağustos ayında Bartın'da üç boğulma olayı yaşanmıştır. İlk olay Kocareis köyünde on altı yaşındaki Osman Ayyıldız isimli genç, serinlemek için girdiği dereye boğulmuştur. Dolap Değirmeni adlı mevkide ise Halil Çetiner adındaki meczup şahıs, ırmakta yüzmek isterken aniden derine dalarak boğulmuştur. Son olarak ise Bartın merkezinde on yaşlarında Fatma isimli bir kız

⁶¹⁹ Bartın, numara:609, 2 Eylül 1937, 2.

⁶²⁰ Bartın, numara:614, 21 Ekim 1937, 1,4.

⁶²¹ Bartın, numara:614, 21 Ekim 1937, 2.

⁶²² Bartın, numara:641, 5 Mayıs 1938, 1.

⁶²³ Bartın, numara:648, 23 Haziran 1938, 1.

⁶²⁴ Bartın, numara:653, 28 Temmuz 1938, 1.

dengeğini kaybedip üç metre derinlikteki havuza düşmüştür. Havuzdan baygın halde çıkarılan kız, oradan geçen bayan bir doktorun müdahalesiyle yeniden hayata dönmüştür.⁶²⁵

1938 yılı Ekim ayında İnkum'da boğulma olayı yaşanmıştır. Sahile vuran kırk yaşlarında kimliği belirsiz bir erkek cesedi bulunmuş, yapılan incelemede şahsın fırtınada boğularak öldüğü değerlendirilmiştir.⁶²⁶

4.9. İntihar

Bartın'da yaşanan intihar olaylarına bakıldığında bunun birçok sebebi olabilir. Bu sebepleri incelediğimizde karşımıza genel manada şu sonuçlar çıkmaktadır: İnsanların akli dengesinin yerinde olmaması, yakalanılan amansız hastalıklar, kadınların eşkıyalar tarafından namuslarına helal getirilme korkusu ve istemedikleri biriyle evlendirilmeleri ve içinden çıkılmaz borç yükü gibi... Bartın'da Cumhuriyet sonrası yaşanan intihar olaylarını şu şekilde sıralayabiliriz:

1924 yılı Kasım ayında Meclis Üyesi Bartınlı Nuri Efendi intihar etmiştir. Nuri Bey'in bir süredir psikolojik sorunları nedeniyle hastanede tedavi gördüğü, dün gece ise hastaneden kaçtığı ve sabahleyin denizde cesedinin bulunduğu bildirilmiştir. Olayla ilgili tahkikat başlatılmıştır.⁶²⁷

1925 yılının Mart ayında, Bartın'ın Bekçiler köyünden 12 13 yaşlarındaki Köroğlu Mehmet isimli genç; ailesinin kendisine çift sürdürmesini istemediğinden, kendini asmak suretiyle intihar etmiştir. Genç çocuk ailesinin durumu fark edip yetişmesiyle kurtarılmıştır.⁶²⁸

1925 yılı Mart ayında Bartın Adamescit köyünden Kürt Hacı Oğlu Mehmet kendini asmak suretiyle intihar etmiştir.⁶²⁹

15 Eylül 1926 tarihinde Değirmencizade Mehmet ve İsmail Efendilerin yeğeni ve İsmail Efendi'nin damadı Şevket Bey sabah saatlerinde tabancasıyla

⁶²⁵ *Bartın*, numara:655, 11 Ağustos 1938, 1.

⁶²⁶ *Bartın*, numara:663, 6 Ekim 1938, 1.

⁶²⁷ *Zonguldak*, numara:63, 12 Kasım 1924, 3.

⁶²⁸ *Bartın*, numara:28, 14 Mart 1925, 3.

⁶²⁹ *Zonguldak*, numara:75, 15 Mart 1925, 4.

kendini vurmak suretiyle intihar etmiştir. Olayla ilgili tahkikat başlatılmış olup Şevket Bey'in neden intihar ettiği henüz bilinmemektedir.⁶³⁰

13 Mart 1927 tarihinde Bartın'daki bir gazinoda Mehmet Efendi isimli şahıs kendini bıçaklamak suretiyle intihar etmiştir. Yapılan araştırmada Mehmet Efendi'nin aşırı kokain içtiği anlaşılmış ve kokaini nereden temin ettiği ve kokainin kimlerce satıldığı araştırılmaya başlanmıştır.⁶³¹

2 Mayıs 1927 tarihinde Bartın'dan Karakaşoğlu Ziya Bey, evinin üçüncü katından atlamak suretiyle, intihar etmiştir. Zabıtaca yapılan tahkikatta Ziya Efendi'nin, Eytam Sandığından (Sermaye Bankası) aldığı borcu ödeyememesi üzerine bunalıma girdiği ve bu sebeple intihar ettiği anlaşılmıştır.⁶³²

12 Temmuz 1928 tarihinde Bartın'da bir intihar olayı yaşanmıştır. Daha önce üç ay akıl hastanesinde psikolojik sorunları nedeniyle tedavi gören Fırıncıoğlu Hüseyin, evinde kendini yakmak suretiyle intihar etmiştir.⁶³³

6 Aralık 1929 tarihinde Barkaş Bakioğlu köyünde bir intihar vakası olmuştur. Bakioğulları'ndan Emmini Eşi Kezban, üvey kaynanası ile anlaşamadığı ve bu duruma tahammül edemediği için kendini asmak suretiyle intihar etmiştir.⁶³⁴

16 Haziran 1931 tarihinde Bartın'da bir intihar olayı yaşanmıştır. Bartın Ziraat Bankası şubesinde ve Kurucaşile Tapu Müdürlüğünde memurluk yapmış olan Ata Efendi, kendisini asmak suretiyle intihar etmiştir. Ata Efendinin uzun süredir psikolojik hastalıkları olduğu ve bu duruma tahammül edemediğinden intihar ettiği bildirilmiştir.⁶³⁵

1933 yılı Nisan ayında Bartın Kocareis köyünde 50-55 yaşlarındaki Lafçı Oğlu Ali isimdeki kişi, oğluna kızarak samanlıkta kendini asmak suretiyle intihar

⁶³⁰ *Bartın*, numara:76, 20 Eylül 1926, 2.

⁶³¹ *Bartın*, numara:102, 21 Mart 1927, 1.

⁶³² *Bartın*, numara:107, 9 Mayıs 1927, 1.

⁶³³ *Bartın*, numara:165, 16 Temmuz 1928, 2.

⁶³⁴ *Bartın*, numara:223, 9 Aralık 1929, 3.

⁶³⁵ *Bartın*, numara:299, 22 Haziran 1931, 1.

etmiştir. Ölmek üzereyken ev halkının yetiştiği kişi, baygın halde kurtarılmıştır. Yapılan tahkikatta şahsın psikolojik sorunları olduğu anlaşılmıştır.⁶³⁶

1933 yılının Aralık ayında Kurucaşile'nin Sarıdere köyünde Kadı Oğlu Ahmet'in karısı Ayşe, köy mezarlığında bir ağaçta asılı halde bulunmuştur. Kadının; hastaneye getirilen naaşı üzerinde yapılan otopside kendini asmadığı, hastalık neticesinde öldüğü ortaya çıkmıştır. Durum Bartın Savcılığına bildirilmiş ve Savcılık olayın aydınlatılması için tahkikat başlatmıştır.⁶³⁷

İntihar olaylarına bakıldığında insanların kendilerini asmak, tabanca ile vurmak, bıçaklamak, yakmak, zehir içmek, bileklerini kesmek suretiyle hayatlarına son verdikleri anlaşılmaktadır. İntihar olayları neticesinde aileler parçalanmış, birçok insan öksüz veya yetim kalmış, bazı aileler çocuksuz kalmıştır. Toplumdaki huzur ve güven duygusu yara almıştır.

4.10. Rüşvet ve Görevi Kötüye Kullanma

Devlet denetiminin tam etkin olmaması, kişilerin makamların gücünü kendi çıkarları için kullanma arzusu, hızlı ve kolay yoldan zengin olma isteği insanların rüşvet almalarına ve görevlerini kötüye kullanmalarına sebep olmuştur. Edilen şikâyetler sonucunda ve yapılan denetimlerde bu durumlar ortaya çıkarılmış, olayın failleri hem görevden el çektirilmiş hem de kamuya verdikleri zarar kendilerinden tazmin edilmiştir. Bazen ise yapılan denetim ve incelemelerde suç olmadığı ortaya çıkanlar ise görevlerine iade edilmiştir. Bu suçlar da şu şekilde sıralanabilir:

1924 yılı Ekim ayında, Maliye Birinci Daire Tahsildarı Hasan Efendi'nin evrakta sahtecilik yaptığı, denetleme görevini yapmadığı ve zimmetine elli dört bin yedi yüz yetmiş yedi kuruş otuz para geçirdiği anlaşılmıştır. Görevden alınan Hasan Efendi'den zimmetine geçirdiği paranın, iki kat olarak tahsil edilerek ve mahkemeye sevk edilmesine Memurin Encümenince karar verilmiştir.⁶³⁸

⁶³⁶ *Vakit*, numara:541, 22 Nisan 1933, 6.

⁶³⁷ *Akşam*, numara:5472, 1 Ocak 1934, 5.

⁶³⁸ *Bartın*, numara:7, 18 Ekim 1924, 2.

1927 Mayıs ayında Zonguldak'ta yapılan Polis Divanında Bartın'da görevli polis memuru Ata Efendi, mesleğe yakışmayan hareketleri sebebiyle meslekten ihraç edilmiştir. Yerine Ereğli polis memurlarından İsmail Talat Bey atanmıştır.⁶³⁹

1930 yılının Temmuz ayında Bartın Belediye Başkanı Kemal Bey (Samancıoğlu) ve muhasebeci İsmail Hakkı hakkında kanunsuz işler yaptıklarına dair şikâyetler olmuş, bu şikâyetleri değerlendirmek ve incelemek üzere mülkiye müfettişi görevlendirilmiştir. Bu inceleme süresince Kemal Bey ve İsmail hakkı Bey açığa alınmıştır. Haklarında yapılan tahkikat 1932 yılının aralık ayında neticelenmiş ve göreve iadelerine karar verilmiştir.⁶⁴⁰

1930 yılı Ekim ayında Tütün İdaresinin taşra şubelerinde birtakım usulsüzlükler olmuş, yapılan tahkikatta bu usulsüzlüklerle bağlantısı tespit edilen Bartın Ambar Memuru Kazım Bey görevden alınmıştır.⁶⁴¹

1931 yılı Nisan ayında Ziraat Bankası Bartın Şubesinde 2200 liralık bir yolsuzluk yapılmıştır. Banka Veznedarı Yaşar Efendi isimli kişi para torbalarına bronz para koyarak 2200 lira parayı zimmetine geçirmiş ve ortadan kaybolmuştur. Müfettiş Nail Bey tarafından tahkikat başlatılmıştır.⁶⁴²

1932 yılı Ocak ayında Bartın gümrüğünde rüşvet istendiği ve alındığı yönünde şikâyetler olmuştur. Zonguldak Gümrük Merkez Müdürü Nuri Bey, Bartın'a gelerek sorumlular hakkında tahkikat başlatmış ve ifadelerini almıştır.⁶⁴³

1933 yılı Temmuz ayında Zonguldak İnzibat Komisyonu⁶⁴⁴ görevde ihmalleri bulunan bazı memurlar hakkında ihtar cezaları vermiştir. Memurin Kanunu⁶⁴⁵ uyarınca verilen cezalar şu şekildedir:

Bartın Hususi Muhasebe Üçüncü Daire Tahsildarı Halit Efendi, Bartın Hususi Muhasebe Memuru Lütfi Efendi, Bartın Hususi Muhasebe Dördüncü Daire Tahsildarı Hasan Efendi, Bartın Hususi Muhasebe Birinci Daire Tahsildarı

⁶³⁹ *Bartın*, numara:108, 16 Mayıs 1927, 3.

⁶⁴⁰ *Akşam*, numara:4218, 10 Temmuz 1930 2; *Akşam*, numara:5088, 8 Aralık 1932, 6.

⁶⁴¹ *Vakit*, numara:4614, 12 Kasım 1930, 3.

⁶⁴² *Vakit*, numara:4776, 26 Nisan 1931, 2.

⁶⁴³ *Akşam*, numara:4789, 7 Şubat 1932, 9.

⁶⁴⁴ *T.C. Resmî Gazete*, numara:2143, 6 Temmuz 1932, 1687.

⁶⁴⁵ *T.C. Resmî Gazete*, numara:336, 31 Mart 1926, 512.

Mehmet Efendi ve Bartın Hususi Muhasebe İkinci Daire Tahsildarı Galip Efendi'ye; Memurin Kanunu uyarınca uyarı cezası verilmiştir.⁶⁴⁶

1934 yılının Ocak ayında su ihalesine fesat karıştırmak suçundan belediye encümeni ve belediye meclisi üyesi iki kişi hakkında tahkikat başlatılmıştır. Dava Sinop Adliyesine intikal etmiş olup, Bartın Adliyesinden bu kişilerin ifadelerinin alınması istenmiştir.⁶⁴⁷

1934 yılı Nisan ayında Belediye Meclis Üyesi Saim Bey tarafından belediye tabibi aleyhinde önerge verilmiştir. İki ay önce Fatma isimli bir kadının bir haftalık çocuğu ölmüştür. Kadın belediye tabibine gelerek durumu bildirmiş, eve gelip çocuğun otopsisinin yapılmasını istemiştir. Doktor ise eve gidemeyeceğini, kadından cesedi yanına getirmesini istemiştir. Doktorun bu tavrı öğrenildikten sonra hakkında tahkikat yapılması için meclise önerge verilmiştir.⁶⁴⁸

1935 yılı Aralık ayında Bartın Tekel İdaresinde yolsuzluk yapıldığı ihbarı yapılmıştır. Zonguldak'tan denetime gelen müfettiş ilk yaptığı tahkikat neticesinde Baş Memur Sami Erdem'i açığa almıştır. Yapılan yargılama neticesinde 3 ay memuriyetten uzaklaştırma cezası almıştır.⁶⁴⁹

1937 yılı Aralık ayında Bartın'da yolsuzluk olayı yaşanmıştır. Mülkiye Müfettişliği'nin teftişi neticesinde, bekçi tahsildarlığı yapan Rasih isimli memurun zimmetine 1171 lira 17 kuruş geçirdiği tespit edilmiştir. Rasih, paranın 900 lirasını ödemiş, kalanı için ise senet vermiştir. Yapılan teftişin ardından tahsildar açığa alınmış, gereğinin yapılması için memurun evrakı adliyeyle teslim edilmiştir.⁶⁵⁰

4.11. Cumhurbaşkanı, Hükümet ve Kanunlara Muhalefet Suçu

Cumhuriyetle beraber birçok devrim yapılmış, Türkiye'nin hem hızlı kalkınması sağlanırken bir yandan modern dünyaya uyum sağlaması hedeflenmiştir. Bu esnada ülke içinde bu inkılaplara karşı çıkan, engellemeye çalışan kişi ve gruplar olmuştur. Bu süreçte işlenen suçları şöyle sıralayabiliriz:

⁶⁴⁶ *İdare Dergisi*, numara:65, 6 Ağustos 1933, 1057/1058/1063.

⁶⁴⁷ *Akşam*, numara:5486, 15 Ocak 1934, 5.

⁶⁴⁸ *Bartın*, numara: 440, 11 Nisan 1934, 2.

⁶⁴⁹ *Bartın*, numara:523, 12 Aralık 1935, 1.

⁶⁵⁰ *Bartın*, numara:620, 2 Aralık 1937, 1.

1927 yılı Mayıs ayında sarhoş bir halde iken Hükümete ve Cumhurbaşkanına hakaret eden Bartın'ın Sancaktar Mahallesi'nden Tahiroğullarından Süleyman Oğlu Terzi Ali hakkında, takibat yapılmasına Bartın Savcılığınca karar verilmiştir.⁶⁵¹

1929 yılı Eylül ayında Hükümete hakaret ettiği ihbar olunan Bartınlı Mehmet hakkında Bartın Savcılığınca takibat yapılmasına karar verilmiştir.⁶⁵²

1929 yılı Aralık ayında Hükümete hakaret ettiği bildirilen Bartınlı İsmail Oğlu Ali hakkında, takibat yapılmasına Bartın Savcılığınca karar verilmiştir.⁶⁵³

1930 yılının Eylül ayında Hükümetin şahsı manevisine hakaret eden Bartınlı Osman Oğlu Fethi hakkında takibat yapılmasına, Bartın Savcılığınca karar verilmiştir.⁶⁵⁴

14 Ekim 1930 yılında yapılan yerel seçimlerde Bartın'da muhalifler oy kullanan kadınların yollarını kesmişler ve oy kullanmalarına mâni olmak istemişlerdir. Zabıta duruma hemen müdahale etmiş ve kadınların rahatça oy kullanmasını sağlamıştır.⁶⁵⁵

1930 yılı Aralık ayında Hükümete hakaret eden Bartınlı Hüseyin hakkında, Bartın Savcılığınca takibat yapılmasına karar verilmiştir.⁶⁵⁶

Menemen Olayı; ülke genelinde büyük bir üzüntü ve infiale sebep olmuş, Bartın'da irticai faaliyet ve söylem içerisinde olanlara karşı 1931 yılı Ocak ayı içerisinde büyük bir miting tertip edilmiştir.⁶⁵⁷

1931 yılı Mayıs ayında Hükümete ve Meclise hakaret eden Bartınlı Kör Hasan Oğlu Mehmet hakkında, takibat yapılmasına Bartın Savcılığınca karar verilmiştir.⁶⁵⁸

⁶⁵¹ BCA, MGM, 133/81.

⁶⁵² BCA, MGM, 35/204.

⁶⁵³ BCA, MGM, 36/212.

⁶⁵⁴ BCA, MGM, 37/218.

⁶⁵⁵ Hâkimiyet-i Milliye, numara:3326, 15 Ekim 1930, 2.

⁶⁵⁶ BCA, MGM, 38/228.

⁶⁵⁷ Hâkimiyet-i Milliye, numara:3416, 15 Ocak 1931, 4.

⁶⁵⁸ BCA, MGM, 38/233.

1932 yılının Eylül ayında Türklüğe hakaret eden Bartınlı Kaptan Ahmet hakkında, takibat yapılmasına Bartın Savcılığınca karar verilmiştir.⁶⁵⁹

Bursa'da 1 Şubat 1933 tarihinde Türkçe ezan okunmasına karşı yapılan protesto mitingi sonrası Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e ülkenin birçok bölgesinden telgraflar çekilmiştir. Bartın'da bu miting; protesto edilmiş ve Cumhurbaşkanı'na, dönemin Belediye Başkanı Rahmi Bey ve Bartın'ın ileri gelenlerinin imzası olduğu şu telgraf çekilmiştir:

“ Dini anlamadığımız bir lisanla telkin ederek milletimizi hüsrana sevk etmek isteyen Bursa yobazlarının hareketini Bartın halkı derin nefret duyguları ile tel'in etmektedir. Hükûmetimizin Türkçe ezan ve Kuran hakkında musip tedbirler ile nur içinde gösterdiğiniz yolda son nefesimize kadar yürüyeceğimize bir daha ant içtik Aziz Reis.

Telgrafi çekenler;

C. H. F. Reisi: Rahmi, Belediye Reisi, M. Kadri, Gençlerbirliği Reisi: Cemal, Ticaret Odası Reisi: M. Niyazi, Ziraat Odası Reisi: Selahattin, Hilal Ahmer Reisi: Ali, Tayyare Cemiyeti Reisi: Hulusi, Himaye-i Etfal Reisi: Ahmet, Kunduracı Esnaf Reisi: R. Hüseyin, Kasap Esnafı Reisi: Hasan, Keresteciler namına: İnci Alemdarzade A. Rıza, Bakkallar namına: Nuri, Yumurtacılar namına: Mustafa ,⁶⁶⁰

1935 yılının Ağustos ayında Türklüğe hakaret eden Bartınlı Kıpti Ahmet hakkında, takibat yapılmasına Bartın Savcılığınca karar verilmiştir.⁶⁶¹

1936 yılı Nisan ayında Muratbey köyünden Ahmet Oğlu Halit isimli şahıs, Türk Ceza Kanunlarına küfür etme suçunu işlemiştir. Mahkemece kendisine üç gün hapis ve otuz lira para cezası verilmiştir.⁶⁶²

1937 yılı Nisan ayında, Kırtepe Mahallesi'nde 23 Nisan münasebetiyle Fener Alayı yapan ortaokul öğrencilerine; sarhoş bir şahıs küfür ve hakaretler etmiş, bir kaç öğrenciyi dövmeğe kalkmıştır. Yakalanan şahıs adliyeye teslim

⁶⁵⁹ BCA, MGM, 39/245/20.

⁶⁶⁰ Vakıf, numara:5420, 10 Şubat 1933, 8.

⁶⁶¹ BCA, MGM, 41/255/4.

⁶⁶² Bartın, numara:539, 16 Nisan 1936, 2.

edilmiştir. Görülen mahkeme neticesinde şahıs bir ay üç gün hapis cezası ve üç lira para cezasına çarptırılmıştır.⁶⁶³

1937 yılı Aralık ayında Kurucaşile’de bir arkadaş grubu, alkol alıp sarhoş olduktan sonra çevreye rahatsızlık vermeye başlamıştır. Jandarmanın olay yerine gelip ihtarına rağmen, sarhoşlar jandarmaya hakaret edip karşılık vermişlerdir. Neticede suçlulardan ikisi yakalanmış diğer ikisi ise kaçmıştır.⁶⁶⁴

İşlenen suçlara bakıldığında, hepsinin kişisel suçlar olduğu, örgütlü bir muhalif tavrın Bartın’da kökleşmediği ortadadır. Bartın’da idareciler devletin ve inkılapların bekçisi olmuşlar, muhalefet adı altında gericilerin faaliyet yapmasına imkân tanımamışlardır.

4.12. Tecavüz, Kaçırma ve Fuhuş

Kız ve kadın kaçırma suçları genellikle aileler arası husumet kaynaklıdır. Tecavüz suçunu ise genellikle eşkıyaların işledikleri görülmektedir. Fuhuş sorunu ise ülkenin genel sorunudur. Ekonomik ve sosyal bozulmanın bir neticesi ve kolay para kazanmanın bir yolu olarak varlığını devam ettirmektedir. Bu suçları da şu şekilde sıralamak mümkündür:

9 Ağustos 1924 tarihinde, Bartınlı Hasan Kalfaoğulları’ndan Durmuşoğlu İbrahim, Çaydamarı köyünden İstanbullu Tevfik Emin Efendi’nin baldızı Bedia Hanım’la evlenmek istemişse de evlilik gerçekleşmemiş; bunun üzerine İbrahim, kızın babasının evini taşlamıştır. Yapılan ihbar sonucu İbrahim kısa sürede yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁶⁶⁵

8 Ekim 1924 tarihinde Bartın’ın İhsaniye köyünden Yahya Oğlu Mehmet’in evine giren ve Mehmet’in eşi Fatma’yı zorla dağa kaldırıp tecavüz eden aynı köyden Ömer, Kazım, Davut ve Şevket mağdurun şikâyeti sonrası yakalanarak mahkemeye sevk edilmiştir.⁶⁶⁶

28 Aralık 1924 tarihinde Aşağı Çarşı’da erkek kıyafetinde bir kadın görüldüğü zabıtaya ihbar edilmiştir. Zabıta yapılan ihbar sonrası şüpheliyi

⁶⁶³ *Bartın*, numara:591, 29 Nisan 1937, 2.

⁶⁶⁴ *Bartın*, numara:622, 16 Aralık 1937, 1.

⁶⁶⁵ *Zonguldak*, numara:53, 17 Ağustos 1924, 4.

⁶⁶⁶ *Bartın*, numara:7, 18 Ekim 1924, 2.

yakalamış, şüphelinin hayat kadını olduğunu tespit etmiştir. Hidayet isimli birinin kadını bu şekilde evlere gönderdiği anlaşılmıştır.⁶⁶⁷

1925 yılının Şubat ayında Kurucaşile'nin Cumanur köyünden Hüseyin Çavuş isimli şahıs; aynı köyden Hasan Oğlu Ali Kızı Hanife'yi, henüz reşit olmayan oğluyla evlendireceği vaadiyle dağa götürmüş ve orada oğlunun yanında parmağıyla Hanife'nin birkini izale (kızlık bozma) etmiştir.⁶⁶⁸

1925 yılı Şubat ayında Kurucaşile'nin Çörüklü köyünden Taşçı İbrahim Oğlu İbrahim, Danişment köyünden Çomakoğlu İbrahim Eşi Hatice'nin ineğine tecavüz etmiştir. Durumu fark eden ineğin sahipleri, İbrahim'den şikâyetçi olmuş ve hakkında kanuni takibat başlatılmıştır.⁶⁶⁹

1925 yılı Ağustos ayında Bartın'ın Kurucaşile nahiyesi Kargacık köyünde kocası ölen Elmas isimli kadın, aynı köyden Mustafa isimli biriyle nişanlıyken zorla kaçırılmak istenmiştir. Kurtulan kadını kaçırmak isteyenleri bulmak için jandarma tarafından tahkikat başlatılmıştır.⁶⁷⁰

1925 yılı Ağustos ayında Bartın'ın Epçiler Kadı köyünde Fatma isimli kadın köyüne gitmekte iken Tarakçı Oğlu Hüseyin, Demirci Alagöz Oğlu Ali, Koroğlu Kemal tarafından önü kesilerek kaçırılmak istenmiştir. Kadın, kaçırılmak üzereyken o esnada oradan geçmekte olan Kerim Oğlu Kara Ömer isimli şahsın yardımıyla kurtulmuştur.⁶⁷¹

1926 yılı Şubat ayında Bartın'ın Şükürler köyünden Topaloğlu Hüseyin, Demircioğlu Hasan'ın kızı Hatice'nin birkini izale etmiştir.⁶⁷²

1926 yılının Haziran ayında daha evvel davası devam eden cinayet, yaralama, hırsızlık, izale-i bıkı(kızlık bozma) vs. gibi suçları haber yapmaması için ikaz edilen Bartın gazetesi sahiplerine; Bartın Müddeiumumiliğince memuriyete tecavüz ve matbuat kanununa muhalefetten dava açılmıştır. 27

⁶⁶⁷ *Bartın*, numara:18, 3 Ocak 1925, 3.

⁶⁶⁸ *Bartın*, numara:24, 14 Şubat 1925, 3.

⁶⁶⁹ *Bartın*, numara:24, 14 Şubat 1925, 3.

⁶⁷⁰ *Bartın*, numara:48, 17 Ağustos 1925, 3.

⁶⁷¹ *Bartın*, numara:48, 17 Ağustos 1925, 3.

⁶⁷² *Bartın*, numara:51, 1 Mart 1926, 3.

Mayıs'ta neticelenen dava sonucunda gazete imtiyaz sahiplerine 25 lira para cezası kesilmiştir.⁶⁷³

17 Haziran 1927 tarihinde Kalaycıoğlu Hacı Ahmet, kadın kıyafetine girmiş ve yanında bir kadınla mesire yerlerinde dolaşırken zabıta tarafından fark edilmiş ve sorgulanmak üzere gözaltına alınmıştır.⁶⁷⁴

1927 yılının Temmuz ayında Gölbucağı Mahallesi'nden Osman eşi, on sekiz yaşındaki Ayşe zabıtaya şikâyetle bulunmuştur. Annesi Emine ile Gürgenpınarı'ndaki tarlalarından evlerine dönerken önlerine Kürt Ahmet ve Çömeler'in Nuri'nin çıktığını ve kendisine tecavüz etmeye kalkıştıklarını söylemiştir. Zabıta olayla ilgili tahkikat başlatmış, olay yerinde yapılan incelemede Kürt Ahmet'in şapkası bulunmuştur.⁶⁷⁵

16 Ağustos 1927 tarihinde Bartın çarşısında Bicicik Mehmet namıyla anılan şahıs, çocuk beşiği satan Hatice isimli kadına tecavüze yeltenmiştir. Kadını bir bahaneyle kuytu bir yere götüren Mehmet; burada kadına saldırmış, kadının feryadı üzerine çevreden gelenler olunca kaçmıştır. Zabıta tarafında kısa sürede yakalanan şahıs yargılanmak üzere adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁷⁶

8 Kasım 1927 tarihinde Bartın'ın Kemer Köprü Camii Sokağı'nda fiil-i şen-i (küçük çocuğa tecavüz) olayı yaşanmıştır. Meclis Mahallesi'nden Ekşioğlu Mehmet ile Sarığın Oğlu Mustafa adlı şahıslar; Ulus'un Kocanaz nahiyesinden Bartın'a gelen on iki yaşındaki Mehmet Oğlu Hüsnü isimli çocuğa, tecavüz etmişlerdir. Zabıta failleri yakalayarak adliyeye teslim etmiştir.⁶⁷⁷

1929 yılı Aralık ayında Bartın Genelevinden iki kadın kaçırılmıştır. Kaçıranların, Tevfik oğlu Hamza ve doktor lakaplı Hüseyin isimli şahıslar ve kaçırılanların ise Gülsüm ve Zübeyde isimli iki kadın olduğu tespit edilmiştir. Olay Hamza'nın iki gün sonra Zübeyde'yi geneleve getirmesiyle beraber

⁶⁷³ *Bartın*, numara:64, 14 Haziran 1926, 1.

⁶⁷⁴ *Bartın*, numara:112, 27 Haziran 1927, 2.

⁶⁷⁵ *Bartın*, numara:115, 18 Temmuz 1927, 1.

⁶⁷⁶ *Bartın*, numara:120, 22 Ağustos 1927, 2.

⁶⁷⁷ *Bartın*, numara:132, 14 Kasım 1927, 3.

Zübeyde'nin kendisini kaçıranlardan şikâyetçi olmasıyla ortaya çıkmıştır. Hamza yakalanarak adliyeye sevk edilmiştir.⁶⁷⁸

1930 yılının Haziran ayında Bartın Mahkeme Reisi Abdülkadir Bey'in on yaşlarındaki hizmetçisi kaybolmuştur. Zabıtaca yapılan tahkikatta; Sahil Sıhhiye Eski Memuru Kazım Bey tarafından kaçırıldığı anlaşılan kız, Kazım bey'den alınarak Abdülkadir Bey'e teslim edilmiştir. Kazım Bey takibat için adliyeye sevk edilmiştir.⁶⁷⁹

1931 yılı Haziran ayında Bartın Gölbucağı Mahallesi'nde kız kaçırma olayı yaşanmıştır. Balta Oğlu Hacı İbrahim, Arap Oğlu Ali'nin hizmetçisi Kezban'ı zorla kaçırp alıkoymuştur. Fail, yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁸⁰

1934 yılı Haziran ayında Kocareis köyünde kaçırma ve tecavüz vakası yaşanmıştır. Halil Oğlu Hasan isimli şahıs iki arkadaşıyla beraber tarlada çalışan Fatma isimli 18 yaşındaki kızı kaçırap tecavüz etmiştir. Suçlular olaydan kısa süre sonra yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁸¹

1937 yılı Ocak ayında Bartın'ın Ova köyünde Mehmet adında bir genç, Fatma ve Hacer isimli iki kızı kaçırmıştır. Suçlu kısa sürede yakalanmış ve savcılığa teslim edilmiştir. Her iki kızla beraber olduğu anlaşılan Mehmet'ten, kızlar şikâyetçi olmamıştır.⁶⁸²

1937 yılı Ocak ayında Tilkiler köyünde kız kaçırma olayı yaşanmıştır. Mustafa ve karısı Nur, Besim ve karısı Güllü ve gelinleri olan Güllü isimli beş kişi, Mehmet kızı 14 yaşındaki Hatice'yi zorla kaçırmıştır. Kaçıranlar ve kaçırılan kız aranmaktadır.⁶⁸³

1937 yılı Haziran ayında Saz köyünde bir tecavüz olayı yaşanmıştır. Bahattin ve İlyas adındaki iki şahıs Hamide isimli bir kadının evine zorla girerek Hamide 'ye tecavüze yeltenmişlerdir. Kadının bağırması üzerine komşular gelmiş,

⁶⁷⁸ *Bartın*, numara:225, 23 Aralık 1929, 1.

⁶⁷⁹ *Bartın*, numara:248, 16 Haziran 1930, 2.

⁶⁸⁰ *Bartın*, numara:297, 8 Haziran 1931, 2.

⁶⁸¹ *Bartın*, numara:451, 27 Haziran 1934, 2.

⁶⁸² *Akşam*, numara:6557, 18 Ocak 1937, 4.

⁶⁸³ *Bartın*, numara:576, 7 Ocak 1937, 1.

şahıslar kaçmışlardır. Jandarmanın takibi üzerine Bahattin yakalanmıştır. Diğer zanlının aranması devam etmektedir.⁶⁸⁴

1937 yılı Aralık ayında Bartın'da bir sarhoş tecavüze yeltenmiştir. Mustafa Oğlu Sabri isimli bir sarhoş; gece vakti evine giden Hüseyin isimli bir şahıs ve eşinin önünü kesmiş, Hüseyin'in karısına tecavüz etmek istemiştir. Kendisine mukabelede bulunan Hüseyin'i sekiz yerinden bıçaklamıştır. Olay sonrası kaçan şahıs, mahalleli tarafından yakalanarak karakola teslim edilmiştir.⁶⁸⁵

1938 yılı Ocak ayında İnpiri köyünde tecavüz olayı yaşanmıştır. Özmen Oğlu Hüseyin isimli yirmi yaşındaki genç, beraber tarlaya gittiği komşusunun on iki yaşındaki Zeynep'e tarlada tecavüz etmiştir. Kızın şikâyeti üzerine Hüseyin yakalanarak tutuklanmıştır.⁶⁸⁶

1938 yılı Ağustos ayında Günye köyünde kız kaçırma olayı yaşanmıştır. Kayınbiraderi ile tarlada çalışan Kezban isimli kadın, Devrek tarafından gelen dört kişi tarafından kaçırılmıştır. Kaçırma esnasında zanlılar kadının kayınbiraderini av tüfeği ile vurmuşlardır. Olaydan kısa bir süre sonra yakalanan şahıslar adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁸⁷

1938 yılı Ekim ayında Karaköy Mahallesi'nde tecavüz olayı yaşanmıştır. Muhtarın da gelini olan Hatice isimli kadına; Hamza, Hüseyin ve Mehmet isimli şahıslar kadının evinde yalnız olduğu bir zamanda girerek tecavüz etmeye kalkmışlardır. Kadın kendisini camdan atmış, bunun ardından tecavüzcüler korkarak kaçmıştır. Kaçan şahısları arama çalışması devam etmektedir.⁶⁸⁸

4.13. Kaçakçılık

Bartın özelinde örgütlü ve büyük çapta bir kaçakçılık faaliyeti olmadığı suç kayıtlarına bakıldığında görülmektedir. Genellikle küçük çapta içki, tütün ve et kaçakçılığı yapılmıştır. Bu alandaki suçlar şunlardır:

⁶⁸⁴ Bartın, numara:600, 1 Temmuz 1937, 1.

⁶⁸⁵ Bartın, numara:623, 23 Aralık 1937, 1.

⁶⁸⁶ Bartın, numara:629, 3 Şubat 1938, 2.

⁶⁸⁷ Bartın, numara:656, 18 Ağustos 1938, 1.

⁶⁸⁸ Bartın, numara:663, 20 Ekim 1938, 1.

1927 yılında tütün kaçakçılığından Aydoğmuş köyünden Çavuşoğlu Mehmet 152,5 lira para cezasına çarptırılmıştır. Ödeyecek durumu olmadığı için cezası 122 gün hapse çevrilen Mehmet'in; yaşlılık ve hastalığından dolayı cezası, 20 Eylül 1927 Tarihli Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı kararıyla affedilmiştir.⁶⁸⁹

1934 yılı Ekim ayında Hendekyanı Mevkii'nde bir kahveye ihbar üzerine baskın yapılmıştır. Yapılan baskında 10 gr esrar ve 250 gr kaçak rakı yakalanmış, suçlular adliyeye sevk edilmiştir.⁶⁹⁰

1934 yılı Kasım ayında ihbar üzerine kaçak rakı üretimi yapan bir yere baskın yapılmıştır. Sancaktar Mahallesi'nde Hüseyin adlı bir şahsın evinin altında kaçak rakı üretmek için kurulan düzenek ve rakı yapımında kullanılacak malzemeler yakalanmıştır. Şahıs adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁹¹

1935 yılı Mayıs ayında Köy Ortası Mahallesi'nde kaçakçılık olayı yaşanmıştır. İhbar üzerine Köstek Oğlu Hasan adlı şahsın evine baskın yapılmıştır. Yapılan baskında rakı üretiminde kullanılan araç-gereç ele geçirilmiştir. Yakalanan şahıs adliyeye sevk edilmiştir.⁶⁹²

1935 yılı Ağustos ayında Muratbey köyünde kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Evinde kaçak rakı üreten Yakup Oğlu Yusuf isimli şahsın, evine ihbar üzerine baskın yapılmıştır. Baskında rakı üretiminde kullanılan malzemeler bulunmuş ve şahıs yakalandıktan sonra adliyeye sevk edilmiştir.⁶⁹³

1936 yılı Nisan ayında Geriş köyünde kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Yapılan ihbar üzerine köy azası Yampalakoğulları'ndan Ahmet isimli şahsın evine baskın yapılmıştır. Yapılan baskında kaçak üretilmiş 40 kg rakı ile rakı yapımında kullanılan malzeme yakalanmıştır.⁶⁹⁴

1936 yılı Mayıs ayında Bartın'da kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Tülmen Oğlu Osman ve Burgucu oğlu Ali isimli şahıslar pazara kaçak keçi ve oğlak eti

⁶⁸⁹ BCA, KDB, 25/51/13.

⁶⁹⁰ Bartın, numara:466, 10 Ekim 1934, 1.

⁶⁹¹ Bartın, numara:474, 5 Aralık 1934, 2.

⁶⁹² Bartın, numara:494, 15 Mayıs 1935, 2.

⁶⁹³ Bartın, numara:510, 4 Eylül 1935, 1.

⁶⁹⁴ Bartın, numara:541, 30 Nisan 1936, 1.

getirmişlerdir. Yapılan denetimde etlerin kaçak olduğu anlaşılması üzerine, etler ellerinden alınarak şahıslara onar lira para cezası kesilmiştir.⁶⁹⁵

1937 yılı Mayıs ayında Çakır Demirciler köyünde kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Cemile isimli bir kadın ormanda kaçak rakı üretirken basılmış lakin kaçmayı başarmıştır. Yapılan baskında iki buçuk litre hazır rakı, elli litre salamura ve muhtelif üretim malzemeleri ele geçirilmiştir. Cemile ise iki gün sonra yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁹⁶

1937 yılı Temmuz ayında Bartın'da kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Yusuf ve Mustafa Karakaş isimli şahısların evlerine, yapılan ihbar üzerine baskın yapılmıştır. Yapılan baskında on beş kilo üzüm salamura, on bir litre kaçak rakı ve rakı yapımında kullanılan muhtelif malzemeler ele geçirilmiştir. Şahıslar yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.

1938 yılı Ocak ayında Hendekyanı Mahallesi'nde kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Baba Ziya isimli şahsın kahvesine baskın yapılmış, birçok kaçak rakı ele geçirilmiştir. Baba Ziya yakalanarak adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁹⁷

1938 yılı Şubat ayında kaçakçılık olayı yaşanmıştır. Yapılan baskınlarda iki farklı noktada kaçak rakı ve üretiminde kullanılan malzemeler ele geçirilmiştir. Kaçakçılardan biri Orta Mahalle'den Ahmet oğlu Yaşar olup diğeri ise Geriş köyünden Mehmet isimli kişidir. Yakalanan şahıslar adliyeye teslim edilmiştir.⁶⁹⁸

Cumhuriyet Dönemi'nde; ülkede devlet otoritesinin sağlanmasıyla beraber, toplumun devlete olan inanç ve güvenini sarsan, eşkıyalık, firar gibi suçlarda büyük oranda azalma görülmüştür. İstiklal Harbi döneminde dışarıda savaş, içeride iç isyanlarla mücadele eden asayiş güçleri; savaş ve iç isyanların sona ermesiyle mesaisini daha çok ülke içi asayişin temin edilmesine ayırmıştır. Hapishanelerin şartları eskiye oranla daha da iyileştirilmeye çalışılmıştır. Mahkûmlara hapishanede okuma yazma ve meslek edindirme kursları verilerek cezalarını çektikten sonra topluma uyum sağlamalarına ve yeniden suç işlemelerinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

⁶⁹⁵ Bartın, numara:542, 7 Mayıs 1936, 2.

⁶⁹⁶ Bartın, numara:594, 20 Mayıs 1937, 2.

⁶⁹⁷ Bartın, numara:628, 27 Ocak 1938, 2.

⁶⁹⁸ Bartın, numara:631, sayfa:2, 24 Şubat 1938.

4.14. Yirmibeşoğlu Hasan Meselesi

4.14.1. Bartın Cumhuriyet Halk Fırkası Reisi Yirmibeşoğlu Hasan Hakkında Usulsüzlük İddiası

Bartın'ın ileri gelenlerinden ve en zenginlerinden biri olan Hacı Arif Kaptan, 1865-1924 yılları arasında yaşamış bir hayırseverdir. Sağlığında mülkünden 11 evi ve dükkânlarını vakfetmiştir. Bunun dışında gelirlerinden fazlasının da sağ kaldıkça kendisinin giderlerine, ölümünden sonra da mal ve mülkünün idaresinin tamamen eşi Zeliha'nın tasarrufuna geçmesi şartıyla vakfetmiştir. Bu bağışlar 23 Eylül 1915 tarihinde Vakıflar İdaresince de kayıt altına alınmıştır. Alınan kayıta şu bilgiler yer almaktadır: “*Hacı Arif Kapudan: Bartın kazasının Serdar Karyesinde inşa eylediği camii şerife, hattı sebile çeşmeleri vesaire müstemilat mağazalar ile dükkânın ve iki yüz elli bin guruş.*”⁶⁹⁹ Bunlardan başka, Bartın'a su getirmek için 2500 altını, mevcut parasından ayırarak suya vakfetmiş ve bu parayı da hâkim huzurunda tescil ettirerek şer'i ilamını çıkarttırmıştır. Hacı Arif Kaptan; malları üzerinde tek sorumlu tayin ettiği karısı genç yaşta öldüğü için onun ardından Ayşe isimli bir kadınla evlenmiş, Zeliha'nın ardından aynı şartlarla onu da mülkü üzerinde tek yetkili tayin etmiştir. Hacı Arif Kaptan'ın vefatının ardından ikinci eşi olan Ayşe CHP Bartın Fırka Reisi Yirmibeşoğlu Hasan ile evlenmiştir. Yirmibeşoğlu Hasan, eşi Ayşe üzerine olan vakıf malları ve paraları siyasi nüfuz ve gücünü kullanarak zimmetine geçirmiştir. Mesele uzun yıllar dava konusu olmuş ve uzun süren mahkeme süreci ardından mal ve paraların büyük bir kısmı Vakıflar İdaresine geçmiştir.

Üzerinde gizlilik kararı olan ve 08.01.2024 tarihinde 97024 sayılı olur ile gizliliği kaldırılan Şişmanoğlu Ahmet isimli şahsın şikâyetiyle konu gündeme gelmiş ve dava süreci başlamıştır. Şahıs iki mesele hakkında Yirmibeşoğlu Hasan hakkında şikâyetle bulunmuştur. Bunlardan birincisi Bartın'ın en zenginlerinden biri olan Hacı Arif Kaptan'ın vakıflarına ve hayır işleri için miras bıraktığı malları zimmetine geçirmek, diğeri ise parti bayrağı ile ilgili kanun hükümlerine muhalefet etmek.

⁶⁹⁹ BEO, EVKAF İD. 121, 4375/328122 .

Şişmanoğlu Ahmet'in, Başbakanlığa gönderdiği şikâyet dilekçesi şu şekildedir:

‘‘Başbakanlık Yüksek Katına

Ankara

İhbarnamedir: Saltanat devirlerinde iltiması para ve zi nüfuz insanların tesiriyle kanunlar aleyhine iş yaptırmak ve hazine-i devleti bile ızzar ettirmek adeta hiçten ve tabii işlerden sayılırdı. Fakat bütün muamelatını adalete kavani-i mevzuaya istinat ettireceğini böyle iltimas, para ve kuvvetli nüfuzlu insanların tesiriyle iş göremeyeceğini iddia ve dünyaya ilan eden Cumhuriyete Hükümetimiz devrinde maalesef birçok hususta saltanat devirlerindeki muamelelerin daha fenasına, daha yamanına tesadüf edilmekle, işitmekle, görülmekle haklı olarak fazilete âşık namuslu kimselerin vicdanları sızlamaktadır. Nitekim Bartın'da servet, saman sahibi ve Halk Fırkası mutemedi okuyup yazmaktan bile aciz olduğu halde serveti sayesinde bu kutsi yüksek makamı ihraz dolayısıyla fırıldaklarını çevirmeye ve hukuku amme aleyhinde menafii süfliyesini temine her zaman için muvaffak olmakta olan Yirmibeşoğlu Hasan namında biri vardır. Bu zat on seneden ziyade ölü ve Hacı Arif Evkafına ait otuz bin lira kıymetinde emvali fuzulen işgal ve gasp ederek icarlarından sair hususatından müntefi olmakla beraber; keza Hacı Arifin ölü zevcesi Zeliha tarafından mühürlü bir torba içerisinde Bartın Halk Fırkasının su ihtiyacını temin maksadıyla 2500 madeni altın lirayı vakfetmiştir. Fakat bu hali hazırdan yirmi beş bin lira tutarı olan bu parayı da füzuli olarak gasp ettiği ve evkafa etmediği cihetle keyfiyeti yüksek katınıza iki sene evvel ihbar etmişim. Ait bulunduğu makamatça yapılan tahkikat neticesinde mahkemenin kararıyla ve icra vasıtasıyla Evkafa ait olduğu anlaşılan bu emval kâmilten Evkafa devredildi. Bu halden bittabi bütün erbabı namus memnu kalarak adaletin tecelli etmesinden dolayı Cumhuriyet hükümetimizi alkışlamış ve tebrik etmiştir. Hatta 2500 madeni lira ile 10 seneden ziyade füzuli olarak yukarıda maruz emlaki işgal ve icarını aldıkları için aleyhine Evkaf memuru tarafından mahkemeye müracaat edilerek 8000 lira ecir misil ve 2500 madeni liranın tahsili hakkında dava açılmış ve Avukat Hasan Tahsin bu davaların takibine ücretle memur edilmişti. Fakat Fırka mutemedi servet sahibi Hasan Meclisi umumi azasından birinin delaletiyle Zonguldak Evkaf Müdürü

Tahsin'e hulul ile hakikati bilmeyen bazı nüfuzlu kimseler sayesinde cidden namuslu, muktedir ve azim sahibi olan Evkaf memuru mahkemelerinde men-i muhakemeye karar vermek suretiyle masum olduğunu tasdik ettiği bu zata işten el çektirmek suretiyle haksızlık yaptırmağa muvaffak olmuştur. Bununla beraber avukat Hasan Tahsin tarafından takip edilen davalarda Müdür Tahsin'in şifahi emriyle takip edilmeyerek sükût etmesi yüzünden devlet hazinesi bu gün 30000 lira zarara uğramıştır. Devlet hazinesinin zarara uğramasında vicdanı sızlamayan Evkaf Müdürü Tahsin buraya teftiş için getirildiği zaman gerek bilvasıta ve bila vasıta Evkaf gasıbı fırka mutemedi Yirmibeşoğlu Hasanın füzuli ihsan ve Asker Suyu ile Boğaz sahillerinde kendisine verilen ziyafette ve içtiği biralar yüzünden olduğunu ihbar edersem; katiyen yüksek katınızda, maruzatımda zerre kadar mübalağa vardır fikri beslenmemelidir. Çünkü bu yazılarımın ve ihbaratımın evvelki ihbaratım gibi aynı hakikat olduğunu gönderilecek müfettişler huzurunda ispata amade aksi takdirde cezaya razı bulunduğumu arz eder, sükût yüzünden zarara uğrayan Evkaf Hazinesinin 30000 lirasının istirdadı için yukarıda ihbar ettiğim iki davanın takip edilmesi hususunda paraya ve iltimasa boyun eğmeyen namuslu ve vicdan sahibi zevata emir buyurmanızı yüksek katınızdan diler ve netice-i muamele hakkında teşkilatı esasiye kanununun 82. Maddesine tevfikân tahriren beni de haberdar etmenizi istida ve ihbar eylerim.

Bartın'ın Orta Mahallesinden Şişmanoğlu Ahmet

Hamiş: Mahkeme hükmü katisi ve icra kararıyla Evkaf İdaresine teslim olunan emlaka yeniden anahtar uydurmak suretiyle açarak gasp ve işgalleri ayrıca görülecektir.

İşbu surat aslına mutabıktır.

18/12/1935⁷⁰⁰

Konuyla alakalı şikâyet geldikten sonra CHP Genel Sekreteri Kütahya Milletvekili Mehmet Recep Peker tarafından meselenin tafsilatı hakkında Zonguldak Vilayeti İdare Heyeti Reisliğinden detaylı bilgi istenmiştir. Zonguldak Milletvekili meseleyi araştırmış ve CHP Genel Sekreterliğine bir rapor sunmuştur. Sunulan rapor şu şekildedir:

⁷⁰⁰ BCA, CHP, 721/464/1.

'' CHP Sayın Genel Sekreterliğine

19 Ocak 196 tarih ve 4207 sayılı mektubunuza karşılıktır;

Bartın'da Şişmanoğlu Ahmet imzasıyla Başbakanlığa gönderilen ve parti başkanımız Hasan hakkında şikâyetlerini bildiren mektubu okudum. Bu mesele etrafında bildiklerimi arz ediyorum:

1- Bartın'da dokuz seneden beri sürüklenip gelmekte olan Hacı Arif Kaptan'ın bir vakıf meselesi vardır. Şimdi ölmüş bulunan Hacı Arif Kaptan Bartın'ın en zengin adamı olarak tanınmış bir tüccarıdır. Sağlığında emlakinden on bir parça ev ve mağazasını Bartın'ın bir köyünde(Serdar Köyü) yaptırmış olduğu caminin hademe-i hayratına ve tamir ile terminine ve varidatından fazlasının da sağ kaldıkça kendisinin intifaina, ölümünden sonra da karısı Zeliha müteveli olmak ve intifa hakkı Zeliha'ya geçmek şartıyla usulü dairesinde devretmiştir.

2- Bu vakıftan başkaca Bartın'a su getirilmek için 2500 madeni altını mevcut parasından ayırarak suya vakfetmiş ve bu parayı da hâkim huzurunda tescil ettirerek şeri ilamını çıkarttırıp karısı Zeliha'yı müteveli yaparak parayı karısına teslim etmiştir.

3- Kendisi hayatta iken müteveliye olan karısı Zeliha'nın ölümü ile Ayşe adlı diğer bir kadınla evlenmekle aynı şartlarla bu defa Ayşe'yi müteveliye nasp ve tayin ettikten bir müddet sonra da Hacı Arif Kaptan ölüyor ve bıraktığı Ayşe'yi parti başkanı olan Yirmibeşoğlu Hasan Altınok nikâhla alıyor.

4- Arif Kaptan'ın ölümünde karısı Ayşe'nin Evkaf idaresine müracaatla tevliyeti kendisine tevcih ettirmesi kanun iktizasından iken kadının bu yolda bir müracaatı vuku bulmaksızın bile tevcih akarata tasarruf ile intifa etmeye devam ediyor.

5- Hacı Arif Kaptan'ın ölümü sırasında mirasçıları tarafından paylaşılmadan önce su için vakfedilen 2500 madeni altının ayrılarak Evkafa teslim edilmesi lazım gelirken ve evkaf idaresinin de mahkemeye müracaatla bu parayı tetkik ettirmesi icap ederken evkafın lakayt kalması yüzünden mirasçılar diğer yerleri de kendi aralarında taksime uğratmışlar ve vakıf parayı bu suretle haksız olarak ellerine geçirmişlerdir.

6- Hacı Arif Kaptanın bıraktığı ve sonradan parti başkanı Hasanın aldığı bu kadının bila tevcih akarlar tasarruf ederek intifa etmesinin kanun hükümlerine aykırı bulunduğu görülmekle Evkaf İdaresinin mahkemeye başvurması sonucunda akarlar kadından alınarak Evkafa teslim olunmuş ve kadın da mahkeme kararıyla mütevellilikten azledilmiştir.

7- Akarların Ayşe'nin dolayısıyla kocası parti başkanı Hasan'ın tasarruflarında kaldığı dokuz yıl içinde kira bedeli olarak almış oldukları 8000 liranın da geri alınması için Evkaf İdaresince hakyetine başvurulmuştur ki hala mahkemeleri cereyan etmektedir.

8- 2500 madeni altının suya meşrut olduğunu ve suların da belediye aidiyetini ileri sürerek bu paranın belediyeye verilmesi için belediye de mahkemeye müracaatla mirasçılar aleyhinde dava açmış ise de paranın vakıf olduğu sabit olması hasebiyle belediyenin müdahalesinin men edilerek bu davanın Evkaf tarafından yapılmasına temyiz mahkemesince karar verilmiştir. Bunun üzerine Evkaf tekrar mahkemeye müracaatla mirasçılardan istirdat davası açmıştır. Fakat 2500 madeni altının harcı bir hayli yekûn tuttuğundan bu harç yatırılmamış ve dava başlatılamamıştır.

Evkaf idaresiyle mirasçılar arasındaki bu anlaşmazlığın senelerden beri sürüklenerek müzmin bir şekil alması hakikaten Bartın muhitinde birçok şikâyetlerin ve dedikoduların doğmasına ve birçok tesir ve nüfuzların çarpışmasına sebep olmuştur. Parti başkanı da dâhil olduğu halde bütün mirasçılar bu menfaatli işi ellerinden kaçırmamak için bütün gayretlerini sarf etmektedirler. İşler kendi menfaatlerine göre gittiği zaman susmuşlar, menfaatlerinin sarsıldığını gördüklerinde müteaddit makamlara müracaatla şikâyetlerde bulunmuşlardır. Bu işte derece derece alakalı olanların miktarı epey bir yekûn tutmaktadır.

Son aylarda bu işi kanun ve nizam çerçevesinde Evkaf lehine olarak vazifesi icabı ciddiyetle ve pervasızca takip ederek mirasçılar aleyhine hüküm alan ve mağazaları istirdat eden evkaf memuru Haşim aleyhine muhtelif imzalarla, muhtelif makamlara birçok şikâyetler yapıldığı gibi vilayet Evkaf direktörlüğüne de bazı ihbarlar vaki olmuştur. Evkaf direktörünün Bartın'da yaptığı incelemeler sonunda memurun kasti olmayan bazı idari kusurları görülmekle işten el

çektirilmesine karar verildiğini memurdan son günlerde aldığım bir mektuptan öğrendim. Yaptığım araştırmada memurun gayet dürüst ve namuslu bir adam olduğunu ve Evkaf direktörünün basit görüş ve kavrayışı yüzünden tashihi kabil kusurlarını ele alıpta Hacı Arif Kaptan davasındaki tecellüdünü ve Evkaf lehine temin etmiş ve etmekte olduğu menfaatlerini nazarı itibara almayarak bu küçük, fakat namuslu memura işten el çektirişini teessürle öğrendim. Açık maaşını alamayarak büyük bir sefaletе düşmüş bu memurun işini ve işin iç yüzünü İlbaya izah ederek hakkındaki tahkikatı biran evvel bitirilmesinin ve verilemeyen birikmiş maaşlarının verilmesini rica ettim. Ve maaşlarını verdirdim. Ne yazık ki bu vazife sever memurun yerine başkası tayin edilmiş ise de kabul etmediğinden dolayı bu iş ine yüzüstü bırakılmış ve mirasçılar memurun azledilmesini kendi nüfuz ve kuvvetleri eseri olduğunu sanarak işin uzamasından istifade etmişler ve muhitte böyle bir telakki uyandırmışlardır. İş gayet iyi kavramış ve gayet sıkı bir surette takibe başlayarak başladığı kısımları derece derece muvaffakiyetle başarmış olan eski memurun yerine iadesi ve işi bitirmesi çok isabetli ve yerinde bir hareket olur.

Parti başkanının bu Evkaf işinden ötürü şimdiye kadar bana en ufak bir müracaat ve işareti vaki olmamıştır. Yalnız muhtelif imzalarla vasıtalı ve vasitasız birçok yerlere müracaatla şikâyetle bulunduklarını seziyor ve iş mahkemeye intikal etmiş olduğu için neticesini bekliyordum Evkaf memurunun işten el çektirilmesini icap ettiren şikâyetlerin ve ihbarları mirasçıların tazyik ve teşvik eserleri olduğunu ve vilayet direktörünü tesirleri altında bırakmış olduklarını da kuvvetle ummaktayım.

Bundan yirmi gün evvelisi evkaf ispekterlerinden Necati Bartın'a gelerek gereken incelemelerini bitirmiş ve tahkikat kâğıtlarını Ankara'ya göndermiştir.

Sonsuz saygılarımı arz eylerim.

CHP İl Yönkurul Başkanı/Zonguldak Saylavı 30/01/1936 ''

İkinci şikâyetin konusu ise, Yirmibeşoğlu Hasan'ın fırka bayrağını kendi motoruna astığı ve bu hareketle kendisine nüfuz ve itibar sağladığı. Şikâyet dilekçesinde şunlar yazmaktadır:

‘‘Recep Beyefendi

Cumhuriyet Halk Fırkası Umumi Kâtibi ve Kütahya Mebusu

İstanbul

Muhterem Beyefendi;

Fırkamızın Kaza İdare heyeti Reisi Yirmibeşoğlu Hasan Bey, dün hususi bir eğlentiye tahsis ettiği motörüne fırkamızın yüksek şahsiyeti maneviyesini temsil eden altı oklu bayrağını çekmek suretiyle hürmetsizlik göstermiştir. Bu keyfiyet davetlileri tarafından bile hassasiyete karşılanarak kendisine itiraz edilmiş, fakat mumaillehy bu ihtarları istihfafla karşılamıştır. Hasan Beyin öteden beri fırkamızın büyük kudret ve nüfuzunu şahsi emellerine alet etmekte olması bütün halk tarafından iyi bir şekilde karşılanmamaktadır. Fırkamıza candan bağlı bir yurttaş sıfatıyla keyfiyeti arz eyler, saygılarımı sunarım Efendim.

Bartın’da Şişmanoğlu Ahmet

07/06/1934’’

Bu şikâyetin üzerine Recep Peker, Zonguldak İdare Heyetinden konunun araştırılarak kendisine bilgi verilmesini istemiştir. Zonguldak İdare Heyeti Reisi ve Milletvekili tarafından yapılan tahkikat neticesinde Recep Peker Bey’e sunulan rapor şu şekildedir:

’’ CHP Kâtibi Umumisi ve Kütahya Mebusu Muhteremi

İstanbul

22 Eylül 1934 tarih ve 55640 numaralı yüksek buyrultuları karşılığıdır:

Belediye azalığı seçimini yapmak üzere Bartın’a gittiğimde yüksek makamınıza gönderilen şikâyet mektubu hakkında yaptığım tahkikat neticesinde; vapur acentesi bulunan fırka reisimiz Yirmibeşoğlu Hasan Bey kendi motoruyla ve fırka arkadaşları ile Bartın Çayında yaptıkları bir gezintide motorunun arma direğine fırka bayrağı çektiğini bir konuşma arasında kemali hulus ve saffetle itiraf eylemiştir.

Onuncu Cumhuriyet yıl dönümünde Bartınlılardan birçoğunun fırka bayrağı yaptırarak evlerini, dükkânlarını ve müesseselerini fırka bayrağı ile süslediklerini ve takriben bir ay evvelisi Bartın İş Bankası Şubesi de balkonuna fırka bayrağı astığını gayet tabii bir lisanla söylemişlerdir.

Bu vaziyete nazaran önce gönderilmiş olan bayrak talimatnamesini okumadıkları ve fırka bayrağının ne zaman, nerelerde ve ne suretle kullanılacağını bilmedikleri sureti katiyede anlaşılmıştır. Fırka Reisinin bayrak çekmenin bir şeref olduğunu, herkesin yaptığı gibi bunu kendisinin de yaptığını açıkça söylemesi de talimatname muhteviyatından tamamen bilgisiz bulunduğuna bir delil teşkil etmektedir. Bayrak talimatnamesi Reis ve idare heyeti arkadaşlarına okutturularak bundan sonra bu gibi yanlışlıklara meydan verilmemesine dikkat göstermeleri tavsiye olunmuş ve hatta fırka binasının bayrak direğinin yeri de değiştirilmiştir.

Şikâyet mektubunun sahibi Şişmanoğlu Hacı Ahmet cinayetle mahkûm olarak uzun müddet hapiste yatmış, hapisten çıktıktan sonra arzuhalcilikle iştigale başlamış, Bartın'ın ahlaken en düşkün, sefil ruhlu ve meşhur tezviratçılarından biri olduğu ufak bir araştırma ile sabit olmuştur.

Bu vesileyle de sonsuz tanzimlerimi sunar, ellerinizden öperim Efendim.

CHP V.İ. Heyeti Reisi

8/Ekim/1934',⁷⁰¹

⁷⁰¹ BCA, CHP, 721/464/1.

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamasının akabinde Anadolu'da işgaller başlamış; Zonguldak, Fransızlar tarafından 8 Mart 1919 tarihinde işgal edilmiştir. Zonguldak'ın ardından Bartın da işgal tehdidiyle karşılaşmıştır. Ülkenin birçok noktasının işgal edilmesi ve devletin siyasi otoritesinin ortadan kalkması, ordunun büyük oranda terhis edilmesi, azınlıkların İtilaf Devletlerince kışkırtılarak bulundukları bölgelerde asayiş bozucu eylemlerde bulunması gibi sebepler; ülkedeki asayiş, huzur ve sükûn ortamını yok etmiştir. Osmanlının son dönem hükümetleri asayiş sağlamada yetersiz kalmış, daha çok durumu idare etmeye çalışmış, özellikle Rum ve Ermenilerin işlediği suçların birçoğu kayda girmemiş, üstü kapatılmıştır. Çıkarılan aflar suçluları caydırmadığı gibi yeniden suç işlemeye devam etmişler, zaten fakir olan halkın canına ve malına kastederek ülkeyi yaşanmaz hale getirmişlerdir. Harap ve bakımsız halde olan hapishanelerde sürekli firarlar olmuş, hapishaneler kapasitesinin çok üzerinde suçlularla doldurulmuştur.

Milli Mücadele'nin başlamasıyla TBMM'nin, İstiklal Harbi'nin nihayete ermesine kadar olan süreçteki en büyük uğraşı asker firarileri ve eşkıyalar olmuştur. TBMM bir yandan düşmanla mücadele ederken, bir yandan da Osmanlı Devleti Hükümetleri ile mücadele etmiştir. TBMM otoritesini sağlayıncaya dek Osmanlı Devleti Hükümetleri tarafından ülke genelinde memur atamalarına devam edilmiş, ikilik çıkarılarak milli mücadele zaafa uğrattırılıp zayıflatılmaya çalışılmıştır.

Ülke bu haldeyken, Bartın yöresinin durumu da ülkenin tablosundan çok farklı bir durumda değildi. Bartın'da siyasi otorite boşluğu, Zonguldak'ı işgal eden Fransız baskısı, deniz üzerinden İtilaf Devletlerinin sürekli olarak göz hapsinde olması, asker ve hapishane firarileri, asker azlığı, hapishane görevlilerinin ihmali ve yörenin coğrafyasının eşkıyalar için elverişli bir zemin yaratması gibi hususlar Bartın'ı o dönem asayiş bakımından elverişsiz kılmıştır.

Özellikle asker ve hapishane firarileri çeteleşmiş, eşkıyalık yaparak halkı bezdirmiştir. Bu eşkıyalar bir ara özellikle Zonguldak'taki maden ocaklarına saldırıp soygunlar yapmışlar; korkan işçiler çalışmaya gelmemiş ve burada üretimin durmasına, yer yer kömür buhranı yaşanmasına sebep olmuşlardır. Bartın

Hapishanesi kapasitesinin üstünde mahkûm barındıran ve sürekli firar olayları yaşanan bir hapishane olmuştur. Bartın Hapishanesinin sıhhi şartları yetersiz, görevlileri az olup birçok defa yeni hapishane yapılması için talepte bulunulmasına rağmen basit tamiratlar dışında bir şey yapılmamıştır. Bartın ve yöresinde birçok çete olup bu eşkıyaların büyük çoğunluğunun Müslüman ahaliden olduğu, yörede Rum ve Ermenilerin ise çete ve eşkıyalık faaliyetlerine rastlanılmamıştır.

Cumhuriyetle beraber ülkede otoritenin tesis edilmesiyle firar ve eşkıyalık suçları neredeyse bitme noktasına gelmiştir. Bartın'da ülkenin bu durumuna paralel bu suçlar azalırken bireysel suçlar ise devam etmiştir. Aile içi anlaşmazlıklar, kadın meseleleri, miras ve arazi kavgaları, alkol içilen ortamlardaki anlaşmazlıklar, geçmişten gelen husumetler işlenen cinayetlerin temelini oluşturmuştur.

Bu döneme ait işlenen suçlarda dikkat çekici olanı ise hayvan hırsızlığıdır. Büyükbaş hayvanlar o dönem için ekonomik faaliyetlerin temelini oluşturmaktaydı. Büyükbaş hayvanlar tarlaların ekimi, yük taşıma gibi yörenin ekonomisine önemli katkı sağladığı gibi deri, et ve süt ürünleri ile de ekonomiye canlılık kazandırmaktaydı. Hayvan hırsızlığı bir dönem artmış ve yörenin en önemli meselesi haline gelmiştir. Jandarma özel müfreze kurup kararlılıkla bu suçla mücadele edip başarılı olmuş ve yörede hayvan hırsızlığını bitirme noktasına gelmiştir.

Bartın'ın bir diğer sorunu da çıkan yangınlar olmuştur. Şehrin dar sokakları, bitişik evleri sebebiyle çıkan yangınlar çok zor söndürülebilmiş; büyük çaplı maddi hasarlar meydana gelmiştir. Köylerde ise daha çok kundaklama ve bahçe açmak için yangınlar genelde bilerek çıkarılmış olup kayda giren büyük bir orman yangını olmamıştır.

Bu dönemde Bartın Hapishanesi yenilenmese de içerideki suçlulara karşı yaklaşım değişmiştir. Okuma yazma seferberliği başlatılmış olup içeride suçluları topluma kazandırmak için meslek edindirme kursları verilmiştir.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, Ebubekir. *I. yy'inde Türk Polis Teşkilatının Tekâmül Teşkilat ve Kadro Hareketleri*. Ankara: EGM Yayınları, 2018.

Açıksöz Gazetesi.

Akşam Gazetesi.

Alemdar Gazetesi.

Aşçıoğlu, Erkan vd. *Osmanlıdan Cumhuriyete Belge ve Fotoğraflarla Bartın*. Bartın: Bartın Üniversitesi Yayınları, 2014.

Aşçıoğlu, Erkan. *Bartın'da Tarih -Kökler II*, Bartın: Sargın Ofset Yayıncılık, 2011.

Aşçıoğlu, Erkan. *Kurtuluş Savaşında Bartın*. Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları, 2014.

ATASE, İSH, Dos: 1067- No: 95ADA.

ATASE, İSH, Dos:1062, No:105.

ATASE, İSH, Dos:1063, No:111.

ATASE, İSH, Dos:1063, No:23.

ATASE, İSH, Dos:1067 No:95AD.

ATASE, İSH, Dos:1108, No:151.

ATASE, İSH, Dos:1136, No:3.

ATASE, İSH, Dos:1284, No:82.

ATASE, İSH, Dos:1313, No:41.

ATASE, İSH, Dos:1313, No:51.

ATASE, İSH, Dos:1461, No:51 AA.

ATASE, İSH, Dos:1461, No:51 AA.

ATASE, İSH, Dos:32 No:57.

ATASE, İSH, Dos:32 No:57AA.

ATASE, İSH, Dos:371 No:59.

ATASE, İSH, Dos:371 No:61.

ATASE, İSH, Dos:4 No:3.

ATASE, İSH, Dos:179 No:45.

ATASE, İSH, Dos:4 No:38.

ATASE, İSH, Dos:4 No:3aa.

ATASE, İSH, Dos:528 No:92.

ATASE, İSH, Dos:528 No:92 AA.

ATASE, İSH, Dos:583, No:144 AE.

ATASE, İSH, Dos:583, No:144AA.

ATASE, İSH, Dos:583, No:150.

ATASE, İSH, Dos:612 No:105.

ATASE, İSH, Dos:728, No:62;.

ATASE, İSH, Dos:728, No:62AA.

ATASE, İSH, Dos:733 No:21.

ATASE, İSH, Dos:875 No:56 AA.

ATASE, İSH, Dos:875 No:56, .

ATASE, İSH, Dosya No:574-13AA.

ATASE, İSH, Dosya No:574-13AB.

ATASE, İSH, Dosya No:574-13AE.

ATASE, İSH, Dosya No:574-13AF.

ATASE, İSH, Dosya No:588-36AC.

Atilhan, Cevat Rifat, Milli Mücadelenin Dört Sarıklı Kahramanı, *Sebilürreşad Dergisi*, 2/37, (1949) 187-189.

Aybars, Ergün. *İstiklal Mahkemeleri*. İstanbul: Bilgi Yayınevi, 1975.

Bartın Gazetesi.

Bartın Ticaret Odası. *Bartın Rehberi*. İstanbul: Selamet Matbaası, 1927.

BCA, CHP, 721/464/1.

BCA, KDB, 1/19/5.

BCA, KDB, 1/1/13.

BCA, KDB, 1/1/19.

BCA, KDB, 1/11/1
BCA, KDB, 1/11/17.
BCA, KDB, 1/2/14.
BCA, KDB, 1/4/10.
BCA, KDB, 1/4/19.
BCA, KDB, 1/5/3.
BCA, KDB, 1/8/17.
BCA, KDB, 1/9/4.
BCA, KDB, 2/30/17.
BCA, KDB, 2/35/3.
BCA, KDB, 2/38/2 .
BCA, KDB, 25/51/13.
BCA, KDB, 3/26/10.
BCA, KDB, 30/61/20.
BCA, MGM, 125/894/7.
BCA, MGM, 125/894/7.
BCA, MGM, 127/914/11.
BCA, MGM, 133/81.
BCA, MGM, 26/146/9.
BCA, MGM, 26-146-9.
BCA, MGM, 35/204.
BCA, MGM, 36/212.
BCA, MGM, 37/218.
BCA, MGM, 38/228.
BCA, MGM, 38/233.
BCA, MGM, 39/245/20.
BCA, MGM, 41/255/4.

BEO, Evkaf İD/121., 4375-328122.

Bıyıklıoğlu, Tevfik. *Atatürk Anadolu'da 1919-1921*. İstanbul: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, 2000.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 1/65.

BOA, DH.EUM.AYŞ., 1/39.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 14/1.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 14/44.

BOA, DH.EUM.AYŞ., 15/60.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 2/41.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 2/44.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 3/71/1.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 3/71/3.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 6/87.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 66/9.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 73/91.

BOA, DH.EUM.AYŞ, 9/30.

BOA, DH.EUM.AYŞ., 6/14/1.

BOA, DH.EUM.AYŞ., 64/40.

BOA, DH.EUM.AYŞ., 8/108.

BOA, DH-EUM-PMC, 3/43.

BOA, DH.EUM.THR, 87/56.

BOA, DH.İ.UM, 19/1.

BOA, DH.İ.UM, 20/10.

BOA, DH.İ.UM.EK, 111/26.

BOA, DH.İ.UM.EK, 53/132.

BOA, DH.KMS, 51/17.

BOA, DH.MB..HPS., 126/37.

BOA, DH.MB..HPS., 143/88.

BOA, DH.MB..HPS., 146/22.
BOA, DH.MB..HPS., 40/32-3.
BOA, DH.MB..HPS.,109/50 .
BOA, DH.MB.HPS, 117/27.
BOA, DH.MB.HPS, 165/19-2.
BOA, DH.MB.HPS, 40/29/1-2.
BOA, DH.MB.HPS, 40/32/1.
BOA, DH.MB.HPS, 40/32-4.
BOA, DH.MB.HPS, 97/34/11 .
BOA, DH.MB.HPS, 97/34/12.
BOA, DH.MB.HPS, 97/34/5.
BOA, DH.MB.HPS, 97/34/5.
BOA,DH.MB..HPS., 147/73.
BOA,DH.MB..HPS., 155/100.
BOA,DH.MB..HPS., 49/10.
BOA, DH.MB.HPS., 97/34-8.
BOA. DH.MB.HPS, 125/37/5.
BOA.,DH.MB..HPS., 146/22.
BOA, DH. MB.. HPS.M..., 6/26.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 38/53.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 39/37.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 54/3.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 15/12.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 21/61.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 27/21.
BOA, DH.MB..HPS.M..., 53/5.
BOA, DH.MKT., 2237/58.

BOA, DH.MKT., 606/6.

BOA, DH.SN.THR, 82/7/3.

BOA, DH.ŞFR, 653/9.

BOA, DH.ŞFR, 95/232.

BOA, DH.ŞFR., 97/275.

BOA, DH.ŞFR., 98/266.

BOA, DH.ŞFR., 99/339.

BOA, DH-SFR, 96/218.

BOA, DH-ŞFR, 613/78.

BOA, DH-ŞFR, 622/50.

BOA, DH-ŞFR, 622/50.

BOA, DH-ŞFR, 624/57.

BOA, DH.TMIK.S., 61/14.

BOA, HR.SYS, 2729/28.

BOA, HR.SYS., 2602/1.

BOA, Y..A...RES, 5/7.

CA, 534521/7, 534696.

CA, 534584/2.

CA, 598319/197.

CA, 653451/325.

CA, 669050/750.

CA, 690686/925.

CA, 691342/542.

Cahide Sınmaz Sönmez, Cumhuriyet Dönemi Genel Af Tartışmaları ve Uygulamaları Üzerine, *Hacettepe Üniversitesi Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3, (2007) 77-100.

Ceride-i Resmiye İle Neşir ve İlân: 28 Şubat 1921, Sayı 4.

Ceride-i Resmiye İle Neşir ve İlân: 4 Mart 1925, Sayı:87.

- Çankaya, Özlem, Milli Mücadelede Asker Firarileri, *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 15/29, (2019) 175-203.
- Çelebi, Ercan, Men-i Müskirat Kanunun Kabulü ve Uygulanması: Kastamonu Örneği(1920/1923), *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 62, (2023) 185-204.
- Çelik, Kemal, Millî Mücadele'de İç İsyanlar, Vatana İhanet Kanunu ve İstiklâl Mahkemeleri, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Kasım 2007, 569-613.
- Çelik, Seydi, Türkiye'nin Demokrasi Tarihinde Sıkıyönetim Uygulamalarının Yeri ve Sosyo-Politik Etkileri (1877-1946 Arası), *Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11/22, (2023) 325-350.
- Çilsüleymanoğlu, Selahattin. *Bartın Halk Kültürü*. I. Cilt, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1996.
- Dedeoğlu, Bahtiyar, Mütareke Döneminde İtilaf Devletlerinin Hapishanelerden Mahkûmları Tahliye Etmesi, *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*, 7 (2020) 95-115.
- Devrim Gazetesi.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Belge Yönetimi ve Koordinasyon Başkanlığı. *Belgelerle Türk Polis Tarihi*, 7. Cilt. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.
- Evsile, Mehmet, Cumhuriyet Döneminde Dâhiliye ve Güvenlik Hizmetlerinin Günlük Hayata Yansımaları (1923-1950) *Near East Historical Review*, 9/17, (2019) 163-193.
- Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı, 7. Cilt. *Türk İstiklal Harbi*, Ankara: Genelkurmay Basım Evi, 1975.
- Gül, Abdulkadir, Osmanlı Taşrasında Suç ve Suçlular (1919 Ocak Ayı Erzincan Sancağı Örneği), *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17/1-2 (2013) 1-29.
- Hakimiyet-i Milliye Gazetesi.
- İdare Dergisi*, numara:35, 4 Şubat 1931.
- İdare Dergisi*, numara:65, 6 Ağustos 1933.
- Kastamonu Gazetesi.
- Lewis, Bernard. *Modern Türkiye'nin doğuşu*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1970.
- Müstakil Bolu Sancağı Salnamesi*, 1334/1916.

- Namal, Yücel. *Bartın Doğal Durumu ve Tarihi*. Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları, 2020.
- Nurgül Bozkurt, XX. Yüzyıl Başlarında Kütahya Hapishanesinin Genel Durumu, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21/5, (2012), 262-277.
- Pehlivanlı, Hamit. *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Askeri Polis Teşkilatı*. Ankara: Genelkurmay Basım Evi, 1992.
- Pehlivanlı, Hamit. *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Tetkik Heyeti Amirlikleri*. Ankara: Genelkurmay Basım Evi, 1993.
- Peker, Nurettin. *İstiklal Savaşı Resim ve Vesikalarla İnebolu Kastamonu ve Havalisi Deniz ve Kara Harekâtı*. İstanbul: Gün Basımevi, 1955.
- Sakaoğlu, Necdet. *Amasra'nın Üç Bin Yılı*. İstanbul: Zonguldak Valiliği Yayınları, 1987.
- Salname-i Vilayet-i Kastamonu*. 1306/1889.
- Salname-i Vilayet-i Kastamonu*. 1321/1903.
- Samancıoğlu Kemal(a). *İktisat ve Ticaret ve Ticaret Bakımından Bartın*. Bartın: İletişim Matbaası, 1999.
- Samancıoğlu Kemal(b). *Bartın Belediyesi ve Tarihçesi*. Bartın: Bartın Belediyesi Yayınları, 1954.
- Samancıoğlu, Kemal. *Bartın Belediyesi ve Tarihçesi*, Bartın: Bartın Belediyesi Yayınları, 1954.
- Sarıkoyuncu, Ali(a). *Millî Mücadele'de Zonguldak Sancağı*. Ankara: Zonguldak Valiliği Yayınları, 2009.
- Sarıkoyuncu, Ali, Zonguldak ve Çevresinde Müdafaa-i Hukuk Çalışmaları, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, *Atatürk Yolu dergisi*, 9 (1992) 27-51.
- Soysal, İsmail. *Türkiye'nin Siyasal Antlaşmaları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi, 2000.
- Sunay, Serap, Son Dönem Osmanlı Taşra Hapishanelerine Bir Örnek: Bolvadin Hapishanesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20/11, (2018) 43-66.
- Şemsettin Sami. *Kamus-ı Türki*. İstanbul: İkdam Matbaası, 1902.
- Takvim-i Vekayi*. Numara:3835. 24 Nisan 1920.
- Tasvir-i Efkar Gazetesi.

TBMM Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı Yayınları. *Kastamonu İstiklal Mahkemesi Kararları*, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605 ve 606 Esas Numaralı Karar Defterleri.

TBMM Zabıt Ceridesi. 4.Dönem. C 17. 26 Ekim 1933.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi(a). İstanbul: Matbaa-i Amire, 1926.

Türkiye Cumhuriyeti. Devlet Salnamesi(b). İstanbul: Matbaa-i Amire, 1929.

Ulus Gazetesi.

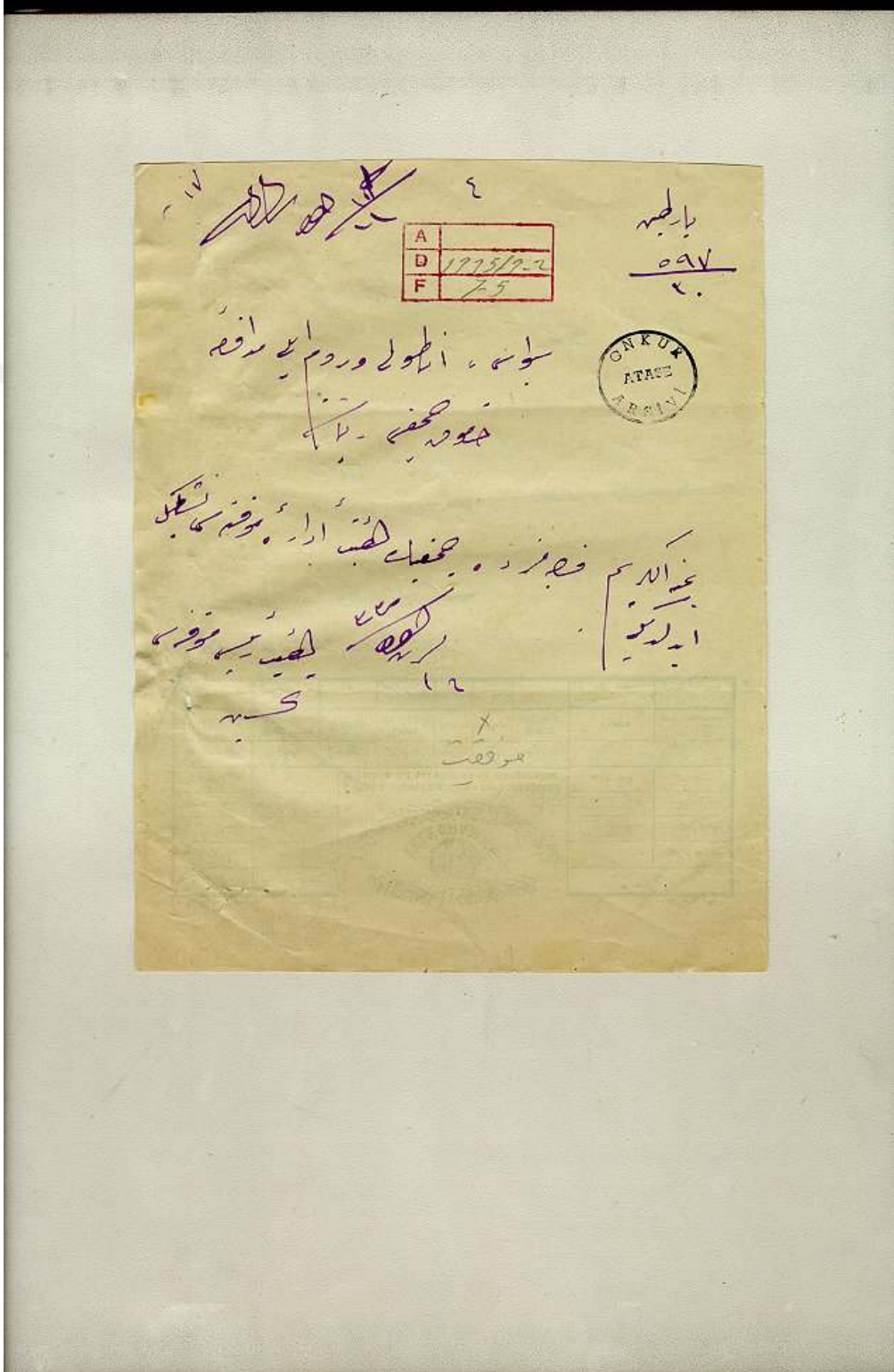
Vakit Gazetesi.

Yılmaz, Mehmet Serhat, Batı Karadeniz’de Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin Teşkilatı, *Türkiye Günlüğü Dergisi*, 152, (2022) 5-21.

Zonguldak Gazetesi.

EKLER

Ek 1: Bartında Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Kurulduğunun Bildirilmesi.
ATASE, İSH, Dos:4 No:3; 15 Ekim 1919

Ek 2: İstanbuldan Tayin Edilen Memurların Nezarete Alındığının ve Bu Memurlara Nasıl Muamele Edileceğinin Sorulması. ATASE, İSH, Dos:728, No:62, 23 Ağustos 1920

فرب جبهه سی قوماندانلی وکالتی
ارکان حربیه سی
قسم
عدد
شماره

۲۷/۸/۲۰

ATASE
RSINI

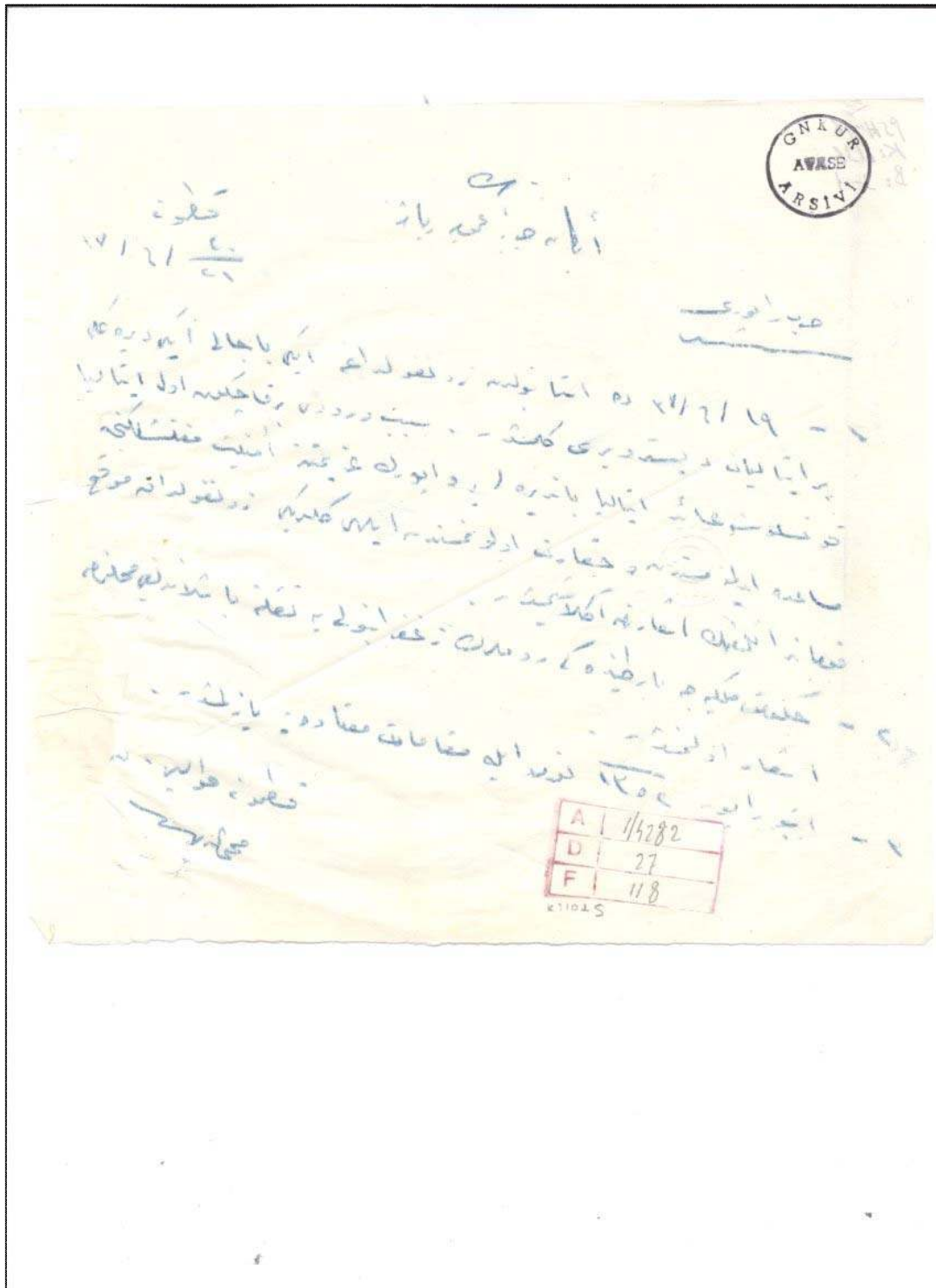
مذخره مد وکالت

در سعادت و نه با طبعه لاجه یا نه نفعه ایده به ک لوند به
جبهه لند یا نه نفعه فوجیه سی مراد عیار صبره ربا طبعه سون
کتابه نفعه ایده به احمد باب لیا نفعه لند کجه با طبعه شیه
طرحه قه نفعه نه افند . جوه لک لند در ک بو صوره نه
در سعادت مد وکالت ما نفعه جبهه سی جوه نه صوره صبره
ایده به لند ار و اسفاره استقام کتبه .

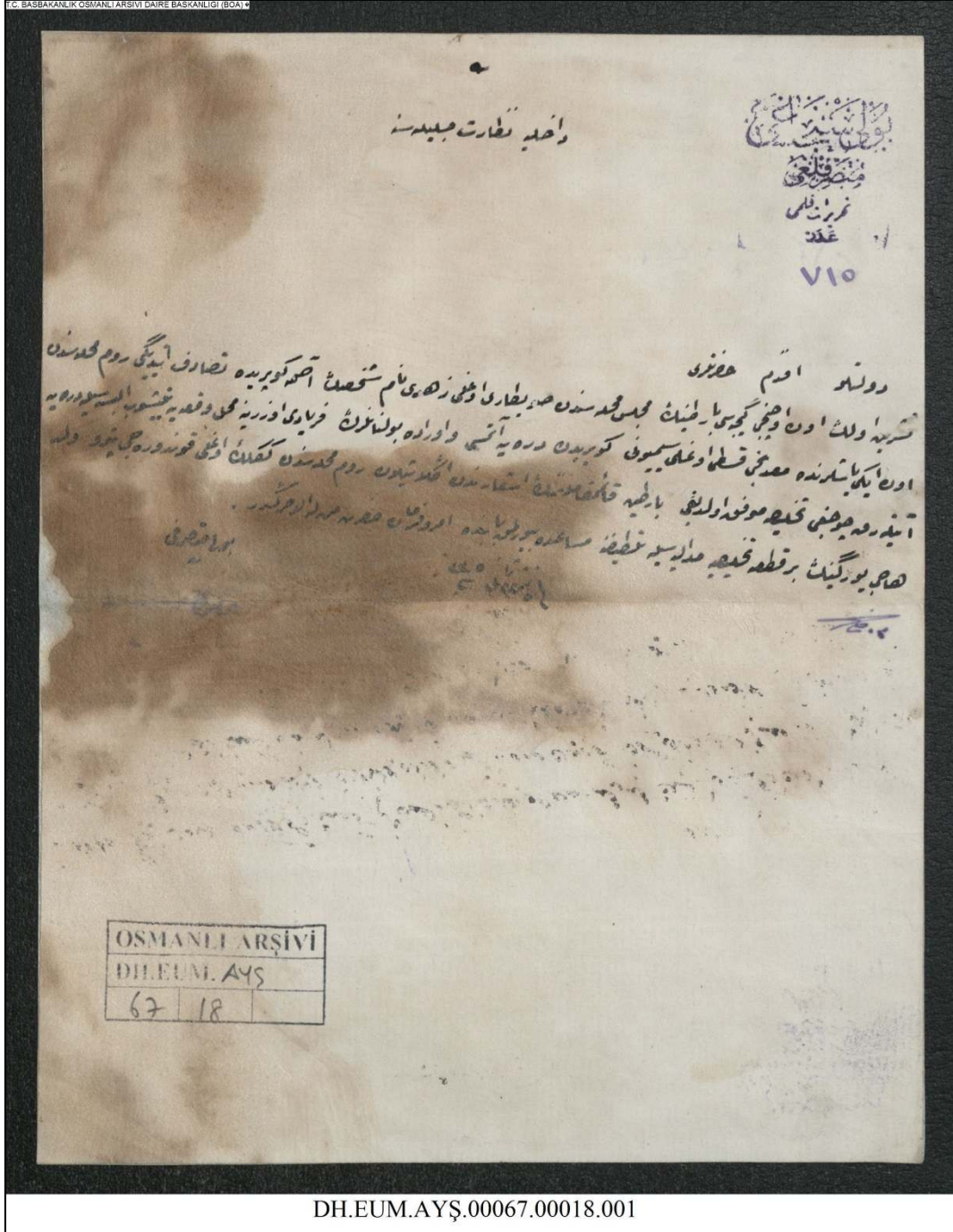
فرب

A	1/6479
U	58
F	8-14

Ek 3: Bartındaki Rumların Safranbolu'ya Nakledileceğinin Bildirilmesi,
ATASE, İSH, Dos:1136, No:3; 6 Ağustos 1921

Ek 4: Bartın'da Sabtari Oğlu Zühdü'nün Kosta Oğlu Simyoni'yi Asma Köprüden Aşağı Attığını Bildirir Belge. DH.EUM.AYŞ., 67/18/1; 5 Kasım 1919

Ek 5: Bartın Sıhhiye Meclisi Tarafından Bartın Hapishanesi ile İlgili Hazırlanan Rapor. BOA, DH.MB.HPS., 165/19/1; 29 Ocak 1919

[illegible]

Ek 6: Dâhiliye Nezaretinden Bolu Mutasarrıflığına, Bartın Hapishanesinden Kaçan Firarilerin Bir An Önce Yakalanarak Gereğinin Yapılması Hususunda Gönderilen Telgraf. BOA, DH.ŞFR., 96/218/1; 5 Şubat 1919

F.C. BASSAKANLIK OSMANLI ARŞIVI DAİRE BASKANLIĞI (BOA)

بوی مشرفه

خداوندگار

السلامة والسلامة والسلامة

عمومي

مخصوص

اولیای

شماره ۹۶

بازید صحنه سند فراایده و حضور در دست ایستاد اولاد و دیگر امرات

تذایر شیده اخلاطه بای مال ال کورلری و امده و ایله لوانک تقریری ایلم تجیهات بلورلی اھتد

بلیغ اولور

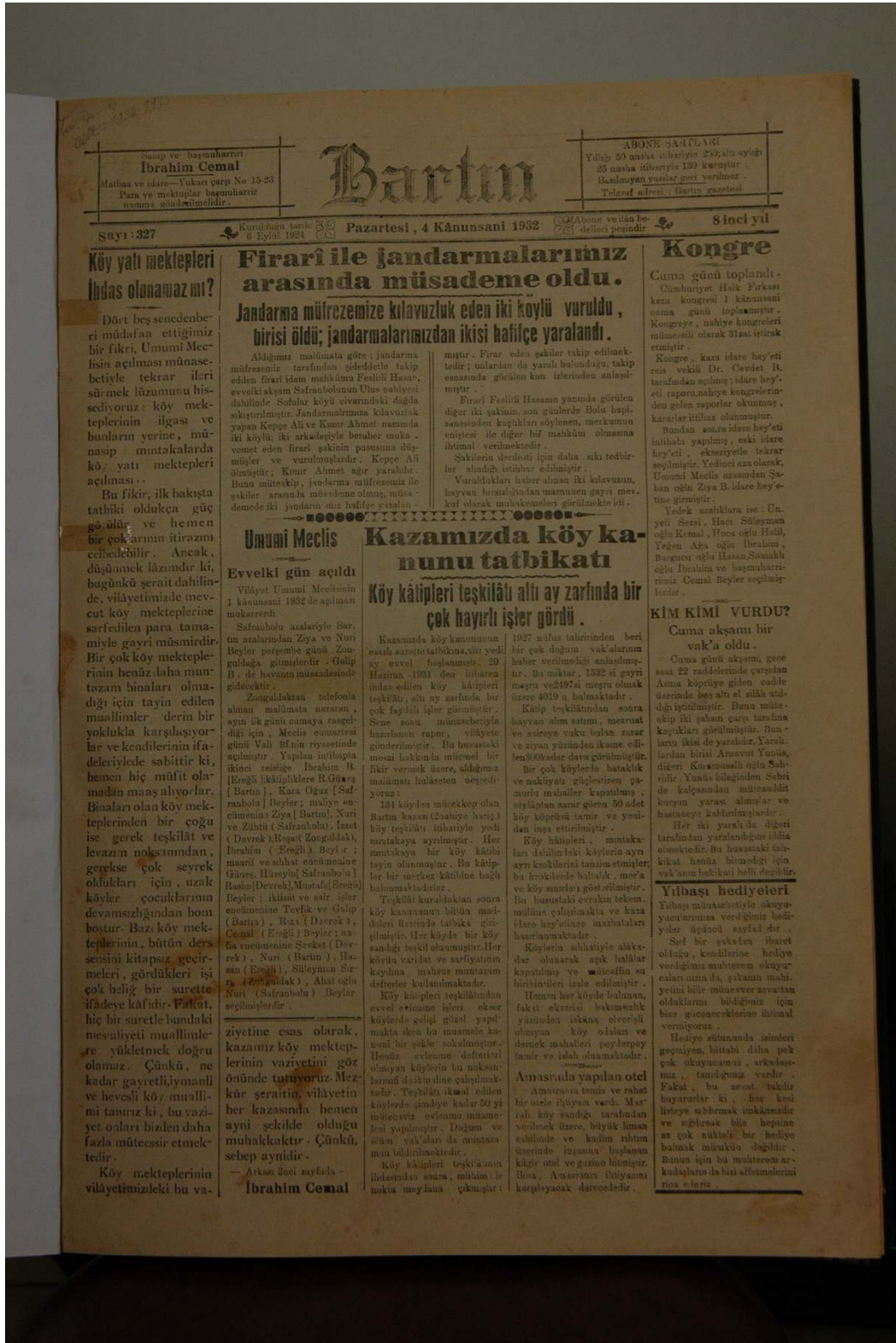
۹۶

۲۱۸

OSMANLI ARŞIVI		
DH.ŞFR		
96	218	

DH.ŞFR.00096.00218.001

Ek 8: Bartın Gazetesinde Çıkan Asayiş Haberleri. 4 Ocak 1932

ÖZ GEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Mustafa Sinan Yaman

Bildiği Yabancı Diller :

Aldığı Sertifikalar :

Uzmanlık Alanı :

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Eğitim Fakültesi	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2005/2009
Y. Lisans	Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Tezli Yüksek Lisans	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	2023/

Görevler :

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl

Eserler :

A. Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

A1.

B. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında (proceedings) basılan bildiriler:

B1.

C. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar veya kitaplardaki bölümler:

C1. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar:

C1.1.

C2. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplardaki bölümler:

C2.1 Mustafa Sinan Yaman, *Milli Mücadele Döneminde Bartın Kazasında Asayiş Sorunu*; Milli Mücadelenin Yerel Tarihi 1918/1923 Cilt:7.....

D. Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

D1.....

E. Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

E1.....

F. Sanat ve tasarım etkinlikleri:

F1.....

G. Diğer yayınlar: (Yukarıdaki maddelerde yer alan başlıklardaki kategorilere girmeyen ve belirtilmek istenen tüm eserler bu maddenin altında belirtilecektir.)

G1.....